

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Haaslava valla infoleht 2009. aasta valimiste ajal

Bakalaureusetöö

Ilona Vaagen
Juhendaja: Ragne Kõuts-Klemm (MA)

Tartu 2011

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad	7
1.1 Valimised ja valimisteagne infoliikumine massimeedia kaudu	7
1.1.1 Valimised	7
1.1.2 Kampaania mõju kontseptsioon	8
1.1.3 Teadmiste lõhede kontseptsioon	10
1.1.4 Meediasõnumi kaheastmelise levi mudel.....	10
1.2 Valimised kohalikus omavalitsuses	11
1.2.1 Valla iseloomustus ja kohalikud valimised	11
1.2.2 Kohaliku omavalitsuse infoleht.....	13
2. Uurimisküsimused.....	17
2.1 Uurimisküsimused.....	17
3. Analüüsimeetod ja valim	19
3.1 Infolehe sisu analüüs	19
3.2 Osalusvaatlus.....	20
3.3 Valimisprogrammide analüüs	21
3.4 Süvaintervjuud kohalike elanikega	21
4. Uurimistöö tulemused	24
4.1 2009.a KOV valimiste kajastamine valla infolehes	24
4.1.1 2009.a jaanuar- september infolehes Teataja ilmunud artiklid	24
4.1.2 KOV valimistel osalenud kandidaatide kaastööd infolehes Teataja	26
4.2 Infolehe toimetaja roll valimiskampaania ajal	28
4.3 Kandidaatide valimisprogrammid infolehes Teataja.....	30
4.3.1 Erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide valimisprogrammide diskursusanalüüs	30

4.4 Intervjuu tulemused.....	36
4.4.1 Intervjueeritavate hinnang infolehele Teataja	36
4.4.1.1 Rahulolu infolehe sisu ja teemadega.....	36
4.4.1.2 Intervjueeritavate ettepanekud infolehe osas	37
4.4.1.3 Infoleht Teataja 2009. aasta KOV valimiskampaania ajal.....	37
4.4.2 Intervjueeritavate hinnang infoliikumisele valimiskampaania ajal.....	38
4.4.2.1 Informatsiooni piisavus.....	38
4.4.2.2 Kandidaadi tuntus.....	40
4.4.3 Valimised	41
4.4.3.1 Valimiste tähtsus intervjueeritavate jaoks.....	41
4.4.3.2 Osalemine valimistel.....	42
4.4.3.3 Kohalikud valimised, nende tähtsus Haaslava valla valijale	42
4.4.3.4 Arvamusliidri mõju	43
5. Järeldused. Diskussioon	45
5.1 Diskussioon ja uurimisküsimuste vastused	45
5.2 Kriitika uurimismeetodite ja uuringu kohta	50
5.3 Edasised uurimisvõimalused	51
Kokkuvõte.....	53
Summary.....	55
Kasutatud kirjandus:.....	57
Lisa 1 Süvaintervjuu küsitluskava	60
Lisa 2 Volikogu liikme artiklid	62
Lisa 2A	66
Lisa 3 2009. valimistel osalenud kandidaatide artiklid	67
Lisa 4 Infolehe toimetuse pöördumine	96

Lisa 5 Valimisprogrammid	97
Lisa 6 Intervjuude transkriptsioonid	103

Sissejuhatus

Käesoleva bakalaureuse töö eesmärk on analüüsida ühe väikese omavalitsuse infolehte 2009. aasta kohalike valimiste ajal nii selle sisu kui ka elanikkonna hinnangute poole pealt sellele lehele. Analüüsi tulemusena püütakse välja tuua probleemid, mis tekivad infoliikumisega väikeses omavalitsuses ning infolehe roll kampaania käigus.

Analüüsiobjektiks on valitud Haaslava valla infoleht, sest töö autor oli selle väljaande ja infoliikumisega vallas seotud ajal, mil ta töötas Haaslava valla kultuurinõunikuna. Enam kui viie aastaga (detsember 2005 – märts 2011) valmis infolehe Teataja 61 numbrit. See oli huvitav aeg, sest lisaks vallavalitsuse tööde ja tegemiste kajastamisele jõudsid infolehe veergudele portreelood kohalikest inimestest, ülevaated kultuurisündmustest, laienes infolehele kaastööd teinud autorite ring ja käsitletavate teemade valdkond.

Ent nende aastate jooksul tuli nii mõnigi kord esitada endale küsimus *kelle või mille jaoks on infolehte vaja? kes siin sõna saavad? kes ikkagi otsustab infolehe sisu üle, kas toimetuse või vallavanem?* Eriti teravaks muutusid küsimused kohalike valimiste ajal või siis, kui toimetusse saabus kaastöö, mille autori ja sisu osas valla juhtkond omas kriitilist seisukohta.

Nii kujuneski isiklikest ja tööalastest kogemustest soov uurida lähemalt kohaliku infolehega seotud temaatikat. Bakalaureuse töö, mille teemaks on Haaslava valla infoleht 2009. aasta valimiste ajal, esimeses peatükis antakse ülevaade uurimuse teoreetilistest ja empiirilistest lähtekohtadest. Ühelt poolt tutvustatakse siin valimiskampaania ja meediamõju teooriaid, teiselt poolt antakse lühiülevaade Haaslava vallast ja selle infolehest. Selleks, et hinnata infolehe rolli antud omavalitsuses valimiste käigus, viiakse läbi infolehe sisuanalüüs, tuginetakse töö autori kui väljaande toimetaja osalusvaatlusele infolehe materjalide kogumisel, analüüsitakse valimistel osalenud erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide programme ning intervjuueeritakse kohalikke elanikke, et tuua välja nende hinnangud valimiskampaaniale ja infolehele.

Analüüsi tulemusi tutvustatakse neljandas peatükis, kus kõigepealt on tutvustatud infolehe Teataja sisuanalüüsi, seejärel valimisprogrammide diskursusanalüüsi tulemusi ning lõpuks süvaintervjuude analüüsi tulemusi.

Viiendas, järelduste ja diskussiooni osas, antakse vastused uurimisküsimustele, esitatakse kriitika uurimismeetodite ja uuringu suhtes ning seejärel ülevaade edasistest uuringuvõimalustest.

Tänan oma juhendajat, Ragne Kõuts-Klemmi, kelle märkustest ja nõuannetest on töö valmimisel suur abi olnud.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Augustis 2011 tähistatakse Eesti taasiseseisvumise 20-ndat aastapäeva. Need aastakümned tähistavad demokraatliku riigikorralduse arengut ja püsimist, mille seoseid omariikluse püsimisega märkis president T. H. Ilves 2008. aastal peetud Johan Laidoneri mälestusloengul Viimsi mõisas. President märkis muuhulgas, et kui jääb püsima demokraatlik riigikorraldus, siis jääb püsima ka omariiklus. (<http://uudised.err.ee/index.php?06107383>) Võimalus kaasa rääkida oma riigi, linna või valla juhtimises, saada selle jaoks piisavalt informatsiooni ning avaldada oma arvamust, need on vaid mõned demokraatliku ühiskonna tunnused.

Kõige selgemini avaldub võimalus kaasa rääkida oma koduvalla, kodulinna või riigi juhtimises osaledes valimistel kandidaadina või valijana valimiskasti juures. Allar Jõks toob välja, et „valimiste eel ja järel paljastuvad kõige ilmekamalt demokraatia kitsaskohad. Just võimu saavutamiseks ja kinnistamiseks kasutatakse kõige enam vahendeid, mis demokraatia põhimõtetega kokku ei sobi.“ (Jõks aasta) Seega, olulisel kohal valimiskampaania käigus on infoliikumine, mis aitab teha läbimõeldud otsuseid ja valikuid.

Järgnevalt antakse ülevaade infoliikumisest valimiskampaania kaudu ja meedia mõju teooriatest.

1.1 Valimised ja valimisteagene infoliikumine massimeedia kaudu

1.1.1 Valimised

Valimised tähistavad valija õigust avaldada omapoolset toetust/usaldust valitava kandidaadi, tema maailmavaate ja väärtuste suhtes. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse § 5. Hääletamis- ja kandideerimisõigus (1) ütleb, et hääletamisõigus on Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kes on valimispäevaks saanud 18-aastaseks ning kelle püsiv elukoht, see on elukoht, mille aadressiandmed on kantud Eesti rahvastikuregistrisse (edaspidi rahvastikuregister), asub vastavas vallas või linnas. KOV hääletamisel võivad osaleda ka välismaalased, kes elavad Eestis pikaajalise

elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel. Sama paragrahvi lõige 5 määratleb, et kandideerimisõigus on igal hääleõiguslikul Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kelle püsiv elukoht asub hiljemalt valimisaasta 1. augustil vastavas vallas või linnas. (<http://kasulik.info/wlex/wLex/13184484.html>)

Valimiskampaania eduka ja tulemusliku läbiviimise seisukohalt on tähtis erakonna võimekus kasutada oma sõnumi(te) edastamiseks just neid infokanaleid, mis on enim levinud erakonna sihtrühma hulgas ning millele ligipääs on lihtne. Valik on piisav - televisioon, raadio, otsepostitus, välireklaam, trükimeedia, internet, näost-näku kohtumised. Karit Kaasik kirjutab oma bakalaureusetöös „2007. aasta valimiskampaaniate analüüs“, *2007. aastal riigikokku pääsenud kuue erakonna kampaaniajuhid leidsid, et mõjusaim, ühtlasi ka kõige kulukam kanal oma sõnumi edastamiseks on televisioon.* (Kaasik, 2009) Eli Lilles on magistrیتöös „Erakondade veebid valimiskampaanias 2005-2009“ märkinud, et *poliitilise kampaania tingimustes on ka kampaaniad internetis järjest olulisemal kohal, kuna veeb on kiire ja odav vahend viia oma sõnum valijale-tarbijale.* (Lilles, 2010) Erakondade valimiskampaaniate üha suureneva kommertsialiseerumise teemat puudutab Kristi Kalmaru oma bakalaureusetöös „Valijarollidele apelleerivate reklaamide vastuvõtt 2005. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisperioodil“. Autor nendib, et *erakondade valimiskampaaniad on kui reklaamikampaaniad, kus kasutatakse pigem „müügi“ strateegiaid.*“ (Kalmaru, 2006)

Eelpool toodud väiteid kinnitab ka propaganda uurija Agu Uudelepa poolt öeldu 2009. aasta KOV valimiste-eelses ETV saates Foorum: „*Eestis on edukamad olnud need erakonnad, mis ei tegele demokraatiaga, ei püüa valijat harida, vaid lähtuvad madalatest võtetest ja mängivad valija madalamatele tundmustele.*“ (<http://poliitika.postimees.ee/?id=162119>)

1.1.2 Kampaania mõju kontseptsioon

McQuail kirjeldab meediakampaaniat kui olukorda, kus paljusid meedieid kasutatakse organiseeritud viisil, et saavutada teatud elanikerühmade hulgas veenmise või informeerimise eesmärki. (McQuail 2003:381) Olenemata kampaania liigist (reklaami-,

valimis- või heategevuslik kampaania) ning selle eesmärgist, on kampaaniatel spetsiifilised varjamatud eesmärgid ja kindel kestvus, mistõttu nende efektiivsus on võimalik mõõta. (McQuail 2003:382)

Valimiskampaania kui protsessi kohta märgib McQuail, et seda ei algata peaagu mitte kunagi üksikisik, vaid inimeste ühendus, näiteks poliitiline partei, valitsus, kirik, heategev organisatsioon, survegrupp, äriettevõtte vms. Kampaania õnnestumise tõenäosust suurendab oluliselt allika tuntus ühiskonnas. (McQuail 2003:395) KOV valimiste puhul on tegemist Riigikogu poolt välja kuulutatud üleriigilise kampaaniaga, mille kestel valitakse esinduskogud 227-s Eesti omavalitsusüksuses.

Katz ja Lazarsfeld on kampaania kohta käivates massimeedia uuringutes viidanud, et valimiskampaania puhul saab rääkida massimeedia lühiajalisest mõjust inimeste arvamuste ja hoiakute kujunemisel. (Katz/Lazarsfeld 1955: 124) Sõnumi mõju tekkimise ja kampaania eduka kulgemise eelduseks on 1) tähelepanu tekitamine, mis sõltub sõnumi/teate sisust, sellest, kui huvitav ja oluline see vastuvõtjale on ning

2) arusaamisest, et vastuvõtja ja saatja tõlgendavad teate sisu ühtemoodi. (McQuail 2003:396) Neuman (1986), kes on uurinud ameeriklaste poliitikahuvi presidendikampaaniate ajal, jõudis järeldusele, et kõik elanikkonna grupid ei oma ühesugust huvi poliitika vastu, mistõttu ei ole nad ka ühtemoodi haaratud ja kaasatud valimiseelsetesse debattidesse ning aruteludesse oluliste teemade üle. Antud bakalaureuse töö eesmärk ei ole hinnata, milline on eestimaalaste huvi poliitika vastu, vaid tuginedes Neumani väitele võib/saab eeldada, et erinevate sotsiaal-demograafiliste näitajatega inimeste puhul tuleb arvestada erinevate huvide olemasolu ja/või nende puudumisega.

Lühiajalise mõju uuringu puhul on oluline analüüsida:

- missuguseid kanaleid kasutatakse sõnumite edastamiseks?
- kui usaldusväärne on sõnumite sisu?
- kes on arvamusiidrid ja missugune on nende mõju?
- mil määral mõjutavad arvamusiidrid teiste inimeste arvamusi ja hoiakuid?

Kampaania puhul tõstatub oluliseks küsimus sellest, kui suurt osa määratletud sihtgrupist kampaania käigus tegelikult kaetakse. (McQuail 2003:395)

1.1.3 Teadmiste lõhede kontseptsioon

Ent ka juhul, kui kogukonna kõigil valimisealistel liikmetel on ühetaoline ligipääs informatsioonile, vajalikule teabele, ei taju nad seda infot ühtemoodi. Põhjuseid on mitu, mõnedest oli juttu eelmises alalõigus – sõnum äratav vastuvõtjas tähelepanu, sellest saadakse ühtemoodi aru ning vastuvõtjal on huvi(d) seda vastu võtta.

Teadmiste lõhede kontseptsiooni on uuritud eelkõige poliitiliste kampaaniate tingimustes ning on jõutud järeldusele, et „erinevate sotsiaalsete gruppide vahelist informatsioonilõhet võib lühiajaliselt täita“ (Blumler ja McQuail 1968, McQuail'i kaudu 2003:409). „Siiski on ka tõendeid vastupidise kohta, mis kinnitavad, et tähelepanelik vähemus saab teistest tunduvalt rohkem informatsiooni, mis suurendab lõhet teatud auditooriumigruppide vahel“. (McQuail 2003:409) On täheldatud, et uus meedia pigem suurendab, kui kaotab lõhesid, kuna uus meedia on paremini kätte saadav neile, kes on juba paremini informeeritud. (McQuail 2003:453)

1.1.4 Meediasõnumi kaheastmelise levi mudel

Eelpool oli juttu tähelepanelikust vähemusest, kes on märksa rohkem informeeritud kui teised kogukonna liikmed. Need eniminformeeritud inimesed omavad erinevat mõju ümbritsevale kogukonnale. Seda mõju ja sellest tulenevat on uurinud Elihu Katz ja Paul F. Lazarsfeld. „Uurides seda probleemi, pöörati erilist tähelepanu inimestele, kes muutsid oma hääletamisotsuseid kampaania vältel. Kui nendelt küsiti, mis pani, aitas kaasa, neid seda tegema (otsust muutma), siis nemad vastasid – teine inimene.“ (Katz/Lazarsfeld 1955: 127)

Näib, et inimesed kalduvad hääletama moel, nagu seda teevad nendega seotud inimesed: sarnaselt abikaasale, klubikaaslasele, sõpruskonnale, tööandjale jne.

Enamgi veel – sellest tulenevalt on inimesi, kes avaldavad ebaloomulikult suurt mõju oma kaaslaste hääletamisotsustele. Näib, et arvamusiidrid on olemas igal arvamusgrupil, igal sotsiaalsel ning majanduslikul tasandil (ibid:128)

Katz'i ja Lazarzfeld'i kahe-astmelise kommuniatsiooni mõiste seletab lahti informatsiooni leviku arvamusiidrilt vähemaktiivsete kodanikeni. Selle järgi mõjutavad raadio ja trükimeedia sõnumid arvamusiidrit, kes omakorda mõjutab vähemaktiivseid kodanikke (ibid:128). Samas märgivad nad, et arvamusiider on tavaliselt samal tasemel nendega, keda nad mõjutavad, s.t. ei ole kõrgemal positsioonil.

1.2 Valimised kohalikus omavalitsuses

1.2.1 Valla iseloomustus ja kohalikud valimised

2009. aasta 1. jaanuari seisuga elas vallas 1830 inimest, aasta jooksul suurenes elanike arv 26 inimese võrra, olles 1. jaanuaril 2010 juba 1856. Elanike sissekängu oli positiivne, aastaga tuli valda elama (tegi sissekirjutuse) 32 inimest, kellest mehi oli 22 ja naisi 10. Paraku elab omavalitsuses palju selliseid (noori) peresid, kus üks vanematest (enamasti ema), omab sissekirjutust Tartu linnas. Ja seda eesmärgil tagada lapsele või lastele koht linna lasteaias või koolis.

Vanuselise koosseisu järgi oli 2009. aastal vallas kõige enam inimesi vanusevahes 15-64 (1257), pensioniealisi ehk vanuses 65 ja enam oli 312 ning lapsed vanuses 0-14 oli 261. Eelpool toodud arvud annavad üldise ülevaate isikute määraks 45,6% elanikkonnast. Vallakodanike keskmine brutotulu aastal 2009 oli 11 137 krooni. (Statistikaamet)

Valla suurim tööandaja oli/on kohalik omavalitsus. Kohalik ettevõtte tugineb põhiliselt põllumajanduslikul tootmisel. Kuna kohapeal töökohti piisavalt pole, käiakse tööl naabervaldades, Tartus, Tallinnas, paljud noored töötavad välismaal. Üheks põhjuseks, miks vallas ei ole korralikult välja arenenud ettevõtet, võib pidada asjaolu, et valda ei läbi ühtegi riikliku tähtsusega maanteed/magistraali. Valla äärealadel, kus on halb bussiühendus nii omavalitsuse keskuse kui ka Tartu linnaga, valitseb suur tööpuudus, millega omakorda kaasnevad paljud sotsiaalsed probleemid.

OÜ Geomedia-l valmis 2009. aastal uuring „Eesti kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse indeks: metoodika ja tulemused, 2005 – 2008“. Uurimuse eesmärgiks oli kohalike omavalitsuse üksuste võimekuse hindamine ja jätkusuutlikkuse indeksi välja toomine. Antud uuringu tulemusena asus Haaslava vald 227 Eesti omavalitsuse pingereas 171. kohal. Kusjuures, üheks väga oluliseks näitajaks omavalitsuse jätkusuutlikkuse indeksi puhul on rahvaarv. Ehk mida väiksem on omavalitsuse rahvaarv, seda väiksem on ka omavalitsuse jätku - ja finantssuutlikkus, pakutavate teenuste hulk ja kvaliteet. (Sepp jt.,2009)

2009. aasta KOV valimiste ajal oli Haaslava valla valijate registrisse kantud 1492 inimest, kellest valimas käis 1018 ehk 68% valijaskonnast. Üle-eestiline osavõtt samadel valimistel oli 61%. (www.vvk.ee)

J,R	Valijaid nimekirjades	Hääletanud	
		kokku	%
J1	1492	901	60,38
E	0	117	0,00
KOKKU	1492	1018	68,23

Tabel 1. Kohalike omavalitsuste valimistel osalenud Haaslava vallas

J1 –jaoskonna number, E –elektroonilised hääled

Allikas: www.vvk.ee

2009. aasta KOV valimistel Haaslava vallas osales 2 erakonda, 2 valimisliitu ja 3 üksikkandidaati, kokku 51 kandidaadiga. Nendest 17 kandidaati osales ka eelmistel, 2005. aasta KOV valimistel, 34 kandideerisid esmakordselt.

Uuteks tulijateks 2009.a KOV valimistel Haaslava vallas olid Reformierakond, mille seitse kandidaati osales KOV valimistel Haaslava vallas esmakordselt ning VL Koduvald Haaslava. Viimati nimetatud VL-u paljud kandidaadid osalesid 2005. aasta KOV valimiste ajal Eestimaa Rahvaliidu nimekirjas.

Esimest korda kandideerijad leiab ka Eestimaa Keskerakonna, VL MÕTE ja TEGU nimekirjast ning üksikkandidaatide seast.

1.2.2 Kohaliku omavalitsuse infoleht

Haaslava valla elanikkond, sarnaselt Eesti teiste omavalitsuste elanikega, on igapäevaselt üle-riigilises infoväljas. Ent paralleelselt sellele toimib ka kohalik infoväli, elanike mitteformaalne suhtlus, valla kodulehekülg ja kord kuus ilmuv infoleht Teataja. Valla kodulehekülg annab igakülgse ülevaate nii vallavalitsuse kui vallavolikogu koosseisust ja tegevusest, valla asutustest. Ühtlasi on võimalik tutvuda omavalitsuse dokumendiregistriga ning esitada e-taotlusi.

Kohalikus infolehes leiavad kajastamist olulised teemad vallaelus. Seda läbi nii vallavalitsuse ja –volikogu liikmete kui ka vallakodanike vaatenurga. Ehk võrreldes valla veebilehega on infolehel suurem võimalus kaasata oma ettevalmistusprotsessi valla elanike erinevaid huvi-ja sihtrühmi, mitteformaalseid gruppe, seltsinguid.

„Tänapäeval on kohalike ajalehtede lugejaskonnad ja kohalike raadiote kuulajaskonnad tõenäoliselt kõige levinumaks näiteks meediaauditooriumist, mis on samal ajal teatud mõttes sotsiaalne grupp. Siin on auditooriumil vähemalt üks ühine oluline sotsiaalne või kultuuriline tunnus –ühine elukeskkond ja kuuluvus kohalikku kogukonda“. (McQuial 2003:332)

„Ajaleheks ei peeta riigiasutuse, kohaliku omavalitsusorgani või ettevõtte infolehte ning vaid reklaami ja/või kuulutusi sisaldavat perioodiliselt ilmuvat trükiväljaannet“ (http://www.eall.ee/lepped/ajalehe_tunnused.html). Seega kohalik infoleht Teataja ei ole vaadeldav ajalehena. Ent kohaliku infolehe lugeja jaoks on oma valla leht ja seal kajastatav väga olulised. Tuntakse nii kirjutajaid kui inimesi, kohti, sündmusi, millest ja kellest kirjutatakse.

Alljärgnevalt ajalehe ja infolehe tunnuste võrdlustabel:

Ajalehe tunnused	Infolehe tunnused
1. <i>Kindel formaat</i> (A2 või A3), struktuur, küljendus, kujundus, köide, lugude pikkus	1. <i>Kindel formaat</i> (enamasti A4), küljendus, köide. Enamasti ka kujundus.

jne.	
2. <i>Sisu</i> – temaatiline mitmekesisus, päevakajalisus; avalikku huvi pakkuv ainek.	2. <i>Sisu</i> - temaatiline sisu piirdub enamjaolt konkreetse omavalituse probleemide kajastamisega.
3. <i>Materjali päritolu</i> – on olemas omaette toimetused; toimetatud materjali avaldamine; avatus kaastöödele; toimetuse materjalide eristatavus tasulisest (reklaam)	3. <i>Materjali päritolu</i> - üldjuhul puudub omaette toimetused, millest tulenevalt puudub võimalus materjalide toimetamiseks; avatud kaastööks enamasti kohalikul tasandil, sõltuvalt infolehe mahust.
4. <i>Ilumise regulaarsus ja sagedus</i> – vähemalt kord nädalas ehk 50 korda aastas	4. <i>Ilumise regulaarsus ja sagedus</i> – üldjuhul kord kuus (võib ka harvem)
5. Kättesaadavus – kätte saadav ka väljaspool illumise ala, võimalus osta, tellida või saada tasuta ka väljaspool illumise piirkonda. Loetav on-lines	5. Kättesaadavus – väljaspool illumisala kätte saadav vaid tellimisel, koha peal kätte saadav tasuta – kojukandena, võimalus lugeda internetis

Tabel 2. Ajalehe ja infolehe tunnuste võrdlus

Allikas: (Vihalemm/Kõuts 2004)

Haaslava valla infolehel on olemas kõik eelpool toodud infolehe tunnused. Täpsustuseks, infolehe formaat on 8 A4 formaadis lehte ehk 2 A3 formaadis lehte keskelt kokkumurtud kujul. Leht on must-valges trüki, värvitrüki ei saa omavalitsus selle kalliduse tõttu lubada. Lisaks on infolehel aastate jooksul väljakujunenud kindel kujundus, lehe päis, temaatiline materjali jaotus lehekülgedel, kindlad kujunduselemendid. Lehe tiraaž on 750 eksemplari.

Lisaks kohaliku temaatika kajastamisele, avaldab infoleht ka erinevate ametkondade, ministeeriumide, MTÜ-de jne artikleid, teateid, mis võiksid kohalikule lugejale huvi pakkuda ning millesarnast informatsiooni ta üle-eestilises ajakirjandusest ei leia.

Infolehel puudub iseseisev ja sõltumatu toimetused. 2006. aastal, seoses omavalitsuses läbiviidud struktuurimuudatusega, lisati infolehe toimetamise ülesanne kultuurinõuniku ametijuhendisse. Lehe kujundamisel on abiks vallale IT-lahendusi pakkuv spetsialist.

Infolehe esimene number ilmus 1994. aasta oktoobris, 2009. aasta jaanuaris ilmus lehe 175. number. Ilumissagedus on üldjuhul kord kuus, alates 2008. aastast ilmub leht 11 korda aastas, kuna juuni- ja juulikuu materjalid ilmuvad ühisnumbrina juulikuu esimesel-teisel nädalal.

Infoleht ilmub üldjuhul kuu viimase täisnädala neljapäeval ja on Internetis loetav ka valla kodulehel www.haaslava.ee.

Kohaliku infolehe lugejaskonda võib nimetada meediaauditooriumiks, kuna infolehe näol on tegemist ainsa ametliku meediakanaliga, mis kajastab konkreetse piirkonna elanike jaoks olulisi või vähem olulisi probleeme. Infolehe lugejaskond paberkandjal (hinnanguliselt) on enam kui 1500 inimest, lisaks veel Internetis lugejad. Elektrooniliselt loevad infolehte näiteks endised Haaslava valla elanikud, valla elust huvitatud inimesed nii Eesti- kui ka välismaal. Valla uudised on loetavad ka portaalides eesti.eu ja kylauudised.ee.

Infoleht on ainuke väljaanne, mis kajastab antud kohaliku omavalituse territooriumil toimunud või toimuvaid sündmusi, annab ülevaate vallavalitsuse ja volikogu tööst, edastab kohalikke uudiseid, sünni- ja surmateateid, juubeliõnnitlusi, politseikroonikat.

Üldiselt Eesti elanikkonna lehelugemise muustrist on näha, et kohalik leht/kogukonnameedia on olulisim kohalikku infot edastav kanal (Vihalemm/Kõuts2004).

Kohalik meediaauditoorium on valimiskampaania perioodil vaadeldav kui auditoorium, millel on oma struktuur, oma ootused, huvid. Siinkohal saab tuua paralleeli töös vaadeldava valijaskonna/auditooriumi struktuuri ja McQuaili auditooriumi moodustamise struktuuralse käsitlusega. „Sotsiaalne struktuur osutab sotsiaalsetele faktidele nagu haridus, sissetulek, sugu ja elukoht, koht elutsüklis jne, millel on kindlasti määrav mõju üldisele maailmavaatele ja sotsiaalsele käitumisele“. (McQuail 2003:344)

Lisaks eelpool nimetatud sotsiaalsetele faktidele saab auditooriumi liikmete puhul rääkida ka *kultuurilise kapitali mõistest* – õpitud kultuurilistest oskustest ja maitsetest, mida kantakse sageli üle põlvkonnalt põlvkonnale perekonna, hariduse ja klassisüsteemi kaudu. (Bourdieu 1986, McQuaili kaudu 2003:350)

McQuail märgib auditooriumi moodustumise ühe tegurina *teadlikkust* võimalikest valikutest: „Aktiivsematelt auditooriumi liikmetelt võib oodata oma meediakasutuse planeerimist.“ (McQuail 2003:350)

2. Uurimisküsimused

Bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida kohaliku omavalitsuse infolehe rolli 2009. aasta KOV valimiste ajal, analüüsides infolehes avaldatud artiklite sisu, erakondade, valimisliitude ning üksikkandidaatide valimisplatvorme ning lugejate hinnangut nendele. Uurimisküsimuste koostamisel on lähtutud kohaliku infolehe kui formaalse informatsiooni edastamise kanali osast valimiskampanias, selle tähtsusest ja/või olulisusest kohalike lehelugejate/valijate jaoks.

2.1 Uurimisküsimused

Lähtudes bakalaureusetöö kesksest uurimisküsimusest, otsitakse kõigepealt vastuseid küsimustele, mis saadakse valimiste-eelsel ja valimiste-aegsel perioodil infolehes ilmunud artiklite kontentanalüüsist:

- Milliseid teemasid infolehes kajastatakse ja kes on autorid?
- Missugustel teemadel kirjutasid KOV valimistel osalenud kandidaadid?

Küsimus, mille vastus saadakse antud töö autori kui infolehe toleaege toimetaja osalusvaatlusest KOV valimiste ajal:

- Kuidas toimetuse tagas võrdse ligipääsu infolehele kõigi kandidaatide puhul?

Erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide valimisprogramme analüüsides vastatakse küsimustele:

- Millised kohaliku elu probleemid kajastusid valimisprogrammides?

Infolehe lugejate/valijate intervjuudest lähtuvalt saadakse vastused küsimustele:

- Kuidas hindasid infolehe lugejad/valijad kampania-aegset infoliikumist, infolehe osa selles ning mil määral see mõjutas nende valimisotsust?

Kõigi uurimisküsimuste vastuste peale kokku selgub infolehe roll valimiste perioodil. Kui analüüsist selgub, et infolehes kajastatakse valla elu mitmekülgselt ning kaasatud

on erinevad autorid, erinevate arvamuste jõudmine leheveergudele pole takistatud, kui infoleht kajastab ühetaoliselt ja erapooletult kõigi erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide valimisprogramme ning kui kohalikud elanikud peavad infolehte valimistest informeerijana oluliseks, tuleb välja infolehe väga oluline roll valimiste perioodil infokandjana.

3. Analüüsimeetod ja valim

Käesolevas töös analüüsitakse kohaliku infolehe Teataja valimiskampaania eelset ja aegset infoliikumist, infolehe toimetuse tegevust KOV valimiste ajal, infolehes avaldatud kandidaatide valimisprogramme ning lugejate/valijate poolset hinnangut valimisaegsele infoliikumisele ning valimiste tähtsusele. Kuna analüüsitakse kampaania mõlemat osa, siis on õigustatud mitme analüüsiinstrumendi kasutamine.

Uurimisküsimuste esimesele blokile vastamiseks analüüsi infolehes kajastatud teemasid ja kaasautorite ringi; teise bloki küsimused lähtusid osalusvaatlusest töö autori kui selle lehe koostaja ja infoliikumise olulise „väravavahi“ seisukohalt; uurimisküsimuste kolmandale blokile vastamiseks viidi läbi valimisprogrammide diskursusanalüüs; viimases, neljandas blokis kajastatakse infolehe lugejate/valijate hinnangut kampaania-aegsele infoliikumisele ning sellel eesmärgil viidi nendega läbi standardiseerimata süvaintervjuud. Järgnevalt antakse ülevaade analüüsiinstrumentide kasutamisest antud töös.

3.1 Infolehe sisu analüüs

Kvalitatiivset sisuanalüüsi kasutades uuritakse ajavahemikus 2009.a jaanuar – september infolehes Teataja ilmunud artikleid kahest aspektist:

- 1) Ajavahemikus 2009.a jaanuar - september ilmunud artiklid lähtuvalt kajastatud teemadest ja autoritest;
- 2) Ajavahemikus 2009.a jaanuar- september infolehes ilmunud artiklid, mille autorid osalesid sama aasta KOV valimistel. Lähtuti järgmistest analüüsikategooriatest:
 - artiklites kajastatud teemad;
 - artikli ilmumise aeg;
 - autor/kandidaat ja tema poolt kirjutatud/avaldatud artiklite arv.

Analüüsi tulemusena tuuakse välja teemad, mida antud perioodil infolehes kajastati ning vaadatakse, kes on kaastööd teinud autorid, missugune on nende positsioon kogukonnas (õpilane, vallakodanik, ametnik, vallavanem jne). Analüüsi teises osas uuritakse autoreid, kes kandideerisid 2009. aasta valimistel. Saadud tulemus näitab, millised teemad ja autorid saavad oluliseks valimiste ajal ning milline on infolehe kui formaalse instrumendi rolli kohaliku lugejaskonna arvamuse kujundamisel valimiste-aegsel perioodil.

Analüüsitavate artiklite valimisse kuulub 90 ühikut.

Analüüsimeetodina on kasutatud kontentanalüüsi. Bernard Berelson defineeris kontentanalüüsi kui uurimismeetodit kommunikatsiooni manifestse sisu objektiivseks, süstemaatiliseks ning kvantitatiivseks kirjeldamiseks. (Riffe, Lacy, Fico, 1998:19)

Kracauer (1952) reageeris kriitiliselt kontentanalüüsi kvantitatiivsele orientatsioonile, kuna see jätab tähelepanuta tekstide tähtsaima detaili – nende sisu tähenduse. Kracauer'i arvates tuli erilist tähelepanu pöörata sisu taasloomisele, selle rekonstrueerimisele. „Mustrid“ või „tervikud“ tuuakse tekstides esile mitte nende manifestset sisu loendades ja mõõtes, vaid näidates erinevaid võimalusi „rohke varjundite“ tõlgendamiseks. (S. Titchler et al., 2000, V. Kalmus, 2004 kaudu)

3.2 Osalusvaatlus

Osalusvaatlus on kirjeldav uurimus, mis kujuneb vabalt, vastavalt olukorrale ning kus uurija, osaledes rühma tegevuses, vaatleb, mida tehakse, kuidas käitutakse. Osalusvaatluse läbiviimiseks valis töö autor infolehe toimetuse koosoleku, mis toimus aprillis 2009.a. Uurimuse eesmärgiks oli jälgida, kuidas on tagatud teistsugust arvamust esindavate artiklite jõudmine/mitte jõudmine infolehe veergudele ning milliseid põhjendusi ja seletusi tuuakse/leitakse oma otsuste õigustamiseks.

Antud töös on nimetatud artikleid ja nende mitte avaldamist kasutatud materjalidena, mis peavad andma ülevaate vallalehe toimetaja valikutest ehk nende puudumisest KOV valimiste ajal ning annavad võimaluse toimunud sündmuste käiku hiljem rekonstrueerida.

3.3 Valimisprogrammide analüüs

Valimisprogrammide analüüsimisel on kasutatud kriitilist diskursusanalüüsi. McQuail märgib diskursusanalüüsi kohta, et see on rakendatav kõigile keelekasutuse ja teksti vormidele, kuid peamine idee on, et kommunikatsioon leiab aset teksti ja kõne vormide kaudu, mis on kohanenud konkreetsete sotsiaalsete paikkondade, teemade ja tüüpiliste osavõtjatega. (McQuail 2003: 440)

Analüüsitavaid valimisprogramme ühendavad lisaks sotsiaalsele paikkonnale, teemale ning tüüpiliste (kandidaadid valimistel) osavõtjate ka ühine viis väljendada oma teadmisi konkreetsetel teemadel teatud ajahetkel. Stuart Hall on diskursust defineerinud kui hulka väiteid „mis annavad keele – viisi, kuidas esitada teadmisi – mingi kindla teema kohta mingil ajaloohetkel. (Hall, 1997:291, T. Vihalemm kaudu, 2001)

Valimisprogramme analüüsides jälgiti, kuivõrd kandidaadid, erakonnad, valimisliidud tundsid kohalikke olusid, probleeme. Kuidas neid esitati ehk milliselt positsioonilt nad valijat kõnetasid, missugune oli sõnumi tonaalsus. Missuguseid märksõnu kasutasid ning mida programmis lubati. Kas oli tegemist pikema-ajalise visiooniga või olid need pigem lühema-aja lubadused.

3.4 Süvaintervjuud kohalike elanikega

Empiirilise materjali kogumise eesmärgil otsustati kasutada standardiseerimata intervjuude meetodit. Antud analüüsimeetod võimaldab infomandil kõige vahetumal viisil, oma sõnadega edastada kogemusi, teadmisi, arusaamasid. Kaaluti ka standardiseeritud küsitluse meetodi kasutamist, kuid oluliseks tõusis just informantide vahetu suhtluse kaudu edastatud materjali olulisus.

Seminaritöös (Vaagen 2010) läbi viidud kahe intervjuu puhul ilmnas vajadus muuta intervjuukava paindlikumaks. Põhjuseks olid informantide erinev reflektatsioonioskus, samuti informantide vanusest, elukogemusest ning hinnangutest tulenevad erinevused mõlema vastustes.

Valimisse kuulus kaheksa intervjueeritavat Haaslava vallast. Nende hulgas oli kaks meest ja kuus naist.

Kood	Vanus	Haridus	Amet	Kaua on vallas elanud	Elukoht
N01	38 a	Kõrgharidus	Koolidirektor	11 aastat	Kurepalu k.
N02	64 a	Keskeriharidus	pensionär	3 aastat	Haaslava k.
N03	60 a	Keskeriharidus	pensionär	35 aastat	Roiu alevik
N04	22 a	Keskharidus	tudeng	21 aastat	Metsanurga k.
N05	25 a	Keskharidus	müüja	2 aastat	Ignase k.
N06	47 a	Keskharidus	raamatukoguhoidja	47 aastat	Roiu alevik
M01	23 a	Keskharidus	müügiesindaja	23 aastat	Tartu linn/Roiu
M02	64 a	Kõrgharidus	pensionär	32 aastat	Kurepalu k.

Tabel 3. Süvaintervjuu valim.

Valimi moodustamise eeldused:

- intervjueeritavad olid valimisealised Haaslava valla kodanikud, kes osalesid/oleks võinud osaleda 2009. aasta KOV-de valimistel;
- intervjueeritavate hulgas oleks esindatud erinevad vanuserühmad, erinevad elu- ja töökogemused, elukohad valla territooriumil, vallas elatud periood.

Intervjuud kõigi kaheksa informandiga toimusid sundimatus õhkkonnas. Kahe informandi puhul toimusid need informandi pool kodus, ülejäänud kuue puhul aga neutraalsel pinnal.

Intervjuud toimusid ajavahemikus jaanuar 2010 - juuni 2010. Intervjuud salvestati diktofonile, kust toimus nende hilisem transkribeerimine. Seejärel tekstiosad kodeeriti ja empiiriline materjal töödeldi kvalitatiivset analüüsimeetodit aluseks võttes.

Süvaintervjuu küsitluskava (Lisa 1.) koosnes neljast küsimuste blokist. Esimene blokk sisaldas küsimusi valimiste kohta, infomandi arvamusi nende kohta. Samuti sisaldas see blokk küsimusi valimistel vajaliku informatsiooni ning selle päritolu kohta.

II küsimuste blokk kajastas infomandi hoiakuid, nende muutmist, küsimusi arvamusi liidri kohta. III bloki küsimused keskendusid infomandi meediakasutusele,

infoliikumise kohta ning IV küsimuste blokk sisaldas küsimusi informandi rahulolu kohta.

4. Uurimistöö tulemused

Alljärgnevalt antakse ülevaade analüüsi tulemustest, püüdes leida vastuseid uurimisküsimustele. Küsimused on kodeeritud analüüsikategooriateks ja esitatud alapeatükkide kaupa.

4.1 2009.a KOV valimiste kajastamine valla infolehes

Järgnevas peatükis antakse ülevaade infolehe artiklitest, mis ilmusid ajavahemikus jaanuar-september 2009. Perioodi valikul said määravaks KOV valimised, mis toimusid 2009. aasta 18. oktoobril. Aasta kolmel esimesel kuul (valimiskampaania vaadeldavas omavalitsuses algas aprillis 2009) ilmunud artiklite analüüs peaks andma ülevaate infolehes kajastamist leidnud teemadest ja kaasautoritest valimiste välisel ajal. Kuna infoleht ilmub kuu viimasel nädalal, jäi septembrikuu number viimaseks 2009. aasta KOV valimiste ajal ilmunud infoleheks.

4.1.1 2009.a jaanuar- september infolehes Teataja ilmunud artiklid

Alljärgnevalt antakse ülevaade ajavahemikus jaanuar – september 2009.a infolehes Teataja ilmunud artiklitest. Teemad on valdkonna järgi rühmitatud rubriikidesse, lisatud nimetatud ajavahemiku jooksul ilmunud temaatiliste artiklite arv ning antud ülevaade artiklite autoritest (nende ametid, positsioon kogukonnas) ning nende poolt kirjutatud kaastööde arv.

Kokku ilmus vaadeldud perioodi jooksul 90 artiklit (valimisse pole arvestatud teateid, kuulutusi, sünni-ja surmakuulutusi ning juubilaride õnnitlusi.) Autorid, kes tegid/teevad kaastööd infolehega, esindavad erinevaid elukutseid, ameteid. Nende jaoks on artiklite kirjutamine kohalikule infolehele ainus *ajakirjanduslik kogemus*. (Välja arvatud rubriigis *Vaia* avaldatud artiklite autorid, kelle hulgas on ministeeriumite, ametite pressiesindajaid, juhtivspetsialiste jne)

Rubriik	Ilmunud artiklite arv	Ülevaade autoritest, lisatud artiklite arv
Valla hariduselu	21	Õpetajad (7), kohaliku kooli direktor (5), lapsevanemad (3), õpilased (2), kohaliku lasteaia juhataja (2), vallakodanik (1), politsekadett (1)
Varia	16	Tartumaa Ohvriabikeskus, Swedbank, Tartumaa Arendusselts, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Lõuna Politseiprefektuur jne.
Valla majandus-ja ehitustegevus	15	Vallavanem (6), majandusnõunik (5), ehitusnõunik (1), rahandusjuht-pearaamatupidaja (1), maa-ja arendusnõunik (1), vallavolikogu esimees (1)
Valla kultuuri-ja seltsielu	9	Kultuurinõunik/infolehe toimetaja (5), raamatukogu juhataja (2), naabervalla muusikaõpetaja (1), külaseltsi esimees (1)
Vallavalitsuse – ja volikogu istungid	8	Vallasekretär (8)
Politseikroonika	8	Kohalik juhtivkonstaabel (8)
Ajalugu	8	Kohaliku kooli tööõpetusõpetaja (5), TÕ ajalootudeng (2), kultuurinõunik/infolehe toimetaja (1)
Valla spordielu	3	Kohaliku spordihoone juhataja (3)
Intervjuu	2	Kultuurinõunik/infolehe toimetaja (2)

Tabel 4. Ülevaade 2009.a jaanuar- september infolehes Teataja ilmunud artiklitest, teemadest, autoritest lähtuvalt.

Allikas: Haaslava valla infoleht Teataja numbrid 175-182, jaanuar-september 2009.a.

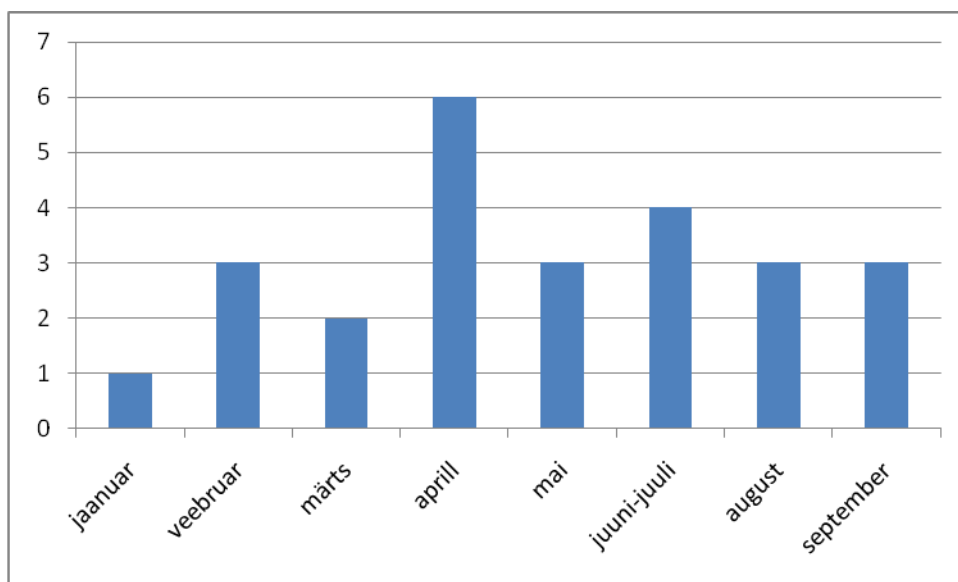
Nagu tabelist näha, on kõige rohkem artikleid (21 ühikut) sel perioodil ilmunud rubriigis *Hariduselu*. Autorite hulgas on mõlema haridusasutuse (kohaliku lasteaia ja põhikooli) juhid, pedagoogid, õpilased ja lapsevanemad, vallakodanik, samuti politseikadett Tartust. *Valla majandus-ja ehitustegevust* kajastavaid artikleid on 16 ning nende autorite hulgas on kõik vallavalitsuse ametnikud, lisaks ka volikogu esimees. Kindlad autorid on sellistel rubriigid nagu *Vallavalitsuse ja –volikogu istungid* ja *Politseikroonika*. Kaasautoreid väljaspool omavalitsust on rubriikides *Varia*, *Ajalugu*

ning *Kultuuri-ja seltsielu*. Ent siinkohal tuleb tõdeda, et kohalikel elanikel puudu(b)s initsiatiiv, soov teha kaastööd oma valla infolehele. Seda tehti vaid infolehe toimetaja isiklikul palvel kirjutada mõnest toimunud üritusest või sündmusest. Analüüsitava perioodi jooksul ilmus vaid üks vallakodaniku poolt kirjutatud artikkel (hariduselu teemal). Kuna loo autor osales KOV valimistel ühe valimisliidu nimekirjas, võis artikli avaldamise taga olla kandideerimine valimistel.

4.1.2 KOV valimistel osalenud kandidaatide kaastööd infolehes Teataja

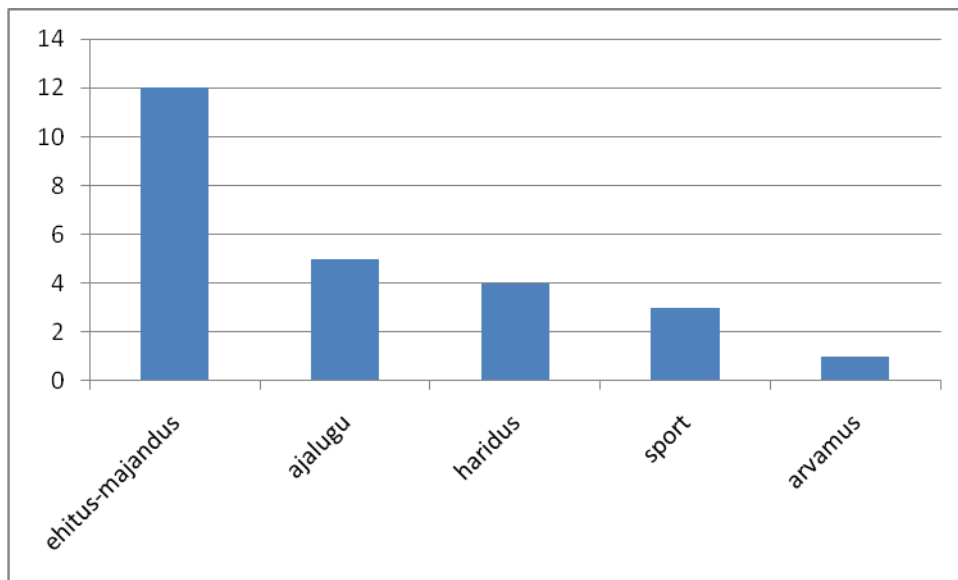
Eelpool anti ülevaade ajavahemikul jaanuar – september 2009 infolehes ilmunud artiklite temaatikast ning kaasautoritest. Järgnevalt aga analüüsitakse valimiskampaanias osalenud kandidaatide kaastöid samal ajaperioodil. Analüüsi tulemusena selgub, missugune oli artiklite ilmumise dünaamika, kellele sai osaks kõige rohkem leheruumi.

Analüüsivalimisse kuulub 25 artiklit, mille autoriteks on 8 valimiskampaanias osalenud kandidaati. Kuus kandidaati VL-st Koduvald Haaslava ja 2 kandidaati VL-st MÕTE ja TEGU. (Lisa 3.)

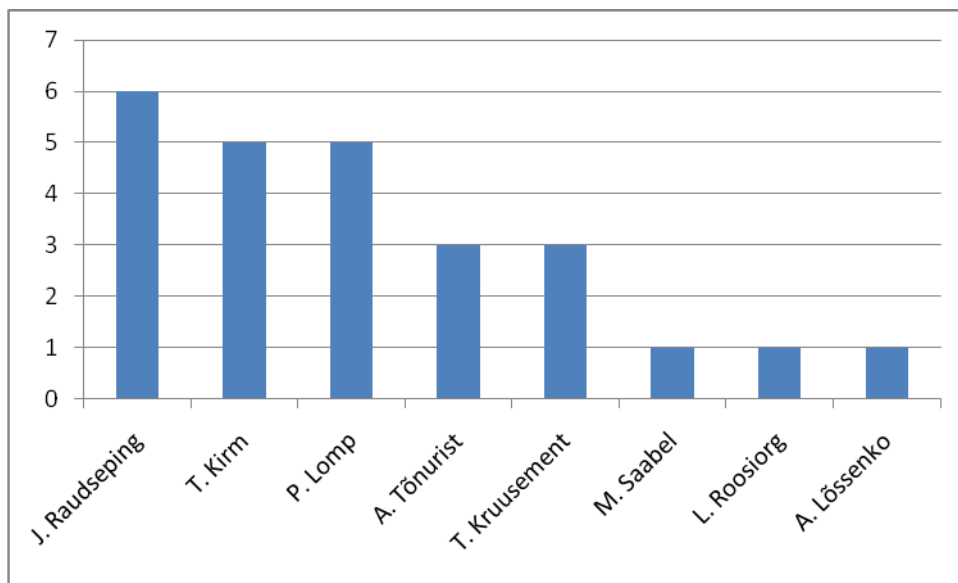
Joonis 1. 2009.a KOV valimiskampaanias osalenud kandidaatide poolt infolehele Teataja tehtud kaastööde arv kuude lõikes

Jooniselt 1 on näha, et valimiseelsel perioodil (jaanuar –märts) ilmus erinevate kandidaatide poolt 1-3 artiklit kuus. Kõige suurem hüpe toimus aprillis, valimiskampaania alguses, kui ilmus 6 artiklit. Järgnevatel kuudel kuni oktoobrikuiste valimisteni ilmus ühtlaselt 3-4 artiklit kuus.

Joonis 2. Kandidaatide poolt kirjutatud artiklite temaatiline jaotus

Kõige enam artikleid oli valla ehitus ja majandus valdakonnast, mille tegevust kajastatakse infolehes aastaringselt. Ent kuna valimiseelsele perioodile „sattus“ mitme objekti ehitamine, rajamine ja valmimine, siis omandas see info teise tähenduse, andes märku võimaloleva valimisliidu tegevusest hea valimistulemuse nimel. Ajaloo-, hariduse- ja sporditeemadel kirjutatud artiklite arv jäi tavapärase, nn valimiste välise, perioodi raamesse.

Joonis 3. Artiklite jaotus autorite-kandidaatide järgi

Joonisel 3 on kuue artikliga esikohal J. Raudseping, kes oli 2009. aastal vallavanem ning kandideeris ka KOV valimistel. Viis artiklit kirjutanud T. Kirm, kohaliku kooli tööõpetusõpetaja, kes kandideeris samuti VL Koduvald Haaslava nimekirjas, kirjutas augustis 2009 artiklis „Haaslava valla infoleht Teataja – 15 aastane“ muuhulgas: „*Võib väita, et viimasel kolmel aastal on infoleht Teataja olnud apoliitiline. Tõsi, ka viimastel ajal on infolehte avaldamiseks toodud poliitilise sisuga artikleid laadis „Küll sina oled inetu ja rumal, aga mina olen väga ilus ja tark“./.../ Kindlasti ei ole aga valla infoleht koht, kus peaks hakkama musta pesu pesema. Loodan, et nii jääb ka edaspidi.*“ (Teataja, 08.2009) Ilmselt viitab ta siinkohal nendele samadele kahele artiklile, mis aprillis avaldamata jäid.

4.2 Infolehe toimetaja roll valimiskampaania ajal

Järgnevalt ülevaade infolehe toimetaja osalusvaatlusest aprillis 2009.a. Valimiskampaania alguseks võib pidada 7. aprilli 2009, kui vallavolikogu liige P. S. saatis infolehele Teataja kaks artiklit:

- 1) *Roiu lasteaed Kukupai uue rühma avamine – kellele seda vaja?*
- 2) *Rahvaliidu poolt „juhitud“ Haaslava Vallavolikogu. (Lisa 2.)*

Tegemist oli kahe kriitilise artikliga, millest üks rääkis vallavanema, teine volikogu esimehe tegevusest/tegevusetusest. Toimetaja pöördus infolehe toimetuse koosolekul vallavanema poole, tutvustas talle artikleid ja palus võimalusel neile vastulause kirjutada. Kuna samal ajal oli vallamajas ka volikogu esimees, siis tutvustas toimetaja tallegi nimetatud artiklikleid ning pakkus võimalust vastulause kirjutada. Mõlemad isikud, nii vallavanem kui ka vallavolikogu esimees, olid kategooriliselt artiklite avaldamise vastu ja seega puudus neil põhjus/vajadus kirjutada vastulause.

Valla juhtkond (vallavanem, vallasekretär) põhjendas keeldumist avaliku teabe seadusega. Toonane vallavanem leidis, et kuna toimetatud infoleht on esmalt loetav Internetis, valla kodulehel ja alles seejärel 3-4 päeva pärast trükitud kujul paberkandjal, siis rakendub infolehes edastatud informatsiooni puhul eelpool nimetatud seadus. Valla kodulehel olev info peab olema tõene ja kontrollitud. Avaliku teabe seaduse § 3 ütleb avaliku teabe kohta:

- (1) Avalik teave (edaspidi *teave*) on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.¹

Sarnast seisukohta kinnitas ühes hilisemas kirjavahetuses (03.09.2009) ka vallasekretär. Ta kirjutas, et *Avaliku teabe seaduse § 9 kohaselt ei tohi anda eksitavat ja ebaõiget teavet, sama seaduse kohaselt on vallavalitsusel kohustus pidada veebilehte, Infoleht Teataja on üks selle osa, kus vallavalitsus ja vallavolikogu ning vallavalitsuse hallatavad asutused saavad anda teavet oma tegevuse ja ülesannete täitmise kohta ning nende poolt osutatavate teenuste kohta. Vallavalitsus peab eeldama, et sellel, mida avaldatakse, on avalikkuse huvi ja kes seda vajab.*

Kuna artikleid infolehes ei avaldatud, saatis autor P.S. e-maili teel vastava järelepärimise vallavanemale ja infolehe toimetajale. (Lisa 2.A) Vallavanem ei pidanud vajalikuks

¹ Tulenevalt seadusest ei ole vahet, millisel infokandjal teave on esitatud. Artiklite sisu viitas volikogu liikme soovile täita temale kui rahvaesindajale pandud ülesandeid, millest üheks on aruandlus oma valijate ees. Samas ei eita artiklite autor, et artiklite süünd on ajendatud eelseisvatest valimistest.

autorile selgitusi jagada ning kirjale vastata, infolehe toimetaja võttis volikogu liikmega isiklikult ühendust ning andis suusõnaliselt ülevaate toimetuse (vallavalitsuse) seisukohtadest.

Infolehes avaldamata jäänud artiklid trükkis ja levitas autor valla elanikele mais 2009.

4.3 Kandidaatide valimisprogrammid infolehes Teataja

Septembris 2009 saatis infolehe toimetuse (koosseisus kultuuri-ja spordinõunik ning vallavanem) kõigile kandideerijatele (erakondade ja VL-e volitatud esindajatele ning üksikkandidaatidele) kirja (Lisa 4), kus neid informeeriti võimalusest oma seisukohti avalikult ja tasuta tutvustada. Lisatud oli ka palve lähtuda hea valimistava sätetest. Samuti oli ette antud artikli tähe märkide arv, et tagada kõigile kandideerijatele võrdsed võimalused infolehe veergudel.

4.3.1 Erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide valimisprogrammide diskursusanalüüs

Infolehe *Teataja* toimetuse poolt saadetud üleskutsele saatsid õigeaegselt oma valimisprogrammid:

- Üksikkandidaadid M.O. ja L. L.;
- mõlemad erakonnad, kusjuures Eesti Keskerakonna artikkel saabus Tallinna Linnavalitsuse meiliaadressilt;
- VL MÕTE JA TEGU;
- üksikkandidaat A.H. oma valimisprogrammi ei saatnudki, võimalolev valimisliit Koduvald Haaslava esitas oma valimislubadused kõige viimasena. Vallavanem luges eelnevalt läbi kõik saadetud seisukohad-lubadused ja alles seejärel pani kirja oma valimisliidu lubadused.

Järgnevalt analüüsitakse infolehele *Teataja* saadetud valimisprogrammide tekste.

Üksikkandidaadid

Üksikkandidaat M.O.

1) Lugeja saab programmist teada, et üksikkandidaat M.O. osales 2009. a KOV-e valimistel endise vallavalitsuse ja - volikogu liikmena. Kandidaat kirjutas, *et eelnev töö vallavalitsuse– ja volikogu liikmena kohustas omandama täiendavaid teadmisi, mistõttu tunnen erinevaid valdkondi ja orienteerun õigusruumis*. Kandidaat ei täpsusta, millist vallavalitsust –ja volikogu ta silmas peab. Ta rõhub/loodab inimeste mälule, kuna juhtis aastaid siinses omavalitsuses väga olulist valdkonda- sotsiaaltööd ja haridust. Kasutatud väljendid nagu *kohustas omandama täiendavaid teadmisi; tunnen erinevaid valdkondi; orienteerun õigusruumis* näitavad rõhutatult positiivset seost eelnenud tööga kohalikus omavalitsuses. Ühtlasi oli programmi lõppu lisatud aastad ja ametid, millal kandidaat kohalikus omavalitsuses nii volikogu kui vallavalitsuse liikmena tööd tegi.

2) Kandidaadi võtmesõnaks on tulemuslik koostöö, asjatundlikkus, ausus, selgus mõtetes ja tegudes. Ta märgib, et selleni jõutakse läbi vallavolikogu eripalgelise rahvaesindajate liikmeskonna, kelle tegevus on ausam, õiglasem, läbipaistvam, sisukam ja tulevikule suunatud ning tagab erinevate eagruppide huve ja vajadusi.

Ta märgib *ettevõtlust*, täiendavate *tervishoiu-, sotsiaal-ja haridusteenuste* arendamist, *ühistranspordi teenust, kergliiklusteid*.

3) Kandidaat edastas positiivse, manifestse iseloomuga sõnumi sellest, et ta on *valmis meeskonnatööks, võtma vastutust ja rakendama oma teadmisi-kogemusi*. Tema programmis puudusid konkreetsed lubadused järgnevaiks perioodiks.

Üksikkandidaat L.L.

1) Valimisprogrammist kandidaadi seotus kohaliku omavalitsusega ei selgu. Ta positioneerib ennast tavalise (pensionärist) vallakodanikuna ning tema kandideerimist võib pidada kodanikualgatuseks. Põhjalikult ja mitmekülgselt defineerib ta sõna *vald* tähendust. *Vald – see oleme meie kõik – noored ja vanad, lapsed ja pensionärid,*

kodused ja töölkäijad, talunikud ja uusasunikud. Vald – see on ka loodus meie ümber, maa mida kasutame, järved, metsad, sood.

2) Kandidaat räägib võrdsetest võimalustest, soovist elada oma vallas hästi, turvaliselt. Takistusena näeb kandidaat siin võimuesindajaid, kellele võim pähe lööb või keda „partei“ käseb.

Kasutatud märksõnad: ***võimu koondumine*** ning kirjeldab nähtusega kaasnevaid tagajärgi; ***parteid peavad rahvast rumalaks, nii valla kui riigi tasandil ei toimu üldrahalikke arutelusid; hoolivus, peame hindama keskkonda enda ümber ja eriti peame hindama inimesi enda ümber; õiglane ühiskond ja otsustamiste avalikkus, valedetele otsustele peab järgnema vastutus; rahvaesindaja peab vastutama oma tegude eest!***

3) Tegemist on pigem kriitilise arvamuselooga, kus kandidaat esitab enda kui pensionärist vallakodaniku arusaamasid ja seisukohti. Ta rõhutab vastasseisu - tark, arukas, otsustusprotsessides kõrvale jäetud rahvas vs vaid „omasid“ eelistavad/toetavad parteid, kes valedete otsuste tegemisel ei kannu vastutust. Annab valijale ühe lubaduse - ***ma ei ole ostetav ega müüdav, ma teen seda, mis on parem kõigile. Ja ma vastutan oma tegude eest.***

Valimisliidud

Valimisliit MÕTE JA TEGU

1) Valimisprogrammis tutvustatakse kandidaate kui positiivseid inimesi, kel sära silmades ning Haaslava südames – need on nii vanad kui noored, ettevõtjad ja õpetajad, inimesed erinevatest Haaslava küladest. Olenemata kandidaadi vanusest, ametist või elukohast omavalitsuse territooriumil, on kõigi ühine eesmärk elu Haaslaval (Haaslava südames).

2) Valimisliidu slogani ***Haaslava HEAKS!*** mõtet võib tajuda mitmeti. Nagu nad oma tutvustuseski teada annavad, on neil sära silmis (panustavad rõõmuga, on nooruslikult optimistlikud, I.V.) ja Haaslava südames (viitab murele, hoolitsusele, armastusele,

tunnetele, I.V.). Siit võib välja lugeda nende soovi panustada parimal moel oma koduvalla arengusse.

Sõna *HEAKS!* viitab olukorrale, mida tuleb muuta, teha seda paremuse suunas. Mida kujutab endast määratlus HEA ja kas olukord, mida muutma peab, on PAHA/HALB? Siin jäetakse lugejal/valijal tõlgendusruumi. Oluline on ka sõna kirjutamine trükitähtedes ja hääumärgi kasutamine, mis konkreetset sõna üldises tekstimassis esile tõstab ja sõnapaari tähendust aktiveerib.

Lisaks märgivad nad, et *Haaslava vald vajab uusi positiivseid muutusi: rohkem hoolimist/.../, uusi ideid /.../, suuremat läbipaistvust valla tegemistes, kõik peavad seisma ühise eesmärgi eest, tegema koostööd*. Ühtlasi märgivad nad, et *hea ja energilise vallavanema leiame avaliku konkursi kaudu*. Selles lauses peitub rahulolematuse võimuloleva vallavanema tegevusega.

3) Valimisprogrammi tonaalsus on reibas, positiivselt kriitiline, mis kutsub inimesi koostööle nii sõnades kui tegudes.

Valimisliit MÕTE JA TEGU edastas infolehes oma olulisemad seisukohad käimasolevatel valimistel, kuid lisas programmi lõpus: „Meie valimisprogrammi toimetame teieni õige pea. Head lugemist ja hoogsat kaasamõtlemist – sest ainult üheskoos saame muuta meie vallaelu paremaks.“ Kas valimisliidu volitatud esindaja ei usaldanud infolehe toimetust või polnud valimisprogramm ettenähtud ajaks lihtsalt valmis?

Valimisliit Koduvald Haaslava

1) Valimisliidu seos koduvallaga hakkab silma juba nende nimes *Koduvald Haaslava*. Valimisprogrammis kuulutavad nad, et *valimisliit Koduvald Haaslava ühendab vallast hoolivaid ja valla arengusse panustada soovivaid inimesi*. Lisaks märgivad nad, et *meie kandidaadid on pikaajalise vallajuhtimise kogemusega nii volikogus kui ka vallavalitsuses*. Määratlus *pikaajalise /.../kogemusega* – on üsna umbmäärane ajamäärus ning sõnadepaar *meie kandidaadid* viitab, et (kõik) nimekirjas olevad kandidaadid omavad pikaajalist vallajuhtimise kogemust kas siis volikogus või

vallavalitsuses. Kes juhib vallavalitsust? Vallavanem. Kes juhib volikogu? Volikogu esimees. Seega, kas valimisprogrammis räägitakse ainult kahest kandidaadist või arvatakse tõesti, et valijale võib rääkida kõike, külla ta usub. Või kumab siit läbi kirjatöö autori isik.

2) Valimisprogrammis on 11 lubadust järgnevateks aastateks. Kahes lubaduses on lisatud ka arvud. Need on Roiule noortekeskuse ehitamine *2010.aasta sügiseks* (kevadel 2011.a ei olnud ehitusega veel alustatud, I.V.) ning lubadus *kasvatada vallakodanike arvu 2200-ni*. Tegemist on mõõdetavate suurustega, mille täitmise kohta on antud konkreetsed aastaarvud, numbrilised suurused.

3) Valimisprogrammi tonaalsus on reibas, optimistlik ja positiivne.

Lubatakse valmivaid objekte, kuid puudub üldine visioon, millisena tahetakse oma koduvalda näha näiteks 5 või 10 aasta pärast. Puudub perspektiiv.

Erakonnad

Reformierakond

1) Reformierakonna slogan kõlas *Teeme Haaslavast valla, kus ollakse oma unistuste kodus!* Reformierakond osaleb Haaslava vallas KOV valimistel esimest korda. KOV valimised olid neile esimesed. Nimekirjas kandideerijad ei omanud töökogemust Haaslava vallavalitsuses ega volikogus. Kuid nad iseloomustavad ennast kui *tegasad inimesed, kellel on ette näidata häid tulemusi nii ärimaastikul kui ka avaliku elu korraldamises*. Ning et nende *innovaatilised mõtted /.../ toetavad valla arengut suunavaid ideid*.

Kuid just vähene seotus vallaga, valla probleemidega paistab välja ka nende valimisprogrammis. Näiteks nähakse probleeme (lastehoid) ainult ühesuunaliselt ehk Kurepalu-Haaslava-Aardlapalu-Ülenurme-Tartu liinil. See on maantee, kuhu äärde jäävad valla uusasundused, arendused. Samuti räägivad nad Sillaotsa Spordikoolist (on aga Sillaotsa Spordihoone) ning haridusasutustest Roiul. Paraku asub Roiul vaid üks lasteaed.

2) Alati saab paremini! Nii kõlab Reformierakonna valimisprogrammis teine slogan. Üheks võtmesõnaks paremaks muutmise teel on „**koostöö**“, koostöövormide leidmine nii elanike, ettevõtete, ühingute, naabervaldade jms vahel. Ühtlasi on nad valmis **alustama dialoogi naabervaldadega ühinemise** teemal.

Märksõnad –*turvaline liiklemine ja kergliiklusteed, operatiivne info liikumine vallakodulehe ja valla isikute infolisti kaudu.*

Valla tõmbekeskused- *Vooremäe, millel on olemas kõik eeldused saada Eesti tasandil arvestatavaks spordikeskuseks ja Eesti Lennundusmuuseum, kus on olemas hindamatu tehnilist innovatsiooni kajastav ekspositsioon.*

Sarnaselt valimisliidu Koduvald Haaslava valimisprogrammiga peavad nemadki tähtsaks valla elanike valda sisse registreerimist, et *seeläbi suurendada nii elanike vastutust koduvalla käekäigu eest kui ka valla tulubaasi.*

3) Reformierakonna valimisprogrammi tonaalsus on positiivne, kuid samas kriitiline ja uudseid lähenemisi pakkuv. Valimisprogrammi tekstist on näha, et ei tunta piisavalt hästi kohalikke olusid, siinseid asutusi. Nii näiteks on Sillaotsa spordihoonet nimetatud Sillaotsa Spordikooliks. Valla noorte emade jaoks olulist lastehoiuteemat nähakse kitsalt Kurepalu-Haaslava-Aardla teljel, unustades ära või siis ei olda kursis, et vallas on rohkem külasid kui kolm ja sealgi väikeseid lapsi.

Eesti Keskerakond

Haaslava vald võiks ühineda Ülenurme vallaga

1) Kandidaat Karin Ausinit, kelle nimel programm on kirjutatud, nimetatakse kodukoha patrioodiks ning öeldakse, et ta seisab koduvalla ühendamise eest naabervallaga.

2) Keskerakonna valimisprogramm algab kriitilise analüüsiga Haaslava valla territooriumi ja rahvaarvu väiksuse kohta. Ja johtuvalt sellest kõlab ka otsus, et *suur osa eelarvest kulub omavalitsuse valitsemiseks ehk vallaametnike ja allasutustes töötavate inimeste palkadeks*. Ja ainus märksõna, idee, mida see programm edastab, on Haaslava valla *liitumine oma suurema naabri, Ülenurme vallaga*. „Pehmendava“ asjaoluna

märgitakse, et *Haaslava vallarahvas on alati Ülenurme vallarahvaga hästi läbi saanud ning /.../ uus vallakeskus Ülenurmes ei oleks samuti kaugel, seda enam kui Roius või Kurepalus oleks vallavalitsuse infosaal erinevate teenuste osutamise tarvis. Suuremat omavalitsust nähakse parema ja võrdväärsema koostööpartnerina riigile ja teistele omavalitsustele. Programmis viidatakse sellele, et vastasseis liitumisele võib tulla vallaametnike poolt, kes kardavad kaotada oma töö. Samas kui enamik vallavanemaid peavad*

<i>liitumise</i>	<i>mõtet</i>	<i>mõistikuks.</i>
------------------	--------------	--------------------

3) Programm on kriitiline, konflikti õhutav (*eelarve kulub enamjaolt vallavalitsuse ja allasutuste palgarahaks, vallaametnikud on ühinemise vastu, kuna kardavad oma töökohta kaotada, I.V.*)

4.4 Intervjuu tulemused

Järgnevalt ülevaade intervjuude tulemustest. Kõigepealt tuuakse ära intervjuueeritavate hinnang infolehe Teataja sisule ja teemadele valimiste välisel ajal ja infolehe Teataja osast 2009.a KOV valimiskampanias. Seejärel intervjuueeritavate hinnang kampaniaaegsele infoliikumisele Haaslava vallas. Ning lõpuks on välja toodud intervjuueeritavate hinnangud valimistele ja nende tähtsusele, arvamusiidri mõjust ning hoiakutest, arvamustest loobumisest.

4.4.1 Intervjuueeritavate hinnang infolehele Teataja

4.4.1.1 Rahulolu infolehe sisu ja teemadega

Kaheksast intervjuueeritavast vaid üks (M02) vastas, et *loeb Teatajat vähe*, kuna pole sealt leidnud midagi huvitavat, *ainult seda ajalooülevaadet loen*. Tema puhul võib rääkida teadlikke valikuid tegevast nõudlikust meediatarbijast, kelle valikuid ja eelistusi mõjutab eelnev elu-ja töökogemus.

Kui pensionieas informandi M02 jaoks oli ainsaks loetavaks rubriigiks ajalooülevaade, siis näiteks pea kolm korda noorem informant M01 märkis, et infoleht *võiks olla mahukas /.../päris suur osa sellest on see ajaloo osa, informatiivset osa väga palju pole.*

Ülejäänud informantide puhul ei selgunud mõne infolehe teema eelistamine või siis välistamine. *Mulle meeldivad kõik need teemad, mis seal on /.../Mulle õudsalt meeldib, et lapsed kirjutavad sinna.* (M03) Lisaks arvas informant N03, et vallaleht on praegu vägagi normaalne, ei ole enam nii politiseeritud kui varem.

Positiivselt hindasid vallalehes pakutavaid teemasid ja infot ka teised intervjuueeritavad. *Ikka mitu korda kuus võtan kätte* (N01); *Loen paberkandjal ja ikka otsast lõpuni* (N02); *Loen Teatajat alati. Väike vald, mis siin ikka kirjutada...minu arvates on täitsa piisavalt, et seal on mis volikogu teeb...ja mis üritused toimuvad* (N03); *Loen infolehte juba esmaspäeviti internetis. Olen pakutava infoga rahul.* (N06) Üks intervjuueeritav viitas informatsiooni ebapiisavusele infolehes ühe konkreetse ürituse suhtes. Kuid tegemist oli ühekordse probleemiga, üldiselt suhtus ta pakutavasse hästi.

4.4.1.2 Intervjuueeritavate ettepanekud infolehe osas

Intervjuueeritavate vastustest selgus, et senisest rohkem tahetakse infolehest lugeda persoonilugusid, infolehte näha kanalina, mis tutvustab omakandi huvitavaid ja tegusaid inimesi, ettevõtteid. M01: *Võib-olla tõesti, kui meil on kuulsaid inimesi, teha kuulsate inimestega intervjuusid...aga ega rohkem...;* N04: *Võiks kirjutada mingist põliselanikust, kes tegelevad millegi huvitavaga, kes on tublid ja targad ja andekad inimesed vallas, sest elame küll suhteliselt sellises väikeses kohas, aga ei teagi nagu, teistest inimestest, kes siin veel elavad.* Sama mõtet jätkab ka N06: *Võiks olla rohkem inimestest, persoonidest, sest nii huvitav on lugeda. Või ettevõtetest, mis siin vallas on, siis saad rohkem informatsiooni, mis siin vallas toimub. Just inimeste kohta meeldib lugeda ja nende kohta rohkem teada saada.*

Huvitava ettepaneku tegi informant N03: *Infolehes võiksid sudokud olla.* N03 oli ka ainus intervjuueeritav, kes tõdes, on mõelnud ka sinna (infolehele) kaastööd teha. *Aga millest ma kirjutan? Kui mul on millestki kirjutada, siis ma kirjutan.*

4.4.1.3 Infoleht Teataja 2009. aasta KOV valimiskampaania ajal

Intervjuueeritavad hindasid 2009. a septembrikuise (valimiseelse) infolehe sisult informatiivseks, korrektseks, ja neutraalseks.

Intervjueeritav N01: **Korrektne.** ... ei olekski oodanud, et kohalik, ... leht rohkem omal initsiatiivil otsib neid kandidaate ja nende kohta mingit infot, minu arvates oli see päris loogiline, et kandidaat ise pakub seda infot.

Intervjueeritav M01 arvas: Infoleht tõi lugejateni kandidaatide, valimisliitude ja erakondade nimekirjad ja valimislubadused. ...oli enne seda valimist **päris informatiivne**, kirjutas asju lahti. Kuigi ükskõik kelle või keda sa sealt loed, eks **need punktid ole enam vähem samad kõigil**. Ükskõik mis valimisliit see nüüd oli, ega **vahet pole mingit** Infolehes kajastatu aitas erinevaid lubadusi omavahel võrrelda ja leida nende vahel sisulisi erinevusi, sarnasusi.

Aga nagu märkis intervjueeritav N05, oli tema arvates tegemist lihtsalt lubaduste andmisega. N05: No nimekiri oli näiteks vallalehes nende valijate kohta ja ka neid lubadusi oli pandud. ...see **lubaduste andmine pole mingi eriline informatsioon**, see lihtsalt rohkem selline enda esile tõstmiseks, et lubame seda ja toda.

Kuna intervjueeritavad väitsid, et valimisotsus oli kõigil tehtud juba enne kampaania algust ja infolehes olev teave nende valimisotsust ei mõjutanud, siis võib öelda, et edastatud infol oli lihtsalt tutvustav eesmärk. Nagu ütles N03: Aitas valikut teha nende osas, keda tunti vähem. Toodi ka välja, et sõnumites puudus üllatusmoment. Intervjueeritav N02 märkis, et see, mida nad lubasid, oli juba ette teada.

Intervjueeritav N06 lisas, et tänu infolehes olnud teabele nägi ta uusi inimesi ja sai teada, et sellised persoonid vallas olemas on ja kandideerivad.

4.4.2 Intervjueeritavate hinnang infoliikumisele valimiskampaania ajal

4.4.2.1 Informatsiooni piisavus

Intervjueeritavate hinnangud informatsiooni piisavusele valimiskampaania ajal olid küllaltki erinevad. Viis intervjueeritavat kaheksast oli rahul informatsiooni hulga ning selle kätte saadavusega. Kolm intervjueeritavat ei olnud rahul nii info koguse kui ka

selle kätte saadavusega. Tegemist on aktiivsete ja nõudlike meediatarbijate ning internetikasutajatega. Nad ei ole sündinud Haaslaval, siia elama asunud töö või abielu kaudu. Kahel on kõrgharidus, ühel kesk-eri haridus.

Informatsiooni kogusega rahuloleva grupi liikmed on aktiivsed, vähenõudlikud meediatarbijad. Ülekaalus oli mitteformaalne info, mis saadud kas perekonna või kogukonna arvamusiidritelt. Viiest vastanust kolm olid sünnilt kohalikud. Neljal vastajal oli keskharidus, ühel kesk-eri haridus.

Kriitilised hinnangud: N01: *Informatsiooni polnud piisavalt, ... kuulsin ka mitme teise käest. Valimisinfo ei jõudnud rahvani. Valimisbuklette jaotati postkastidesse valikuliselt ja seepärast oli inimesi, kes ei saanud mitte ühtegi tutvustavat bukletti. Sama, et infot polnud piisavalt, arvas ka intervjuueeritav M02, kes lisas **informatsiooni, seda polnudki ju saada, seda polnud üldse kuskilt saada.** Tähendab, see üldsõnaline blaa-blaa, see on, seda ma ei hakka lugemagi. Kui tahab tõsine inimene, ta peaks tõsiselt suhtuma valijasse. M02 tõdes, et ka **kehv või olematu reklaam on reklaam teadlikule valijale.** Seega, teadlik ja/või kriitiline valija filtreerib juba reklaami sisu järgi, millisele kandidaadile häält anda/mitte anda. Põhjuseks sõnumi sisu ja/või selle esitamise viia. Ja see postkasti toodud info aitas tõesti teha valikut selles mõttes, et näitas nende inimeste tühisust.*

Intervjuueeritav N03 arvas, et **oluline on inimese tegu.** Peab valimisaegset infolevikut asjatuks raha laristamiseks, sest inimene oma tegevusega juba reklaamib ennast - kas ta on aktiivne, suudab haarata teisi, ja kas ta on tänu oma tegevusele nähtav.

Rahulolevad hinnangud: ülejäänud viis intervjuueeritavat jäid igati rahule informatsiooni koguse ja selle levikuga. Intervjuueeritavad N05 ja N06 märkisid, et leidsid *infot mitmest kanalist, kasutasid info saamiseks erinevaid kanaleid.* N05 rääkis, et ta *suhtles agaralt kohalikega ja uuris, millega üks või teine kandidaat varem tegelenud on, kuidas oma ideid ellu viinud.* Ta lisas, et seltskond, kellega arutas, oli pigem vanemaealine.

Lisaks tühjadele valimislubadustele, meeldis noorele valijale N04 sõnumites edastatav inimlik mõõde ehk info *kandidaatide hobidest, tema põhimõtetest ja sellest, miks ta tahab volikokku saada.*

4.4.2.2 Kandidaadi tuntus

Intervjueeritavad märkisid, et valimisotsus oli neil valmis juba enne valimiskampaania algust ja et nad valisid isikut, oli ta siis valimisliidus või üksikkandidaat. Üheks tähtsaks teguriks oli siin kandidaadi tuntus, mis võis olla saadud:

- 1) personaalse kommunikatsiooni ehk *kandidaat-valija* teel;
- 2) arvamusiidri poolt vahendatud kommunikatsiooni *kandidaat-arvamusiider-valija* teel.

Just kandidaadi tuntusele viitas oma intervjuus M01: *Ei valita ühtegi valimisliitu, vaid et näed, see on mu naabrimees, anname talle hääle.* Ehk siis, valitakse tuttav naabrimees, olenemata sellest, missuguses valimisliidus ta on või missugused on tema valimislubadused.

Aga lisaks isiklikule tuntusele, tutvusele võib rääkida ka „kohapealsest ehk lokaalsest tuntusest“. Lisaks mõnele lähemale naabrile või tuttavale, tunneb kandidaati suurem või väiksem osa kogukonna liikmetest. Intervjueeritav N01 tõstataski küsimuse, *mis asi see on, mis tundma paneb*, ehk mis teeb ühe inimese kohapeal tuntuks? Kas on see positsioon, tubli töö, saavutused erinevatel elualadel?

Aastakümneid omavalitsuse ainsas alevikus elanud ja õpetajaametit pidanud N03 märkis, et tundis enamikke kandidaate juba varasemast ajast, tänu oma ametile ja elukohale keskses. Seepärast arvas ta kampaania-aegse infoliikumise kohta, et *inimese teod räägivad tema eest.*

Kandidaadi tuntusest rääkis ka N02. Kuna tema on omavalitsuse territooriumil elanud vaid mõne aasta, ei tunne ta piisavalt hästi kohalikke kandidaate, samuti pole ka tema paljudele siinsetele elanikele, eakaaslastele (pensionäridele) tuttav. Seepärast peab ta usaldama vahendatud kommunikatsiooni teel saadud informatsiooni kandidaadist, mis ei pruugi aga olla objektiivne, vaid mõjutatud arvamusiidri poolt. Intervjuus ütles ta, et *infot sai väimehe kaudu.*

Varasemad ehk valimiseelsed kogemused ja teadmised kandidaadist kujundasid ka M02 valijakäitumist. Kui intervjuueeritav N03 pooldas väidet, et *valitav kommunikeerus valijaga tehtud tööde ja saavutuste kaudu*, siis M02 mõte oli järgmine - *kandidaat kommunikeerus tegemata tööde ja tühjade lubaduste kaudu*. Mitte aga valimiskampaania ja selle sõnumi kaudu.

Varasema informatsiooni baasil tegid oma valimisotsused ka intervjuueeritavad N05 ja N06. Viimane märkis, et tänu *isiklikele kogemustele ja tutvustele*, omas mõne kandidaadi kohta rohkem informatsiooni.

Mitmed intervjuueeritavad soovisid, et kandidaadid võiksid valijate ehk kohaliku rahvaga kommunikeeruda ka valimistevahelisel ajal, olla „*pildil*“, korraldada huvitavaid üritusi.

Lisaks kandidaadi tuntusele on KOV valimiste puhul olulisel kohal ka tema kommunikatiivsed omadused. Intervjuueeritavad tõid välja kandidaadi *otsese suhtluse* tähtsuse kodanikuga, valijaga. Ja seda isegi siis, kui tegu võib olla kandidaadi poolse manipuleeritud, suunatud kommuniaktsiooniga nagu märkis M02.

Mitu intervjuueeritavat tõstis esile lihtsaid inimlikke isikuomadusi nagu sõbralikkus, ausus, heatahtlikkus. Intervjuueeritav N04 märkis, et kandidaat ei tohiks anda *populistlikke lubadusi*, vaid olema pigem *kindlameelne, järjekindel*.

4.4.3 Valimised

Alljärgnevalt ülevaade, mida arvasid intervjuueeritavad valimiste tähtsusest, nendel osalemisest, arvamusiidrite mõjust.

4.4.3.1 Valimiste tähtsus intervjuueeritavate jaoks

Vastustes toodi kõige enam esile valimiste tähtsust isiklikust ehk indiviidi-kesksest seisukohast. Ühtlasi olid need seisukohad kõige positiivsemad ja idealistlikumad, neis nähti võimalust väljendada oma tahet.

Valitava seisukohast lähtudes märgiti, et valimisi võib käsitleda kui usalduse või umbusalduse avaldamist valitavale. Samuti märgiti, et valimisi on vaja uute inimeste, ideede ja arusaamade esile kerkimiseks.

Riigi ja ühiskonna seisukohalt toodi kahe intervjuueeritava poolt esile, et valimised on osa demokraatlikust riigikorraldusest. Üks intervjuueeritav hindas aga valimiste tähtsust vägagi kriitiliselt.

4.4.3.2 Osalemine valimistel

Kõik intervjuueeritavad omasid positiivset valimiskogemust, osaledes 2009. aasta KOV valimistel. Samuti väitsid nad, et lisaks KOV valimistele, on nad osalenud ka Riigikogu valimistel.

Teatud erinevus ilmnis intervjuudes siiski eesmärkide, arusaamade ja põhjuste osas, miks valimistel osaleti. Nii märgiti, et valimiste kaudu saavad valijad endale *esindusorgani* (M01) või *meelepärase võimuesinduse* (N03). Valimas käidi ka põhjusel, et **väljastada ebameeldiva erakonna** (N02), *juhusliku või mittekompetentse elemendi sattumine, pääsemine võimu juurde* (M02).

Märgiti, et kandidaadile toetuse andmise eelduseks on **meeldimine** valijale (N02) ning valimas käies *antakse omapoolne panus meelepärase võimuesinduse moodustamiseks* (N03).

Samas toodi välja ka valmiskäitumist kui **toetust** kellelegi, *kes tundub valijale kõige paremini midagi juhtima*. (N05)

Kahel korral vastati, et tegemist on **kodanikukohusega**, mida tuleb täita (N01, N04).

Valimas käimist seostati ka usuga, et siis **arvestatakse valijapoolse arvamusega**, kes ja kuidas rahvast juhib (N04).

4.4.3.3 Kohalikud valimised, nende tähtsus Haaslava valla valijale

Kaheksast intervjuueeritavast seitse märkisid, et kohalikud valimised omavad nii valla elu ja kui ka valija, valla kodaniku isikliku elu seisukohast suurt tähtsust. Toodi välja, et *iga inimene vaatab ikka enne oma maja* (M01), kohalike valimiste tähtsus seisneb

nende *tulemuse otsesemas ja määravamas tähenduses* (M02), *läheduses* valijale (N04). Selle teadmise taga võib olla ka lihtsa inimese lihtne teadmine, justkui toimetaks omavalitsus nagu „väike riik suures riigis“ - *omavalitsus otsustab, mida oma vallas tehakse või tegemata jäetakse, kuidas ja mis rahadega ümber käiakse* (N05). Kuid kohalike valimiste tähtsuse eelistusel võib olla märksa pragmaatilisem põhjus - *mina töötan selle...vallavalituse all, töö ja heaolu oleneb ju kohalikust võimust* (N06).

4.4.3.4 Arvamusliidri mõju

Intervjuudest selgus, et arvestati küll oma pereliikmete (lapsed, abikaasa, vanemad) arvamusega, kuid valimisotsus langetati siiski iseseisvalt. Vastuseid analüüsides võib oletada, et vastanute hulgas oli vähemalt 2 oma perekonna kindlat arvamusliidrit - M02: *Arvestab enda arvamusega, peab ennast poliitikas piisavalt pädevaks* ja N06, kes tänu oma ametikohale on rohkem informeeritud ning omab seetõttu ka peresisest autoriteeti. N06: *Tal on oma seisukoht ja arvamus. Kandidaat, kellele oma hääle annan, peab olema hea inimene.*

Nagu intervjuueeritavate vastustest välja tuli, ei pea arvamusliider olema pere kõige vanem ja auväärsem liige. Pigem on oluline just arvamusliidri suurem informeeritus võrreldes teiste pereliikmetega, positsioon kogukonnas, staatus perekonnas (väimees, abikaasa). Nimetati ka üldiselt – *pere, sõbrad, lapsed, vanemad, tütre pere*, toomata välja ühtegi konkreetset mõjuisikut.

Tähtsate ja oluliste teemade arutamine toimub pereringis, hilisem valik või otsuse tegemine jääb aga igaühe enda teha. Üldjuhul arvestatakse pereringis arutatuga, ühiste vaadetega.

Intervjuueeritav M01, ei ela enam vanematekodus, suhtleb endiselt igapäevaselt oma vanematega, vendadega: *Pere arvamus loeb ikka kõige rohkem. Meil on ühtne pere, käime koos, teeme asju, et terve pere...kõik asjad ju arutatakse pereringis üldjoontes läbi.*

Vanematekodus elav intervjuueeritav N04: *Vanemad on need, kelle arvamus on minu jaoks oluline, aga valimistel ma küll nende arvamusega ei arvesta, siis ma otsustan ikka ise.*

Laste arvamusega arvestav N03: *Kuigi ma aktsepteerin laste arvamust, on mul oma isiklik arvamus.*

Intervjueeritav N05, kes oma perega elab vanaema juures: *Üldjuhul arvestan kõigi arvamustega- elukaaslase ema, kindlasti vanemate omaga. Lapse arvamus on mulle hästi oluline, üldse, lähedaste inimeste arvamused on kõige olulisemad. Aga minu enda arvamus jääb ikka kõige peale.*

5. Järeldused. Diskussioon

5.1 Diskussioon ja uurimisküsimuste vastused

Bakalaureuse töö teema on *Haaslava valla infoleht 2009. aasta KOV valimiste ajal*. Antud töö käigus läbi viidud analüüside tulemustest saab teha järelduse, kuivõrd erinevad on lugejate ootused ja lehe väljaandja taotlused. Ühelt poolt on ju infolehes kajastatavate teemade ja autorite ring üpriski lai. Kuid analüüsides, mida need teemad täpsemalt kajastavad, siis enamjaolt on see vallavalitsuse või selle allasutuste tegevus. Selles mõttes täidab infoleht talle püstitatud eesmärgi, olla infokanaliks vallavalitsuse ja kohalike elanike vahel, jagades vajalikku informatsiooni ülevalt alla. Ent kui selline oli infolehe eesmärk asutamisaastal 1994, kui infoleht oligi ainus võimalik kanal vallavalitsuse ja kohaliku elanikkonna vahel, siis tänapäeva infoühiskonnas tuleks need eesmärgid üle vaadata. Kohaliku lugeja jaoks võib infoleht kaotada oma aktuaalsuse kohaliku informatsiooni hankimisel. Siin on eelkõige mõeldud näiteks blogisid, kodulehekülgi, infoliste, suhtlusvõrgustikke, kuhu kogunevad erinevas vanuses inimesed ning nende vahel toimub operatiivne info jagamine, suhtlus, mitmesuunaline kommunikatsioon, millest rääkis oma valimisprogrammis ka Reformierakond.

Infolehe piiratud võimalused tulevad teravalt esile valimiskampaania ajal, kui valla juhtkond võib ära keelata teistsuguse arvamuse juurdepääsu lehe veergudele, võttes sellega ka lugejatelt võimaluse loetu põhjal ise otsuseid teha. Teine aspekt on maksumaksja raha, millega trükitakse infolehte, kuid mida kasutatakse ühe kindla valimisliidu või erakonna kampaania läbiviimiseks.

Töö autoril oli märtsis 2011 pingeline jutuajamine Haaslava vallavanemaga, kes andis muuhulgas teada, et peagi on tulemas uued, 2013. aasta KOV valimised ning et juba nüüd, 2011. aasta kevadel, tuleb sellele mõelda. Tuleb rohkelt kajastada vallavalitsuse tegevust, saavutusi ning tegeleda ISIKUKULTUSEGA! Ehk siis, kohalik infoleht on valla juhtkonna käes vajalik ja oluline tööriist, ruupor, erinevate teadete, informatsiooni edastamisel. Töö autor ei tööta enam selles omavalitsuses.

1. Milliseid teemasid infolehes kajastatakse, kes on autorid?

Kohalik infoleht on ainus meediakanal, mis edastab kohalikke uudiseid, teateid, annab ülevaateid toimunud üritustest ja teavitab sellest, mis toimumas jne. Kuna leht jõuab tasuta peaaegu kõigi valla elanike postkastidesse, siis võib infolehe lugejaskonnaks valla territooriumil arvata umbes 1500 inimest.

Infolehel on välja kujunenud oma kindel teemade ring, mida igakuiselt kajastatakse. Siia kuuluvad ülevaated vallavalitsuse ja volikogu istungitest, politseikroonika, aga ka erinevad kuulutused, informatsioon, juubilaride õnnitlused, sünni-ja surmakuulutused. Vastavalt oludele, vajadustele ja toimunud üritustele, avaldatakse artikleid valla hariduselu, majandus - ja ehitustegevusest, ülevaateid kultuuri-, seltsielu- ja spordielus toimunud üritustest. Küllaltki tihti (kord kuus või kahe kuu tagant) ilmub pikem ajaloo-teemaline artikkel Haaslava valla teemadel. Samuti on peaaegu igakuiselt avaldatud mõni artikkel rubriigist *Varia*, mille temaatika ei ole küll seotud Haaslava vallaga, aga võib sisaldada olulist informatsiooni valla elanikele. Väiksemas mahus ilmub intervjuusid valla elanikega. Paraku on väga väikeses mahus esindatud ülevaated kohalikust ettevõtlusest ning vallakodanike arvamused.

Eelpool toodu põhjal võib väita, et infoleht kajastab enamjaolt vallavalitsuse, selle allasutuste ning volikogu töid, tegemisi. Teemad, valdkonnad, mis kajastaksid nii ettevõtlike kui ka lihtsate vallakodanike igapäeva elu, on jäänud infolehes teisejärguliseks. Samuti puudub lugejate endapoolne initsiatiiv teha kaastööd, võtta sõna, avaldada arvamust.

Infolehes ilmunud artiklite autoritest kõige suurema osa moodustavad vallavalitsuse ametnikud, töötajad. See on ka mõistetav, kuna enamus teemasidki puudutab vallavalitsuse tegemisi. Kõige laiem autorite ring on kirjutanud hariduse ja kultuuri teemadel. Haridus ja kultuur on teemad, mis puudutavad paljusid, kuna kaasatud on erinevad põlvkonnad, vanuse-ja huvigrupid. Kultuuriteemadel kirjutamine on üks võimalustest, kuidas kaasata inimesi infolehele kaastööd tegema.

2. Missugustel teemadel kirjutasi infolehes KOV valimistel osalenud kandidaadid?

Analüüsisides ajavahemikus 2009.a jaanuar-september infolehes ilmunud artikleid, mille autorid kandideerisid KOV valimistel, tuleb märkida, et enamus neist (v a 1 autor) töötasid kas vallavalitsuses, selle allasutustes või esindasid volikogu. Kõige rohkem ja eeldatavalt vallaelanike jaoks ka olulisematel teemadel artikleid kirjutas vallavanem. Tema kuus artiklit kajastasid selliseid teemasid nagu *vee uus hind; valla uus buss; ülevaade vallas tehtavatest töödest; lasteaia laienemine ja raamatukogu kolimine; kergliiklustee ehitustööde algus ja valmimine*. Tegemist on valla ehitus-ja majanduselu teemadega, mida oleks võinud infolehes kajastada ka valla ehitusnõunik, kuid arvatavasti olid lähenevad valimised need, miks vallavanem ostustas antud teemadel ise kirjutada. Peab ka märkima, et valimiste ajal hoiti ühte ja sama teemat (näiteks Roiu regulaatori ehitus) üleval mitmes järjestikkuses numbris, kuid iga kord olid autorid erinevad.

Ajaloo-teemalisi artikleid ilmus vaadeldud perioodi jooksul 5 tükki, nende autor töötas/töötab kohalikus koolis tööõpetusõpetajana. (Pärast valimisi sai autorist vallavolikogu esimees.) Ajaloo teema ei ole küll oma tähtsuse ja olulisuse poolest võrreldav valla ehitus-ja majandustegevusega, kuid pakub lugejale huvitavat ja paikkonnaga seonduvat lugemisvara, lisaks veel äratundmisrõõmugi. Augustikuises artiklis „*Haaslava valla infoleht-15*“ meenutab autor infolehe asutamist ning kirjutab: „*1994. aastal pidi valla lehe eesmärgiks saama vallakodanike teavitamine valla juhtorganite tegemistest ja muu vajaliku info edastamine.*“

Valla ehitus-ja majandustegevuse teemadel võttis sõna ka vallavalitsuse majandusnõunik (vallavanem novembrist 2009), kes antud perioodi jooksul kirjutas neli artiklit. Lisaks ilmus mais 2009, seoses mõttetalgute toimumisega, infolehes intervjuu, kus intervjuueeritavaks oli majandusnõunik.

Vallavolikogu esimees tegi oma ametiaja (2005-2009) ainsa pöördumise vallarahva poole septembris 2009.

Valla hariduselu teemadel avaldasid artikleid ja ülevaateid toimunud üritustest kohaliku kooli õpetaja (3 artiklit) ning lasteaia juhataja (1 artikkel). Kolm artiklit valla spordielu teemadel kirjutas spordihoone juhataja. 2009.a mais ilmunud vallakodaniku arvamused artikkel, mille lõpus autor kirjutab: „*Infoleht võiks olla infoküllasem ja sisutihedam. Kutsun inimesi kaastööd tegema.*“

3. Kuidas infolehe toimetust tagas võrdse ligipääsu infolehele kõigi kandidaatide puhul?

Valija peab saama piisavalt informatsiooni, et teha õige valimisotsus. Kohalikul tasandil peab sealne infokanal tagama kõikidele kandidaatidele võrdsed võimalused oma seisukohtade, programmide esitamiseks. Sel eesmärgil koostas infolehe toimetust pöördumise, mille saatis vallas kandideerivate erakondade, valimisliitude volitatud esindajatele ning üksikkandidaatidele. Pöördumises toodi ära kuupäev ja kellaaeg, millal kandidaatide materjalid pidid toimetuses olema ning soovitus, sarnased, et teksti maht ei ületaks 2300 tähemärgi piiri.

Pakutud võimalust kasutasid mõlemad erakonnad, 1 valimisliit ning kaks üksikkandidaati. Üks üksikkandidaat ning valimisliit Koduvald Haaslava ei saanud infolehele oma valimisprogrammi. Nimetatud valimisliidu volitatud esindaja, vallavanem, tutvus esmalt kõigi õigeaegselt saadetud programmidega ja asus seejärel kirjutama oma valimisliidu programmi.

Apillikuises infolehes aga ei avaldatud ühe volikogu liikme kahte kriitilise sisuga artiklit. Vaatamata sellele, et volikogu liikmetel on kohustus anda aru oma valijatele, juhtida tähelepanu vajakajäämistele ning tõsta esile tunnustasmiväärset. Infolehe toimetuse liige, vallavanem ja vallasekretär põhjendasid keeldumist Avaliku teabe seadusega, mille kohaselt ei tohi anda eksitavat ja ebaõiget teavet ning et infolehe puhul on tegemist osaga valla veebilehest. See aga tähendab, et igat artiklit, mis viitab vallavalitsuse või vallavolikogu kitsaskohtadele, võib pidada eksitava ja ebaõiglase teabe kandjaks ning infoleht võib selle avaldamisest keelduda.

Infolehe toimetaja ei jaganud valla juhtkonna arvamust, vaid tõlgendas seda kui teistsuguse arvamuse, eriti kui see on volikogu liikme ja valimistel osaleva valimisliidu volitatud esindaja oma, mitte lubamist valla infokanali, infolehe, veergudele.

4. Milliseid kohaliku elu probleeme valimisprogrammides kajastati?

Intervjueeritavad märkisid, et ega olulist vahet nendel programmidel polnud ja üks intervjueeritav ütles, et *ega lubaduste andmine pole veel programm*. Selle järgi, kas ja milliseid kohaliku elu probleeme kandidaadid märkasid, kuivõrd oldi kursis kohalike oludega, võibki programme iseloomustada. Töö alguses oli juttu erakondade võimekusest kampaania läbiviimisel. Sama võib öelda ka valimisprogrammide kohta. Erakonna, valimisliidu või üksikkandidaadi võimekust näitab oskus näha kitsaskohti, neid formuleerida ja lahendusi pakkuda.

Millist konkurentsi erinevad kandidaadid teineteisele pakuvad? Vaid Keskerakond tõi välja omavalitsuse väikese rahvaarvu ja pindala ning seoses sellega kaasnevad suured ülalpidamiskulud, ehk nähti vajadust haldurefereformi järgi. Naabervaldadega liitumise mõtte pakkus välja ka Reformierakond, kuid lisaks sellele nägid nad vajadust informatsiooni operatiivsemaks leviks nii valla kodulehel kui vallaelanike infolistis. Teiste kandidaatide programmid sisaldasid pigem pakutavate teenuste täiustamist. Kõige suuremad, ambistioonikamad, kuid kas ka reaalsed lubadused oli VL Koduvald Haaslava. Nende valimisprogramm koosnes 11-st lubadusest.

5. Kuidas hindasid intervjueeritavad valimis-aegset infoliikumist ja infolehe osa selles?

Intervjueeritavate hinnangud infoliikumisele, selle piisavusele, olid erinevad. Oli nii neid, kes olid selles suhtes kriitilised, kui ka neid, kes jäid infoliikumise ja selle kogusega rahule. Määravaks sai siin informatsiooni päritolu ja intervjueeritava ootused.

Kolm intervjuueeritavat kaheksast (tähelepanelik vähemus) ei olnud rahul kampaania-aegse infoliikumisega, tuues välja, et infot 1) jagati valikuliselt, 2) see oli liiga üldsõnaline, 3) seda polnud piisavalt. Märjiti, et ka olematu või kehv reklaam on reklaam, seda just teadlikule valijale ning et kandidaadi tegu (või millegi tegemata jätmine) räägib samuti tema eest.

Need, kes olid rahul infoliikumise ja selle piisavusega, väitsid, et infot saadi erinevatest kanalitest, kuid oluline osa oli mitteformaalsel informatsioonil. Märjiti ka, et kandidaadi puhul on määrav, et ta oleks aus ja heatahtlik, kandidaadi kompetenstust mingil alal paraku ei mainitud.

Infolehe osa valimis-aegses infoliikumises oli nende jaoks pigem informeeriv ja kandidaate tutvustav. Intervjuueeritavad tunnistasid, et valimisotsus oli neil tehtud veel enne valimiskampaania algust. Ent millise informatsiooni põhjal? Väikese kogukonna puhul on olulisteks teguriteks perekonna arvamusiidri mõju, kandidaadi tuntus, isiklik kogemus, isiklikud kontaktid jne. Nii omatigi mõne kandidaadi kohta rohkem informatsiooni ja valik tehti ikka isiku, mitte tema kuuluvuse järgi mõnesse erakonda või valimisliitu.

5.2 Kriitika uurimismeetodite ja uuringu kohta

Bakalaureuse töös kasutati järgmisi uurimismeetodeid – standardiseerimata süvaintervjuud lugejate/valijate intervjuueerimisel, sisuanalüüsi infolehe artiklite analüüsimisel, diskursusanalüüsi infolehes ilmunud valimisprogrammide analüüsimisel ning infolehe toimetaja osalusvaatluse tulemusi lehematerjalide kogumisel.

Standardiseerimata süvaintervjuu kui meetod oli antud teema ja valimi puhul väga asjakohane. See võimaldas sundimatus õhkkonnas koguda palju väärtuslikku informatsiooni. Kuid siinkohal peab mainima ka ohtusid, mis intervjuusid läbi viies tekkisid. Need olid intervjuuteemast eemale kaldumine, vestlusesse kõrvaliste teemade toomine. Ning tuli arvestada ka asjaolu, et kui intervjuud viidi läbi ajavahemikus 2010. aasta jaanuar- juuni ning meenutada tuli 2009. aasta suve-sügise sündmusi, täpsemalt

toona läbi viidud valimiskampaaniat, ligipääsu informatsioonile, siis ei pruukinud informandid kõiki olulisi seiku mäletada nii nagu need tegelikult olid.

Sisuanalüüsi kasutati infolehes ilmunud artiklite autorite, kajastud teemade, ilmumise aja ja arvu välja toomisel. Meetodi kasutamine oli õigustatud, kuna eesmärk oli nimetatud artiklite kvantitatiivne analüüs.

Infolehes ilmunud valimisprogrammide analüüsimisel rakendati diskursusanalüüsi, kuna kuuest analüüsitavast tekstimassist oli vaja esile tuua teksti autorite olulisemad märksõnad, sümbolid ja tonaalsus.

Osalusvaatluse kui kirjeldava uurimuse kasutamine 2009. a aprillis oli igati õigustatud, kuna kujunenud olukord sisaldas endas kõigi osapooltega kas näost-näku või e-maili teel suhtlemist ning vastavate märkmete tegemist.

Antud bakalaureuse töös uuriti ühe konkreetse omavalitsuse infolehte läbi toimunud valimiste kajastamise. Järeldused, milleni analüüside tulemustes jõuti, ei ole mingilgi juhul ülekantavad teistele väikestele omavalitsustele. Töö autor on kindlalt seisukohal, et kõige olulisem ja määravam on inimfaktor ning inimeste valmidus koostööks. Väga palju oleneb juhist, tema arusaamisest, mis on demokraatia, võimest teha koostööd ning võimest kanda vastutust.

5.3 Edasised uurimisvõimalused

Bakalaureuse töö piiratud maht ei võimaldanud uurida kõiki väikese omavalitsuse infolehega seotud aspekte. Nii tasuks edasi uurida, mida arvavad kohalikust infolehest ja selle vajalikkusest kogukonna tasandil erinevad vanusrühmad. Seda eriti üha võrgustuvas infoühiskonnas, kus noortel vallakodanikel/lugejatel võib kaduda harjumus/vajadus kohaliku infolehe ja selles pakutava info järgi. Samas aga vanemale põlvkonnale võib see olla endiselt ainsaks kanaliks, mille kaudu oluline info kohalikust elust-olust teatavaks saab.

Kindlasti oleks huvitav ja vajalik uurida infolehe temaatikat, kaasautorite rohkust ning infolehe toimetuse sõltumatust rohkemate omavalitsuste näitel, et oleks võimalik teha

juba tõsiselt võetavaid ning arvestatavaid järeldusi, milline koht on infolehel kogukonna infokanalina näiteks 10-15 aasta pärast.

Kokkuvõte

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on uurida väikese omavalitsuse infolehte 2009. aasta kohalike omavalitsuste valimiste ajal. Seda nii väljaande sisu kui ka kohalike elanike hinnangute poole pealt sellele lehele. Analüüsi tulemusena tuuakse välja probleemid, mis väikeses omavalitsuses seoses vaba infoliikumisega tekivad ning milline roll on infolehel kampaania käigus. Analüüsiobjektiks on valitud Haaslava valla infoleht Teataja.

Töö teoreetilises osas antakse ülevaade valimiskampaania –ja meediamõju teooriatest, tutvustatakse Haaslava valda ning selle infolehte, mis on ainuke kõigile valla elanikele ühtemoodi kätte saadav kohalik meediakanal.

Bakalaureusetöös analüüsitakse kampaania mõlemat osa, seepärast kasutatakse töös ka mitut analüüsiinstrumenti. Kontentanalüüsi kasutatakse ajavahemikus 2009. aasta jaanuar - september infolehes ilmunud artiklite analüüsimisel; töö autori kui tolleaegse infolehe toimetaja tööd materjalide kogumisel valimiste ajal analüüsitakse läbi osalusvaatluse tulemuste; diskursusanalüüsi kasutatakse infolehes ilmunud kandidaatide valimisprogrammide analüüsimisel ning kohalike elanikega viidi läbi süvaintervjuud.

Töö uurimistulemusi analüüsides saab autor teha järelduse, et infolehel on oluline roll kogukonna informeerimisel ja seda nii valimiste vahelisel perioodil kui ka valimiste ajal. Infolehe sisuanalüüsi tulemuste põhjal võib öelda, et lehel on lai teemade ja kaasautorite ring, mis viitab kohaliku elu mitmekülgsel kajastatamisele infolehes. Ent samas toob see analüüs välja ka tõsiasja, et mitte kõik kandidaadid ei saa võrdselt kajastust infolehe veergudel. Mõne kandidaadi puhul oli juurdepääs infolehele takistatud ja seda valla juhtkonna poolt. Infolehe sisuanalüüs tõi välja tendentsi, kuidas väikeses omavalistuses toimuv valimiskampaania on infolehes kajastatud teemade ja artiklite poolest sisuliselt valitseva valimisliidu (või erkonna) valimiskampaania kajastus.

Kohalike elanike intervjuude analüüs näitas, et infoleht kui kohaliku info kanal, on inimestele oluline. Tulenevalt lugeja vanusest, elu-ja töökogemusest on ka huvipakkuvad teemad ja loetavad artiklid erinevad. Töö autori jaoks aga seisneb

konflikt selles, millisena näevad infolehte selle lugejad ja millisena toimetus, vallavalistus. Intervjuudest selgus, et lugejad loeksid meeleldi lugusid kohalikest tublidest ja andekatest inimestest, aga ka kohalikest ettevõtetest. Samas on vallavalitsuse seiskukoht, et lehe funktsioon on vaid informatsiooni jagamine vallavalitsuse ja selle allasutuste ning volikogu töö kohta. Ühtlasi käsitleb valla juhtkond infolehte valla veebi (kodulehe) osana.

Eelpool toodud arusaam ja oma teguviisi põhjendus valla juhtkonna poolt annab tunnistust infolehe kui kohaliku meediakanali olulisusest valimiskampaanias. Töö autor viitas töö teoreetilises osas, et valimiskampaanias saab määravaks erakonna (antud juhul valimisliidu) võimekus kasutada just seda või neid meediakanaleid, mis on enim levinud erakonna (valimisliidu) sihtrühma hulgas ning millele ligipääs on lihtne. Vaadeldud omavalitsuse tasandil tähendab see ligipääsu kohalikule infolehele, mis jõuab tasuta peaaegu kõikide vallakodanikeni. Ja demokraatia proovikiviks saab valla juhtkonna (toimetuse) hea tahe võimaldada ka teistsugustele arvamustele ligipääs leheveergudele.

Summary

The purpose of this thesis is to investigate the local newsletter, its content and local peoples thoughts about this, during the local government elections of 2009. The outcome of this analysis brings our problems what arise in a little municipality with the free movement of information and the newsletter's role during the campaign. The object under analysis is the newsletter Teataja in Haaslava municipality.

The theoretical part gives an overview of campaigning and media effect theories, introduction to the municipality of Haaslava and its newsletter, what is the only local media that is available the same way for all local people.

The thesis analyses the both parts of the campaigning, therefore several analysis instruments are used. Content analysis is used to analyse the newsletter's articles between January and September on year 2009; the author's, who was the newsletter's editor on that time, work on gathering the material during the elections is analysed through the results of participatory observation; discourse analysis is used on the election candidates campaigns published in the newsletter, and local residents were interviewed in-depth.

Analysing the research results the author can conclude that the newspaper has an important role in informing the community during and between elections. Analysing the newsletters content one can say that the newspaper has a wide variety of subjects and co-authors, what indicates versatile recognition of local life. The analysis also brings out the fact that not every candidate gets equally reflected in the newsletter. For some, the newsletter access was prevented by local administration. Newsletter's content analysis points out the tendency how the coverage of the elections of a small sized municipality is actually the reflection of the ruling party.

Local residents' analysis showed that the newsletter, as a source of the local information, is important. Depending on the reader's age, life and work experience the subjects and articles of interest are different. The conflict for the author is how the readers see newsletter versus the editors i.e. the local administration. The interviews showed that the readers would like to read stories about successful local people and entrepreneurs. The local administration on the other hand sees that the newsletter's

function is to share the information about local administration, its units and the council's work. Also, the municipality's management treat the newsletter as a part of the municipality's website.

Above mentioned understanding and the reasoning of the municipality's management points out that the use of the newsletter is important for campaigns. The author refers in the theoretical part that the party's capability to use the most widely spread media channels will play the vital role. In this case this means the access to the local newsletter, which is available for all local residents. The municipality management's will to let others into the newsletter will be the testing ground for democracy.

Kasutatud kirjandus:

Eesti Ajalehte Liidu koduleht. URL (kasutatud veebruar 2010)

http://www.eall.ee/lepped/ajalehe_tunnused.html. URL (kasutatud jaanuar 2010)

Eesti.ee kodulehekül <http://eesti.ee/> (kasutatud märts 2011)

Haaslava valla kodulehekül www.haaslava.ee (kasutatud jaanuar 2010 - aprill 2011)

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 1 (175) jaanuar 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 2 (176) veebruar 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 3 (177) märts 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 4 (178) aprill 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 5 (179) mai 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 6 (180) juuni-juuli 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 7 (181) august 2009

Haaslava valla infoleht Teataja, nr 8 (182) september 2009

Kaasik, K (2009). *2007. aasta valimiskampaaniate analüüs*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Kalmaru, K (2006). *Valijarollile apelleerivate reklaamide vastuvõtt 2005. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisperioodil*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

kasulik.info kodulehekül <http://kasulik.info/wlex/wLex/13184484.html> URL (vaadatud mai 2011)

Katz, E., Lazarsfeld, P.F. (1955) Personal influence: *The part played by people in the flow of mass communications* (124-127)

Kalmus, V. (2004) Meedia ja kommunikatsiooni uurimismeetodid: tekstianalüüsi kompendium. Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond.

Külaauudised.ee kodulehekül <http://www.kylauudis.ee/> (vaadatud märts 2010)

- Lilles, E (2010). *Erakondade veebid valimiskampaaniates 2005-2009*. Magistritöö. Tartu Ülikooli, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
- McNair, B. (1999). *An Introduction to Political Communication*. 2nd ed., London, New York: Routledge.
- McQuail, D (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- osale.ee kodulehekülg <https://www.osale.ee/> URL (kasutatud jaanuar 2010)
- Postimees.ee <http://poliitika.postimees.ee/?id=162119> URL (vaadatud mai 2011)
- Randlaid, S. (2008) *Ilves: demokraatlik riigikorraldus säilitab omariikluse*. URL (kasutatud aprill 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06107383>
- Riffe, D., Lacy, S., Fico, F. (1998) *Analyzing media messages. Using Quantative Content Analysis in Research*. New Jersey, Mahwah
- Riigikogu kodulehekülg <http://www.riigikogu.ee/index.php?id=41595> URL (vaadatud mai 2011)
- Riigi Teataja kodulehekülg <https://www.riigiteataja.ee/akt/556659> URL (vaadatud aprillis 2011)
- Sepp, V., Noorkõiv, R., Noodla, K. (2009) *Eesti kohaliku omavalitsuse üksuse võimekuse indeks: metoodika ja tulemused 2005 – 2008* (Tartu)
- Statistikaameti kodulehekülg www.stat.ee URL (kasutatud detsember 2009-veebruar 2010, 2011 mai)
- Suni, R. (2008) *Valla –ja linnalehe toimetaja käsiraamat* Põltsamaa
- Vaagen, I (2010). *Kohalike omavalitsuste valimised 2009: valijate käitumine Haaslava valla elanike näitel*. Seminaritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
- Vabariigi valimiskomisjoni kodulehekülg <http://www.vvk.ee/arhiiv> URL (kasutatud jaanuar 2010, aprill 2011)
- Vihalemm, P. (2008) Aine „Eesti meediasüsteemi ja meediakasutuse“ loengumaterjalid

Vihalemm, P., Kõuts, R. (2004). *Trükisõna ja lugejaskond Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus

Vihalemm, T. (2001) *Teadustöö alused ja seminaritöö. Kompendium kursusele*.

Õiguskantsleri kodulehekülg

http://www.oiguskantsler.ee/public/resources/editor/File/15_kaasust.pdf URL (vaadatud aprillis 2011)

Lisa 1 Süvaintervjuu küsitluskava

I Valimised

Miks on Teie arvates vaja valimisi?

Miks ja kas on valijal oluline osaleda valimistel?

Oskate öelda, millised valimised, kas kohalikud või riigikogu omad on teie kui Haaslava valla kodaniku jaoks tähtsamad? Miks?

Kelle jaoks on teie arvates valimised olulisemad, kas valijale või valitavale?

Kas osalesite 2009. aasta sügisel KOV valimistel?

Kui jah, siis miks pidasite vajalikuks osaleda nendel valimistel?

Millise infokanali kaudu saite valimistel vajaliku informatsiooni? Olid need sõbrad-tuttavad, infoleht või veel miski muu?

Kuivõrd piisav oli saadud informatsioon?

Kas te omasite piisavalt informatsiooni kõigi kandidaatide, valimisliitude ja erakondade kohta?

Omasite te kellegi kohta rohkem infot kui teiste kohta?

Kuivõrd olemasolev info aitas teil valimisotsust teha?

Kuidas saaks teie arvates valimisinfo levitamist muuta efektiivsemaks? Kas seda on üldse vaja teha?

Kuivõrd ausad olid teie arvates KOV valimised Haaslava vallas?

II Hoiakud

Kelle arvamus on teie jaoks kõige olulisem? Seda nii igapäeva elus olulisi otsuseid tehes, kui ka näiteks valimiste ajal.

Kuivõrd oluline on teie jaoks kellegi teise inimese arvamus mõnes teie jaoks olulises küsimuses?

Millisel juhul olete nõus muutma omapoolset arvamust, seisukohta?

Kuivõrd mõjutas kellegi teise inimese arvamus teie valimisotsust?

Kui jah, siis kes see inimene oli teie jaoks oli? Pereliige, tuttav, töökaaslane jne.

III Meediakasutus

Milliseid ajalehti-ajakirju loete?

On need on tellitud või ostate?

Nimetage palun oma lemmik ajalehed, ajakirjad.

Milliseid rubriike te ajalehtedes meeleldi loete?

Milliseid rubriike te ei loe?

Kui sageli vaatate televiisorit?

On teil lemmikkanal? Lemmiksaated?

Milliseid saateid te ei vaata?

Kui tihti te raadiot kuulate?

Mis eesmärgil? Kas on see muusika, jutusaated, uudised või lihtsalt taust?

Kui sageli loete kohalikku infolehte Teataja?

Kuivõrd olete rahul infolehe poolt pakutava informatsiooniga?

Kui oleks võimalik infolehe juures midagi muuta, siis mis see oleks?

Oskate öelda, mil määral saite valimisteks vajaliku informatsiooni just infolehest Teataja? Oli see info piisav?

IV Rahuolu

Teie vanus?

Milline on teie haridus, töötate või õpite veel?

Kus te elate? Eramus, korterelamus, talus?

Kui kaua olete Haaslava vallas elanud?

Kui suur on teie perekond, kes sinna kuuluvad?

Mis teile meeldib oma kodukohas kõige enam, nii külas kui vallas?

On siin ka ka mingeid puudusi?

Kuidas olete rahul Haaslava valla juhtimisega, pakutavate teenustega?

Kas ja milliseid valla poolt pakutavaid teenuseid te kasutate?

Kas saate oma koduvallas tegeleda mõne hobi või huvialaga?

Kui aktiivselt osalete ühiskondlikus või seltsitegevuses?

Mil määral on teie arvates valla elanikke kaasatud valla jaoks oluliste elu-olu puudutavate küsimuste arutellu?

Milline on teie arvamus nn põliselanike ja uustulnukate osast valla arengus, nende võrdsetest võimalustest?

Lisa 2 Volikogu liikme artiklid

Roiu lasteaed Kukupai uue rühma avamine – kellele seda vaja?

Roiu lasteaed Kukupai põhimääruse kohaselt on lapsevanemal õigus nõuda vajalike tingimuste loomist laste mitmekülgsaks arenguks ja kasvatamiseks, aidates ise kaasa nende tingimuste loomisele. Loodan seda käesoleva kirjaga teha.

See on olnud minu jaoks huvitav teema. Ja ennekõike seetõttu, et mulle on kogu aeg tundunud, et vallas selle peale keegi eriti ei mõtle. Tegemist on olnud nagu minu erahuviga. Kuigi kohaliku omavalitsuse kohustus on kirjas koolieelse lasteasutuse seaduses – vallavalitsus loob kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on antud valla haldusterritooriumil ning kelle vanemad seda soovivad, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses.

2007. a vallaeelarve projekti vaadates (olen volikogu eelarvekomisjoni liige) olin üllatunud, et eelarves ei olnud ette nähtud lasteaia uue rühma avamise kulusid. Tegin omapoolse ettepaneku ning ilma mingi sisulise analüüsita ehk koheselt leiti eelarvekomisjonis uue rühma avamiseks eelarvesse raha. Päevakeskus kolis välja ning lasteaed sai 2007. a suvel endale kolmanda rühma. 2007. a esmakordselt valitud Haaslava valla teoks sai uue rühma avamine. Tundsin ennast meelitatuna ehk kaasosalisena selles vajalikus ettevõtmises.

Sama ettepanekut kordasin 2008. a eelarvekomisjoni koosolekul ehk minule teadaolevalt oli vajadus uue, s.o neljanda rühma avamiseks. 2008. a märtsis kinnitatud valla eelarves oli uue rühma avamiseks ette nähtud 429 767 krooni. Mul oli hea meel, et kõik osapooled nägid vajadust uue rühma avamiseks ning aktiivselt otsiti ka sellele lahendusi. 2008. a augustis sai uue rühma avamine aga hoobi. Nimelt teatas vallavanem J. Raudseping eelarvekomisjoni koosolekul, et lasteaia juhataja A. Lössenko sõnul puudub vajadus uue rühma avamiseks! Vallavanema sõnul oli lasteaia juhataja kõik kohataotlejad läbi helistanud ning sellest vastav info ka tulenes. Lisaeeelarve vastuvõtmisele olin küll vastu, kuid sellest ei piisanud positiivse otsuse tegemiseks ehk sisuliselt otsustati suve keskel, et 2008. a uut rühma avada ei ole vaja. Kuigi alles 2008. a alguses oli lasteaia hoolekogu edastanud Haaslava vallavalitsusele kirja, milles kirjeldati lasteaia kitsaid ruumilahendusi! Samuti ütles vallavanem lasteaia hoolekogu 21.02.2008 koosolekul: „Kahjuks ei saa hetkel anda üheseid vastuseid küsimustele, kuidas lahendada lasteaia ruumipuudus ning mil moel tagada lasteaiakoht paljudele järjekorras olevatele lastele“.

2008. a lõpus esitasin valla arengukava muutmiseks ettepaneku, mis võeti vallavolikogu poolt ka vastu. Sellest tulenevalt sai arengukavasse probleemina märgitud: lasteaias valitseb ruumipuudus, millest tulenevalt ei ole võimalik tagada kõikidele taotlejatele lasteaiakohti; lisaks on praegused rühmaruumid ülekoormatud. Lahendusena märgiti - avada lasteaia neljas rühm praegustes Roiu raamatukogu ruumides.

Aasta 2009 - kui algas valla eelarve projektis oli uue rühma avamiseks ette nähtud 100 000 krooni, siis täpsustades sain vallavalitsusest teada, et tegemist on veaga. Tegelikult oli see raha ettenähtud katlaruumi ümberehituseks. Omalt poolt tegin vallavolikogule ettepaneku 2009. a siiski uue rühma avamiseks raha eraldada, kuid vallavolikogus oli selle ettepaneku poolt 2, vastu 4 ja erapooletuid 2 inimest. Selgitustena toodi välja, et eriti suurt kohtade puudust meie lasteaias ei ole, puudu olevat 5-7 kohta. 06.04.2009 sain lasteaia juhtajalt A. Lössenkolt uued andmed, mille kohaselt soovib 2009. a sügisel lasteaia kohta 23 last (19 meie vallast); kuna 2009. a kevadel lõpetab 6 last, siis reaalne puudujääk on 13 kohta (19-6). Kuna väiksema rühma suurus saab olla kuni 14 last, siis on minu arvates reaalne vajadus ikkagi olemas. Probleemile lahenduse otsimise asemel on vallavalitsus ja –volikogu kaks viimast aastat tegelenud jaanalinnu mängimisega – kui pea liiva alla peita, siis teised ei näe ehk kui ma ütlen, et lasetaikohti on piisavalt, siis ju neid ka on piisavalt. Formaalne sõnastus valla arengukavas ei pruugigi viia tegeliku elluviimiseni ehk neljanda rühma avamiseni.

Arvasin, et uue rühma avamine tuleneb vajadusest lasteaiakohtade järele. Kuid lisaks sain käesoleva aasta alguses teada, et on ka teine vajadus. Nimelt ei vasta praeguste rühmaruumide koosseis Koolieelse lasteasutuse tervisekaitse-, tervise edendamise, päevakava koostamise ja toitlustamise määruse nõuetele! Vastavasisuline akt koostati Tartu Tervisekaitsetalituse poolt 27.11.2008 ning lisaks saatis tervisekaitsetalitus sellekohase kirja ka 17.12.2008 vallavanemale. 2009. a eelarve vastuvõtmisel oli vallavanemale teada, et praegused tingimused kolmes rühmas ei ole kooskõlas tervisekaitse nõuetega!

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 7 lg 1^a kohaselt on lasteasutuse hoolekogu ettepanekul vallavalitsusel õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral suurendada laste arvu lasteaiarühmas kuni nelja lapse võrra. Vastav otsus on vallavalitsuse poolt vastu võetud, kuigi vajalikke tingimusi olemas ei olnud ega ole praeguseni. Ennekõike ei ole tagatud piisava pinna olemasolu lapse kohta. Arvestades praeguste ruumidega on laste arv rühmades 4-6 lapse võrra ületatud ehk kolme rühma peale kokku 14 lapse võrra. Sellest tulenevalt oleks neljanda rühma pidanud juba looma tervisekaitse nõuetest tulenevalt!

2007. a avatud lasteaia uus rühm tõi rõõmu paljudesse peredesse. Kuid ka selle otsuse juures on kahjuks üks tõrvatilk. Eelnimetatud Tartu Tervisekaitsetalituse kontrollaktis on märgitud, et uue rühma ruumide kasutusele võtmine on tervisekaitsetalitusega kooskõlastamata. Mina olen küll mõelnud, miks mu laps nii tihti haigeks jääb, kuid nüüd arvan, et üks põhjus võib olla selles, et lasteaias ei ole tervisekaitse nõuetest kinni peetud.

Mulle ei ole tähtis, kas tekkinud olukorra eest keegi vastutab või mitte. Mulle on tähtis lapse tervis. Ja tähtis on, et vallas oleks rohkem rõõmsaid lapsevanemaid, kes saavad oma lapse hommikuti lasteaeda viia.

P. S.

lapsevanem

Haaslava Vallavolikogu liige

Rahvaliidu poolt „juhitud“ Haaslava Vallavolikogu

Kui Lauri Roosiorg 2005. a sügisel Haaslava Vallavolikogu esimeheks valiti, olid tal kõik võimalused panna vallavolikogu ühise eemärgi nimel tööle. Kolm ja pool aastat on näidanud, et sellega ta kahjuks hakkama ei ole saanud. Ma ei pea silmas rahvaliidu nimekirjas kandideerinud volinike õigeaegset käetõstmist istungil, vaid ikkagi sisulist tööd, mida volikogu esimees on kohustatud tegema. Haaslava valla ja tema elanike hüvanguks. Seda tööd peavad tegema kõik volikogu liikmed, kuid siin peab tuletama meelde vanasõna kala ja tema pea kohta.

Eesmärkide püstitamine ja nende täitmine - see on muidugi kunst omaette. Teatud määral annab suunad ette valla põhimäärus ja kohaliku omavalitsuse korralduse seadus. Lisaks valla arengukava. Kui nimetatud „abimehi“ ignoreerida, kas saab siis ka lihtsamalt? Aeg on näidanud, et Haaslava vallas on saanud. Ja see on ütlemlata kurb.

Mida tuleks volikogu juhtimisel paremini teha? Kõige tähtsam on leida endas motivatsiooni ja sellest tööst rahuldust tunda. Seda läbi koostöö erinevate osapoolte vahel, seadusesätteid tundes ja täites ning isiklikud ambitsioonid, huvid tahaplaanile jättes.

Keegi meist ei ole õppinud vallavolikogu liikmeks. Sellest tulenevalt oleks pidanud kõigile volinikele korraldama vastavasisulise baaskoolituse. Minu arvates ei piisanud Jüri Ginteri kohaliku omavalitsuse toimimist tutvustavast raamatust, mida volikogu liikmetele esimesel istungil jagati. Seda enam, et eelarves oli igal aastal volikogu liikmetele koolituskuludeks raha eraldatud. Küll kasutati seda valdade- ja linnade päevadel osalemiseks ja mitmel aastal ühe volikogu liikme inglise keele koolituseks. Kui eesmärgiks on volikogu rakendamine nn kummitempli või hampelmanni meetodil, siis on mittekoolitamine loomulik ja teadlik valik.

Ole sa opositsioonis või mitte, volikogu esimees peab seadusest tulenevalt tagama selle, et volikogu liige saaks osaleda vähemalt ühe komisjoni töös. Maie Otsa, kelle ametikoht vallas koondati ning kes sai vallavolikogu liikmeks tänu Vabariigi Valimiskomisjoni sekkumisele, ei saanud pärast volikogu liikmeks ennistamist kümne kuu jooksul ühegi komisjoni liikmeks. Selleks ei piisanud ainult Maie Otsa korduvatest sooviavaldustest, vaid pidin omaltpoolt volikogu esimehele seadusesätet meelde tuletama. Ilmekas näide sellest, et kui oled muu maailmaga (loe: rahvaliiduga) pahusis, siis oled sa mittevajalik. Samuti on tuua lisanäiteid, kus komisjonid (tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalkomisjon ning kultuuri- ja spordikomisjon) on valinud komisjoni töös mitteosaleva liikme, Maie Otsa asemele uued liikmed, aga teadmata põhjusel pole komisjonide ettepanekud jõudnud vallavolikogu otsusteni. Ja seda terve aasta jooksul! Tegevusetus on viinud selleni, et komisjonis ei tee tööd mitteosalev komisjoni liige ega ka kaks uut inimest, kes ennast komisjonis tutvustamaski käinud ning komisjoni töös osalemiseks nõusoleku andnud.

Seda, et sisuline töö peaks tehtud saama ennekõike komisjonides, on räägitud juba sellest ajast, kui mind esmakordselt 2002. aastal volikogu liikmeks valiti. Sisuline töö vajab teatavasti aga plaani - seda ka lähtuvalt valla põhimäärusest, mille § 23 lg 1 p 2 kohaselt koostab komisjoni esimees töökava. Vaid 2006. aastal on maa- ja majanduskomisjon ning tervishoiu, haridus- ja sotsiaalkomisjon vastava kava

kinnitanud. Teistes komisjonides ehk kultuuri- ja spordikomisjonis ning eelarvekomisjonis pole vastavat kava kinnitatud ühelgi aastal. Kokku on siis perioodil 2006 – 2008 vastavalt töökavale ehk planeeritult tegutsetud kahel juhul 12-st ning ka 2009. a kohta praeguseks hetkeks töökavad puuduvad! Selline planeerimatu tegevus on viinud selleni, et sisulist tööd vallavolikogu alalistes komisjonides (v.a revisjonikomisjon, kus ei koostata töökava, vaid –plaan) ei tehta. Seda arvamust kinnitab veel üks kohustus, mis komisjonide esimeestel ja volikogu esimehel on kahe silma vahele jäänud. Nimelt peab komisjoni esimees vähemalt kord aastas andma komisjoni tööst volikogule aru (valla põhimäärus § 23 lg 1 p 7). Ühtegi aruandvat, alalise komisjoni esimeest, ei ole minu silmad volikogus oldud seitsme aasta jooksul veel näinud.

Vallavolikogu ja komisjonide tegevus on stiihiline, tegeletakse ennekõike eelnõudega, mille on ettevalmistanud vallavalitsuse töötajad. Volikogu panus on jäänud tagasihoidlikuks ning arenguplaanidele, visioonidele ei mõelda. Üldise pildi mittenägemine on viinud selleni, et eelnõusid parandatakse ja muudetakse mitmeid kordi ning seda suhteliselt lühikese perioodi jooksul. Vallavolikogu tegevusetust näitab ilmekalt vallavalitsuse ettepaneku, Roiu lasteaia Kukupai ja Sillaotsa Põhikooli ümberkujundamiseks üheks haridusasutuseks, eiramine. Vastavasisuline ettepanek on vallavalitsuse poolt volikogule tehtud juba 2007. a lõpus. Sisuliselt on vallavolikogu jätnud vallavalitsuse ettepaneku tähelepanuta ning seda nii olulisel teemal kui valla ühtne, terviklik haridussüsteem.

Revisjonikomisjon tegi 2008. a olulise tähelepaneku vallavolikogu kulude tegemisele, millele vallavolikogu esimees pole volikogule ega komisjonile tagasisidet andnud. Põhjendamatu kulu tekitajaks oli volikogu esimees ise – esitades avalduse vallavolikogu liikmetele eelarve vabade vahendite arvelt täiendava töötasu maksmise kohta. Nimetatud tasumistega rikuti Haaslava Vallavolikogu 16.03.2007 määruses nr 27 sätestatud ning Haldusmenetluse seaduse § 56 lg-t 2, mille kohaselt haldusakti põhjenduses tuleb märkida haldusakti andmise faktiline ja õiguslik alus. Sellest tulenevalt leidis revisjonikomisjon, et valla raha on kulutatud põhjendamatult summas 20 512 krooni. Volikogu esimees aga ei pidanud seda summat ega teguviisi oluliseks ehk temapoolsed selgitused puuduvad.

Lisaks sisulistele vigadele on tehtud väga palju vormilisi vigu, mille kohta esitan mõned näited:

- kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 51 lg 9 kohaselt peavad protokollid ja teised dokumendid vastama haldusdokumentidele kehtestatud põhinõuetele. Päris palju on neid juhuseid, kus protokollis esitatakse valeandmeid, samuti esineb kirjavigu. Lisaks on probleemiks protokollide õigeaegne kättesaadavus ning sellega kaasnevate lisade puudumine. Sellega seoses on rikutud nii eelnimetatud seaduse kui ka valla põhimääruse sätteid;
- ennekuulmatu on protokollide puudumine - seda on kõikide aastate jooksul õnnestunud volikogu esimehel teha eestseisuse koosolekut läbi viies. Vastav protokollimise nõue on esitatud valla põhimääruses ehk rikutud on § 17 lg-t 6;
- komisjonide kokkukutsumine ei käi alati korrektselt: küll puudub täpne ülevaade arutlusele tulevatest küsimustest ning ei ole edastatud algmaterjale (kuigi

võimalus on); küll teeb koosoleku kokkukutsumise töö ära vallakantselei töötaja, mitte aga komisjoni esimees. Lisaks kiirustamised ehk ühel hetkel ärgatakse, et kiirelt on vaja teha komisjoni koosolek, sest kohe-kohe on tulemas volikogu istung – sellega aga seatakse koosoleku töö kvaliteet löögi alla.

Kas tegemist on kirjaga, mille eesmärk on seotud lähenevate valimistega? Kindlasti, kuid mitte ainult. Tegemist on kirjaga, mille põhieesmärgiks on Haaslava vallavolikogu esimehele ja liikmetele öelda – kui midagi teed, tee hingest, tee hästi. Kui ei oska teha või ei viitsi, siis tee seda, mis endale rahulolu pakub.

Haaslava rahvale kõike head soovides

P. S.

Haaslava Vallavolikogu liige

Lisa 2A

Lugupeetud vallavanem hr J. R.

Lugupeetud Haaslava valla infolehe toimetaja pr I. V.

Saatsin 07.04.2009 aadressile teataja@haaslava.ee kaks artiklit, sooviga nende avaldamiseks Haaslava valla infolehes. Täpsustava e-maili (aadressidel: jyri@haaslava.ee; ilona@haaslava.ee), sooviga nende artiklite kättesaamise kohta infot saada, edastas teile 14.04.2009. Kahjuks ei ole teilt seniajani kummalegi kirjale vastust saanud!

Vaadates Haaslava valla aprillikuu infolehte

<http://www.haaslava.ee/teataja/infoleht178.pdf> ei näinud ma seal enda poolt saadetud artikleid.

Palun selgitusi, mis asjaoludel minu poolt edastatud artikleid Haaslava valla aprillikuu infolehes ei avaldatud ning millal nimetatud artiklid Haaslava valla infolehes avaldatakse. Soovin vastust kirjalikult e-mailile. Vastuse koostamisel palun lähtuda kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 26 lg-st 2.

Lugupidamisega

P. S. Haaslava Vallavolikogu liige

Lisa 3 2009. valimistel osalenud kandidaatide artiklid

2009. aasta KOV valimistel osalenud kandidaatide artiklid infolehes Teataja. Artiklite ilmumisaeg: jaanuar – september 2009

Reola lahingu 90 aastapäev

Taivo Kirm

Nr 1 (175) jaanuar 2009

16.-17. jaanuaril 1919 peeti Reola raudteejaama juures maha üks Eesti Vabadussõja murdelahinguid - Reola lahing. Eesti armeel läks Reola lahingut võites korda tõrjuda oht Tartule ja haarata initsiatiiv Vabadussõjas.

14. jaanuaril 1919. a vabastasid Eesti soomusrongid ja kuperjanovlased Tartu. Vaenlane taganes Vana Kuuste mõisa ja hakkas tegema ettevalmistusi Tartu tagasivõtmiseks. Otsustav kokkupõrge toimus 16.-17. jaanuaril 1919. a, tollal Ülenurme, Kambja ja Haaslava vallale kuulunud Reola väljadel. Eesti poolel võtsid lahingust osa Tallinna kaitsepataljon, 2. Jalaväepolgu osad ja kuperjanovlased. Lahingus oli ka nn „kooliõpetajate rood“, kus teiste seas võitlesid Tallinna koolidirektor Jakob Westholm, EV Tartu Ülikooli I rektor Peeter Põld ja aastatel 1910-1915 Sillaotsa koolijuhataja olnud Johannes Õunapuu. Vaenlase poolel olid teiste seas kohal ka Läti punased kütid. Eesti poole langenute täpset arvu ei ole teada, „tapetud vaenlase laipu olid aga kõik ümberkaudsed väljad täis olnud“. Reola lahingu mälestussammas avati pidulikult 3. Juulil 1932.

Tartus toimus samal ajal IV Eesti Vabadusristi vendade päev ja Reola samba avamine oli üks üritustest. Mälestussammas püstitati Röövlimäe nõlvale. Sambal on kiri: „Kodanik. Siin Reola väljadel murdsime vaenlase võimu 16.-17. jaanuar 1919.“ Pidulikul üritusel oli kohal ligi 500 inimest. Mälestussamba avas EV kaitseminister August Kerem ja õnnistasid pastor Kruus Nõost ja preester Kokla Tartust. Üritusel viibisid ka kindral J. Soots ja Tartu maavanem O. Pärlin.

6. augustil 1940. a lõhkusid Kuuste valla kommunistid mälestussamba. Kohalikel elanikel aga õnnestus monumendi aluskivi metsa alla viia ja maha matta. 48 aastat hiljem kaevati see üles, taastati ja mälestussammas avati uuesti pidulikult 27. novembril 1988. Mälestussamba õnnistas Tartumaa praost Harald Tammur. 16. Jaanuaril 2009. a toimus mälestussamba juures Reola lahingu 90 aastapäeva tähistamine. Kohal olid Kuuste ja Sillaotsa Põhikooli õpilased, Haaslava vallavanem Jüri Raudseping, Kaitseliidu Tartu maleva lipuvahtkond, aupaukude komando ja Naiskodukaitse esindaja. Ühiselt laudi hümnid ja mälestussambale paigaldati pärjad ning süüdati küünlad. Päevakohase kõne pidas KL Tartu maleva pealik major Ülar Vomm. Kuuste kooli ajalooõpetaja Kersti Kivirüüt rääkis Reola lahingust ning toimus Vabadussõja ja Reola lahingu teemaline viktoriin.

Reola lahingu mälestuskivi asub sisuliselt Kambja ja Haaslava valdade piiril. Kui täpne olla, siis ehk mõned meetrid rohkem Kambja poolel. Seni on mõlemad vallad

mälestuskivi tähtsaks pidanud ja vaheldumisi, meie vallast kaitseliitlased ja Sillaotsa Põhikooli Noored Kotkad, ka selle eest hoolt kandnud. Probleemne on, et mälestusmärgi juurde saab minna mööda mäenõlvakut, mis talvisel ajal teatavasti libe kipub olema. On küll majandussurutise aeg ja raha ei ole loopida, aga tahaks väga loota, et kahe valla, Haaslava ja Kambja, koostöös valmib 2009. aastal korralik trepp, mida mööda pääseb mälestussamba juurde.

Veele uus hind, kas ka kvaliteet

Jüri Raudseping

Vallavanem

Nr 2 (176) veebruar 2009

Valla maa- ja majanduskomisjon ning volikogu arutasid otsuse langetamisel pikalt ja põhjalikult vallas alates 01.02.2008 vee- ja kanalisatsiooniteenust osutava AS Emajõe Veevõrk taotlust uute teenusehindade kehtestamiseks. Senikehtiv teenusehind 19.80 EEK/m³ oli kehtestatud vallavalitsuse poolt 2004 aastal. Sellest ajast alates on aga veelgi halvenenud amortiseerunud vee- ja kanalisatsioonisüsteemide olukord ning seoses sellega suurenenud süsteemide tööhoidmise kulud. Samuti on järjest karmistuvate euronormide rakendamistega suurenenud väljamakstavate saastetasude summad, kulutused analüüside tegemisteks jne. Nii tuli ka vallas juba enne teenuse osutamise üleandmist endal juurde maksta lisaks laekuvatele tuludele üle 100 000 krooni aastas, et katta vajalikud kulud. Hinnatõstmine on alati ebapopulaarne otsus, seda enam, kui sissetulekud vähenevad ja süveneb töötus. Keskmise pere kohta, kelle veetarbimiseks peetakse 10m³ vett kuus tähendab 01.juunist kehtima hakkav hind 28.80 EEK/m³ senisest 90 krooni võrra suuremat väljaminekut (hinnad on antud mõlema süsteemi, vesi ja kanalisatsioon, olemasolu korral).

Nagu hinnaküsimuste arutamisel ikka tavaks, nii ka seekord, esitati teenuse osutajatele küsimusi, et mis ka paremaks muutub. Siit ka siis ülevaade AS Emajõe Veevõrk juhtimisel tehtavatest tegevustest Haaslava vallas nüüd ja lähiajal. Teadupärast on Haaslava vald üks AS Emajõe Veevõrk aktsionäridest ja vastavalt aktsionäride lepingule on meie vallas planeeritud ühisveevõrgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise ja ehitamise töid 17,63 milj krooni suuruses mahus. Nende tööde finantseerimine toimub järgmiselt:

Euroopa Ühtekuuluvusfond 85%, Eesti riik 5% ja omavalitsus 10%. Valla osalus projektis on tasutud aktsiate ostuga. Planeeritud tööd peavad olema lõpetatud 2010 aastaga. Praeguseini toimunud tegevused:

- 3.05.2008 kuulutati välja avatud rahvusvaheline riigihange joogiveerajatiste projekteerimis- ja ehitustöödele. Hanke tulemusena sõlmiti 27.10.2008 leping, mille raames Haaslava vallas on ette nähtud Ignase puurkaev-pumpla rekonstrueerimine ja veetöötlusjaama ehitamine ning Roiul puurkaev-pumpla ehitamine koos veetöötlusjaama ning reservuaaride ja II astme pumplaga ja vana puurkaevpumpla

konserveerimine. Peatöövõtja AS K&H. Lepingu lõpptähtaeg 18.01.2010 ja Haaslava valla osamaksumus koos üldkuludega on 4 501 416 EEK.

- 2.06.2008 kuulutati välja avatud rahvusvaheline riigihange vee- ja kanalisatsioonitorustike projekteerimis- ja ehitustöödele, torustikud II. Hanke tulemusena sõlmiti 20.10.2008 leping, mille raames Haaslava vallas on ette nähtud Ignase külas reoveepumpla rekonstrueerimine, vee- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine ja ehitus, Roiul veetorustiku osaline rekonstrueerimine. Peatöövõtja AS Merko Ehitus. Lepingu lõpptähtaeg 11.10.2009 ja Haaslava valla osamaksumus koos üldkuludega on 3 209 688 EEK.

- 31.10.2008 kuulutati välja avatud rahvusvaheline riigihange reoveepuhastite projekteerimis- ja ehitustöödele, hange I. Lepingu sõlmimist loodetakse 2009 I kvartalis. Haaslava vallas on ette nähtud Ignase reoveepuhasti rekonstrueerimine, maksumusega ca 1,9 milj krooni.

- kõigi eelnevate ehitustöövõtulepingute omanikujärelevalve teostamiseks on lepingud kas sõlmitud või sõlmimisel. Inseneri kulutusteks on Haaslava valla projektisisesest eelarvest ette nähtud 787 037 EEK. Kui reoveepuhastite leping on sõlmitud, siis kuulutatakse eelarves järele jäänud summa peale välja uus hange, millest suurem osa on planeeritud Roiu aleviku olemasolevate vee ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimiseks ja ehitamiseks. Seega võime loota, et aastad 2009 ja 2010 saavad olema tõised ja lootust andvad, et teenuse kättesaadavus ja kvaliteet oluliselt paranevad. Et aga kinnistu piiridesse jäävatest liitumispunktidest hooneni kulgevad torustikud ning hoonesisised torutööd tuleb omanikel omavahenditega ära teha, siis jääb kraanist voolava vee kvaliteet sõltuma ka omanike võimekusest.

Vallal uus buss

Jüri Raudseping

Vallavanem

Nr 2 (176) veebruar 2009

Paljud vallaelanikud on juba tähele pannud, et valla siseliinidel teeb eelmisest nädalast harjumuspärase sinise bussi asemel sõitu uus kollane buss. Juba on teravamakeelsed lendu lasknud küsimuse, et kust ja kelle arvelt vallal see raha raskel ajal võtta oli ja kas siin ei ole tegemist laristamisega. Vastuseks võib kohe välja öelda, et tegemist on hoopis säästmisega. Kasutusrendilepingu alusel kolm aastat valla kasutuses olnud bussi remondi- ja hoolduskulud möödunud aastal olid 161 000 krooni, samal ajal kui kütusele kulus üle 56 000 krooni ja kasutusrendi aastamaks oli 173 800 krooni. Bussi tehnilist seisukorda arvestades võis arvata, et kulutused remondi- ja hooldetöödele ei pruugi käesoleval aastal väheneda, sest ainuüksi märtsikuise ülevaatuse läbimiseks vajamineva remondi maksumus ületanuks 30 000 krooni ja uute rehvide soetamiseks kulunuks 20 000 krooni. Lihtne arvutus näitas, et sõlmides kasutusrendilepingu uue bussi kasutamiseks võimaldaks eelarves selle aastal säästa bussikasutuskulusid ca 100 000 krooni. Seni valda teeninud bussis oli 19 istekohta. Nii mõnigi kord tuli bussil teha

mõningate mahajääjate pärast kaks ringi, kuna kontrollimisel oleks seisvate reisijate avastamisel bussijuhti oodanud kopsakas trahvisumma. Praegu kasutatav buss on aga varustatud lisavarustusega, mis lubab juhil vedada ka kaheksat seisvat reisijat. Seega on bussis kohti reisijatele 27 ning ka see annab omakorda arvestatava säästu.

Täpsustuseks tuleb lisada, et uut kollast värvi bussi kasutame praegu lühiajalise lepingu alusel. Uue bussi kasutamiseks kuulutame aga vastavalt seadusele välja avaliku riigihanke ja ikka põhimõttel, et aastased kulutused bussi kasutusel vähenevad ja korraga on võimalik vedada varasemast rohkem reisijaid.

Rõõmus taaskohtumine muinasjutupeol

Annika Tõnurist

Sillaotsa Põhikooli klassiõpetaja

Nr 2 (176) veebruar 2009

Meile meeldib lasteaialapsi külla kutsuda, sest siis saavad marakratid näha, mida toredat ja huvitavat me koolis teeme ning meie jälle kohtume endiste lasteaiakaaslastega ning näeme, mida vahvat nemad on selgeks õppinud.

Pidasime juba kolmandat aastat koos muinasjutupidu, mis seekord oli sõpruse-teemaline.

2. klassi õpilased Sander Radionov ja Silvija Mikk kirjutasid, mis tegi peo nende jaoks eriti meeldejäävaks ning toredaks: „Kõige rohkem meeldisid mulle lasteaialaste tantsud. Poisid olid nagu sõdurid ja tüdrukud nagu inglid. Mängisime sõbrapäeva laulumänge, see oli väga lahe. Natuke oli kitsas, sest meid oli palju, aga mahtusime ikka ilusti mängima. Mulle meeldisid meie õpilaste näidendid. Eriti meeldis „Elli valentinipäev”. Selles loos arvasid tiiger ja hiireke, et vähemalt kord aastast võiksime üksteisele väikseid kingitusi teha, kuid sõbralikud ja lahked peaksime küll kogu aeg olema, ning lõpuks sõime kõik maitsvaid küpsiseid. Ka kolmanda klassi näidend oli õpetlik ja tore. Seal läksid sõbrad hiir ja varblane väikese viljaiva pärast tülli ja kutsusid kohtunik karu appi. Aga lõpuks nad leppisid ära ja olid sõbrad edasi. Nukunäidend „Petis rebane“ oli ka vahva. Ikka hea, et jutuvestja hunt kaevu ei jätnud. Hästi lõbus oli südamete meisterdamine ja suurele südamele kleepimine. Selle suure südame andsime lasteaialastele mälestuseks kaasa. Õpetajad Kaie ja Annika mängisid inimese parimaid sõpru koeri, Riksit ja Raksit. Nemadki oleks peaaegu siili pärast tülli läinud. Naljakas oli, kui nad ütlesid siilile: „Mine oma koju!” Sõbrateemaline muinasjutupidu oli väga tore.”

Tagasi kooli

Annika Tõnurist

Sillaotsa Põhikooli õpetaja

Nr 3 (177) märts 2009

Vabariigi aastapäeva eelne koolipäev Sillaotsa koolis oli tavapärasest erinev. Eriline oli see nii mulle, õpilastele kui ka paarile meie vallaga otseselt või kaudselt seotud inimesele.

Avanes võimalus rännata minevikku- ammu koolitee läbinud inimesed said uuesti olla õpimelu sees, meenutada, kuidas nemad seal pingis tarkust ammutasid ja õpetaja nõuandeid kuulasid. Ent seekord olid rollid vahetuses- õpilasest sai õpetaja. Nüüd võis enda teadmisi jagada ja näha, kuidas lapsed selle vastu võtavad. Usun, et neil niinimetatud ühepäevaõpetajail oli väga põnev tulla tagasi ja teha seda kõike uuesti, aga ometi hoopis teistmoodi.

Üks „tuleproovi“ astujatest oli meie valla kultuurinõunik Ilona Vaagen. Ilona andis 1. ja 2. klassi õpilastele väga vahva eesti keele tunni, kus lapsed meenutasid läbi laulu ja liikumise, mille poolest aastaajad üksteisest erinevad, kuidas metsas käituda ja muudki veel. Mitmekesine tund möödus väga kiiresti.

Teine päevakangelane oli vilistlane Tõnu Mandel, kellel on väga põnev elukutse, ta on nimelt sõjaväelane. Olen uhke, et minu õpilasest on nii tubli mees kasvanud. Tõnu tunnis osalesid 1., 2. ja 4. klassi õpilased. Väikeste poiste silmad vaatasid teda tõsise aupaklikkusega. Kogu tema olek ja elukogemus tekitasid huvi. „Klass, valvel!“, käskis sõjaväevormis „õpetaja“ ning kogu klass oli sirgelt pinkide kõrval püsti kui üks mees. Tõnu rääkis oma õpingutest Sillaotsa koolis, tööst Scoutpataljonis ning missioonist Iraaki. Kõige rohkem põnevust pakkusidki kahtlemata slaidi ja videoprogramm ning meenutused missioonist. Tunni lõpuosas oli lastel palju küsida, kuid kahjuks kuulutas kell ka selle tunni lõppenuks.

4.klassi õpilaste muljeid kohtumisest Tõnuga: „Kõige põnevam oli see, kui nad miine ja pomme välja kaevasid ning selgus, et üks sõdur oli pool tundi pommi otsas istunud. Mulle meeldis video, kus oli näha, kuidas leitud pommid õhati. Sõdurite Iraagis olek ei olnudki väga hull, kuid siiski ei tohtinud nad ilma relvata isegi süüa minna. See oli küll natuke imelik, aga küllap nad pidid väga ettevaatlikud olema.“

Suur tänu Ilonale ja Tõnule, et nad leidsid aega ja tahtmist tulla tagasi kooli ning muuta üks koolipäev põnevaks ning mitmekesiseks.

Politseikroonikat möödunud aegadest

Taivo Kirm

Nr 3 (177) märts 2009

Päris mitmed valla elanikud on öelnud, et nad alustavad Haaslava „Teataja“ lugemist lehe viimaselt leheküljelt, politsei uudistest. Jätame siinkohal ära arutluse, kas see näitab midagi ja on hea või halb. Oleme oma valikutes vabad. Vaatame, milliste probleemidega pidi Haaslava konstaabel tegelema esimese Eesti Vabariigi ajal. Kahjuks ei ole tänaseks säilinud ühtegi originaal politseiprotokolli või ettekannet. Mõningase ettekujutuse politsei tööst saab aga ka arhiivides leiduvatest erinevate seltside materjalidest ja vanu ajalehti sirvides.

1920-1940 töötas Haaslava vallas politseikonstaablina Jakob Mets

Kahekümne aasta jooksul pidi ta 5-6 korda raskemaid kuritegusid lahendama. Neist enamikel juhtudel õnnestus roimar(id) välja selgitada. Peamiselt tuli konstaablil tegeleda väiksemate sulide ja kelmidega ning rahustada napsiseid mehepoegi.

Eraldi teema oli aga poliitikas kaasalööjad. Siin teineteisele armu ei antud ja erinevate poliitiliste vaadete pärast löödi palju silmi siniseks. Kuna Haaslava oli Tartumaal üks peamisi „punaste“ kantse, ja ka nende vastaseid jätkus, oli siin konstaablil tööd piisavalt.

29. jaanuaril 1933.a korraldas Haaslava Noorsotsialistlik Ühing Kriimanis, „Kulpnas“ Elmar Tätte ruumes avaliku omavahelise töölisnoorsoo hommik miitingu. Päevakorras oli:

- 1) Ühislaul „Julgesti vennad nüüd tööle.“
- 2) Kõne „Töölisnoorsoo organiseerimisest“, refereerivad seltsimehed Laane, Lätti, Käsi ja Traat.
- 3) Uute liikmete vastu võtmine.
- 4) Deklamatsioone
- 5) Lõpuks lauldakse Internatsionaali.

Vastutajaks korra eest koosolekul on Rudolf Käsi Päkste külast. Kõik Haaslava töölisnoored on tere tulemast meie ühingu liikmeks.“

Haaslava konstaabel J. Mets kirjutas seletuses Tartumaa 1. jaoskonna politseikomissarile:

„Kannan ette, et käisin 29. jaanuaril Haaslava Noorsotsialistliku Ühingu koosolekul Kriimanis, mis kestis kella 12.00-14.00 Koosolekule oli tulnud 10 inimest. Eeltähendatud isikute poolt loeti juba varem niisugustel koosolekutel peetud kõnesid, mis puudutasid praegust tööpuudust ja selle põhjusi, mis nende arvates tulla halvast kapitalistlikust ilma korrast, ühtlasi kutsudes üles töölisi organiseeruma, et võidelda tööandjatega oma õiguste pärast. Kõnelejad olid Haaslava valla inimesed. Koosoleku lõpul lauldi Internatsionaali. Korda ei rikutud.“

Kuna vastasseis oli 1932-1934 terav, pidi konstaabel poliitilise sisuga üritustel käima. Konstaabel Mets oli ka Kaitseliidu Haaslava kompanii liige ja tal tuli lahendada kohaliku militaarorganisatsiooni probleeme.

23. oktoobril 1927a. kirjutas Kaitseliidu Haaslava kompanii pealik Karl Voites oma avalduses:

„Kaitseliidu Tartumaa maleva Kambja malevkonna I (Haaslava) kompanii palub Teid, võtta Mork Jaan Aleksandri poeg, kelle elukoht on Haaslava vallas Sika talus, käest ära kõik sõjaline varustus, mis kompanii poolt temale antud ja Haaslava kompanii pealiku ehk Tartumaa maleva staapi ära anda. Varustuse nimestik: Vene Mossini süsteemi püss, 60 lahingpadrunit, nühits, plekist õlitops, present rihm, 1 varda pide, 1 individuaal

meditsiini pakett, 4 õppe padrunit, 1 liikme raamat, välja antud 25. veebruaril 1925 nr 2022.“

Konstaabel pidi tagama valla territooriumi külastavate riigimeeste, välisdiplomaatide ja muude VIP-ide turvalisuse. Riigivanem, erinevad ministrid ja välisriikide esindajad külastasid mitmel korral aastas maakohti. Meil olid „väljanäitamiseks“ ja kõrgete külaliste vastuvõtuks alati valmis Villemi Ottase talu ja Kolga Põderoni talud.

Politseiateid ajalehtedest

“Postimees” nr 171 – 29. juuni 1924

“Tänuks öömaja eest taskukella ja kingad ära varastanud. Aprillikuu keskpaigas käesoleval aastal ilmus Haaslava vallas elutseva naisterahva Leida J. juurde keegi tundmatu naisterahvas ja palus öömaja, seletades, et nii hilja enam koju ei pääse. Leida J. lubas teda ühes oma tütreaga ühes voodis magada. Hommikul läinud perenaine mõneks ajaks välja, jättes noored naisterahvad tuppa magama. Tagasi tulles leidis ta, et tema tütar veel magab, kuna võõras ära läinud oli ja ühes temaga olid kadunud ka tütre lakknahast kingad ja naisterahva nikkell taskukell. Juurdlusel selgus, et tundmatu naisterahvas Ida Asor oli, kes hiljuti vangimajast välja tulnud, kus ta varguse eest karistust kandnud oli. Rahukohtuniku juures eitas kaebealune oma süüd ja seletas, et kahjusaaja tütar temale kingad ja taskukella linna parandamiseks lubanud kaasa võtta. Viimane aga ei tunnistanud seda õigeks. Rahukohtunik määras Ida Asorile 8 kuud vangimaja.”

“Postimees” nr 332 – 7. detsember 1924

“Kepilöögi eest 1 aasta.

27 juuni õhtul läinud aastal olid Haaslava vallas Kriimani elutsevad noormehed koos nalja heitmas. Et naljategemine ja käratsemine J. Imma akna all sündis, läks viimane oma naabri Jaan Seeba tuppa paluma, et viimane oma poega keelaks lärmitsemast, mida naaber ka tegi. Kui Imma Seeba juurest oma tuppa tagasi läks, lõi Johannes Seeba temale mingisuguse kõva asjaga pähe, mille tagajärjel Imma maha kukkus ja meelemärguse kaotas. Arstlikul ülevaatusel selgus, et Imma pahem silm raskesti vigastatud on. Vastutusele võetud Johannes Seeba tunnistas üles, et tema löönud vihahoos Immat kepiga. Rahukogu leidis kohtualuse raske kehavigastuse tekitamises süüdi olevat ja mõistis ta 1 aastaks vangi.”

“Postimees” nr 26 – 25. jaanuar 1929

“Aidavargus Haaslaval.

Õöl vastu laupäeva tehti Haaslava vallas Siimu talu maa peal elutseva August Taskini ait tühjaks. Vargad olid aita pääsemiseks maha murdnud rippuva luku. Ära oli viidud üleriideid, 10 lambanahka, 37 naela villa, nisupüüli, tangu, rukkipüüli ja muid asju. Kolm puuda jahu oli puistatud aida ette maha. Aida juures olid vargad kelguga käinud, mida võib jälgedest järeldada. Taskin hindab oma kahju 200 kroonile.”

Suvistest tegevustest vallas

Jüri Raudseping

Vallavanem

Nr 4 (178) aprill 2009

Ilmaennustajate prognoosid jahedast kevadest on senini paika pidanud. Kuigi päike teeb üha pikemaid kaari taevalaotuses, sunnivad vilud tuuleiilid meid ikka veel soojamalt riidesse panema. Aga juba on looduses kuulda rõõmsat linnulaulu ja silmailu pakuvad õitsele puhkenud kevadlilled. Aeg liigub kiiresti ning peagi saame tunda, kas saabuv suvi tõesti soe ja kuiv saab olema. Valla tegemiste seisukohalt saab ta igatahes teguderohke olema.

Toimunud on riigihange ja laekunud 13 pakkumise hulgast on valitud töövõtja, kes hakkab ehitama uut regulaatorit Roiu paisjärve tarvis. Suur konkurents ehitusturul ja tellimuste vähenemine on ehitushindu vahepeal nii palju allapoole langetanud, et leping sõlmiti peaaegu poole väiksema summa peale, kui projekteerija poolt oli kalkuleeritud. Tööde kogumaksumus on ca 2,2 milj krooni, teostamise lõpptähtaeg 1.september 2009 ja 90% ulatuses on rahastajaks Keskkonnainvesteeringute Keskus. Ehituse ajaks tuleb sulgeda sild üle Mõrajõe ja seepärast tuleb liiklejatel taluda ümbersõitudega kaasnevaid ebamugavusi. Väiksemas mahus töid on tarvis teha ka Kurepalu paisjärve tammi ja regulaatori juures. 1. aprilli tugev vihm ja sellele järgnenud soojalaine töid kaasa lume äkksulamise, millest kogunenud veed tõstsid paisjärve veetaseme üle kriitilise piiri ja vesi hakkas üle tammi muldkeha voolama. Kiire tammi tasapinna tõstmine, perve kindlustamine kilest koormakatte ja liivakottidega, suutsid ära hoida kaitsevali võimaliku lagunemise ja järve äkktühjenemise. Vastasel korral oleksid tagajärjed olnud ülimalt kahjumahukad. Siinkohal veelkord suur tänu kõigile, kes looduse jõuproovist informatsiooni andsid ja oma tegevusega aitasid halvemat ära hoida.

Kalleim ja tööde mahu poolest suurem saab olema Sillaotsa Põhikooli renoveerimine. Lisaks koolimaja ruumide remondile tehakse hoone välisviimistlus, ümbruse heakorratööd ja remont kooli spordiväljakule. Tööde tegemiseks väljakuulutatud riigihanke vastu tundis huvi 25 ettevõtjat, esitati 13 pakkumist. Jällegi võib tõdeda, et eeltaotluses näidatud eelarvelisest maksumusest tuli tegelik ehitushind ligi 30% odavam. Tööde maksumuseks kujuneb ca 5,5 miljonit krooni ja lõpptähtaeg on 30. september. Tööde maksumusest 85% tuleb euroliidu rahadest kohalike omavalitsuste investeeringutoetuste kava raames. Esitatud on taotlus hasartmängumaksust regionaalsete investeeringutoetuste andmise programmile Roiu Lasteaed Kukupai 2007. aastal avatud kolmanda rühma riiteruumi vabastamiseks sinna kunagi ehitatud gaasikatlamajast (kütteseadmed viiakse üle uude ehitatavasse abiruumi). Samuti kõrvalolevate ruumide remondiks uue, neljanda lasteaiarühma avamiseks. Loodame väga, et maakondliku komisjoni poolt pingerea etteotsa pandud meie taotlus leiab ka vabariikliku komisjoni poolt heakskiidu lubatud maikuu jooksul. Tööde kogumaksumusest, mis on 413 000 krooni, tuleb endal tasuda 15%.

Ajalehe koostamise ajaks ei olnud veel selgunud vastus Eesti-Läti ühisprogrammi esitatud taotlusele „Laulupeo projekt”. Selles on ette nähtud Priiuse Seltsimaja lava rekonstrueerimine, uued lavakardinad ja dekoratsioonid ning ühisürituse korraldamine 21.-22.augustil 2009 Kurepalus, mis seostatud Priiuse Seltsimaja 105.aastapäevaga. Projekti maksumus 0,27 milj krooni, millest omaosalus 10%. Samuti ootab otsust „Noorte Projekt” raames esitatud taotlus Roiu Noortekeskuse loomiseks, mis sisaldab ruumide remonti ja noorte tegevusi (koostöös teiste valdadega). Projekti maksumus on 1,5 milj krooni, millest omaosalus 15%.

Lisaks nendele on esitatud ja esitamisel veel teisigi taotlusi. Peale eelloetletud tegevustele toimuvad tavapärased igaaastased heakorra, teedehoolduse jne tööd. Põhirõhk saab olema vabaaja veetmise kohtade korrasolekule ja paremustamisele. Teetöodes toimuvad aga mahtude tunduvad vähenemised, kuna riigipoolne rahaeraldus kahanes eelmise aasta 1,27 milj kroonilt 322 100 kroonile. Vaatamata sellele oleme me ka selle raha eest suutelised tänavu mitmetel kordadel teid hõõveldama ja kulunud kohtadele täiendavat kruusa peale vedama (vastupidiselt ajalehes Tartu Postimees avaldatud mitme valla seisukohale teha vaid üks kord hõõveldamine). Loodame põhilise aja jooksul teed siledad hoida, aga tolmu vastu küll rohtu välja pakkuda ei suuda. Soovin kõigile teguderohket, rõõmsat ja päikselist kevad ning suveaega!

Keldrid ja koduhoovid korda

Priit Lomp

Majandusnõunik

Nr 4 (178) aprill 2009

Nädalavahetusel vallas ringi sõites oli näha, kui usinasti inimesed oma hoove koristasid ja meie valla hea väljanägemise eest hoolt kandsid. Edastan siinkohal informatsiooni neile, kes pole osanud kogunenud prahikuhjaga midagi peale hakata või alles planeerivad suuremaid koristustöid.

Aardlapalu prügilas võetakse vastu olmejäätmeid, ehitusprahiti ning samuti ka oksid ja lehti. Ühe tonni prahi eest tuleb tasuda 827.80. Täiendavate küsimuste korral helistage kindlasti Aardlapalu prügilasse (7 352 001).

Kui aja jooksul on keldritesse või aianurkadesse kogunenud pürgi, mida Aardlapalus vastu ei võeta, siis on parimateks partneriteks Tartu Keskkonnajäätmejaam (Jaama 72C, Tähe 108).

Keskkonnajäätmejaamad võtavad tasuta vastu ohtlikke jäätmeid (akud, patareid, värvi- ja ravimijäätmed, päevavalguslambid jm), suuremõõtmelisi jäätmeid (mööbel), elektroonikaromusid (külmikud, telerid jm) ning taaskasutatavaid jäätmeid (vanapaber ja –metall, plast- ja klaastaara). Samuti saab Jaama tänava Keskkonnajäätmejaama ära viia ka vanad autorehvid (kuni 8 rehvi inimese kohta).

Kõik peaksid oma tekkinud prügilale nüüd õige koha leidma kas Aardlapalu prügilas või Keskkonnajäätmejaamades ning loodus naabrimehe metsa näol jääb loodetavasti puutumata.

Juhul kui keegi siiski märkab pürgi ladustamist selleks mitte ette nähtud kohta, siis kindlasti helistada koheselt politseisse (110) või keskkonnainspektsiooni telefonil 1313 – trahv eraisikule sellise seaduserikkumise eest on kuni 300 trahviühikut ehk kuni 18 000 krooni ning juriidilisele isikule kuni 50 000 krooni.

Tartumaa talimängud

Tiit Kruusement

Sillaotsa Spordihoone juhataja

Nr 4 (178) aprill 2009

Lõppesid järjekordsed Tartumaa talimängud, kus võisteldi 10-l erineval spordialal. Haaslava valla võistkonnad võtsid osa kolmest alast ja tulemused olid alljärgnevad: mälumängus 6. koht 12 võistkonna hulgas, kolm paremat olid Tähtvere vald, Tartu vald ja Ülenurme vald;

meie võrkpallivõistkond osales IV liigas, kus seitsme võistkonna hulgas saavutasime 4. koha, eespool olid Tartu Kutsehariduskeskus, Puhja ja Erametsa võistkonnad;

meeste korvpallis võistlesime esiliigas 6 võistkonna hulgas ja siingi saavutasime 4. koha. Tase oli niivõrd ühtlane, et üks võit enam oleks andnud esikoha. Kolm paremat olid Kambja, Nõo ja Ülenurme. Üldkokkuvõttes seekord 9. koht 16 valla hulgas, parimad olid kõikide aladega esindatud Tartu, Tähtvere ja Luunja vald.

Haaslava valla võistkonnad esinesid veel teisteski pallimängusarjades: meie II korvpallimeeskond mängis Tartumaa meistrivõistlustel III liigas ja tulemuseks 4. koht. Võimed oleks võimaldanud ka võita, aga turniir kestis oktoobrist aprillini ja igaks kohtumiseks ei saanud parimat koosseisu kokku.

Meie võrkpallinaiskond esines hästi üleriigilises Elioni rahvaliiga sarjas, kus jõuti poolfinaalturniirini. Seal saavutati jällegi neljas koht ja edasi finaali jõuda ei õnnestunud.

Samuti võistles naiskond Eesti valdade suvemängude alagrupiturniiril Viljandimaal. Saavutati 1 võit ja 3 kaotust, mis kokkuvõttes tähendas juba selle aasta märksõnaks saanud 4. kohta.

Hooaja lõpetavad naisvõrkpallurid äsja alanud Tartumaa meistrivõistlustega esiliigas, kus tuleb võistelda 5 konkurendiga. Võrkpallihooaja päris lõpuks aga võib pidada 26. Vooremäe mängu, mis on sellel aastal Haaslava valla korraldada ja toimuvad 06. juunil Sillaotsal. Loodame, et nendel võistlustel saame sellest neljanda koha needusest ükskord lahti.

Edaspidi keskendume juba sporditegemisele välitingimustes, tulemas on korralik rannavõrkpalli hooaeg. Teadmiseks kõigile spordisõpradele ja huvilistele. Haaslava vallas on nüüdseks olemas oma valla spordiklubi, ametliku nimega Haaslava Spordiselts. Tiit Kruusement (tel 555 66 220) ja Priit Lomp (tööajal tel 7446 527) jagavad huvilistele informatsiooni.

Ilusat kevadet kõigile!

Vana vahva lasteaed

Anne Lössenko

lasteaia juhataja

Nr 4 (178) aprill 2009

*Kui Sinu plaanid on
kavandatud aastaks,
siis külva rukist,
kui aastakiimneteks,
siis istuta puid,
kui aga sajandiks,
siis kasvata LAPSI.
(rahvatarkus)*

50 aastat - on seda vähe või palju? Ühe väikese lasteaia jaoks parasjagu. Täpselt nii palju, et need väikesed poisid ja tüdrukud, kes kunagi käisid meie lasteaias, on saanud: emadeks, isadeks, vanaemadeks ja vanaisadeks. Nüüd tulevad nad tuttavasse lasteaeda oma lapse või lapselapsega. Praeguse nimega Roiu Lasteaed Kukupai on üks Tartumaa vanemaid lasteaedasisid. Nii nagu elus ikka on ka lasteaial olnud halvemaid ja paremaid aegu. Üheskoos toredate ja tublide lapsevanematega on igast raskusest jagu saadud. Kõik koos, ühise meekonnana, püüame lastele kaasa anda kõige rõõmsamad mälestused lapsepõlvest lasteaias.

Täna kogu südamest kõiki lapsevanemaid. Aitäh lasteaia töökale ja sõbralikule kollektiivile.

Anne Aulik, Egle Tavita, Eget Säde, Margit Liias, Anne Kägo- Saunasoo, Valendine Vijar, Külli Vunk, Anneli Mõtsmees, Helin Tikk, Maie Tarajeva, Rete Järvemäe, Helju Vään, Karin Kõõra, Anita Jegorova, Laura Väljaots.

PALJU ÕNNE, KUKUPAI!

Erimeelsused Haaslava karskusseltsis „Priius“

Taivo Kirm

Nr 4 (178) aprill 2009

1901-1940 tegutses Haaslava vallas karskusselts „Priius.“ Kaua aega oli „Priius“ meie koduvalla seltsielu eestvedajaks ja suunäitajaks. Teatavasti tuleb aga paremateski perekondades aegajalt ette arusaamatusi ja tülisid. Nii juhtus paar korda ka „Priiuse“ seltsis.

75 aastat tagasi, 1924. aasta kevadel, vaieldi selle üle, kas karskusselts peab propageerima täiskarskust või aitab sellestki, kui selts alkoholi liigtarbimise vastu võitleb. Seega oli vaidlusteemaks igivana küsimus „Kui palju on palju?“

12.-13. jaanuaril 1924.a toimusid Kambjas esimesed kihelkonnapäevad. Muude ürituste kõrval toimus „kihelkondlik hariduskongress“. Kongressil esines teiste seas sõnavõtuga Sillaotsa algkooli juhataja Ferdinand Parson, kes rääkis teemal "Salaviina müügi vastu

võitlemine Haaslaval". Karskustööst rääkisid ka teiste valdade esindajad ja võeti vastu ühisresolutsioon: "Kambja kihelkonna haridusline kongress tunnistab tarvilikuks karskustöö tegemise sõna kõige laiemas mõttes üle terve kihelkonna." Haaslaval oli piisavalt mehikesi, keda karskusteele suunata. Ajaleht "Postimees" kirjutas:

"Maapidude pidamine muutub joobnud isikute pärast raskeks. Paljud maapidude tegelased kaebavad, et joobnud isikute rohkusel maal pidude korraldus võimatuks muutub. Noormehed käivad pidudel viinapudelid taskus, sest igal pool pidudel pole viina saada. Pidudel võtavad nad end "täis" ja muutuvad inimese-loomaks, keda raske taltsutada. Häda pidukorraldajatele, kui ta sarnast inimestlooma keelama julgeb minna, sest põhiliselt käivad nad hulgakesi koos.

Iseäralise joobnute arvu ja mürtsumeeste all kannatavad Haaslava peod, kus kohalik karskusselts "Priius" lubab oma "külje all" viinamüümist."

Karskusseltsi „Priius“ põhikirjas, mis võeti vastu 18. märtsil 1909 oli kirjas: „Seltsi eesmärgiks on igasuguste joovastavate jookide ülearuse tarbimise vastu võitlemine ja rahva energia tõstmine majanduslikel, viisakalisel ja kõlbelisel alal.“ Väikese liialdusega on kirjutatud: „Suurem osa karskusseltsi liikmeid põevad nn „parajuse“ haigust, mis aga mõne juures tihti ennast liigjoomise kujul avaldab. Seda „parajust“ vabandavad Haaslava „karsklased“ ühe karskusseltsi põhikirja punktiga, mille järgi karskusselts ainult üleliigse alkoholi pruukimise vastu võitlevat ja mõõdukat tarbimist lubab. Seltsi päästmiseks oleks ainsaks pääseteeks siin täis karskuse mõttest kinnipidamine. Siinamaale pole seda juletud teha, sest siis kaotaks selts pooled liikmed. Päris karskeid mehi on seltsis ainult mõni üksik.“

Just need üksikud aga otsustasid hakata maailma parandama. Täiskarsklaste eestvõitlejateks hakkasid meie valla koolipapad - Sillaotsa algkooli juhataja Ferdinand Parson ja Tuigo algkooli juhataja Aksel Rüütli. Asja teeb huvitavaks, et Parson oli tõesti terve elu täiskarsklane, mida aga tema kamraadi kohta öelda ei saa. 1924.a kavadel oli karskusseltsi „Priius“ esimees F. Parson ja sekretär A. Rüütli.

Loeme 2. märtsil 1924. aastal toimunud karskusseltsi „Priius“ erakorralise koosoleku protokollist:

„Eestseisuse liige Aksel Rüütli tegi ettepaneku seltsi põhikiri ära muuta ja maksvaks tunnistada Eesti Karskusliidu poolt väljatöötatud põhikiri. A. Rüütli selgitas, et praegu maksva põhikirja järgi seltsi otstarve on parajuse pidamine, mitte aga täiskarskus. Ka ei ole võimalik kooli lõpetanud noorsool seltsi liikmeks astuda, mispärast noorsugu on sunnitud tänavale jääma, kuna ei ole võimalust alla 20 aasta vanustel isikutel seltsi koosolekul hääleõigusega viibida. Tekkivad ägedad vaidlused poolt ja vastu. Koosolek muutub paanikaliseks ja korda on raske pidada. Tarvitatakse sõna õigust väljaspool järjekorda, mispärast koosoleku juhataja Jaan Väljaots märkusi teeb ja korra juurde kutsub. Jaan Väljaots teeb ettepaneku põhikirja mitte kohe muuta, vaid 18 aastased kodanikud ilma hääleõiguseta toetajateks liikmeteks vastu võtta. Senise põhikirja muutmine aga edasi lükata, kuni ka teisi küsimusi koguneb, mida eelnevalt arvesse tuleks võtta ja läbi arutada.

Aksel Rüütli ettepanek – kaudse karskustöö pealt täiskarskuse peale üleminek – esialgu tagasi lükata ja toimetada seltsi kodukorra järgi. Hääletusel said hääli, Aksel Rüütli

ettepanek 10 poolt ja 31 vastu häält ning Jaan Väljaotsa ettepanek 31 poolt ja 10 vastu häält. Teised olid erapooletud.“

Karsked mehed kaotasid küll esimese lahingu, aga sõda ei olnud veel kaugeltki läbi. Järgmise kolme nädalaga avaldas soovi liituda Haaslava karskusseltsiga „Priius“ 26 uut liiget. Nad olid peaaegu kõik Eesti Sotsialistliku Tööliste Partei Haaslava Ühingu liikmed. Ei ole raske arvata, kes olid sotsialistliku partei Haaslava ühingu eesotsas. Loomulikult oli esimees A. Rüütli ja sekretär F. Parson.

Loeme ajalehest: “Ühendus” nr 26 – 2. aprill 1924.

“Karskusseltsi liikmed ei taha karskust pidada.

Haaslava karskusseltsi “Priius” peakoosolekul 23. märtsil tekkisid üsna imelikud vaielused. Osa seltsi liikmetest tõstis sellepärast suurt kära, et eestseisus tahtvat seltsi kellelegi – kas tööliste ühingu või haridusseltsile üle anda sellega, et võetavat hulga viisi sealt liikmeid vastu.

Juhatus seletas koosolekul, et ta “tõesti tahab seltsi üle võtta” ja nimelt joodikute käest. Vähemusse jäänud topsisõbrad tõstsid selle peale hirmsat kisa ja ei lubanud enam äsja otsustatud seltsimaja laiendamist toetada, kui seltsist hakatakse eemaldama joomareid ja vastu võetakse täis karsklasi – nemad ütlesid muidugi töölisi. Tõsi ta on, et seni põllumehed, kellel hea sissetulek, olivad pugenud seltsi etteotsa, kuid ei tahtnud selle juures mingil tingimusel napsisõpradest lahti saada. Nüüd sunnib neid seda tegema uus enamus, vastasel korral tuleb neile enestele tõesti ust näidata.”

Nagu eelpoolt lugeda võis, saavutasid täiskarskuse pooldajad uute liikmete vastuvõtmisega seltsis häälteenamuse ja said võimaluse oma tahtmine läbi suruda. Seltsi põhikiri taheti ära muuta ja võtta kasutusele Eesti Karskusliidu allorganisatsioonide tüüppõhikiri. Selle käiguga lükati kõrvale peaaegu kogu seltsi põhijõud, ehk tegelased, kes olid juba aastaid seltsielus aktiivselt kaasa löönud. Vähemusse jääjad ähvardasid, et astuvad seltsist välja. See omakorda oleks kaasa toonud seltsi laulukoori ja näiteringi tegevuse peatamise.

Ka räägiti Haaslaval avalikult, et kogu vaidluse peamine põhjus on kohalike sotsialistide soov „Priiuse“ seltsimaja oma valdusse saada. Raske öelda, kas asjalood ka tegelikult nii olid. Igal juhul süüdistas üks kõrvalelükatuid, Jaan Väljaots veel tosin aastat hiljem, 8. märtsil 1936 toimunud seltsi koosolekul Aksel Rüütli, et see muud ei teegi, kui tahab seltsimaja üle võtta: „Priiuse“ seltsimaja on proovinud juba üle võtta tööliste ühisus ja sotsialistliku partei Haaslava osakond. Sellesama mehe poolt, kes need kaks organisatsiooni asutas, kutsuti ellu ka kolmas, haridusselts “Koit” ja seegi pidi “Priiusel” jalad alt ära lööma. Aga ka see kadus. Ei jäänud aga see mees seisma, ikka tahab seltsimaja omale.”

1924. aasta kevadel peeti veel mitu tormilist karskusseltsi koosolekut ja kõik märgid viitasid, et selts võib tõesti laguneda. Loomulikult ei saanud seltsi esimees F. Parson ja sekretär A. Rüütli niisuguse olukorraga leppida ja ega see nende eesmärk olnudki. Karskuse propageerijad andsid järele. 17. mail toimunud koosolekul otsustati, et lähima aasta jooksul ei toimu seltsi põhikirja muutmist ja antud küsimust tuleb veel tõsiselt kaaluda. Sellega oli kodurahu Haaslava karskusseltsis „Priius“ taas jalule seatud.

Mõttetalgud Priiuses

Priit Lomp

Nr 4 (178) aprill 2009

1.mail arutlevad inimesed kodanikualgatuse Teeme Ära Minu Eesti raames ka Haaslava vallas, Priiuse Seltsimajas. Mõttetalgute eesmärgiks on arutleda tänaste aktuaalsete küsimuste üle ning leida probleemidele lahendusi, mida üheskoos ellu saab hakata viima.

Priiuse mõttekojas on kolm peamist teemat turvalisus ja hoolivus, haridus ja elukestev õpe ning loodusvarade kasutamine. Siiski ei tähenda see, et muudest headest ideedest rääkida ei tohi – kõik head mõtted on teretulnud, sest ilma mõtteta ei sünni tegu.

Liitu meie mõttekojaga www.minueesti.ee ning aita korda saata muutusi!

Hajaasustuse veeprogramm jälle kohal

Priit Lomp

majandusnõunik

Nr 5 (179) mai 2009

Talv on möödas ja kõikide kärpimiste kõrvalt on õnnestunud pääseda Hajaasustuse veeprogrammil, mis abivajajate rõõmuks lume alt siiski tervena välja on sulanud. 2008. Aastal õnnestus meie vallas toetust saada kaheksal projektil, mille tulemusel on mõnes majapidamises uus või parendatud puur või salvkaev ning viimaste juures tööd veel käivad.

Mis see veeprogramm siis ikkagi on? Hajaasustuse veeprogramm on abiks hajaasustusega piirkondades joogivee kättesaadavuse tagamiseks või parandamiseks. Taotlejaks saab olla füüsiline isik, kes elab taotlusjärgses kohalikus omavalitsuses hiljemalt alates 01.01.2008. a ja mittetulundusühing või sihtasutus, mille tegevusalaks on elanike või oma liikmete joogiveega varustamine.

Abikõlblikud on hoonetevälise joogivee süsteemi rajamisega seotud tegevused:

- Kaevude (puur- ja salvkaevude) ehitamine ning puhastamine;
- Olemasolevatest või uutest kaevudest joogiveetorustiku ehitamine või olemasoleva joogiveetorustiku rekonstrueerimine;
- Kaevude varustamine vee pumpamiseks ja puhastamiseks vajalike tehniliste seadmete ja tarvikutega, sealhulgas vajalike elektritööde teostamine;
- Rajatud hooneväliste veesüsteemide teostusmöödistamine;
- Vanade puurkaevude tamponeerimine;
- Vee kvaliteedi analüüs.

Kolmandiku tööde maksumusest peab kandma taotleja. Toetuse suurus ühe majapidamise puhul on kuni 100 000 krooni. Projekti elluviimise maksimaalne kestvus on 12 kuud.

Taotlusi programmis osalemiseks võtab Haaslava Vallavalitsus vastu kuni 18. juunini 2009. a.

Rohkem informatsiooni ning taotlusvormid leiab Haaslava valla kodulehelt www.haaslava.ee ning kui ka sealne info jätab õhku mõne küsimuse siis tuleks kindlasti ühendust võtta kas e-maili või telefoni teel.

Priiuse mõttekoda

Ilona Vaagen

Kultuuri-ja spordinõunik (intervjuu kuulub valimisse, kuna on läbi viidud kandidaadiga) Nr 5 (179) mai 2009

Kindlasti on kõigil veel meeles 1. mail toimunud üleeestilised mõttetalgud „Teeme ära. Minu eesti”. Haaslava valla inimesed kogunesid sel päeval Priiuse mõttekotta. Missuguseid mõtteid mõeldi ja mille üle arutati, rääkis Priiuse mõttekoja talgujuht Priit Lomp.

Kuna tegemist oli esimese omataolise üritusega, siis millist mõttetalguliste arvu Sa ootasid?

Kui me mõttekoja lõime, siis prognoosisime, et osa võtab maksimaalselt kuni viiskümmend inimest. Ja seoses inimeste umbusuga antud ürituse suhtes, lootsime, et ka kakskümmend viis inimest oleks hea tulemus.

Mis võis selle umbusu põhjus olla?

Mõtlemine on alati raske töö olnud, eriti veel keerulisel ajal. Milleks tulla otsima vastuseid küsimustele, mida ma juba niigi tean. Lihtsam on ju tulla koristama, sest pärast talgupäeva lõppu on tehtud töö tulemus silmaga näha. Kas sai siis üks teepeenar või metsaalune prügist puhtamaks. Aga eks need koristustalgudki said ju alguse sellest, et kuskil said inimesed kokku ja mõtlesid.

Tõesti, meie inimesed tahavad pigem konkreetust. Ning samas oli ju 1. mai ilm suurepärase, hea võimalus päev pere keskel veeta või põllutöid teha. Kuid vaatamata sellele kogunes Priiuse mõttekotta arvestatav hulk inimesi. Kui palju talgulisi oli?

Kohal oli veidi üle kahekümne inimese ning kokku sai arutatud peaaegu kaheteistkümmel erineval teemal, millele püüti leida lahendusi.

Priit, oskad Sa midagi öelda ka talguliste vanuselise koosseisu kohta?

Saan ainult rõõmu tunda, et talguliste hulgas oli nii kooliõpilasi kui ka vanemaid inimesi. Ja oli nii mehi kui naisi.

Mille üle Priiuse mõttekojas arutati?

Oli nii neid talgulisi, kes olid kaasa võtnud nn oma küsimuse kui ka neid kellel seda polnud. Viimasel juhul arutasid nad teiste küsimuste üle ja peab tõdema, et talgupäeva

lõpu poole muutusid need arutelud üpris aktiivseks. Vastuseid otsiti pigem kohaliku elu puudutavatele küsimustele. Samas võib leitud lahendusi üle kanda ka riiklikule tasandile. Näiteks me arutasime selle üle, kuidas tuua valda uusi elanikke. Kuid arvan, et seda sama probleemi või küsimust võib arutada ja lahendusi leida igas omavalitsuses. Või võtame näiteks meie teise arutlusteema – kuidas aidata vähekindlustatud peresid. Seegi on teema, mida saab arutada riigi tasandil.

Ja kuidas siis tuua valda uusi elanikke?

Mõned kohaletulnud inimesedki avastasid, et nad küll elavad Haaslava vallas, kuid pole siia sisse kirjutatud. See aga tähendab, et oled oma tulumaksu „unustanud” teise omavalitsusse.

Aga on siin tegemist inimeste teadliku valikuga või lihtsalt teadmatusega?

Viimastel aastatel on Haaslava vallas juurde loodud erinevaid võimalusi ja seega põhjusi, miks just siia valda ennast sisse kirjutada, on lisandunud. Vastates Sinu küsimusele võib öelda, et tegemist on nii teadliku valikuga kui lihtsalt mugavusega. Kuid õnneks see tendents pole massiline. Kogukonna tasandil tõdeti, et valda peaks paremini reklaamima, koos kogukonnaga tuleks panustada hüvede, teenuste paremaks kättesaamiseks.

Kuidas talgulised olid rahul praegu valla poolt pakutavate teenustega? On need piisavalt atraktiivsed?

Tundub, et suuri etteheiteid polnud. Toimunud arutelu kõrvalt kuulates ja vaadetes jäi mul mulje, et mõne teenuse osas oli info puudumine jäänud inimese enda tegevusetuse taha. Ta ei ole lihtsalt teadlik ühe või teise võimaluse olemasolust. Võtame või valla arengukava. Need on kohad, kus inimesed võiksid senisest rohkem ja aktiivsemalt osaleda.

Mille üle te veel aru pidasite?

Üks väga oluline teema, mis just praegusel ajal on eriti aktuaalne, on sotsiaalne võimekus või selle vähesus. Kuidas motiveerida inimesi eluga edasi minema, kuidas suunata neid õppima uusi oskusi, kuidas vähendada nende sotsiaalset abitust.

Tegemist on väga tõsiste teemadega, millistele järeldustele te jõudsite?

Leidsime, et tundes huvi oma lähedaste, naabrite või tuttavate inimeste käekäigu vastu, saame olla neile toeks rasketel ja keerulistel hetkedel. On oluline, et inimene ei jääks oma probleemidega üksi. Teda tuleb motiveerida uusi lahendusi otsima.

Missugused teemad huvitasid nooremaid talgulisi?

Noored arutasid teemal, kuidas innustada õpilasi paremini õppima. Esmajärjekorras lubasid kohal olnud koolinoored ise senisest paremini õppima hakata. Samuti huvitas neid probleem, kuidas oma koduvald muuta senisest veelgi rohelisemaks. See tähendab eelkõige seda, et sa oma tegevusega ei reosta ümbruskonna loodust. Ja kui sa näed mingit reostust, siis kas saad selle ise kõrvaldada või informeerid sellest vastavaid inimesi. Meie valla noori huvitasid ka kergliiklusteedega seotud küsimused. Et kuidas saaks siin liiklemist senisest enam turvalisemaks muuta. (Toimetusest: asjaajamiste

positiivse arenemise korral võib veel sellel aastal teoks saada Roiu- Päkste kergliiklustee ehitus.)

Millisena ja millega need mõttetalgud meelde jäävad?

Kuigi mõttetalgute tulemusena ei valmi ega saa korda ühtegi bussiootepaviljoni ega lõkkeplatsi, jõudsid need kakskümmend inimest tõdemusele, et tarvis oleks veelgi kokku saada. Ning see järgmine kord võiks toimuda juba märksa töisemas õhkkonnas. Kuid mis kõige tähtsam, meil oli soov koos mõelda. Ja seda polegi ju nii vähe!

Nagu Priit eelpool märkis, osalesid Priiuse mõttekoja aruteludes ka noored, täpsemalt koolinoored Sillaotsa Põhikoolist. Palusin õpilastel vastata mõnedele alljärgnevatele küsimustele.

Millise infokanali kaudu saite teavet toimuva talgupäeva „Teema ära. Minu Eesti“ kohta?

Vastava info said nad nii koolist kui TV ja raadio vahendusel.

Mis mõttetalgute juures kõige enam meeldis?

Õpilased vastustutest selgus, et neile meeldis see, et said oma arvamust avaldada. Samuti meeldis neile ühistöö ja kohalviibinud toredad inimesed.

Ent mis ei meeldinud?

Vastati, et ei meeldinud vähene osavõtt, eriti noorte inimeste osas.

Missuguste teemade arutamise juures osalesid ja kas said oma arvamuse välja öelda?

Õpilased osalesid aruteludes, kus räägiti noorte vabaaja parema sisustamise üle. Samuti arutleti teemal, kuidas innustada õpilasi õppima ning pakuti omapoolseid mõtteid, kuidas saada Roiule ja Kurepallu rohkem parke ja haljasalasid.

Kas selliseid ühiseid mõttetalguid peaks/võiks olla veelgi ja kas osaleksite nendel?

Siin arvasid koolinoored, et taolisi arutelusid võiks lausa tihemini olla, miks mitte paar korda aastas ja kui parasjagu tähtsamat ette ei tule, siis osalevad mõttetalgutel ka edaspidi.

Mida muudaksid oma kodukohas, koduvallas?

Üks õpilane vastas, et paljudel bussijaamadel tema kodukoha juures pole prügikaste, mistõttu on seal prügi maas. „Paneksin sinna prügikastid,“ oli tema kindel seisukoht.

Mis meeldib kodukohas, koduvallas?

Eranditult kõigile meeldib kodukoha loodus, kuid samuti linnuvaatlustorn Aardlas.

Spordi uudised

Tiit Kruusement

Sillaotsa Spordihoone juhataja

Nr 5 (179) mai 2009

XXVII Vooremäe mängud

Sel aastal toimuvad Vooremäe mängud Haaslava vallas, täpsemalt 6. juunil ja Sillaotsal, algusega kell 10.00

Kavas:

Võrkpall meestele ja naistele;

Ühe ringi jooks staadionil kuni 12 a ja 13-15 a poistele ja tüdrukutele;

Kuulijänn meestele ja naistele;

Vallajuhtide võistlus;

Rammumehe võistlus;

Maastikumäng kuni 15 a;

Jalgpalli osavus-täpsusvõistlus;

Korvpalli viskevõistlus;

Mälumäng;

GPS orienteerumine;

Vibulaskmine;

Lisaks tegevusi lastele (kommijooks, laste vibu jne.). Lisaks küsi infot telefonil 55566220

Suvel rannavõrkpalli mängima

Kõigile, kes on huvitatud kaasalöömisest Haaslava valla rannavõrkpalli karikavõistlustel!

Saame kokku kolmapäeval 03. juunil kell 18.30 Roiu spordiplatsil. Paneme paika mängude kava ja arutame läbi kõik olulised küsimused. Kes ei saa nimetatud ajal tulla saavad ka hiljem liituda võistlustega. Kuid siis peavad leppima sellega, mis kokkusaamisel otsustati.

Lasteaed, mida nägin vaid aknast

Merike Saabel

Vallaelanik

Nr 5 (179) mai 2009

Mind ajendas kirjutama väike artikkel „Vanast vahvast lasteaiast“, kus tänusõnu öeldi vaid tänaste töötajate kohta. Kahju, aga pean meelde tuletama, et lisaks tänastele tublidele inimestele, on minul isiklikult tänusõnad edasi öelda Reet Undritsale, Laine Zernatile, Tatjana Kivile, Senni Pihole, Esta Otile ja paljudele teistele, kes töötasid lasteaias siis, kui minu poeg Daniel lasteaias käis.

Mina ise ei ole saanud lasteaias käia. Kuuekümnendate aastate lõpus, kui Roiul valmis nn. „õpetajate maja“, kolis meie pere Sillaotsalt sinna elama. Et lasteaed asus majast vaid mõne sammu kaugusel, kaalus ka minu ema, et senise üksinda kodus olemise asemel, võiksin parem lasteaias olla. Mõeldud – tehtud. Läkski siis ema tollaegse sovhoosi direktori juurde küsima, kas see on võimalik? Saades teada, et tegemist on õpetajaga, kes „mitte midagi ei tooda“, otsustas direktor hetkega, et minu jaoks on lasteaia uksed suletud. „Tootmise“ all peeti silmas ikka põllumajandusega tegelevat inimest, lüpsjat või traktoristi. Teadmiste edasiandmine õpetajana oleks justkui tühi töö olnud. Sain ainult oma kodu aknast vaadata, kuidas lapsed lasteaia hallidest tellistest maja juures liivakastis mängisid ja vahel ka kasvatajaga meie majast mööda jalutasid.

Tegelikult on mul selle üle vahest isegi hea meel, sest osad lapsed viidi lasteaeda esmaspäeva hommikul ja nad said koju pere juurde alles reede õhtul. Mõnel õhtul sai ikka lasteaia aknast salamisi sisse ka piilutud. Nii möödusidki minu päevad üksinda kodus olles. Ema organiseeris nii, et vahel käisid mõned majanaabrid (õpetajad), kelle tööpäev varem lõppes, mind vaatamas, millega ma tegelen. Ühel korral kui õpetaja Hallik tuli mind vaatama, olevat mul just olnud pesupäev. Tuba oli nõõre täis veetud ja kõik kapis olnud puhtad taskurätid olid uuesti puhtaks pestud ja kuivama pandud. Tollel ajal ei osatud praegu kasutusel olevatest pabertaskurättidest veel undki näha. Nendel päevadel, kui keegi naabritest mind vaatama tulla ei saanud, käis ema ise jalgrattaga kooli juurest pika vahetunni ajal mind kontrollimas. Lapsehoidmise võttis üle õde Sirje, kes pärast tundide lõppu kohe koju kiirustama pidi.

Õnneks ei pea tänased lapsevanemad nii palju muretsema, kui tegi seda minu ema. Praegu käivad lasteaias minu väikesed sugulased Kristjan ja Ketlin. Koolitee viib Ketlini sügisest Sillaotsale, meie vanasse armsasse koolimajja, kus on õppinud minu vanaisa, isa, õde, tema lapsed ja minu poeg. Kasutan võimalust ja soovin head kooliteed kõigile lasteaias ja kodus kasvanud lastele. Siiski paneb mind kurvastama tõsiasi, et hoolsalt Roiu lasteaias käinud lapsed jätkavad kooliteed hoopis mujal, kui Sillaotsal.

Kirjanik Olivia Saar kirjutas:

Kui oleme väikesed, tahame olla suured.

Kui oleme suured, tahame olla väikesed...

Igakuiselt meie postkastidesse jõudev ajaleht võiks olla sisutihedam ja infoküllasem. Seepärast kutsun vallarahvast ajalehe huvitavamaks tegemisel ise kaasa aitama.

Lasteaed laieneb, raamatukogu kolib

Jüri Raudseping

vallavanem

Nr 6 (180) juuni - juuli 2009

Kaesoleva aasta eelarvet koostades lahtuti põhimõttest, et planeeritavate tegemiste finantseerimine toimuks võimalikult investeringutoetuste abil. Maikuu tõigi valda rõõmustava teate, et Roiu Lasteaia Kukupai neljanda rühma avamiseks ja gaasikatlama ja rekonstrueerimiseks Regionaalsete investeringutoetuste andmise

programmile 15.veebruaril k.a. esitatud taotlus on rahuldatud. Vallale eraldatakse 351 050 krooni, millele vald omaosalusena lisab 61 950 krooni.

Planeeritud töödega on juba alustatud. Seega pole mingit tõepõhja maikuu lõpus vallaelanikele levitatud vastupidisel informatsioonil.

Täna siinkohal taotluse koostajat, maa- ja arendusnõunik Kairi Kella. Samuti maavalitsuse komisjoni, kelle hindamistulemuste põhjal meie taotlus maakonna tasandil esiritta tõusis.

Et lasteaed laieneda saaks, tuleb Roiu raamatukogul oma kasutada olevad ruumid loovutada. Kuna vallale kuuluvates hoonetes puuduvad ülekolimiseks sobivad ruumid, siis renditakse sobiv ruum aadressil Roiu alevik Oja tn 6 asuvas hoones. Renditav ruum on omaniku poolt remonditud ja põrandapinnalt võrdväärne raamatukogu poolt senikasutatuga.

Kergliiklustee ehitamine

Jüri Raudseping
vallavanem

Nr 6 (180) juuni - juuli 2009

Kergliiklustee ehitus Roiu alevikust Päkste külani saab suure tõenäosusega veel sellel aastal teoks. Igatahes on senised läbirääkimised Lõuna Regionaalse Maanteeametiga selleks suurt lootust andnud ja koostamisel on hange vastavate toode teostaja leidmiseks. Vallaametnikud on tegelenud maaomanikega ehitusaluse maa kasutuseks saamise õiguse kokkuleppimisega ja senised läbirääkimised on kulgenud edukalt. Üldjuhul on kõik omanikud rajatavat kergliiklusteed pidanud väga oluliseks jalakäijate ja eelkõige koolilaste ohutust silmas pidades. Absoluutse keeldumise andis vaid ühe kinnistu vanaprouast omanik, aga eks seal tuleb siis projekteerijal leida uus lahendus. Kahjuks pole aga vallal vahendeid kergliiklustee valgustuse samaaegseks ehitamiseks ning praegu pole ka investeeringuprogramme, kust saaks toetust taotleda.

Vooremäe mängud

Tiit Kruusement
Sillaotsa Spordihoone juhataja

27. korda toimunud Vooremäe mängud olid seekord Haaslava valla korraldada. Sillaotsa kooli staadionil ja Spordihoones peeti tuliseid „lahinguid” üheteistkümnel erineval spordialal. Tegevust jätkus nii väikestele lastele kui ka vanaemadele-vanaisadele. Kohal olid kõigi nelja naabervalla rohkearvulised võistkonnad ja rõõmustavalt jagunes auhinnalisi kohti kõigi valdade vahel päris ühtlaselt.

Tulemustest ei tahaks siinkohal täpsemalt rääkida. Kellel on huvi, saab vaadata Haaslava valla või Tartumaa Spordiliidu kodulehekülgedelt. Küll aga tahaks tänada kõiki neid, kes mängude ettevalmistamise ja läbiviimise eest hea seisid ja neid oli

seekord rõõmustavalt palju. Tooksin siinkohal esile need, kes andsid oma panuse 27. Vooremäe mängude edukaks läbiviimiseks: Priit Lomp, Kaja Tamm, Taivo Kirm, Kristjan Kirm, Mihkel Kirm, Peeter Suislepp, Ilvi Suislepp, Margus Jansen, Kristjan Jansen, Diimar Tarajev, Heiki Vään, Keili Tutt, Tiiu Lutsu ja muidugi Sillaotsa kooli kokatädid.

Ja veel: Tartu Maavalitsus, OU Airfun, Tartmaa Spordiliit, Tartu Vibuklubi, Gravex Balti OÜ, OÜ Briljantkäsi, Haaslava Vallavalitsus.

Tänud ka meie sõpradele-konkurentidele - Mäksa, Võnnu ja Kambja valla rahvale. Kui suur MASU meid ei neela, siis järgmised 28. Vooremäe mängud peaksid toimuma 2010.a. Kambja vallas.

Haaslava rannavõrkpall 2009

Kolm nädalat kestnud rannavõrkpalliturniir Haaslava valla karikatele sai väärilise finaali laupäeval, 04. juulil, Roiu võrkpalliplatsil. Loosi tahtel viimaseks sattunud mäng selgitas kogu turniiri võitja. Kohtusid seni kõik mängud võitnud Andres Ottender, Kaimar Vahelaan ja Kristjan Karu, Silver Saks. Seekord käis kogenud paari Andres-Kaimar jaks noorematest selgelt üle. Võit 2 : 0 - mängu- ja ka turniirivõit kuuluski neile! Kristjan-Silver said seega II kohta. III koha mängisid välja Imre Reha, Priit Pedak. Edasine järjestus kujunes sedasi: 4. koht Taso Tooming, Tiit Kruusenent, 5. koht Ingar Dubolazov, Margus Jansen, 6. koht Lehar

Voore, Tarvi Toom, 7. koht Andreas Tülle, Maiko Kalde ning 8. koht Peeter Suislepp, Anari Põder. Kui ilmad alt ei vea, siis proovime augustis ühe turniiri veel korraldada. Selle kohta täpsemat infot juba juuli teises pooles. Seniks head harjutamist kõigile!

Et algus oleks kergem

Annika Tõnurist

Sillaotsa Põhikooli klassiõpetaja

Nr 7 (181) august 2009

Iga algus on raske. Seda on tunda saanud ju kõik. Kuid pisut harjutamist, natuke kannatlikkust, tubli ports edasipürgimissoovi – ning juba lähebki lihtsamaks. Raske on ka koolitee algus, eriti nendele lastele, kes lasteaias ei käi, kes on ehk pisut arglikumad ja vähem seltsivad. Üleminek lasteaiast või kodust kooli on lapse elus suur muutus, mis vajab kõigi ümbritsevate täiskasvanute tähelepanu ja toetust.

Sillaotsa põhikoolis on kujunenud tänuväärseks traditsiooniks eelkool, mis teeb koolimineku nii lapsele kui ka lapsevanemale palju kergemaks. Loogilise jätkuna teeb eelkooliga tööd 3. klassi õpetaja, kes kevadel oma klassi teise astmesse saadab ning järgmisel sügisel juba tuttavatele pisipõnnidele koolitee alguse kätte näitab. 2010/2011 õppeaastal kooliteed alustajate nimekirjas on 13 poissi-tüdrukut ning ehk lisandub neid aasta jooksul veelgi. Sellel õppeaastal hakkab eelkool toimuma laupäeviti kaks korda kuus. Mida eelkoolis teeme? Saame omavahel tuttavaks, uudistame koolimaja ja selle ümbrust. Lisaks klassiõpetajale tegelevad koolieelikutega kehalise kasvatus ja muusikaõpetaja ning logopeed. Kahe õppetunni vältel loome ja kirjutame, mängime,

meisterdame, laulame ja jookseme. Olulisim on see, et lapsel oleks koolis turvaline ja hea olla. Et ta saaks tunda eduelamust, naudiks kaaslastega koosolemist ning tunneks tegutsemisrõõmu. Koolieelne periood on seotud inimese isiksuse ja iseloomu kujunemisega, mil pannakse alus lapse sotsiaalsele arengule, emotsionaalsusele, minapildile ja enesehinnangule. Tahame oma eelkoolitundidega lapse arengule igati kaasa aidata.

Meie kool saab värske ilme, remonditud on mitmed klassiruumid, tualetid, tänu uuendatud staadionile paranevad sportimisvõimalused. Meil on väikesed lapsesõbralikud klassid ning toredad õpetajad.

Ootan kõiki eelkoolilapsi koos vanematega esimesele kohtumisele 5. septembril kell 10.00 koolimajas. Tulge kasvõi ainult tutvuma-uudistama! Lõplik koolivalik tehakse ikka alles kevadel.

Kohtumiseni!

Haaslava valla infoleht Teataja – 15 aastane

Taivo Kirm

Nr 7 (181) august 2009

Augustis 2009 möödub 15 aastat Haaslava valla infolehe Teataja esimese numbri ilmunisest.

Vaatame allpool lähemalt lehe loomise ja ilmunise lugu. Idee vallalehe väljaandmiseks tekkis kevadsuvel 1994. Kohalikud omavalitsused olid Eestis mitmel pool hakanud oma tegemisi tutvustavaid voldikuid ja infolehti välja andma ja hea eeskuju on nakkav. Haaslava lehe peamiseks eesmärgiks pidigi saada vallakodanike teavitamine valla juhtorganite tegemistest ja muu vajaliku info edastamine. Infoleht tutvustas ennast avanumbris järgmiselt: „Austatud lugeja. Teie ees on Haaslava valla infolehe „Teataja“ esimene number, milles hakkame tutvustama vallavolikogu ja vallavalitsuse õigusakte, samuti teiste valla allasutuste tegemisi ja toimetamisi. Vahendame igasugust valla rahvast huvitavat teavet ja reklaami.“

Lehe koostajad pidasid vajalikuks toonitada, et ilmuva hakkav üllitis on valla infoleht, mitte valla ajaleht. Tegijatest (esimese numbri tegemise juures olid suuremal või väiksemal määral osalised Aavo Omann, Margus Pleksner ja Karel Omann) ei olnud keegi kutseline ajakirjanik ja leht oli mõeldud ainult vallarahvale info jagamiseks. Infolehe nimena oli kaalumisel ka variant „Haaslava Teataja“.

Leht hakkas ilmuma kord kuus. 2008 ja 2009 suvel on välja antud kaksiknumber kahe kuu kohta. Käesoleval lehel on päitsis number 181. Kui augustist 1994 siiani kõik kuud kokku lugeda, saame arvu 178. Tegelikult ongi infolehte Teataja seni ilmunud 178 numbrit. Kevadel 1999 juhtus lehetegijal numbrite lugemisega apsakas ja veebruaris ilmunud numbrile 55 järgnes märtsis lehenumber 58. 2006. aasta oktoobris ilmus Sillaotsa Põhikooli 240 aastapäeva puhul infolehe lisanumber.

Lehte trükiti jaanuarini 2005 AS Tartumaa Trükikojas, veebruar 2005-mai 2009 trükikojas Alfaprint ja alates juunist 2009 trükikojas Bookmill.

Lehe toimetajad on olnud: august 1994-detsember 2002 Aavo Omann, jaanuar-aprill 2003 Maie Otsa, mai-detsember 2003 Reemo Timmermann, jaanuar-detsember 2004 Maie Otsa ja alates jaanuarist 2005 Ilona Vaagen. Toimetuse tehnilist poolt aitas esialgu sättida Karel Omann, hiljem valla infotehnoloogiaspetsialistid, praegu Tiit Kivisild. Infolehe tekstimaterjali on ilmestanud alati ka fotod. Nende autoriteks on olnud erinevatel aegadel Johannes Loost, Merle Viira, Tiina Prentsel, Tiina Karu, Uno Ellen, Ilona Vaagen, Kairi Kell ja paljud teisedki.

Esialgu levitati infolehte tasuta, kuid alates veebruarist 1995 maksis lehe üksiknumber kaks krooni. Seda „ette tellijate arvu suurenedes ja et korvata lehe väljaandmise kulusid“. Tasuta said lehe volikogu liikmed ja selle levitajad. Viimased üheksa aastat on leht taas tasuta lugejate lauale jõudnud. Algusest peale on lehes ilmunud rubriigid – politseikroonika, vallavolikogu ja vallavalitsuse töömailt, õnnitleme sünnipäevalapsi, mälestame lahkunuid. Hiljem on lisandunud vallavanema veerud, kohanime määramine, kodukandi lood, lood koolist ja lasteaiast, väljavõtted vallavalitsuse korraldustest, õigusaktid, kultuurikalender, elukoha registreerimine, kus olid kirjas valda sisse ja siit väljaregistreeritud kodanikud, vallaeelarveartiklid ja selle juurde seletuskiri, sündmuste kroonika, ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonid jne.

Tavaliselt ilmub iga numbris, kas esimesel või teisel lehel „juhtkiri“, kus vallavanem või mõni teine vallaametnik kirjutab päevakajaliselt tähtsatest vallasjadest.

Lehes on kajastamist leidnud kõik meie valla tähtsamad kultuuri- ja seltskondlikud üritused, samuti valla rahva tegemised väljaspool koduvalda.

Ehk on huvitav meenutada, et 23. juunil 1996 avati Kurepalus valla Vabadussammas. Peale valla rahva olid üritusel kohal Riigikogu esimees Toomas Savi, Tartu maavanem Jaan Õunapuu ja vabadusvõitleja Mart Niklus. 15. juunil 2000 Haaslava meestelaulu päeval õnnistati valla lipp. Augustis 2005 toimus Kurepalus XXVI Vabadusristi päev ja augustis 2006 samas VII Võnnu kihelkonnapäev.

Haaslava meeskoorist ja siin toimunud meestelaulu päevadest on kirjutanud Johannes Loost, Endel Undrits, Karl Pihlapuu, Eevi Rohusalu, Maire Henno, Maie Otsa ja Ilona Vaagen.

Kuuste naiskoori tegemistest on kirjutanud Endla Lints, Margit Tenno ja Helgi Tohvri.

Erinevatel kultuuriteemadel on veel kirjutanud Roiu raamatukogu juhatajad Elle Kuus ja Ene Tiina Zooper, kultuurimaja juhatajad Kaja Kalmer ja Tiina Prentsel, Peeter Suislepp, Annika Tõnurist, Kaja Rumm ja Helle Vassila. Kohalikust näitetrupist on kirjutanud Anne Laur, „Priuse“ külakapellist Maire Manglus, tantsurühmast „Krüsanteem“ Helve Randla, lauluvõistlustest „Helisev muusika“ ja „Kaks takti ette“ Helje Aljas, Margit Tenno, Lia Piir ja Laura Kägo-Saunasoo.

Lehest võis lugeda meie Soome Leivonmäe sõprusvalla rahva külaskäikudest Haaslavale ja meie inimeste külaskäikudest Soome. On kirjutatud valla pensionäride ühenduse „Kuldlõng“ tegemistest ja Kurepalu külaselts „Prius“ ettevõtmistest.

Mitme aasta jooksul ilmusid lehes vallavanem Jüri Raudsepingu poolt tehtud intervjuud valla ettevõtjatega, kus tutvustati inimesi ja nende tegemisi.

Viimase kahe aasta jooksul on toimetaja Ilona Vaagen tutvustanud lehes Haaslava valla külasid ja inimesi. Seni on ilmunud Metsanurga, Paluküla, Ignase, Tööraste, Kõivuküla lood.

Kuna Sillaotsa koolil on valla elus alati olnud keskne koht, siis on loomulik, et kooli tegemistest on igas lehenumbris midagi kirjas. On avaldatud I klassi minejate, lõpetajate ja käskkirjaga kiita saanud õpilaste nimesid, ürituste kalenderplaane, ülevaateid üritustest ja muud kooliga seonduvat.

Esimene teade kooli kohta ilmus oktoobris 1994, kui kirjutati, et Sillaotsa koolis õppis 153 õpilast ja töötas 19 õpetajat. Kooli järjepidevusest rääkides võib lisada, et 15 aastat tagasi koolis töötanud õpetajatest astuvad 1. Septembril 2009 Sillaotsa õpilaste ette Kaja Tamm, Annika Tõnurist, Kaie Käär ja Taivo Kirm.

Vallalehes on sõna saanud Sillaotsa kooli direktorid Ain Esko, Aivo Roonurm, Anne Nukk ja Ilvi Suislepp. Õpilastest, õpetajatest ja kooli üritustest on kirjutanud õppealajuhatajad Anne Keil, Ilvi Suislepp, Vahur Vahtra, huvijuhtid Arnold Looga, Tiina Karu, Kerttu Rahe, õpetajad Maret Roio, Aulike Lõõndre, Annika Tõnurist, Kaie Käär, Katre Sarap, Kaja Tamm, Marit Bachhaus, Maris Palgi, Tiia Valli, Kristel Hankov, Monika Laisaar, Marlene Grudkina ja Taivo Kirm. Kooliaia ja väliklassi teemadel on kirjutanud Reet Hüssoon. Kooli hoolekogust on kirjutanud Peeter Suislepp, Tiina Radionov ja Janika Päll. Lapsevanema pilgu läbi on kooli üritusest kirjutanud Anti Karu.

2006-2007 ilmusid lehes toimetaja Ilona Vaageni intervjuud, kus tutvustati õpetajaid Annika Tõnurist, Maris Palgi, Kadri Pihlar ja Katre Sarap.

Kohati on kooli materjale olnud lehes kuni kolmandik üldmahust ja seda võiks veel rohkemgi olla. Selle tõttu on mitmed lugejad avaldanud arvamust, et kord paari kuu jooksul võiks ilmuda Sillaotsa kooli oma ajaleht ja valla lehes oleks kooli kohta kirjas ainult kiireloomuline info. Mõnda aega koolileht ka ilmus, kuid siis vahetus huvijuht ja asi jäi soiku. Kindlasti on kooli ajaleht teema, mis väärib edasist arutelu.

Igas lehenumbris on rubriik „õnnitleme juubilare“. Mitmel juhul on juubeliks lehes ilmunud lugu sünnipäevalapsest. Eraldi lehelugudega on ära märgitud Miralda Puusepa 100 aasta juubel, Sillaotsa õpetajate Veera Ahtijaineni 70 ja Maret Roio 60 juubelid, spordijuht Tiit Kruusemendi 60 ning lugupeetud koolidirektori Johannes Loosti 65, 70 ja 75 aasta juubelid. Juulis 2007 kirjutati lehes Ivo ja Liide Dubolazovi kuldpulmadest.

Detsembris 2006 avaldati järelhüüe Johannes Loostile.

Juunis 1995 hakkas lehes ilmuma rubriik „kodukandi lood“. Rubriik ilmub tänase päevani, selles kirjutatakse ajaloo teemadel ja kokku on ilmunud üle 140 ajaloo teemalise loo. „Kodukandi lugusid“ on kirjutanud Aavo Omann, Marge Kuslap, Karl Meinhard (osa tema poolt kirja pandud lugusid on ilmunud varjunime Jüri Voog all), Linda Välja, Ain Esko, Ilmar Voltri ja Taivo Kirm. On avaldatud Leida Adamsoni mälestusi ja Lemming Rootsmäe uurimus „Võnnu kihelkonna kohanimedest“.

Ajaloo teemadel on sõna saanud veel Peeter Olesk ja viimases lehenumbris Märt Uustalu.

Kaitseliidu, noorte kotkaste ja kodutütarde tegemistest koduvallas ja väljaspool on kirjutanud pealik Jüri Saarkivi, Sillaotsa õpetajad Annika Tõnurist, Kaie Käär ja Taivo

Kirm ning tublid noored Johanna Annamaa, Gert Skatškov, Gertrud Plaksner, Merit Karmel Annamaa, Janette Kristi Härm ja Mirjam Grosberg.

Spordiüritustest on kajastamist leidnud Vooremäe mängud, Jüriöö jooks, Haaslava karikas võrkpallis, jalgpallimatš FC Wald versus FC Cool, Sillaotsa malesimultaanid, Haaslava karikas laskmises, sportlik vastlapäev, erinevad Avatud Noortekeskuse spordiüritused jne. Sporditeemadel on kirjutanud Sillaotsa Spordihoone juhataja Tiit Kruusement, Ivar Dubolazov, Aivo Roonurm, Maive Otsa, Maie Otsa, Kaja Tamm ja Taivo Kirm.

Roiu lasteaed „Kukupai“ teemadel on kirjutanud lasteaia juhataja Anne Lössenko, kasvatajad ja õpetajad Terje Kink, Margit Liias, Anneli Mötsmees, Anne Kägo-Saunasoo, Egle Tavita ja lapsevanem Sirli Parm. Aastakümnete tagant heitis pilgu „üle aia lasteaeda“ Merike Saabel.

Peaaegu kõikides lehenumbrites on ilmunud „politseikroonika“, kus valla konstaablid – aastani 2002 Ivar Dubolazov ja edasi Harras Tiisler on avaldanud läbilõike kuu jooksul Haaslava valla territooriumil toimunud pahategudest ja kurikaelte tegemistest.

Siinkohal peab ära märkima, et Ivar Dubolazov tuli 1995, 2000 ja 2001. aastal üleriigilise konstaablite kutsemeisterlikkuse võistluste võitjaks, millest ka infoleht kirjutas.

Erinevatel politsei ja korrakaitse teemadel on lehes kirjutanud veel ülemkomissar Indrek Koemets, noorsoopolitseinik Nelly Ruuge, Tartu politsei pressiesindajad Liina Pissarev ja Peeter Rehema, relvaspetsialist Allan Leego ja konstaabel Argo Smirnov.

On väidetud, et kogu Eesti ajakirjandus on poliitiliselt äraostetud ja temaga saab manipuleerida. Olgu meie valla infoleht Eesti ajakirjandusmaailmas nii väike kui tahes, ei ole siin saadud läbi ilma poliitiliste mõjutusteta. Esimene poliitilise sisuga artikkel ilmus vallalehes Harri Hennu sulest. Lugu ilmus seetõttu, et mujal ei võetud tema kirjatõid vastu ja viimases hädas pöördus Harri Henn koduvalla lehe poole. Ka oli siin juttu mitte kohalikust poliitikategemisest, vaid hoopis suurematest probleemidest.

Poliitilise suunaga lood ilmusid infolehes aastatel 2003-2005. Haaslava infolehes on sõna saanud Riigikogu esimees Ene Ergma, regionaalminister Jaan Õunapuu, põllumajandusministrid Tiit Tammsaar ja Ester Tuiksoo, Riigikogu saadikud Marika Tuus, Mai Treial, Janno Reiljan ja Koit Prants.

Septembris 2006 ilmus lehes vallakodanik Kim Järvepõllu artikkel, kus nenditi, et infoleht on liialt politiseeritud. Toimetuse vastusest selgus, et „arvestati valijate ja lehelugejate soovidega“. Võib väita, et viimasel kolmel aastal on infoleht Teataja olnud apoliitiline.

Tõsi, ka viimasel ajal on infolehte avaldamiseks toodud poliitilise sisuga artikleid laadis „Küll sina oled inetu ja rumal, aga mina olen väga ilus ja tark“. Võimalik, et seda ongi tehtud lootuses, et teine pool vastaks samaga. Kindlasti ei ole aga valla infoleht koht, kus peaks hakkama musta pesu pesema. Loodan, et nii jääb ka edaspidi.

Erinevatel teemadel on lehes sõna võtnud vallavanemad Margus Pleksner, Koit Prants ja Jüri Raudseping, vallavolikogu esimehed Maie Kajalaid ja Aavo Samarüütel, vallasekretärid Aavo Omann, Aire Veske ja Ene Silla, vallaametnikud,

pearaamatupidaja Ida Talbonen, sotsiaalosakonna juhataja Maie Otsa, maanõunik Vahur Nõgene, ehitusinsener Reemo Timmermann, metsandusspetsialist Maano Laasit, loomaarst Tiit Orav, maakorraldaja Tiit Lukas, ehitusnõunik Heiki Tooming, maa-ja arendusnõunik Kairi Kell, hoolekande vanemspetsialistid Marju Jansen ja Liivi Sepp ning majandusnõunik Priit Lomp.

Valeri Rudakov on kirjutanud Majaabi teemadel ja Emajõe Nupuklubist. Ivar Dubolazov on kirjutanud mitu lugu kanakasvatusest, vallaarst Evi Tamm ja hambaarst Kaja Võsu on kirjutanud meditsiiniteemal, looduskaitsest on kirjutanud Tartumaa keskkonnateenistuse spetsialist Maris Paju, Maarja külast on kirjutanud Maarja Ülper, õpetusi on jaganud Erki Remmelkoor Lõuna Eesti Päästkeskusest jne.

Lehelugejaid küsitledes ilmnes, et kõige populaarsemad lood on politseikroonika, kultuuri ja seltsiürituste kirjeldused ja ajaloooteemalised kirjutised. Esimesena loetakse tavaliselt läbi politseikroonika ja siis muud lood. Iga ajaleht on natuke oma toimetaja nägu. Nii on olnud ka meie lehega, üks eelistas rohkem üht, teine teist teemat. Lugejate üldise arvamuse järgi on meie valla infoleht peaaegu alati heal tasemel lugemismaterjal.

Vabandan, kui kellegi vallalehte teha aidanud inimese nimi on loost kogemata välja jäänud.

Lõpetuseks tahan siinkohal tänada kõiki, kes on aidanud vallalehte koostada, kokku panna, artikleid kirjutanud, fotosid saatnud või muul moel lehetegemisel abiks olid. Loodan, et Haaslava infoleht Teataja tähistab tulevikus palju suuremaid juubeleid, kui seda on 15 aastapäev. Lehetegijatele edaspidiseks jõudu ja kerget sulge.

Roiu paisjärv kasvatab veetaset

Priit Lomp

majandusnõunik

Nr 8 (182) september 2009

Käesoleva aasta maikuus algasid tööd Roiu paisregulaatori juures. Seoses eelmise aasta novembrikuise suurveega oli lagunened paisjärve regulaator. Juba varasemalt lagunemisohtlikuks tunnistatuna ootas see toetust Keskkonnainvesteeringute Keskuselt, kuid lagunemine kiirendas rahastamisprotsessi arvestatavalt. Riigihanke tööde teostamiseks võitis KPK Teedehitus ning tööd, mida riigihanke korras teostati, olid vana regulaatori lammutamine, uue teetammi ning uue regulaatori ehitamine. Ehitustööd valmisid septembrikuus ning varasema trööstiti pildi asemel on uus regulaator viisaka väljanägemisega ning vastupidavama konstruktsiooniga. Huvitavam on ka uue regulaatori tehniline lahendus – vesi jookseb regulaatorist üle nelja külje, mis jagab ka regulaatorile tekkiva surve ühtlasemaks.

Projekti järgi ehitati regulaatorile pääsemiseks ka metallist sild, et veetaseme tõstmine ning langetamine oleks turvaline. See tekitab kindlasti paljudes inimestes huvi ise regulaatorit lähemalt vaatama minna, kuid loodame, et suletud piirdeaiast kaugemale oma samme ei seata.

Sel ajal, kui paisjärve veetase oli madalal, kasutasid paljud veeäärse maa omanikud võimalust oma kaldaääre puhastamiseks ning varasema võsastunud kaldaäärte asemel vaatavad meile nüüd vastu puhtad ja kujundatud kaldad. Sarnaselt eraomanikega toimis ka vald ning võtsime oma südameasjaks Roiu ranna laiendamise ning sealsete puhkamisvõimaluste parandamise, millega jätkame kindlasti ka kevadel. Siinkohal täname ka Roiu vabatahtlikke, kes võtsid vaevaks oma kodukoha ümbruse pärast muret tunda ning juba enne suuremate tööde algust prahi korjamise ning roo niitmise algust tegid.

Praegu tegeleme veetaseme tõstmisega ning loodame, et järgmisel kevadel on põhjust sellesuviste tööde üle ainult rõõmu tunda.

Unistus sai teoks

Jüri Raudseping

vallavanem

Nr 8 (182) september 2009

Roiu alevikku Sillaotsa Põhikooliga ühendavat kergliiklusteed on aastaid oodatud. Pole ju see kurviline ja üpris kitsuke maanteelõik teepeenral kõndijas või rattaga sõitjas kunagi turvatunnet tekitanud. Ikka leidub neid soovreid, kes kiirust piiravaid märke millekski ei pea.

Vestlustes Tartu teedevalitsusega hakkas kergliiklustee ehitamise võimalikkusesse lootust tulema 2007. aastal, kui alustati Tõrvandi-Roiu-Uniküla maantee teetruupide rekonstrueerimisprojektide koostamisega. Siis nähti koos Sillaotsa teetruubi ehitamisega ette kergliiklustee rajamine sillast kuni Päkste bussipeatuseni. Siit edasi arenes juba 2008. aasta alguses koostöökokkulepe kergliiklustee ehitamiseks kuni Roiu alevikuni ning samal aastal valmis ka projekt. Tänu ehitushindade langemisele tekkis nüüd juba uut nime, Lõuna Regionaalne Maanteeamet, kandval asutusel võimalus rahastada ehitamist veel sellel aastal. Lubaduste järgi saab ehituse lõppfaasis olev teelõik valmis 30. septembriks. Pärast kergliiklustee valmimist antakse see üle valla bilanssi ja edaspidised hooldus- ja remonditööd tuleb teha valla vahenditega. Võimaluste avamisel ehitab vald kindlasti kergliiklustee valgustuse. Mõttekas ja kasulik on teha seda koostöös sideliinide valdajaga, et praegu silmariivav amortiseerunud õhuliin saaks asendatud maakaabliga.

Hea vallarahvas

Lauri Roosiorg

vallavolikogu esimees

Nr 8 (182) september 2009

Peagi toimuvad järjekordsed kohalike omavalitsuste volikogude valimised. Oma tegemisi on lõpetamas meie valla 2005. aastal valitud volikogu koosseis ja

septembrikuu 18. kuupäeval, täpselt kuu aega enne valimisi, toimus viimane korraline istung.

Nelja aasta jooksul võttis volikogu vastu palju vallaelu suunavaid otsuseid ja määrusi, kuid ilmekama ülevaate tegemistest annavad ikkagi nende aastate jooksul tehtud investeeringud. Siinkohal annaksingi põgusa ülevaate nelja viimase aasta tegevustest vallaelu arendamisel.

Kõik need aastad on prioriteediks number üks olnud Sillaotsa Põhikooli õpitingimuste parandamine. 2006. aastal valmis Sillaotsa Spordihoone, põhikool viidi üle maagaasil töötavale keskküttele, ehitati ventilatsioonisüsteemid, remonditi klassiruumid, vahetati katusekatted. 2007. aastal ehitati koolile uus reoveepuhasti. 2009. aastal remonditi õppekabinette, söögisaal, koridore. Õppehoone sai uue välisviimistluse, uued trepid. Koolile ehitati sisuliselt uus staadion, rajati tenniseväljak ja parkla. Investeeringute kogumaht nelja aasta jooksul põhikoolile on olnud ca 20,5 milj krooni, millest abi korras on saadud riigieelarvest, Keskkonnainvesteeringute Keskusest ja Euroopa Liidu struktuurfondidest kokku 7,8 milj krooni. Hetkel õpib põhikoolis 64 õpilast.

Roiu Lasteaia Kukupai ruumides on tehtud remonte seoses kolmanda rühma avamisega 2006. aastal, mänguväljaku uuendamisega 2008. aastal ja neljanda rühma avamisega 2009. aastal. Tööde kogumaht on 0,85 milj krooni, millest abi korras on saadud regionaalsete investeeringutoetuste programmist 0,35 milj krooni. Lastaia neljas rühmas käib 72 last ja kõik kohasoodid on rahuldatud.

2007. aastal vahetati Priiuse Seltsimaja katusekate, 2008. aastal ehitati maagaasil töötav keskküttesüsteem. Väliürituste jaoks on valmimas Kurepalu uus laululava koos puhkepargi ja ujumiskohaga. Tööde kogumaht on 1,94 milj krooni, millest abi korras on saadud kultuuriministeeriumilt ja Leader programmist 0,75 milj krooni.

Vooremäel on rekonstrueeritud radasid ja suusasildu ning ehitatud uus juurdepääsutee koos parklaga. Tööde maht on olnud 1,08 milj krooni, millest 0,80 milj krooni on saadud kultuuriministeeriumilt.

2007. aastal rekonstrueeriti ning laiendati tänavavalgustust Roiu alevikus ja Ignase külas. Valgustuse laienduse sai Kurepalu küla. Tööde maht oli 0,90 milj krooni, millest siseministeeriumilt saadi 0,69 milj krooni. Valla maanteid ja tänavaid on nendel aastatel hooldatud ning remonditud 4,28 milj krooni suuruses mahus, milleks riigieelarvest on saadud toetust 2,93 milj krooni. 2009. Aastal alustati ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimistöödega Roiu alevikus ja Ignase külas.

Ligemale 17,6 milj maksvast töödeprogrammist saab käesoleval aastal tehtud töid ca 10 milj krooni ulatuses. Valla omaosalus programmis on 10% ja see on tasutud. 85% saadakse vahendeid Ühtekuuluvusfondist ning 5% Keskkonnainvesteeringute Keskusest.

Hiljaaegu lõppes Roiu paisjärve uue regulaatori ja teetruubi ehitus. Tööde maksumus oli 2,13 milj krooni, millest Keskkonnainvesteeringute Keskuselt saadi 1,92 milj krooni.

Kokku on viimase nelja aasta jooksul tehtud vallas olulisemaid investeeringuid ca 40,7 milj krooni eest (valla 2009. aasta eelarve on 20,9 milj krooni). Nende tööde tegemiseks on saadud abirahasid (riigieelarve, Keskkonnainvesteeringute Keskus, struktuurfondid jne) mahus ca 24,2 milj krooni. Vallas ei ole pillavalt rahadega ümber käidud. Kui

tavatsetakse rääkida väikeste omavalitsuste suurtest valitsemiskuludest, siis Äripäevas avaldatud 227 omavalitsuse valitsemiskulude reastuses ühe vallaelaniku kohta on need meie omadest kallimad tervelt 187-s omavalitsuses.

Hea vallakodanik! 18. oktoobril oled Sa oodatud tegema valikut - keda usaldad järgneval neljal aastal vastu võtma ja ellu viima vallaelu edendavaid otsuseid. Juba käimasolev valimiskampaania ei jää seekord ka meie vallas sageli oma olemuselt millegi poolest maha suurlinnades toimuvatest.

Seepärast on väga oluline, et teeksid oma valiku iseseisvalt ja läbimõeldult.

Lisa 4 Infolehe toimetuse pöördumine

Infoleht Teataja pöördumine valimisliitude ja erakondade volitatud esindajate ja üksikkandidaatide poole:

Lugupeetud Haaslava Vallavolikokku kandideeriv.....

Seoses 18. oktoobril 2009.a toimuva kohaliku omavalitsuse valimistega pakub Haaslava valla infoleht „Teataja” kohalikele erakondadele, valimisliitudele ja üksikkandidaatidele võimaluse oma valimislubaduste avalikuks tasuta tutvustamiseks. Loodame, et neid koostades on lähtunud heast valmistavast (vt. www.vvk.ee/public/dok/Hea_valimistava.pdf).

Vastav materjal palume saata hiljemalt neljapäevaks, 17. septembriks, kella 15.00-ks e-maili aadressile teataja@haaslava.ee või see tuua käsipostiga Haaslava vallamajja. Teie poolt saadetud materjalid trükitakse ära 24. septembril ilmuvas infolehes.

Soovides tagada võrdseid tingimusi kõikidele kandidaatidele on soovitatav, et teksti maht ei ületaks 2300 tähemärki.

Edukale koostööle lootes,

Haaslava Vallavalitsus

Haaslava valla infoleht „Teataja” toimetus

Lisa 5 Valimisprogrammid

Valimisliitude, erakondade ja üksikkandidaatide valimisprogrammid

1) Keskerakond

Haaslava vald võiks ühineda Ülenurme vallaga

Karin Ausin

Haaslava vald on võrreldes teiste Eesti omavalitsustega territooriumilt ja rahvaarvult üks väiksemaid, mistõttu suur osa eelarvest kulub omavalitsuse valitsemiseks ehk vallaametnike ja allasutustes töötavate inimeste palkadeks. Selleks, et vald oleks jätkusuutlik ning suudaks üleval pidada piisavalt palju pädevaid ametnikke, pakkuda oma elanikele vajalikke teenuseid ja suudaks täita talle seadusega pandud erinevaid kohustusi, on vaja piisavalt palju elanikke ehk maksumaksjaid. Kahjuks Haaslava vald oma alla 2000 elanikuga ei ole piisavalt jätkusuutlik üksi jätkama, seda enam, et riik on väga suures mahus kärpinud eelarvelisi vahendeid omavalitsustele. Ma olen küll oma kodukandi patrioot, kuid valla huvides tasub meil mõelda liitumisega oma suurema naabri, Ülenurme vallaga, mis tõstaks kindlasti omavalitsuse võimekust ja juhtimise efektiivsust. Haaslava vallarahvas on alati Ülenurme vallarahvaga hästi läbi saanud ning näiteks uus vallakeskus Ülenurmes ei oleks samuti kaugel, seda enam kui Roius või Kurepalus oleks vallavalitsuse infosaal erinevate teenuste osutamise tarvis.

Kindlasti võimaldaks suurem omavalitsus, kus elaks ca 7000 elanikku paremini toime tulla ehk oleks suurem investeringute ja kvaliteetsem teenuste pakkumise võimalus ning olla võrdväärsem koostööpartner riigile ja teistele omavalitsustele. Jutud sellest, et liitumine teiste omavalitsustega pole väiksemale osapoolele kasulik, pole õiged, pigem kardavad teatud vallaametnikud kaotada oma tööd kuigi kuluaarides peavad ka enamik vallavanemaid liitumise mõtet mõistlikuks. Loomulikult ei kaota liitumine kõike probleeme koheselt ning tähtis on ka see, et riik suurendaks omavalitsuste tulubaasi kuid kindlasti oleks väikevaldade liitumine meie kõigi huvides.

2) Reformierakond

Teeme Haaslavast valla, kus ollakse oma unistuste kodus!

Haaslava vallas annab Reformierakond esmakordselt märku soovist osaleda aktiivselt vallaelu korraldamises. Tegusad inimesed, kellel on ette näidata häid tulemusi nii ärimaastikul kui ka avaliku elu korraldamises, ja nende innovaatilised mõtted, saavad olema tugevaks toetuseks valla arengut suunavatele ideedele. Alati saab paremini!

Üheks võtmesõnaks paremaks muutmise teel on „koostöö“. Erinevate kootöövormide leidmine valla elanike, kohalike ettevõtete ja ühingutega, poliitiliste oponentidega,

naabervaldade ja Tartu linnaga ning kindlasti ka riigiga saab olema suurimaks väljakutseks. Oleme valmis alustama dialoogi naabervaldadega ühinemise temaatikas.

Ühiselt tegutsedes on võimalik tuua uusi investeeringuid, lahendada teravaid sõlmprobleeme ühistranspordi ja haridusküsimustes, arendada turismi ja sportimisvõimalusi ning muuta vald elanikele ja kõigile külalistele.

Oluline valla arengule on ka koostöö valla asutustega: eelkõige Sillaotsa kooli, Spordikooli ja lasteasutustega. Kui Roiu alevikus on lastehoiu küsimused lahenduse leidnud siis Kurepalu ja Aardlapalu lastega perede mure on selgelt üleval. Vajadus lastehoiu järele Haaslava valla piirialale või naabervalda on rohkem kui selge ja kiire lahenduse leidmine on hädavajalik.

Üheks tõsiseks teemaks vallas on ka turvaline liiklemine. Täna puuduvad meil kergteed, kus jalakäijad ja ratturid turvaliselt liikuda saaksid. Teedevõrgu süsteemne arendus aitaks vähendada ka ühistranspordi valupunkte, sest paljudel kuudel aastas on võimalik liikuda jalgrataste ja muude tervislike liikumisvahenditega. Koostöös naabervaldade ja Tartu linnaga on võimalik kujundada peaaegu 60 km pikkune kergteede ringsüsteem.

Millised on meie valla tõmbekeskused? Vaieldamatult Vooremägi. Siia võiks tee leida mitte ainult iga vallaelanik, vaid ka kõik lähivaldade ja linnade spordisõbrad. Vooremäel on olemas kõik eeldused, et saada Eesti tasandil arvestatavaks spordikeskuseks.

Tõmbekeskus on ka Eesti Lennundusmuuseum, kus on olemas hindamatu tehnilist innovatsiooni kajastav ekspositsioon. Eesti Lennundusmuuseumi üheks eesmärgiks on kasvada rahvusvaheliselt arvestatavaks teadmispõhiseks turismikeskuseks, saada noorte vaba aja veetmise kohaks, propageerida lennundust ja lendamist. Äkki saab nii mõnigi valla poiss või tüdruk siit kandvat tuult tiibadesse.

On oluline, et info vallas toimuva kohta jõuaks iga valla elanikuni operatiivselt. Täna sel päeval kiirelt arenev infoühiskond annab selleks häid võimalusi nii valla kodulehe kui ka valla isikute infolisti kaudu.

Teeme Haaslavast valla, kuhu soovitakse rajada oma unistuste kodu. Iga valla edukus sõltub otseselt sellest kui hästi läheb tema elanikel. Me läheme vastu valimistele üleskutsega, et kõik vallaelanikud oleksid valda sisse registreeritud. Seeläbi suurendame nii elanike vastutust koduvalla käekäigu eest kui ka valla tulubaasi.

Eesti Reformierakonna nimel: Ellen Tohvri (101); Mati Meos (102); Ants Laugma (103); Lenar Lõhmus (104); Erik Tohvri (105); Liis Barkala (106); Kristjan Kutsar (107)

3) Valimisliit MÕTE JA TEGU

Haaslava HEAKS!

Haaslava vald vajab uusi positiivseid muutusi: rohkem hoolimist kõikide valla inimeste suhtes, uusi ideid arenguks ja suuremat läbipaistvust valla tegemistes. 2005. aastal moodustatud valimisliit Mõte ja Tegu on kogu aeg rõhutanud üheskoos vallaelu paremaks muutmise vajadust.

Valimisliidu kandidaadid on positiivsed inimesed, kel sära silmades ning Haaslava südames – need on nii vanad kui noored, ettevõtjad ja õpetajad, inimesed erinevatest Haaslava küladest.

- Esimene MÕTE: väikeses vallas peame kõik käima ühte jalga, seisma ühise eesmärgi eest, tegema koostööd!
- Esimene TEGU: korraldasime 30. augustil koristustalgud „Koolitee puhtaks!”, mille käigus korjasime Vooremäe-Päkste-Roiu-Kurepalu-Haaslava ja Roiu-Koke teede äärest üles 100 kg prügi. Aitäh, kõigile osalejatele, sh reformikatele!
- Seisukohad, millest me ei tagane: avalik huvi ei tohi jääda erahuvide varju ning iga inimese mure peab leidma lahenduse.
- Hea ja energilise vallavanema leiame avaliku konkursi kaudu.

Ootame teilt häid mõtteid ja ettepanekuid:

- Kurepalu küla Haaslava vald Tartu maakond 62113, Valimisliit Mõte ja Tegu;

Meie valimisprogrammi toimetame teieni õige pea. Head lugemist ja hoogsat kaasamõtlemist – sest ainult üheskoos saame muuta meie vallaelu paremaks.

Mõtleme ja tegutseme koos!

Valimisliit MÕTE ja TEGU

NB! Järgmine kohtumine vallaelanikega toimub pühapäeval, 27. septembril:

- kell 11.30 koristame teeääri (Reola-Lange-Aardla-Suurekivi-Aardlapalu) – tule, kas Aardla, Aardlapalu või Lange bussipeatusesse,
- kell 13.00 kohtume Aardla võrkpalliplatsi juures, kus räägime Aardla küla ja Haaslava valla väljakutsetest, muredest ja rõõmudest.

4) Valimisliit Koduvald Haaslava

Valimisliit Koduvald Haaslava ühendab vallast hoolivaid ja valla arengusse panustada soovivaid inimesi. Meie kandidaadid on pikaajalise vallajuhtimise kogemusega nii volikogus kui ka vallavalitsuses. Samuti on meie hulgas palju uusi tegijaid, kes säravate isiksustena ning heade ideedega valitavale volikogule kindlasti palju juurde annavad. Järgnevatel aastatel lubame:

Kergliiklustee Roiult Tartuni – Oleme loonud lastele turvalise koolitee Roiult Sillaotsale. Koostöös naaberomavalitsuste ning Maanteeametiga jätkame kergliiklustee ehitamist Roiult Tartuni.

Vooremäe Tervisekeskuse arendamine – Lubame ehitada suusaradade valgustuse ning mitmekesistada Vooremäel vaba aja veetmise võimalusi vaatetorni ja puhkamispaikade ehitamisega.

Noortekeskus Roiule – Ehitame Roiule 2010. aasta sügiseks noortekeskuse. Ruumide ehitamisel ja sisustamisel kaasame noori, et neis tekiks omanikutunne ja hoolivus.

Teed tolmuwabaks – Lubame jätkata tolmuwabade katete rajamisega vallateedel ning koostöös Maanteeametiga parandame riigile kuuluvate kõrvalmaateede olukorda.

Külaliikumise edendamine – Toetasime Kurepalu Külaseltsi ruumide renoveerimist Priiuse Seltsimajas. Tasakaalustatud arengu tagamiseks Haaslava vallas lubame panustada uute külaseltside loomisse ning abistame külaseltse nii raha taotlemisel kui omavahendite leidmisel.

Seltsimaja „Priius“ renoveerimine – Lubame renoveerida Priiuse Seltsimaja ruumid ja ehitada juurdeehituse, et pakkuda efektiivset ja mitmekesist seltsielu nii vanale kui noorele.

Ettevõtluse toetamine – Loomme turupaviljoni ehitamisega Roiu keskuses väikeettevõtjatele võimaluse oma toodangu turustamiseks. Toetame rahaliselt Haaslava vallas alustavaid ettevõtteid.

Igale lapsele lasteaiakoht – Oleme avanud viimaste aastatega kaks uut lasteaiarühma, mis võimaldab igale soovijal lasteaiakoha oma koduvallas. Lasteaiajärjekordade tekkimisel avame uue rühmaruumi, et tagada lasteaiakoht igale lapsele.

Sillaotsa Põhikool huvilistele atraktiivseks – Ehitame staadioni jooksurajaga piirnevale alale terviserajad tekitades seeläbi õppurites suurema huvi spordi ja looduse vastu. Koostöös õppurite, ja lapsevanematega populariseerime põhihariduse omandamist Sillaotsa Põhikoolis.

Kultuuri- ja spordielu mitmekesistamine – Lubame spordiplatsidel, Priiuse Seltsimajas ja vastrenoveeritud laululaval efektiivsema kasutuse ning korraldame ühise tunde hoidmiseks veelgi enam spordi- ja kultuuriüritusi.

Valla elanikust valla kodanikuks – Iga registreeritud elanik on vallale tulu toov maksumaksja. Kasvatame vallakodanike arvu 2200ni, et laiendada valla tulubaasi, mis loob eeldused valla poolt osutatavate teenuste mitmekesistamiseks ning osalemise suuremates arenguprojektides.

5) Maie Otsa – üksikkandidaat nr 150

Rohkearvuline kandidaatide arv tänavu aasta kohaliku omavalitsuse valimistel on tõestus, et kodanik on muutunud ärksamaks ja tahab ise otsustamisprotsessis osaleda.

Olen seisukohal, mida eripalgelisemad rahvaesindajad moodustavad vallavolikogu liikmeskonna, seda ausam, õiglasem, läbipaistvam, sisukam ja tulevikule suunatud saab olema volikogu tegevus, tagamaks erinevate eagruppide huve ja vajadusi. Võtmesõnaks on tulemuslik koostöö, asjatundlikkus, ausus, selgus mõtetes ja tegudes.

Olen lõpetanud Tartu Ülikooli sotsiaaltöö eriala, eelnev pikaajaline töö meditsiinivaldkonnas on andnud oskuse kuulata, mõista ja märgata inimest. Hindan

järjepidevust, traditsioone ja põlvkondade sidusust. Samas olen uutismeelne ja väärtustan ettevõtmisi, kus vallaelanikud meelsasti osalevad ning saavad kaasa rääkida otsustamisprotsessides. Eelnev töö vallavalitsuse- ja volikogu liikmena kohustas omandama täiendavaid teadmisi, mistõttu tunnen erinevaid valdkondi ja orienteerun õigusruumis. Olen valmis meeskonnatööks, võtma vastutust ja rakendama oma teadmisi-kogemusi koduvalla erinevate teenuste arendamisel - meie kõigi parema ja kindlama homse nimel.

Tänane keeruline aeg loob vajaduse arendada ettevõtluskeskkonda uute töökohtade loomiseks. Täiendavate teenuste arendamist vajab tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusvaldkond. Vallaelanikud vajavad ühistransporditeenuse võimalikku laienemist ja kergliiklusteede rajamist.

Olete palutud avalikule arutelule neljapäeval, 1. oktoobril ja esmaspäeval, 5. oktoobril kella 10-11 Rõu Päevakeskuses.

Heade soovidega

Maie Otsa

Üksikkandidaat nr 150

Haaslava Vallavolikogu liige 2007-2009

Haaslava Vallavalitsuse liige 1999-2007

Haaslava Vallavalitsuse tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusosakonna juhataja 1999-2007

6) Hea vallaelanik!

Vald – see oleme meie kõik – noored ja vanad, lapsed ja pensionärid, kodused ja töölkäijad, talunikud ja uusasunikud. Vald – see on ka loodus meie ümber, maa mida kasutame, järved, metsad, sood. Me kõik tahame elada oma vallas hästi – tunda end turvaliselt, elada rahumeelselt koos oma naabritega ja läbisõitjatega. Selleks, et end hästi tunda, peavad meil kõigil olema võrdsed võimalused. Võrdsetest võrdsemaid ei ole olemas – neid tekitatakse, kui kellelgi võim pähe lööb või kui „partei“ käseb. See, kuhu on viinud võimu koondumine, on meile kõigile näha – „omad“ poisid saavad alati paremad töökohad, neile mängitakse kätte paremad objektid ja kuumemad ametipostid.

See, kas otsus ka majanduslikult või õiguslikult põhjendatud oli, on teisejärguline. Ka eksimuste korral ei järgne mingit vastutust, küll uuel soojal kohal kõik laabub ja rahvas – see seedib kõik ära. Miskipärast peavad parteid rahvast rumalaks – miks muidu ei juleta kunagi esineda rahva ees enne kui mingid otsused vastu võetakse ja kardetakse üldrahvalikku arutelu – seda nii valla kui riigi tasandil. Rahvas on see, kes peaks otsustama, mis on kasulik kogu kogukonnale, mitte käputäis parteilasi, kel elu niigi hea.

Hoolivus on täna tähtsam kui kunagi varem. Me peame hindama keskkonda enda ümber ja eriti peame hindama inimesi enda ümber. Olles pensionär tean hästi millised muremõtted vanureid vaevavad. Aga mitte muremõtted ei peaks neid vaevama vaid rõõm olnust ja olevast.

Eestimaalased on töökad kuid vaja on ka puhkust, lõõgastust, sporti ja meelelahutust. Kui noortel on tegevust ja rakendust siis ei pea me kartma, et nad „käest“ lähevad.

Praegusel raskel ajal on vaja arukaid otsuseid, otsuseid mis puudutavad ka tulevikku ja mis ei lähtu põhimõttest, et küll tulud laekuvad, vaid reaalsusest ja kainest mõistusest, mida rahval on küll ja küll!

Soovides õiglast ühiskonda tuleb tagada igasugu otsustamiste avalikkus. Ja valedetele otsustele peab järgnema vastutus.

Mina ei kuulu ühtegi parteisse. Ma ei väida ka et parteisid ei peaks olema, kuid mulle ei meeldi marionett- teater Toompeal ega Tallinna linnavolikogus – see ei ole enam demokraatia. Rahvas peaks olema esindatud kõigis oma väljendusvormides ja rahvaesindaja peab vastutama oma tegude eest! Sõnade eest ei vastuta nagunii keegi.

Valimiste eel antakse koormate viisi lubadusi (kartuleid ja küttepuid) – mina annan ühe – ma ei ole ostetav ega müüdav, ma teen seda, mis on parem kõigile. Ja ma vastutan oma tegude eest.

Lisa 6 Intervjuude transkriptsioonid

N01 Intervjuu N01 transkriptsioon

Koht: Kurepalu külakeskus

Aeg: 5. jaanuar 2010

Sinu seotus Haaslava vallaga. Kaua oled siin elanud?

Elanud olen 11 aastat jaühe aasta olen enne seda tööl käinud.....siin vallas.

Enne elasid Tartus?

Jah, või isegi poolteist aastat on õigem öelda.

Kui vana sa oled?

Arvutame välja.....38 peab nüüd ütlema.

Kas elad alevikus või külas, korrusmajas, eramus või talus?

Majas, aga kus see asub.....külas vist ikka, Kurepalu külas.

Kui suur on Sinu pere? Kes sinna kuuluvad?

Perre kuulub mul peale minu veel mees ja kaks last.

Kas ja kus käid tööl? Kellena töötad? Milline on Sinu haridus?

Käin tööl, töötan pedagoogina Sillaotsa koolis ja mul on kõrgharidus.

Kas osaled mõne kohaliku seltsingu töös? Kui oluline Sinu jaoks on koostegvus, koostöö?

Koostegvus on oluline ja tore, sest noh koostöö mõte on kindlasti see, et koos saab rohkem, paremini, jõuab, igal juhul on koosmõjul suurem jõud kui üksinda. Ja kohalik seltsing, ma ei tea, see näitering. Ja plaan on ka lähiajal ka külaseltsi astuda.

Jah vaata, ega see ongi nii et, seltsid on ühed ametlikud asjad, aga initsiatiivgrupid igal pool kohalikus elus. Sinna olen ikka oma nina toppinud.

Palun nimeta mõni. Kas need on sellised perepõhised, tutvusringipõhised või teemapõhised?

Vist on teemapõhised, selles osas, et kui siin seltsimajas või kultuurielus miskit toimumas on, siis ikkagi mina ikkagi... on see siis jõululaat, et otseselt külaseltsi ei kuulu, aga jõululaada tegevuses olen ikka tahtnud osa võtta. Kontserdid, mis siin toimunud ja kui on olnud abi vaja siin väliüritustel, siis ma olen alati nõus sekkuma.

Nii et alati oled nõus osalema.

Jah, osalema ja aitama kasvõi teed jagama.

Kuipalju ja mil määral kasutate kohaliku omavalitsuse ja/või selle allasutuste teenuseid? Mõtlen siin vallavalitsust, kohalikku lasteaeda, põhikooli, raamatukogu, spordihoonet, seltsimaja jms.

Tähendab laps käib kohalikus lasteaias, selle teenust kasutan iga päev. Siis teine laps käib koolis kohalikus, järelikut kasutan ka selle teenust. Ja tööga seondult olen väga palju pidanud valla VALITSUSE või valla ametiasutusse.....

See tähendab, et kohalik omavalitsus on Sulle ka tööandja? Ja seoses sellega sa suhtled vallavalitsusega praktiliselt kui mitte igapäevaselt, siis ülepäeva ikka?

Jah, täpselt nii.

Kuna oled sage teenuse kasutaja, siis võib küsida -kuivõrd oled rahul pakutava teenuse kvaliteediga? Kui ei, siis mida ja kuidas võiks/peaks parandama?

Täna küsimast. Hästi. A jah, ...nii ja naa (*muigab*). Ühest äärmusest teise. Kuidas ma vastan... Kas olen rahul või pole üldse rahul? No kooli osas ma ei saa eksju objektiivne olla, kuna ma seal töötan, siis ühelt poolt näen ma sisemisi puudusi märksa teravamalt ja rohkem, kui välisvaatlejale näha võiks olla, kogen, ja teisalt... arvan ma, et... et pakutav teenus on hea.

Lasteaia poole pealt, võib-olla kui ma seda köögipoolt rohkem näeks, mõistaks ma rohkem, aga... aga pigem on praegu siiski minus lasteaia osas rohkem mitterahulolu. Ja seda ma hindan ennekõike info kättesaadavuse osas ja nende ühisürituste poolt, mis siis lasteaias on, jõulupidu ja isadepäeva oma ei olnud.

See on see, mida ise pead oluliseks. Sa ise oled aktiivne ja tahad, et lasteaed kaasaks selle aktiivse lapsevanema.

Ei. Et kui ma isegi ei oleks aktiivne lapsevanem, et ma tahaksin näha seda, selle lasteaia rolli nagu laiemalt. Ma tahaksin olla... rohkem seal sees.

Mhm, avatuna?

Jah, aga praegu on need ukse suht suletud, Ja see info... see info levik seal. No minuni ei jõua.

A, oskad arvata, miks ta ei ole avatud? Kas see võib olla mingi-mingis ajas kinni, mingi põhjus olla, miks ta...

Pigem on ta nii, sest nii on alati olnud ja alati kenasti läbi saadud. Nagu ei leita neid muutusi. Või kui mingitel koosolekutel on toodud see probleemina välja, on võetud mõtlemiseks, aga tegelikult ei ole muutunud. Kasvõi need igakuised infovoldikud, mis lapsevanemad olid, puudub koduleht, noh ja kui nüüd juhtub, et nädal aega pole lasteaias käinud, siis ei tea sealt, mis sind ees ootab, Mitte kuskilt sa seda infot ei saa. Sa pead igapäevaselt käima ja küsima ja see on päris tülikas.

Ja siit see sama küsimus läheb edasi. Kui sa ei ole rahul, siis mida ja kuidas peaks parandama?

Info kättesaadavaks, kaasaegsemaks, mitte enam suust suhu, vaid oleks need kanalid ka sellised ise leitavad ja ise avatavad. Kasvõi näiteks see, et toimub teater, siis see ei tule sul kaks päeva enne sinna ukse peale juhtumisi, võib-olla kui on kaks lapsevanemat ka, siis tekivad no peresisene kommunikatsioon lisandub sinna juurde. Tekib müra. Et kui mul info tuleks sinna kirjakasti, kodulehele, et ta oleks kättesaadavam ja samuti näiteks kui sa vallalehele seda kajastamist näed, siis ega sa ei loe sealt välja, mis seal

kuu aja jooksul toimub lasteaias midagi või ka see info, mis mind lapsevanemana huvitab, millal toimuvad seal jõulupeod, see jäigi saladuseks, see ei tulnudki avalikuks. Ja näiteks koolis planeerid, siis ei saa – planeerisime ära, aga siis kuulsime ikka, et samal päeval olid kahel rühmal pidu, mida me tahtsime vältida. Vot et nad vist suhteliselt hilja ise seal kah.

Kui näiteks koolil on olnud seal see e-kool, siis kas lasteaias, no et kas sa tead kas lasteaias vanematele saadetakse ka meile ja nii?

Ma ei tea, kas seda ettepanekut, seda sai sügisel vähemalt meie rühmas tehtud, aga elluviidud seda ei ole, kuigi neid meiliaadresse koguti, aga oleks selline avalik tööplaangi, et koolides õppeaasta alguses, koolis pannakse enam vähem piirid paika.

Ja siis kolmas asutus, kellega mul kokkupuude on, on on vallavalitsus... minu arust on selle viga see, ma ei ole nagu hätta jäänud, no ma olen kõik probleemid ja suhtlemised saanud suheldud, aga just see, et selge rollide jaotus...kes mille, millise teema ja konkreetset on. Pigem on nii, et pöördud inimese poole, kellega on sul alati meeldiv suhelda olnud, et ...ei ole sellist väga selget et...valdkonniti et...mida siis täpselt majandusnõunik teeb, milline roll on ehitusnõunikul ja ka sotsiaal poole peal. Millal kelle poole pöörduda. Aga võib-olla ongi see normaalne. No sisuliselt siiani on saanud kõik asi toimuma järelikult miks peaks siis teistmoodi.

Eriti väikses kohas kõik peavad kõiki asju tegema ja kõiki asju teadma.

Missuguse eluvaldkonna arendamine Haaslava vallas on Sinu arvates esmatähtis?

Sotsiaalvaldkond, sest sellega on seotud kõik. Noh ennekõike ma mõtlen seda toimetulekut ja töötust ja...et sellega varakult ja süsteemselt peale hakata. Sinna juurde tulevad siis need ettevõtlus ja majandus.

Kas oled mõelnud asuda elama mujale, näiteks Tartusse või naabervallas?

Konkreetset mitte. Oleme mõlgutanud mõtteid, et kas tänapäeval on mõistlik elada maal või peaks ikkagi linnas elama. Aga elukoha valik oli just, et tahaks linnast ära, tahaks rahulikku maakeskkonda, sest tegelikult meile meeldib siin. Ja ega ühes väikeses vallas on võimalik elada ka nii, et sa ei saagi aru, et sa elad vallas, linnas või kus endale elad, erakuna. Mul ei ole see seni õnnestunud.

Sellised esmased nagu transport, kui see probleem on lahendatud, siis ei ole nagu vahet, et kus.

Et noh, meil tegelikult, me oleme niivõrd lähedal linnale, et siin ei olegi...on mõttetu küsida, et kas sa tahad linnas elada, noh mõttetu küsida, ei pea selle peale mõtlema, ikkagi suhteliselt lähedal, kõik kõik mida vaja oleks.

Nüüd siis küsimus selle kohta, et kuidas saad, juhul kui soovid, kohaliku elu edendamisele kaasa aidata? Kas pead seda üldse vajalikuks?

Vajalikuks?

Kuidas oleks sinu väljund, kui sa näed, et sa tahad kaasa lüüa, panustada?

Pigem kõige TEOREETILISEMALT kõige mõistlikum seda nendes kohalikes, mis nad on, volikogu need komisjonid, komisjonides mina kaasa lüüa saan sellega, et ma mõtlen

kaasa, olen eluga kursis ja tahan-tahan sõna sekka öelda ja siis vastavalt võimalusele ka reaalselt panustada. Minule näiteks meeldib kohalikke üritusi korraldada, mina ei tea, neid hoogtööpäevakuid. Igasugune selline kogukonnale mõeldud ettevõtmine.

Sa rääkisid nendest komisjonidest, kas sa tahaksid osaleda nende komisjonide töös?

Jah, kui minult niimoodi küsida, siis ütlen, et tahan osaleda. Aga samas olen ma natuke pessimistlik, sest üks kogemus mul ühe komisjoni põhjal on ja mulle tundub, et seal ei ole kõik sellised...noh tahtjad või initsiatiivikaid, nad on nagu komisjon komisjoni pärast. Aga et kui tõepoolest need komisjonid kuuluksid, koosneksid inimestest, kes TAHAVAD TEHA JA MÕTLEVAD JA PINGUTAVAD, et siis oleks tulemus väga hea.

No siin joonistub välja sinu hoiak, et kuna sul negatiivne kogemus, et sa nagu tahaks, aga pelgad, et sealt ei tulekski midagi välja. Aga kui saaksid nüüd positiivse kogemuse osaliseks, siis see hoiak muutuks?

Seda vist ei saagi sedasi niimoodi, hoiak on jah, sedamoodi negatiivne, et on näha olnud, et ükskõik kuidas ei pinguta, pinguta või kuidagi, need komisjonide tegevus ei ole avalik ja ei ole mõjule pääsenud, et mitte midagi nagu sellist silmatorkavat ei ole muutunud. Võib-olla nad teevad ja on, aga nüüd see hoiak võiks muutuda ja ta võiks muutuda aga samas on see väga seotud, sest need komisjonid ei ole paraku vabatahtlikud selles osas, et inimene, kes tahab, annab teada ja läheb ja kuulab, vaid nad on ikkagi kellegi poolt valitud, kutsutud ja nüüd siis sõltub sellest, kas inimene võtab kutse vastu, kui ta oleks selline vabatahtlik, initsiatiivikate grupp, tulemus on parem. No tegelikult on kahe komisjoni, ühe komisjoni tegevus, kui ma liige otseselt pole olnud, tema töös olen ma aegajalt osalenud, mina ei tea vallaametnikud teevad oma töö ära, seda komisjoni on või ei ole, et selles mõttes kui võiks teoreetiliselt vastupidi olla need komisjoniliikmed, kes on siis palju erinevaid ideid ja päid, viivad sellist laiemat mõtet ellu.

Kas osalesid oktoobris 2009 kohalike omavalitsuste valimistel?

Oi ei mäleta (*naerab*). Osalesin küll.

Kas osaled alati valimistel?

Jah.

Miks sa osaled?

Sisimas on ikkagi see tunne, et kodanikukohus ja ...seda tuleb täita ja kui ma suhtun hoolimatult, siis noh, mida ma siis veel...

Isegi siis, kui sa tead, et sinu valikud jäävad vähemusse ja isegi siis...

Jah, isegi siis. Et ma olen kohanud sellistel mõtisklustel, et kui ei läheks üldse ja nagunii midagi ei muutu ja on need siis Riigikogu või kohalikud valimised, aga siis ikkagi koputab südametunnistus ja nii ei ole ikkagi eetiline mõelda ja ja ma olen tõesti pikalt käinud. Juba siis kui ma tudengina üksi pidin kusagile kaugele minema.

Nüüd on ju märksa lihtsam. Saad internetis teha...

Kas oled Haaslava valla infolehe Teataja lugeja?

Jah, ikka kuus mitu korda võtan kätte ja vaatan jälle.

Kas teed seda paberkandjal või internetis?

Paberkandjal.

Miks?

Mulle meeldib diivanil end kerra tõmmata ja lugeda veelkord ja veelkord. Mulle meeldib jah paberkandjal lehti lugeda. See on omamoodi siuke rituaalimoodi asi, et mitte kiiresti kiiresti kuskilt internetist infot leida, vaid rahulikult lehe kätte ja nüüd mina loen.

Missuguseid ajakirju, ajalehti sa veel loed?

Postimees, Eesti Ekspress, Pere ja Kodu, Hea Laps, mis mul veel meelde tuleb? Mis meil käib?

Kas need on sul kõik tellitud?

Need käivad mul jah. Õpetajate leht muidugi iga reede ja see kah, mis iga reede tuleb? Naisteleht!

Kas sa Maalehte ka loed?

Siis kui ema juurde lähen, siis loen

Ema juures loed...

Ja, üpris sageli. Kui laupäeviti maal käin, siis loen seal lehed ka läbi, tolle Koidu ka, see on Põlva maakonna leht Koit. Ja Kanepi valla Teataja. Vallaleht Kanepi Teataja. Iga kuu loen tolle läbi.

Siis oled päris tubli lugeja. Millised on Sinu lemmik raadiojaamad ja telekanalid? Ja oskad sa põhjendada, miks?

Raadiot kuulan suhteliselt vähe, siis kui autoga sõidan ja see on siis nüüd meeleolust olenevalt, et kas mängib taustaks Star FM või selle Raadio 2.

Muusika pärast?

Muusika pärast kuulan jah. Ja siis hommikuti kuulan aegajalt Kivisaar ja Märks – Raadio 2.

Kivisaar-ei ole Raadio 2, kas ta on Uuno, mai ei tea? (Sky Plusi saatejuht)

Ma ka ei tea.

Aga hommikul kuulad raadiot kodus või autos?

Jah autos, kodus ma ei kuula. Ja siis laupäeviti oleme sageli kuulanud seda „Olukorrast riigis“. Ja televiisorist vaatan see Eesti televisiooni uudised... Kanal kahest „Meeleheitel perenaised“. Need kaks asja on mul sellised regulaarsed, mida ma tean ja vaatan, ülejäänud ajast sõltuvalt. Kui on aega, siis vaatan mõnda filmi või mingit programmi, aga mitte reeglipäraselt.

Aga kui ma vaatan siin, et eeldades, et Postimehe loed otsast otsani ja Ekspressi loed...

Jah, spordipealkirjad, sporti ma loen ainult mõned tumedamad kohad.

Arvestades ka ütleme tegelemist perekonnaga, kvaliteetaeg, mis on pereseltsis veedetud, siis ega sul ei jäägi, aga uudised – kas need on kella üheksased uudised?

Jah. Aktuaalne kaamera.

Missuguse meediakanali kaudu saidid vajaliku informatsiooni kandidaatide kohta?

Kohaliku selle...

Noh, kui me räägime kohalikest valimistest.

Kohalikest valimistest, jah, ega mina saingi ainult need mõned artiklid selles ühes lehes, mis oli valla Teataja ja siis ma olin kursis selle MÕTE ja TEGU infovoldikutega ja ülejäänud jäid mulle kättesaamatuks. Koolimajast leidsin ka ühe.

Kas see informatsioon oli piisav?

Ei olnud. Seda ma kuulsin ka mitme teise käest. Et valimisinfo ei jõudnud rahvani. Et need mis postkastidesse pandi, isiklikud bukletid, kuidagi nagu see postipanija teadis juba ära, et tegi mingi jaotuse, et sellele panen, sellele ei pane. Ja tegelikult üsna mitmed postkastid ei saanud üldse mitte midagi.

Sinu arvates, kas võis see mängida ka mingit osa või rolli ütleme valimistulemustele?

Arvan küll jah. Üksasi on see, et kas saad üldse info kätte ja teine, mis tasemel see info on. Mina ikka usun küll, valimiseelne harimine mõjutab valimisi.

Kui inimesed tahavad ennast harida.

Jah, täpselt.

Kuidas hindad kohalikus infolehes „Teataja“ edastatud informatsiooni kandidaatide ja nende valimislubaduste kohta?

Korrekt. Seda mõttes, et ei olekski oodanud, et kohalik, see leht rohkem omal initsiatiivil otsib neid kandidaate ja nende kohta mingit infot, et minu arvates oli see päris loogiline, et kandidaat ise pakub seda infot ja kuna neid oli piisavalt palju, siis arvestades seda lehe mahtu, pidi mingid reeglid ja raamid seadma, et ei saanud päris kõike.

Puudus siis infolehe endapoolne initsiatiiv?

Jah.

Kas valimiskampaania sõnumites oli Sinu jaoks midagi üllatavat, uudset teavet? Mis Sulle meelde jäi?

Üksluine ja selline pigem mitte midagi ütlev. Noh kui siin mõnda lauset norida või mõnda mõtet või vaadata reaalselt materiaalselt elu, siis minule oli väga üllatav, et või selline hea meel oli lugeda, et üks valimisliit siis kuulutas seda, et võtavad ka südameasjaks Sillaotsa kooli populariseerimise, et mul oli väga hea meel, et meil on mõtteliitlased tulnud. Ma olen seda koguaeg pidanud vajalikuks, et koolile pannakse pannakse rõhku ja koos tehakse positiivset reklaami.

Aga see on nüüd sõnadesse ära kivistatud-kinnistatud.

Ja nüüd võin selle iga päev lahti lüüa, vot selline tore asi on. See on minu jaoks siuke positiivne. Aga muidu midagi sellist erakordset ei olnud, küllalt selline mitte midagi ütleb.

Kuivõrd oluline on Sinu arvates kohalikel valimistel osaleva kandidaadi tuntus? Selgita, milles see tuntus seista võib?

Väga keeruline, sest ma sain, kui ma neid valimistulemisi vaatsin, siis tegelikult see tuntus oligi see, mis sulle hääle andis. Kui sind ikkagi TUNTAKSE ja samas jäi mulle mõistetamatuks, mis asi see on, mis mis tundma paneb. Miks ma...me teame, kes on vallavanem, sest ta on oma ameti poolest tuntud, sellest täitsa piisas, et mitte keegi nagu ei hakanud süvenema süüvima, et noh või mitte keegi.

Et pigem positsioon?

Jah, aga et mitte positsioonist tulenevalt, et mingi tegu või tulemus. Sa lihtsalt oled. Sa oled president, sa oled vallavanem, sa oled...

Su parim investeering ongi positsioon, mis tagab sulle hiljem tuntuse.

Sest ühtegi sellist väga mingit säravat TEGU, mis oleks tuntuse toonud, meil ei olnud. Et mingi TEO läbi keegi sai nüüd endale nime. Ja jah kõik teadsid.

No näiteks, et Reformierakonna nimekirjast vaatan, et tegelikult oleks ju küll olnud ka selliseid tuntud nimesid, kes peaks olema...

Ja ja, aga mina isiklikult, kes ma olen siin kümme aastat, kaksteist aastat olnud, ega ma ei seostanud, et see isik ei ole meie vallas figureerinud, ta ei ole ennast näidanud. Siis ei tea.

Et lihtsalt kõlavast nimest jääb üksi väheks. Kui kohaliku elu tasemel teda ei teata, siis...

Vot ma ei tea niimoodi öelda. Kui olid Riigikogu valimised ja kui oli meil siin see oma kandidaat, siis minu arust olime me õnnelikud, et selline nimi on, keda me teame, noh kuigi...kuigi võrdlusena oli meil sinna panna üle-eestilisi tuntud tegelasi.

No ja, aga vaata need on erinevad valimised, ühed on kohapealse elu valimised, teised on väljapoole, et ütleme et valimiste iseloom...

Ei see inimene peab ikka ise olema ...noh kohtunud siin...Inimene, kes teda valib, peab olema teda NÄINUD, temaga olnud koos, ma arvan.

Peab olema tuttav kohalikele inimestele.

Jah kohalikul...kasvõi siis kohalikud kohtumised, et sa kuskil Tartu linnas kõva sõna oled, ei pruugi jah tõesti mõjutada. Jah, jah see kohtumine.

Kas omasid mõne kandidaadi suhtes eelarvamusi?

Mitme, positiivseid, negatiivseid.

Kas oskad öelda, kust need eelarvamusel pärinesid/pärinevad?

Isiklikust kogemusest, isiklikest kontaktidest.

Ja see eelarvamus tõukas... kui on negatiivne eelarvamus...

Samas see kandus ka mõnele kandidaadile, andis teatud varjundi kogu sellele erakonnale, valimisliidule, kus see minu jaoks eelarvamustega oli.

Nii et see heitis varju ka tema kaaslastele valimisliidus, erakonnas.

See takistas jah positiivselt nägemast.

Kas sa muutsid valimiskampaania vältel oma ostust, kellele anda hää?

Ei.

Sa olid algusest peale kindel oma valikus?

Jah.

Kuivõrd lojaalne oled olnud läbi erinevate valimiste ühele konkreetsele kandidaadile, erakonnale, valimisliidule? Mis on olnud selle lojaalsuse põhjuseks?

Nii, ma arvan, et jah, ma olen olnud lojaalne, mingi-mingi neli seda hooaega siis tõenäoliselt olen olnud Riigikogu, ennekõike Riigikogu valimistel. Ja ma olen nagu seda, jah...tegelikult ma olen kahte erinevat asja vaadanud. Kui ma Riigikogu valisin, vaatasin, siis vaatasin sotsiaalse valdkonna küsimusi enda jaoks rohkem, millegipärast jäi üks erakond koguaeg lähemale või...jagasin nende mõtteid rohkem.

Ja siin kohalikus on muidugi see mõjutanud, et kuna minu pereliikmete seas on ka kandideerijaid olnud, siis ma olen sellega rohkem kursis olnud. Kuna on olnud võimalusi, nii telgitaguste ja kui, kui reaalse olukorraga rohkem selle SEES olla ja sellest lähtuvalt olen ma ka pooldanud siis kaseda erakonda, kelle kohta on rohkem infot.

Aga kas oleks võimalik ka selline variant, et kui üks pereliige kandideerib, näiteks valimisliidus A, sa siiski näed, et mulle meeldib hoopiski teine valimisliit...

Et kui mul ikka seisukohad meeldivad ja ja ma MÕTLEN KAASA, ei lähe tuimalt niimoodi kaasa. Anda hää lihtsalt sellepärast, et...

Et sa ei ole lihtlabaselt mõjutatav vaid sa oled mõtlev olend.

Jah, niimoodi arvan küll (*naerab*).

Kas tähtsate otsuste langetamisel (mis ju oma hääle andmine valimistel ka on) on Sinu jaoks oluline, kuidas käituvad teised inimesed, mida nemad arvavad, missuguseid otsuseid langetavad?

Mitte eriti. Mulle meeldiks neid kuulata loomulikult ja siis jagama neid seisukohti või vastupidi, vaielda, aga kellegi, kellegi...

Kellegi järgi sa ei astu?

Jah jälgedes...ja ma ei luba ka nii, et seekord hääletasin sinu poolt, nüüd hääleta sina minu poolt. Sedasi vorst vorsti vastu. On olnud ka siukesi juhtumeid.

Kui sa ütlesid, et võid nende seisukohti kuulata, kas sa võid laskuda nendega diskussiooni?

Jah, see ongi valimistel kõikse põnevam.

Laskud diskussiooni ja kas eesmärgil neid enda poole nagu veenda või et lihtsalt, et läbi selle arutelu nad ka ise jõuaksid...

Nagu jah, niinimetatud OMA TÕDE NEILE KUULUTADA (*muigab*).

Ja veel selline küsimus, et kas sinu arvates viimastel valimistel oli kandidaate, erakondi, erakondi, oli neid liiga palju, liiga vähe või oli neid parasjagu ja kui palju on üldse optimaalne arv?

Vot seda on mul nüüd raske öelda, kui palju peaks olema, aga minu arvates seekord viimastel valimistel oli mõnusalt palju, sest kui varem on ikka olnud heal juhul kahe erineva valimisliidu vahel, siis veel paar üksikkandidaati sinna juurde, see nagu polegi valik. Aga kui on juba neli erinevat liitu ja veel mingi hulk üksikkandidaate, et seda on juba palju.

Meenuta palun, kuidas mõjutas viimastel valimistel Sinu hääletamisotsust mõne Sinu jaoks autoriteetse isiku eeskuju või soovitus? Kas see inimene oli Sinu pereliige, tuttav, töökaaslane vms?

Vot sellele on jälle raske vastata, et see sama pereliige, et kuna nagu see kandideerimine ja see kohaliku valimiselu edendamine, et see on koguaeg koos läbi arutatud ja läbi käidud, selles mõttes on see liider koguaeg olemas olnud, võib-olla mingil hetkel olen ka läbi tema silmade ikka mõnda aspekti näinud.

Arvamusliider on inimene, kelle arvamust peetakse oluliseks, suunda näitavaks. Kes võiks Haaslava valla tingimustes olla selline kohalik arvamusliider, kelle sõna- või seisukohavõtt on oluline paljudele?

Ma arvan, et see on sellest samast ametiseisundist lähtuv, et VÕIKS olla nii volikogu esimees või vallavanem, aga samas on ka täiesti arvestatav, et väga selline...mitu põlve elav, mitu põlvkonda siin elav perekond...kes, kes nagu läbi ja lõhki tunneb nii seda kanti kui erinevaid aegasid, siis see võibki selle kandi...Et võib-olla selles osas ongi selline inimene või inimesed olulisemad kui näiteks sisserännanud vallavanem või volikogu esimees, kes on siin elanud 2-3-4-5 aastat.

Aga kas on see ajendatud ka sellest, läbi kelle vaatenurga või prisma...et

Teine asi on ka selles, kus kohas see arvamusliider...ta peab olema ka selline, ta peab kusagil esile kerkima, et ta peab olema koguaeg orbiidil. Et ta ei ole selline, et elab siin juba mitmendat põlvkonda ja nüüd tuleb ühtäkki ja ütleb oma sõna välja.

See tegevusvaldkond, kus ta tegeleb, peab puudutama paljusid.

Kui osaleb siin kohalikus kultuurivaldkonnas.

Kultuuritegevus on see, läbi mille saab jah...

Saab jah mõjutada.

Või siis on selline sotsiaalne tegevus.

Samas ma ei kujuta ka, et ta saaks olla arvamusliider, kui ta üks kord aastas esile kerkib oma kartulikotiga. Ja minul on selline kujunenud, ma ei tea, mõttemaailm, et kui

seesama volikogu esimees, vallavanem on põlised valla elanikud. Selles osas selline konkursi korras vallavanema leidmine, kus kuskilt, ma ei tea kui kaugelt maalt, et see on natuke siuke, HIRMUTAV, aga teisalt kui on ajast-aega olnud ja sa näed, et on vaja suurt hüpet, siis selline võõra pilk, välishindaja, et toob nagu värsket verd sisse. Selles mõttes ta võiks olla.

Kas näiteks mingi vanusepiirang ...on sellel arvamusiidril?

Jah, no ikka elukogemus on ikka see, mis annab sulle neid...nii mõtet kui sõna.

Kas elukogemus võib tulla 25-ndal eluaastal või tuleb see alles 55-ndal?

Peale kolmekümnendat ma pakun välja. Ja sinna tuleb ka muidugi muid mõjureid ka. Need on on siis...perekond, selles mõttes, et kas sul on lapsed, sest minu arvates mõttemallid muutuvad läbi laste kogemuste. Üks asi on lihtsalt raamatuid lugeda ja palju nii häid kogemusi ja emotsioone saada, teine asi on ikka reaalselt eluga, olemas oleva eluga hakkama saada. Ja mitte üksi, vaid koos perekonnaga.

Millisena jäi sulle meelde oktoobris 2009 toimunud kohalike omavalitsuste valimised Haaslava vallas? Kas olid need ausad, puhtad või olid need räpased, täis intriige? Kas kõik läks ladusalt?

Kui ma näiteks võrdlen eelmiste valimistega, siis ma arvan, et seekord olid nad siiski natuke, natuke sellised puhtamad, või eetilisemad. Aga teisalt, kui ma seda emotsiooni ja ...kirge katsuks panna, nad olid sellised mittemidagiütlevad. Natuke nagu igavad.

Puudus kirg, emotsioon?

Jah, nad lihtsalt olid.

Kas see on sellepärast, et kandidaadid ei läinud omavahel ...väitlusesse?

Ei, samas need väitlusdebatid oleks võinud tõesti olla. Aga teisalt, nad jäid kuidagi varju. Nad ei kerkinud esile ja...

Mille varju nad jäid? Samal ajal ei olnud ju ühtegi sündmust.

Ei, nad ei teinudki ennast kuuldavaks, nähtavaks eraldi. Kui ma neid üksikkandidaatide mõtlen, et ühtäkki loed sa lehest, et ohoo –ja ongi sellised üksikkandidaadid. Ma ei oskagi nende poolt valida, ma ei tea nendest midagi. Ja võta see Reformi poolgi – ma oleks tahtnud, et oleks sellised kohtumised olnud, aga ega neid ei olnud. Neid reformi tõesid üle Eesti, neil olid suhteliselt ühtemoodi need plakatid, pildid olid ära vahetatud ja sama ka nende teiste puhul. Et nad ei astunud kusagil üles, et oleks nagu tahtnud teistest eristuda või esile kerkida või minu arvates selline igav oli. Mitte-mitte see, et nad oleksid pidanud kaklema, nad oleksid pidanud KOOS neid ühiseid eesmärke niimoodi ka välja pakkuma.

Et sina oleksid eeldanud, et oleks võinud olla mingid sellised debatid võib-olla isegi, et nagu me televiisoris vaatasime Foorumis? Et nad tulevad ja pannakse kandidaatidele ette üks teema, et kuidas me saame näiteks Vooremäe toimima ja siis igaüks...

Kasvõi jah. Ma ei kujuta küll ette, kelle ülesanne see oleks võinud olla või kelle initsiatiiv, tõesti need ühispunktid välja võtta ja neid läbi nende küsimuste siis

selgemaks teha. Sest tegelikult kui nii kriitiliselt lugeda neid lubadusi, siis seal oli päris paaris bukletis oli päris faktivigu. Sillaotsa Spordikool näiteks, üks asi oli veel, ei tule praegu meelde. Tundub, et kohaliku eluga ei olda kursis. Seal oleks olnud väga hea võimalus neid küsimusi esitada, mida on silmas peetud.

Aga kas sa arvad, et selline elav debatt oleks antud olukorras praegu ...kas ta oleks läbi läinud?

See on teine küsimus. Sealt ma nagu eeldangi, et võimulolijad, kes annavad oma teatepulga edasi, ükskõik kas oma meeskonnale või teisele meeskonnale, nad oleksid võinud olla huvitatud selle valla sellisest paremast käekäigust. Ja selle nimel siis pingutada, et saada väga head valimised, väga head tulemused, väga head kandidaadid. Et aga küllap nad said ka ilma nende jõupingutusteta. Aga noh, minu arvates oleks see sellist kaasa mõtlemist andnud juurde. No see võiks ka täna kehtida, mitte ainult valimiste puhul, vaid üleüldse. Sellised rahva ära kuulamised, kus arutatakse. See lööks seda elu ka käima. Ja hästi kui see 1800 inimest ei tule, aga võib-olla tekib mingi kahekümne inimese grupp ikkagi ja üks asi on siis lihtsalt oma arengukava põlveotsas kirjutada, teine ikkagi nagu kooskõlastada või kuulata, mida rahvas tahab ja nagu on näidanud et selline lihtsalt ohoo-meil on arengukava arutelu, see on liiga võõras teema. Kuidagi peab seda serveerima, garneeringuga.

AITÄH!

Intervjuu transkriptsioon N02

Aeg: 6. jaanuar 2010

Koht: Kurepalu külakeskus

Tere. Oled Sa nõus meie tänase intervjuuga?

Olen ikka.

Palun räägi oma seotusest Haaslava vallaga. Kui kaua oled siin elanud?

Elanud olen kolm aastat.

Kui vana Sa oled?

Olen kuuekümne viie aastane ja pensionär.

Sina ja Haaslava vald. Meeldib Sulle siin?

Jah, olen väga õnnelik, et siia elama tulin.

Meeldib Sulle siinne loodus?

VÄGA. Kuna ma olen ikka maalaps ja mulle oleks meelidnud, et mõni loomakene ka näiteks lammas või kana oleks olnud (*naerab*). Aga siin sellist võimalust ei ole, ikka ei ole.

Kas elad alevikus või külas?

Ühesõnaga siis eramus ja külas.

Kui suur teie küla on?

Praegu kuus maja.

Ja te käite tihedalt läbi?

VÄGA tihedalt. See on ka põhjus, miks mulle siin meeldib. Et kõik on väga sõbralikud jajah koos tehakse palju üritusi.

Koostegevus?

Just.

Kas elad ükinda või koos kellegagi?

Elan koos oma perega.

Kui suur on teie pere? Kes sinna kuuluvad?

Tütar...väimees...ja nende kaks last. Koer ja kass vast ei käi sinna hulka, kuigi nad ka täiesti pereliikmed (*naerab*). Koer tuuakse külmaga tuppa ja kass magab teki all mul ja...

Mis haridus sul on ja kus sa töötasid enne pensionile jäämist?

Haridus on kesk-eri ja eriala on kondiiter. Sellel alal töötasin kakskümmend aastat. Aga pensionile ma sellega ei läinud. Ma läksin tervistkahjustava töö peale, sain nii varem pensionile.

Kas osaled mõne kohaliku seltsingu või huviringi töös? Kui oluline on sinu jaoks koostegevus?

Koostegevus on väga oluline. Osalen siin Kurepalu seltsielus ja rahvatantsus.

Kas see on sinu jaoks piisav või tahaksid sa veel ennast kusagil rakendada?

Isegi võiks veel, kui tervis käes on. Sest praegu kurta ei tohi. Ütlen ikka, et kui praegu kurdad, siis teed pattu.

Mis see seltsielus osalemine sulle annab?

Energiat...rõõmsameelsust, teistega suhtelmine on oluline.

Kui palju sa ise või sinu pereliikmed oma igapäevaelus kasutate kohaliku omavalituse ja selle allasutuste teenuseid? Need on siis vallavalitsus, kohalik lasteaed, kool, raamatukogu päevakeskus?

No mina kasutan raamatukogu, seltimaja, väike tüdruk käib lasteaias.

Kas sa kohalikus päevakeskuses oled ka käinud?

Roiul küll ei ole. Siin teeklubis aga küll.

Kuivõrd oled rahul pakutava teenuse kvaliteediga? Kui ei ole rahul, siis mida ja kuidas saaks/võiks parandada?

No mina ütleksin, et mina olen rahul. Kuna ma olen üldse väga leplik ja VÄHENÕUDLIK (*naerab*), siis üldiselt ma olen kõigega rahul. Ja kui ma ei oleks, siis peaks ja ise midagi mõtlema, välja pakkuma, mitte ootama, et vot nüüd võiks midagi veel teha.

Ja see käib nii selle lasteaia kui seltsimaja kui Kurepalu külakeskuse kohta?

Ja-jah. Ei mina näiteks olen lasteaia väga rahul...Ja raamatukoguga ka, väga-väga rahul. Meil on ikka väga hea raamatukogu.

Kas seal raamatukogus pakutavate raamatute valik, teenindus, raamatukogu juhataja või ruumid? Mis sulle meeldivad?

Mulle meeldivad kõik. Ruumid on ilusad, raamatute valik ja muidugi raamatukogu, see juhataja, kes neid raamatuid laenutab, VÄGA briljant. Ta kohe otsib sulle raamatuid ja pakub ja paneb leti alla (*naerab*) ja küsib, kas seda lugenud oled ja kas seda lugenud oled.

Ta aimab, mida sina tahaksid?

Jah... me oleme juba kokku leppinud....et midagi sellist utoopiat ma loe.

Missuguse eluvaldkonna arendamine Haaslava vallas on sinu arvates esmatähtis? Kas näiteks sotsiaal-, kultuuri-, ettevõtlusvaldkonnad või midagi veel?

No ma mõtlen, et ikka ettevõtlus, no vot et neid töökohti oleks. See minu meelest on üks kõige tähtsam. Kõige muuga saavad inimesed ise hakkama.

Kas oled mõelnud asuda elama näiteks linna või mõnda naabervaldas? Kui jah, siis miks?

Ei ole, ei ole pähegi tulnud sellist mõtet. Võib-olla noored läheksid linna tagasi, aga mina küll mitte iialgi.

Kas noortel on selline mõte olnud?

Ei, räägitud pole küll iial sellest... Võib-olla kui miljonäriks saavad, siis ostavad linna maja (*naerab*). Seegi maja on maksamata veel.

Kuidas saaksid kohaliku elu edendamisel kaasa aidata? On sul üldse selline soov? Pead sa seda oluliseks?

Lihtsalt kaasa lüüa igal pool....mitte nurka pugged, vaid...kus aga üritus toimub, sealt osa võtta. Ei oska muud.....

Kas inimestevahelised suhted võiksid siin ka oluliseks saada? Kui on palju inimesi koos, siis on palju arusaamasid, võivad tekkida konfliktid, inimesed tõmbuvad oma urgu, mõtlevad, et nad enam ei tule.

Ja seda on ka ette tulnud, ongi juba ette tulnud, isegi väikses seltskonnas.

Et kuna tema sinna tuleb, siis mina sinna ei tule?

Just! Selles suhtes minul, mina ei tee ühegi inimese vahel vahet. Niikaua, kui ta mulle pähe ei istu, minu seltskonnas võivad KÕIK ...kõik olla. Ta võib nii erinev olla kui ta tahab, aga mine see ei häiri ikka.

Jah, sest kuhu need erilised inimesed selles väikeses kohas ikka lähevad?

Jah just. Ja ei saa kõik inimesed ühesugused olla, nii et...Aga siin on juba olnud jah...

Aga kas probleem on ära lahenenud või...?

Ei, lihtsalt kästi ühel mitte enam tulla...Õeldi, et sa pole lihtsalt soovitav.

Küsin nüüd valimiste kohta. Kas sa osalesid oktoobris 2009 toimunud kohalike omavalitsuste valimistel?

Jaa.

Osaled sa alati valimistel?

Ja, alates sellest kui Eesti Vabariik tuli, enne küll mitte.

Enne sa ei käinud?

Ei, liidu ajal mitte.

Aga miks sa nüüd käid valimas?

Sellepärast, et kui sa valimas ei käi, siis võidavad need, keda mina ei taha.

Kas siis on alati läinud nii, et võitnud on need, kellele sina oled hääle andnud?

Enam-vähem, vähemalt erakond on ikka see....

Kui tulihingeliselt sa valimistele kaasa elad?

Vaevalt ma nüüd väga tulihingeliselt, aga mind huvitab see, mis toimub. Tähtis on ainult, et keskerakond ei saa. See on mulle küll nii vastu ki vastu. Kasvõi juba seepärast lähen valima.

Siis protesti pärast?

Jah, protsesti.

Kas oled Haaslava valla infolehe Teataja lugeja? Kas leod seda internetis või paber kandjal?

Paber kandjal ikka ja alati loen, otsast lõpuni läbi...

Infoleht ilmub kord kuus. Kas sinu arvates võiks see tihemini ilmuda?

Ei ma ei usu...Sest ega infot saab mujalt kah. Siin kokkusaamistel jah.

Kas see info on tõene, mis sa saad? On see operatiivne?

On-on.

Kumb info on sinu jaoks olulisem, kas ametlikust meediakanalist või nii öleda näost näkku suheldes saadud?

No ikka ametlikust. Ega ma eriti kuulujutte usu. Ma võin nad ära kuulata ja noogutada, aga mul jääb ikka oma arusaam.

Missuguseid ajalehti ja ajakirju sa veel loed?

Postimees, rohkem lehti ei käi. Aga ma arvan, et sealt saab ka kõik info kätte. Ah jaa, raamatukogus loen Maalehte.

Ajakirjad?

„Kodu ja Aed“.

Aga raadiojaamad? Milline on sinu lemmik?

No see on mul põhiline – Elmar.

Sa kuulad seda, sa sõidad autoga, kas sa kuulad seda autos või kodus?

Tunnistan ausalt, ma kuulan raadiot üldse väga vähe. Ma tahan rohkem vaikust. Ma loen ja teen ristsõnu, mul peab olema täielik vaikus. Mina ei saa lugeda, kui mul midagi kõrval räägib ka.

Aga kas sa kuulad siis raadiot kindlatel kellaaegadel? Tahad sealt mingit informatsiooni saada või kui sa paned ta mängima, siis on ta sul taustaks ja kuulad muusikat?

Jah taustaks rohkem. No ja muidugi kui uudised on, kuulan uudiseid ka.

Mis telekanaleid sa vaatad?

(*ohkab*) Telekanaleid hakkan vaatama viis minutit enne seitset TV-3 ja Kanal-2 ja neid siis plöksutan, vaatan kus mis uudised tulevad.

Nii et sa vaatad siis uudiseid?

Jah, uudiseid jah. Ja õhtul hilja siis mõned filmid. Aga mitte seebikaid.

Seebikaid ei vaata?

Mitte ühtegi!

Siis sa oled ebatraditsiooniline pensionär.

Ma ei saa vaadata, ma ei saa, nad on NII nõmedad, ma...ma pean kohe ära plöksutama. No ma ei saa (*naerab*). Seal on inimesed ikka nii rumalad, rumalaks tehtud, ma ei saa aru, no ei saa olla nii rumalaid inimesi.

Seal on situatsioonid tehtud lihtsamaks.

Seal on kõik situatsioonid kõik KEERULISEKS tehtud. Ja lihtsad asjad on keeruliseks tehtud.

Nii et televiisorist vaatad sa põhiliselt uudiseid?

Ja.

Aga kui sõbrannaga kokku saad, kas siis teie ei aruta omavahel, mis ühes või teises filmis toimus?

Ei meie seltskonnas pole, kuigi nad kipuvad koju, et oi, algab seebikas, aga ei ole arutatud.

Missuguse meediakanali kaudu said vajaliku informatsiooni valimistel osalevate kandidaatide kohta? Kas see info pol piisav?

Ülearu, ma ütleksin, ülearu. Iga kanal näitas. Ja üks ja sama jura käis.

See oli siis nagu üle-eestilises mastaabis?

Just.

Sina neid kandidaate valida ei saanud. Aga need kandidaadid, keda kohapeal võis valida, kas nende kohta said siin piisavalt infot?

Sain küll.

Kust kohast sa said vajaliku info?

Väimehe käest. Ja voldikud olid ja kah, ja voldikud olid ju ka kõik olemas.

Nii et siis suusõnaline info ja voldikud?

Jah.

Kas sa osalesid ka mingitel kohtumistel kandidaatidega?

Nad korraldasid koristuse ja siis me pärast jõime teed ja sõime jäätist, jah.

Osalesid sellistel otse suhtlusega üritustel?

Jah.

Ja see informatsioon oli sinu jaoks piisav?

Küll.

Kuidas hindad kohalikus infolehes Teataja edastatud informatsiooni kandidaatide kohta?

Normaalne.

Kas see aitas sul valikut teha, samas kui mõne kandidaadi puhul sai selgeks, et ei – teda ma mitte mingil juhul ei vali.

Ei sellist ei olnud.

Kas valimiskampaania sõnumites oli sinu jaoks midagi uudset, üllatavat või oli kõik juba niigi selge?

Ei üldiselt ei olnud. Enam-vähem oli kõik nagu tavaliselt – see, mida nad lubasid, oli juba ette teada, et seda nad lubavad.

Üllatusmomenti polnud?

Ei olnud.

Kuivõrd oluline on sinu arvates kohalikel valimistel osaleva kandidaadi tuntus? Selgita palun, milles see tuntus võib seisneda?

Ikka on oluline. Aga näiteks üks kandidaat, kellest ma nii mõndagi teadsin, teda poleks ma ialgi valinud. Teda sain ma lasteaia kaudu ja sain informatsiooni ja...see tõmbas maha.

Nii et see tuntus, olgu siis positiivne või negatiivne.

Jah, on ikka oluline küll.

Kas sinu arvates on oluline omada kandidaadi kohta nn taustainfot? See on selline info, mida me ei saa lehe kaudu, vaid suheldes teiste inimestega.

Ikka, kui ma leian, et see jutt on õige. Et seal peab ka fakte sees olema. Ega ma siis iga juttu ka usu, aga kui ma tean, et seal on faktid, siis ma usun.

Seega, faktidele tuginedes teed oma valiku?

Ikka.

Kas omasid mõne kandidaadi suhtes eelarvamusi? Oskad öelda, kust need eelarvamused pärinesid/pärinevad?

Vot siin ongi nüüd see, et ühe kohta jah.

Kas need pärinevad vestlustest nende inimestega, kes temaga hästi lähedased on? Kes temast rohkem teavad kui *mina* tean?

Jah, seda küll. Ja see rääkimine pole selline, et naised saunas rääkisid, vaid see on ikka faktidele tuginev.

Kas sa muutsid valimiste ajal oma otsust, kellele hääle anda? Kui jah, siis miks?

Muutsin küll. Et väimees kandideerima hakkas (*naerab*).

Aga enne, kui ta ei...

Kui ta poleks kandideerinud, oleks jah teisiti valinud. Aga jah, muidugi tema erakonda küll jah.

Nii et tema erakonnale oleks hääle andnud nii ehk nii, ainult persoon muutus?

Jah.

Kui lojaalne oled olnud läbi erinevate valimiste ühele konkreetsele erakonnale, valimisliidule, üksikkandidaadile? Mis on olnud selle lojaalsuse põhjuseks?

Vaata, ma ei sa öelda, et ma truu olnud ühele. Sellepärast, et kui ma elasin linnas, siis ma olin truu ühele konkreetsele inimesele ja kui ta oleks ka keskerakonnas olnud, oleks ma talle ikka hääle andnud, kuna temast oli mulle ISIKLIKULT abi....Sest tema organiseeris meil seal, noh iga sügis oli meil seal lehtedega jama, kuskile panna polnud, tema organiseeris, et saime sellest probleemist lahti. Tema organiseeris, et liiv toodi talvel sinna ja ükskõik – oli mul veega probleem või millegagi, võisin minna alati tema poole ja ta igakord aitas. Aga tema oli muidu Rahvaerakonnas.(?)

Ja ta kuulus tol ajal Tartu linna volikokku?

Ta oli volikogus ja oligi nagu mingi eramute –seuke eestvedaja.

Sel juhul nägid sa otseselt seda tulemust ja kui sa andsid talle oma hääle, siis oli sellest kasu.

Just, oli kasu. Sellepärast ma ütlesin, minul valikut rohkem ei ole kui valin tema. No ta on tänapäevani seal. Ta aitab tõesti palju.

Aga nüüd, kui sa elad maal, siis mitmetel valimistel oled osalenud?

2007, kui olid Riigikogu valimised, siis ma juba olin siin, aga ma ei mäleta. Tuttavat inimest valimisin, aga ma ei oskanud siis tõesti...

Kummad valimised on sinu jaoks olulisemad, kas Riigikogu või kohalikud?

Ikka kohalikud.

Kas tähtsate otsuste langetamisel on Sinu jaoks oluline, kuidas käituvad teised inimesed? Mida nemad arvavad, missuguseid otsuseid langetavad? Kui iseseisev sa oma otsuste langetamisel oled?

Üpriski iseseisev. Kuigi ma kuulan väga palju, eriti ma kuulan kui tütar ja väimees vaidlevad, ma nende vaidlust kuulan, aga ma jään alati oma arvamuse juurde...Aga hea on ikka kuulata, mis üks või teine arvavad.

Kas sa ennast nii öelda ära rääkida lased?

Üldiselt ei lase. See peab siis midagi väga põhjendatud olema kui mina lasen ära rääkida.

Ja eks nemad seda teavad ka?

Täpselt!

Meenuta palun, kuidas mõjutas sinu hääletamisotsust sinu jaoks autoriteetse isiku ostsus. Kas see inimene kuulus sinu perekonda, oli tuttav jne?

Kuidas ma nüüd vastan... Ma arvan.....et ikka perekonna ARVAMUS.

Perekonna arvamus oli sinu jaoks oluline, kuigi sa otsused langetad ise, aga....

...aga arvamust võtan ikka arvesse. Ja kui saa arvamus mulle sobis, siis jah, aga kui ta mulle ei sobi, ega ma siis....

Mis sa arvad, kui sa valiksid otse vastupidi oma koduste arvamusele, mis siis juhtuks?

Ega mu tütarja väimees vaidlevad alalõpmata ja lähevad teine teise....aga perekonnas ei juhtu sellest küll midagi.

Pere on üles ehitatud muudel alustel kui poliitilised?

Just!

Arvamusliider – kes võiks Haaslava valla tingimustes olla selline arvamusliider, kelle seisukoht läheb korda paljudele?

Vaata, sellele on mul raske vastata, nii vähe ma tunnen veel neid inimesi. Selleks olen ma siin liiga vähe elanud.

Et sellele küsimusele vastata, peaks tundma rohkem kohalikke inimesi ja olusid?

Just. Sest sellest on vähe, kui üks inimene mulle ütleb, et vaat, too on selline ja too selline. Aga teine inimene ütleb mulle vastpidi. Kui ma ISE seda inimest ei tunne, ma ei saa seisukohta võtta. Ega ma kunagi kellegi iseloomustust ei usugi, enne kui ma ise seda inimest tundnud olen. Minule on näiteks mõni inimene jätnud hoopis teistsuguse mulje, kui temast on rääkinud keegi.

Subjektiivne arvamus?

Jah.

Missugusest inimesest võiks saada kohalik arvamusliider?

No kõige tähtsam on ikka ausus. Ausus ja vot siis...seltsiv...Et ta ei räägi teiste inimeste muret edasi kui inimene ei taha. Mind valiti kunagi töökollektiivis just selliseks usaldusisikuks, kellele võisid rääkida oma muredest ja mina oskasin neid saladusi hoida. Ma ei rääkinud teiste inimeste muresid edasi. Teise inimese saladus on mulle kui magustoit hoida. Mina ei räägi. See usaldus peab olema. Et kui ma tahan rääkida, aga ma ei taha et see läheb laiali.

Et see inimene peab olema kui kivisein – annab tuge ja peidab saladused.

Just, see on oluline. Suhtlemise alus on ju usaldus ja ma kas saan usaldada või mitte.

Ausus, seltsivus, usaldus – ja seda eriti väikses kogukonnas.

Millisena jäid sulle meelde viimased kohalikud valimised?

Minu arvates täiesti normaalsed. Ma olin vist küll esimeste hulgas, kes kohe alguses ära valis, eelvalimises. Ja eks igaüks tegi propagandat ja kuidas ta seda teeb, on tema oma asi. Minu asi on see, kas ma võtan vastu või mitte. Ja ega ma ei süüdista ka neid, kes hääli ostsid, kui inimene sellega nõustus, miks mitte. Kui ta leiab neid, kes lähevad temaga kaasa. Ma ei oska neid halvustada.

Et valija peab ikka ise ostustama?

Mina ikka arvan, et VALIJA peab tegema õige otsuse, las see valitav teeb, mis ta teeb, aga sul peab ikka endal olema mõistus peas ja aru saama, kas sellest inimesest on selle töö tegijat või ei ole. Ma arvan, et siin on nii väike see seltskond, et nad omet tunnevad üksteist. Nad ju teavad, mis inimene ta on. Ja mina oleksin kaval küll. Kui ta tuleb mulle kommikarbiga ukse taha, võtaksin selle karbi vastu ja tänakas ja naerataks, aga teen ikka oma otsuse. Sest ega ma ei pea teda valima, nimi sinna kirja ei lähe, et vot ma pole teda valinud.

Aitäh!

M01 intervjuu transkriptisoon

Aeg: 7. aprill 2010

Intervjueeritava pool kodus, Tartus.

Intervjuu algus 17.45

Intervjuu lõpp 18.35

Kestvus 50 minutit

K: Miks on Sinu arvates vaja valimisi?

M01: Et inimesed saaksid oma nagu oma eelistusi, oleneb kuidas siin nüüd võtta, kas siin mõeldakse üldse või riigikogu pluss...

K: Siin olen mõelnud valimisi üldse, nii Euro, Riigikogu kui ka kohalikud valimised.

M01: Keegi peab inimesi esindama. Aga...(mõtleb) kui nii mõtlema hakata, siis võib-olla on kõigil selline mõte, et oot-oot, miks neid vaja on. Aga, et inimestel peaks olema esindusorgan, ükskõik kas riigikogu, valla või Euroopa Liidu tasemel. Arvan, et see ongi kõige olulisem põhjus.

K: Nii et valimisi on vaja. Aga miks on oluline osaleda valimistel?

M01: Nagu siis...annad küll väikese osa, aga sa nagu ikkagi väljendad enda soovi. Võib küll väita, et mis see üks hääl loeb, aga...aga tegelikult ikka loeb.

K: Oskad sa öelda, millised vailmised, kohalikud või Riigikogu omad olid/on Sinu kui Haaslava valla kodaniku jaoks tähtsamad?

M01: Ma arvan, et pigem kohalik. Sest...kui sa võtad selle kohaliku elaniku seisukohalt, siis loogiline, et sind huvitab ka see, mis riigis toimub. Aga ...eks iga inimene vaatab ikka enne oma maja, mis-mis seal on.

K: Kelle jaoks on sinu arvates valimised tähtsamad, kas valijale või valitavale? Palun põhjenda oma vastust.

M01: Hea küsimus. Kui nüüd praegu vaadata Eesti riiki, siis tundub, et pigem selle jaoks, keda valitakse. Et mitte valija jaoks.

K: Miks valitava jaoks?

M01: Sest selline tunne tekib küll, et kõik tahavad sinna meepurgi juurde saada.

K:Kas osalesid 2009. aasta sügisel KOV valmistel?

M01: Osalesin.

K: Miks pidasid vajalikuks osaleda nendel valimistel?

M01: Sest ma leidsin, et on tähtis enda-enda nagu oma valla asju ajada. Ma ei tea, kui palju vallas valimisealasi on, vist tsirka tuhat. Seega oli minu hääl üks tuhandik, üks ole. Aga...ma arvan, et tasub käia valimas ikkagi.

K: Millise infokanali kaudu said valimiste jaoks vajaliku informatsiooni? Kas oli see suulise info kanal sõprade-tuttavate kaudu või internetist või ...

M01: Suuline ja valla leht vist oli enne seda valimist päris informatiivne, kirjutas asju lahti. Kuigi ükskõik kelle või keda sa sealt loed, eks need punktid ole enam vähem samad kõigil. Ükskõik mis valimisliit see nüüd oli, ega vahet pole mingit.

K: Kas saadud informatsioon oli sinu jaoks piisav?

M01: Arvan küll, jah.

K: Omasid sa piisavat informatsiooni kõigi kandidaatide, valimisliitude ja erakondade kohta?

M01: Mmmm, kuidas ma ütlen...Ega tegelikult ju ei süvenenud nendesse niimoodi, kohalike omavalitsuste valimistel valitakse üldjuhul ikka ju inimesi. Julgen väita, et ma ei tea 70% valib kindlalt inimest, kas siis enda tuttavat või kedagi muud.

K: Saad sa öelda, et omasid kellegi kohta rohkem informatsiooni? Näiteks kui see inimene oli sinu jaoks tuttav, omasid tema kohta piisavalt nn suulist informatsiooni.

M01: Jah.

K: Ja see info ei jõudnud sinuni mitte tänu infolehele, vaid see oli juba eelnev teave inimesest.

M01: Jah, see oli isiklik tutvus.

K: Kuivõrd olemasolev info aitas sul valimisotsust teha?

M01: Natukene ikka, aitas küll jah. Võimalik, et ma oleks valinud ka siis nii, kui ma oleks see aasta valda sisse kirjutatud, ma ei tea, et oleks tulnud näiteks Hiiumaalt ja ma koha peal mitte kedagi ei tunne.

K: Kuivõrd jäid rahule inforatsiooni levikuga KOV valimiste ajal ja kuidas oleks saanud seda tõhusamaks muuta?

M01: Ma jään ikkagi selle seisukoha juurde, et väikeses kohas jääb see mentaliteet, et alati valitakse inimest. Ei valita ühtegi valimisliitu, vaid et näed, see on mu naabrimees, anname talle hääle. Et tuleb osalema võtta inimesed, kellel on kõige rohkem sõpru.

K: Kuivõrd ausad oli sinu arvates KOV valimised Haaslava vallas?

M01: Ma arvan, et ausad selles mõttes, et ma ei tea, et oleks mingeid häälte ostmisi olnud.

K: Mingit sellist inetut ja taunimisväärset käitumist ei näinud ise ega kuulnud teiste kaudu?

M01: Mitte otseselt nii, aga üks poriga loopimine on ikka valimiste ajal, sellega oled juba harjunud. Jah. Kurvaks teeb selle asja juures see, et okei, ajage need valimised kuidas tahate, kes sinna võimu juurde saavad ja nii. Aga võiks edasi ajada ühte asja ikkagi. Väikeses vallas, noh, ma ei tea, ma nüüd ei ütle, et koalitsioon on hea ja opositsioon on halb, et aetakse nagu risti kiusu ja käib pidev selline siuke nagu,

kuidas ma ütlen –liivakasti võitlus, et see on nagu selline halva maiguline, tobe, et väikses vallas, ma arvan, et me oleme suht väike vald, aga hästi arenenud vald võiks nagu ajada ühte asja, mitte sõdida omavahel.

HOIAKUD

K: Missuguseid iseloomu omadusi hindad inimeses juures kõige enam? Ja milliseid omadusi kandidaadi juures kõige enam eeldad?

M01: Inimene, kuidas ma ütlen (mõtleb pikalt) otsekohene, kui ta midagi ütleb, siis ta ka mõtleb nii. Keerutamine on hästi nõme. (mõtleb) Suhelda peab inimene oskama, ja stampvastused, et inimene peab sõbralik olema ja hästi käituma ja Aga ma ei, kui see nüüd viia kohaliku omavalitsuse tasemele, siis võiks ju olla vähem katteta lubadusi. Mul küll ei tule otseselt kohe praegu pähe, aga kindlasti on ... Ei ole vaja maad ja ilmad kokku lubada. Ma niisama mõtlesin, et kui nalja pärast võtta need lubadused kokku, mida lubatakse mingi valimisliidu poolt või niiviisi ja siis üritada seda eelarvestada, see on nagu (mõttepaus) suhteliselt võimatu ülesanne. Aga...

K: Aga tavaline inimene, valija ei hakka niimoodi mõtlema, et mida need lubadused kõik maksma lähevad. Tema vaatab, et lihtsalt ilusad lubadused ja kes ikka rohkem lubab.

M01: Igale pensionärile viissada krooni ja hääled tulevad.

K: Kelle arvamus on sinu jaoks kõige olulisem? On see keegi sinu pere- või tutvusringist?

M01: Otseselt nii ei ole, aga pere arvamus loeb ikka kõige rohkem, ma arvan. Pere ja mõned sõbrad, ülejäänud lased ikkagi kõrvust mööda.

K: Kes see pere on? Vanemad, vennad?

M01: Ma ei saagi niiviisi nagu kedagi esile tõsta. Kuna meil on selline ühtne pere, käime koos, teeme asju, siis ütleks ikka, et terve pere, ma ei oska nii öleda. Sest kõik asjad ju arutatakse pereringis üldjoontes läbi.

K: Kuivõrd oluline on sinu jaoks teiste inimeste arvamus?

M01: Oleneb, mis asjus. Valimisasjus on ikka pere ühine arvamus oluline.

K: Millisel juhul oled nõus muutma omapoolset arvamust, seisukohta?

M01: Kindlasti peavad selleks olema mingid kindlad argumendid, siis võib-olla tõesti muudan arvamust. Niisama lihtsalt ma oma otsust ei muuda. Üldjoontes olen ikka nii põikpäine, et ei kuula kedagi.

K: Et sa siiski ise tahad selle otsuse teha? Kuigi perega arutad, lõpliku otsuse langetad ise.

M01: Kui asi on jah korralikult argumenteeritud, et miks nii ei saa, või ei tohi või ...

K: Kuivõrd mõjutas kellegi teise arvamus sinu valimisotsust?

M01: Ei mõjutanud tegelikult, absoluutselt. Ma küll valisin, mõtlesin mitme kandidaadi vahel, aga (mõtleb) see oli minu isiklik otsus.

MEEDIAKASUTUS

K: Milliseid ajalehti-ajakirju sa loed?

M01: Paberkandjal väga vähe, põhiliselt internetis. See on jälle see nagu, ei loe ühte konkreetset, vaatan kõike. Vaatan delfit, vaatan postimeest, õhtulehte. Vot mida ma internetis pole üldse lugenud, on Eesti Päevaleht. Aga seda ma vaatan harilikult tööl olles lõuna ajal paberkujul söögi kõrvale.

K: Sa loed seda lehte paberkandjal põhjusel, et see on sul töö juures olemas?

M01: Jah! Ma ei näe tänapäeval enam mõtete ajalehe tellimisel.

K: On sul mõni lemmik ajaleht-ajakiri?

M01: Ma arvan, et Postimees ikkagi.

K: Aga miks Postimees?

M01: Kõige nagu...kirjutatakse kõige paremini. Ja võib-olla ka sellepärast, et kui meil veel internetti polnud, siis see ajaleht oli meil koju tellitud. Ja Tartu lisalehe pärast, sest kusagilt mujalt ju kohalikke uudiseid ei saa.

K: Missuguseid rubriike sa meeleldi loed?

M01: Kui ma võtan nüüd lehekujul, siis ma lugesingi nii, et võtsin Tartu Postimehe ja suure Postimehe alati eraldi. Vaatasin kõige pealt Tartu Postimehe läbi, ma vaatan tegelikult terve lehe läbi, aga kõige meelsamini vaatan ikka sporti. Aga ma üritan nagu enam-vähem kõigege kursis olla. No kas ma nüüd loen, ma ei süvene artiklitesse, aga ma vaatan nad kõik läbi.

K: Aga kas on mingi rubriik, mida sa üldse ei vaata, mis sind üldse ei huvita?

M01: Ei, mitte väga. Ütleme, sellist otsest ma ei...no näiteks kui mingi süvakunsti lehekülg, see jätab mu nii külmaks, et vaatan ta lihtsalt üle ja kõik.

K: Näen, et Sul on toas televiisor. Oled sa televiisori vaataja?

M01: Ikka, taustaks käib mul alati.

K: Ja mis kanalit sa kõige enam vaatad?

M01: Mmm, mul jagunevad need eesti kanalid kõik võrdselt põhimõtteliselt. Ma ei vaata kanalit, ma vaatan ikka mingeid saateid. Üldiselt huvitab mind ju kõik, aga kui ma mõtlen, siis on mul telekas viimased aasta-kaks rohkem selline tausta asi, või-või ma ei süvene niimoodi telekasse. Istud siin diivani peal, arvuti on ees, telekas käib.

K: Kas sa teed kodus olles arvutis tööd?

M01: Ei-ei, niisama suhtlen.

K: On sul ka selliseid saateid, mille vaatamist väldid?

M01: Ei ole konkreetselt sellist saadet.

K: Millist raadiojaama meeleldi kuulad?

M01: Raadio 3, sealt tuleb hästi palju muusikat.

K: Sa kuulad raadiot põhiliselt muusika pärast?

M01: Ma raadiot kuulan, töö juures ma ei kuula raadiot, ma kuulan raadiot autos ja üldjoontes on ju ikka hommikuti. Minule näiteks ei meeldi hommikuprogrammid, ma ei taha seda kuulata. Kuna ma töötan vaata müügis, siis ma nagunii kuulen seda loba nii palju, et hommikuti ma klõpsin raadiojaamu üldjoontes, kui ma nagu sõidan või siis kuulan plaati.

K: Kui sageli loed Haaslava valla infolehte Teataja?

M01: Igakord loen läbi, paberkujul. Korra nädalas käin ikka maal, alati loen läbi.

K: Kuivõrd oled rahul infolehe poolt pakutava informatsiooniga?

M01: Info kui selline on piisav, aga seal võiks nagu...ta võiks olla mahukam. Et kord kuus ilmuva lehe kohta...no okei, kui ma nüüd võtan pildi kvaliteedi, et noh ma saan aru, et see polegi mõeldud...selletõttu, et see selline on nii-öelda trüki ja kvaliteedi poolest, et ta on odav...et hakata väga kvaliteeti taga ajama...pildid on vahepeal väga-väga naljakad, kedagi ära ei tunne (naerab). Aga...infot on piisavalt – ma ei tea, võib-olla polegi meie valla kohta midagi rohkemat kirjutada. Sest kui nii võtta, siis päris suur osa sellest on see ajaloo osa, informatiivset osa väga palju pole.

K: Kui sul oleks võimalus teha infolehe juures midagi teisiti, siis mis see oleks?

M01: Ausalt, ma ei oska öelda. Ei oska nii ajakirjaniku vaatenurgast vaadata.

K: Aga kui sa vaatad vallakodaniku seisukohalt, siis mida sa tahaksid kindlasti kord kuus lugeda?

M01: No samas on see ka mõttetu, kui see muutub Elu24-ks või SLÕhtuleheks, selliseid artikleid on ka mõttetu-mõttetu kirjutada sinna. Samas, seal on ju kõik olemas, mis sündmused, mis on toimunud.

K: Kas inimestest, ettevõtlusest, sündmustest...?

M01: Ega ei olegi ju millestki rohkem kirjutada. Ettvõtlusest oli ju...ja ega neid ettevõtteid nii palju ka pole siin. Samas, otseselt meil väga palju kuulsaid inimesi ka siin koha peal pole (mõtleb). Võib-olla tõesti, kui-kui palju meil on kuulsaid inimesi, teha kuulsamate inimestega intervjuusid...aga ega rohkem ...

K: Oskad sa öelda, mil määral said valimistel vajaliku informatsiooni just valla infolehest?

M01: Need nii-öelda ülevaated kõigist ja seisukohad, mis tegelikult kõik kattusid, need olid ilusti lehes olemas. See valimis-eelne leht, seda oli väga huvitav lugeda. Võrrelda neid valimislubadusi.

K: Aga olulisema informatsiooni said sa...sul oli see info juba enne olemas?

M01: See on nii inimese-keskne see kohaliku omavalitsuse valimine, ega seal see... see infomüra, mis juurde tekib valmiste ajal, see väga ei kõiguta. Esiteks sa tead peaaegu kõiki neid inimesi, kes seal kandideerivad, sa tead, noh, sa tead, millised nad ka tavaelus on. Sa ei valigi seal selle põhjal, mida ta seal välja lubab, vaid sa valid inimest, mis ta on selle vahepealse aja, need neli või viis aastat teinud on.

RAHULOLU

K: Kui vana sa oled?

M01: Olen 23-aastane, suvel saan 24.

K: Mis haridus sul on?

M01: Keskharidus, lõpetamata kõrg, äkki lähen sügisel kooli tagasi.

K: Ja amet?

M01: Müügikonsultant, puitu müün. Töötan Raitwoodis, müün puitu Eesti piires.

K: Kus sa elad –kas eramus, kortermajas, talus?

M01: Kortermajas Tartu kesklinnas. Ja ka vanemad elavad Roiul kortermajas, kuhu olen siiani sissekirjutatud.

K: Kaua oled Haaslava vallas elanud?

M01: Kaksümmend kolm aastat, noh kui ma nüüd need välja arvutan, mis ma olen linnas elanud, ma ei oskagi öelda, kuipalju ma olen linnas elanud, vahelduva eduga olen elanud linnas, siis jälle maal ja siis jälle linnas. Aga kogu see aeg olen olnud valda sisse kirjutatud.

K: Ja sa kuulud veel oma vanematega ühte perekonda, leibkonda?

M01: Jah.

K: Kui suur on sinu perekond?

M01: Viis liiget – kaks venda ja vanemad.

K: Mis sulle meeldib oma kodukohas kõige enam?

M01: Kusjuures, kui ma mõtlen nii, siis minu jaoks ei oleks ideaalsemat paika elamiseks kui seda on Haaslava valla kant, no ütleme see Roiu kant just. Esiteks seal on kõik olemas, kergliiklustee, Vooremägi, spordihoone, täiesti-täiesti ideaalne, aga...kuidas ma ütlen...ma saan oma vanematega väga hästi läbi, aga ma elaks Roiul siis, kui mul oleks seal oma korter või oma maja...lihtsalt nagu...et iseseisev olla, et iseseisvat elu elada. Samas ma jälle Roiule üürikorterit jälle võtma ei hakka, see on välistatud. Seega elada juba pigem linnas. Maja oleks ideaalne, väike maja endal oleks super.

K: Selle kandi eeliseks on nimetatud ka linnalähedust...

M01: Jah, see on isegi taksoga sõita niivõrd väike summa, et ...Mul on kokkuleppehinnad, sada viiskümmend krooni. See oli see möödunud aasta lõpp, selle aasta algus.

K: Milliseid puudusi oskad välja tuua, kui need olemas on?

M01: Kui aus olla, siis ma ei...ma ei näe otsest puudust...absoluutselt kõik on olemas. Inimesed on ka enamjaolt kõik mõistlikud. Nii et kui avaneb kunagi võimalus, siis ehitan siia kanti maja ja tulen oma perega siia elama.

K: Kuidas oled rahul Haaslava valla juhtimisega?

M01: Ei saa kurta, ma arvan.

K: Kas sa näed siin ka mingeid puudusi, kitsaskohti?

M01: Kui aus olla, siis ma pole selle asjas enam niipalju sees. Mulle meeldib see, et üritatakse ikkagi nagu parendada või parandada kõike. See kergliiklustee näiteks on väga-väga hea asi, mis sest et selle nüüd tükk küljest ära kukkus, kui oli kevadine lumesulamine. Aga mis puutub Vooremäesse, siis ma ei, sinna tuleb ja peab investeerima, mingid rahad peale saada, kas europrojektidega või nii, keegi peab sinna head projektid kirjutama...kui see asi ei saada normaalselt tööle, siis see on väga suur kaotus. See, see tuleb tööle saada. See, see on Otepääle niivõrd kõva konkurents, et miks me nagu anname selle raha, mis võiks vallale kuuluda või valda tulla, lihtsalt Otepääle ära. Et noh, super suusarajad, kiirelt tuleks kunstlume rajad teha...

K: Kas sa oled saanud oma mõtteid kusagil rääkida, jagada?

M01: Ei ole nii rääkinud, ma arvan, et seda kõik teavad, Tiiduga siin suhtlend ja...samuti valgustus sinna kiiresti, ma arvangi, et valgusti ongi esimene asi, mis sinna...mida sinna tuleb...ja kunstlumi peab Eestis olema, muidu suusakeskust sinna ei saa. See talv oli nii erandlik, ma arvan järgmised kakskümmend aastat ei tule enam sellist talve. Kunstlumi võimaldab päris pikalt ja kaua sõita. Ja sinna ükskõik mida teha, asfalteerida, rulluisurajad teha, tulevad suusalaagrid, no mida iganes, mingi majutushoone. Ja kui vaja, tulen sinna tööde tegemise ajaks juhatajaks.

K: On sul meeles mõni hiljutine kas positiivne või negatiivne kogemus valla asutuses, allasutuses?

M01: Kes oli varem vallamajas...maanõunik, kes see oli? Ta läks vist naabervalda, üks noorem kutt, vot tema oli küll väga ebaviisakas inimene, tundus, et ega ta polnud seal tööd tegemas, vaid lihtsalt olemas. Mingite maaasjadega käisin kunagi tema juures, võimatu rääkida inimesega, ta oli lihtsalt selline hästi ülbe ja noh, ma ei oska öelda. Ja ma ei tea, kas ta oli ainult minuga nii või oli ta ka teiste inimestega niimoodi. Mina tema ei saanud jutule. Tahtmine oli talle halvasti öelda, et mis siin siis tegemas oled, kas arvutis-internetis vaatamas või tööd tegemas. Aga rohkem ei ole olnud...

K:Seega võib öelda, et arusaamatus on olnud ühe konkreetse ametnikuga.

M01: Jah.

K: Milliseid valla poolt pakutavaid teenuseid sa kasutad?

M01: Spordihoonet.

K: Kui tihti sa seal käid?

M01: Praegu pole käinud, aga kui ma veel aasta alguses Roiul elasin, siis käisin ikka iga päev. Aga ...ma ei tea kui valla teenus on Vooremägi, aga seal sai talvel palju käidud. Siis raamatukogu...

K: Külastad Roiu raamatukogu?

M01: Ma ise ei käi, aga ema tassib mulle sealt. Ise jõuan ma sinna siis, kui see juba kinni on, või kui ma nädalavahetustel kodus käin, siis on see ju nagunii kinni. Mis ma veel...Apteegis käin vahest, ah-jaa –hambaarsti juures käin ka Roiul. Rohkem ei tule nagu ette.

K: Kõrtsi või kirikut sa ei taha sinna?

M01: Kumbagi ei taha, ei ole vaja. Ma arvan, et seal ei tasuks isegi söögikoht ennast ära. Üldjoontes inimesed, kes seal elavad, kes seal töötavad, ma arvan, et pigem söövad kodus.

K: Mil määral saad Haaslava vallas tegeleda mõne oma harrastuse või huvialaga?

M01: Kuna peamine harrastus on sport, siis väga palju.

K: Kui aktiivselt osaled ühiskondlikus - või seltsitegevuses?

M01: Ei osale peaagu üldse. Esiteks, mul ei ole selleks enam üldse aega. Kuigi jah, ma olen kohaliku spordiklubi liige küll ja isegi asutaja liige, aga ega põhitöö kõrvalt midagi sellist teha on raske, eriti nagu minul on põhiline tööaeg aprill kuni oktoober, siis paraku midagi peale töö tegemise midagi ei jõua.

K: Mis sa arvad, kuivõrd on valla kodanikke kaasatud kohaliku elu-olu puudutavate oluliste küsimuste aruteludesse?

M01: On ikka ja siin ongi väikese koha eelis, et sa võid ju vallamajja sisse astuda ja oma arvamust avaldada ja sind arvatavasti välja ei visata. Et nii öelda, ministri või riigikogulase jutule on nagu natuke raske saada. Ja ma arvan, et kui ka saad jutule, siis sind kuulatakse osavõtliku näoga, aga ega kokkuvõttes see kedagi ei huvita.

K: Oled sa tunnetanud nn põliselanike ja uustulenukate vahelist probleemi? Roiu kui Tartu linna magala?

M01: Ei tea. Aga probleemi näen selles, et inimesed ei taha ennast valda sisse kirjutada. Vaata need uuselamurajoonid, see on ju kõik vallale saamata jäänud raha. Okei, ma saan aru, et lapsed käivad linnas lasteaias või koolis. Aga siis ei ole neil õigust tõsta ka häält, kui teed on lahti lükkamata. See on päris suur summa raha, mis vallal saamata jääb. Aga ma ei...oska ka öelda, kuidas seda väärtustada. Ja mul on ikkagi tunne, et kooliga läheb ka vist varsti nii nagu läheb...

K: Aga kuidas sa suhtud sellesse, kui ühest väikesest kohast kaob kool, kas see on märk mingist tendentsist?

M01: No ma arvan, et Haaslava valda see oht nüüd ei kummita, et kui kaob kool, siis vald sureb välja. Ta on ikka nii linna lähedane, et vot jah, siin ongi see, et kui siia sisse kirjutatakse.

K: Kuivõrd on sinu arvates põliselanikel ja uustulnukatel võrdsed võimalused osaleda valla arengus?

M01: Selle mõttes tuleb ikka erinevus sisse, et see kes on seal kogu aeg elanud, teab kõiki, kes seal kandideerivad, teavad, kellega suhelda. Aga samas on jälle see, et kui see uus elanik tahab osaleda ja panustada, siis ega keegi ei takista. Aga kui ta ise on tulnud suhtumisega, et siin on tema jaoks magala, siis ega seda suhtumist inimeste puhul muuta pole võimalik.

AITÄH!

Intervjueeritav: M02

Aeg: 20. aprill 2010

Koht: Kurepalu külaseltsi ruumides

Algus: 19.00

VALIMISED:

K: Miks on Sinu arvates valimisi vaja?

M02: Jah, väha ootamatu küsimus. Arvestade minu ellusuhtumist, siis minu jaoks isiklikult neid vaja ei oleks, sest et...ee...sest et, kui me vaatame, mis on selle valimise tulem, siis see on suht tühine see valimine. Aga...aga...ütleme riigi...riigiteaduse aspektist ja teoreetiliselt arvestades sellega, et tegemist on meil ikkagi parlamentaarse vabariigiga, siis me ei pääse üle ega ümber...sellisest kohustuslikust...no ma ütleksin riigivalitsemise nagu protseduurist nagu valimised, et me saaksime näidata, no nii tähendab viidata, et tegemist on ikka rahva tahtega. Okei, kui ta nii on, siis...mingil määral vabariik on ikkagi parem kui mingisugune monarhia vorm, nii et las ta siis olla.

K: Mängid mängu kaasa?

M02: Mängin mängu kaasa.

K: Miks on sinu arvates oluline osaleda valimistel?

M02: Tähendab, oleneb, mis taseme valimistel ja-ja...valimine on, mida me mõtleme valimiste all üldse. Mitte kõigil valimistel pole mõttekas ja oluline ja osaleda. Aga kui me praegu räägime, nagu ma aru saan kohalikest valimistest...

K: Olen siin mõelnud nii Riigikogu, kohalikke kui ka europarlamenti valimisi.Valimised üldse.

M02: No mis puutub eurovalimisse, see on-see on omaette teema...see on omaette teema. See on... see on... see on ikkagi mingisugune mure sellepärast, et mitte-mitte kõige suuremad tainapead sinna ei satuks. Aga...aga mis oma kodus toimub, siis mmm, siis mmm...(mõtleb), ütleme mmm riigikogu tasemel sisulist, tähendab ee, teeme siin, paneme siin veelahkme vahele. Mina ei võta valimist kui valimiste mingisugust, partei tähendab, parteiliste eelistuste vahel, mina võtan valimist isikute valmistena.

K: Mhm.

M02: Ja seda olen ma kogu aeg võtnud isikuvalimistena, sõltumata sellest, kuidas ta, kuidas ta, noh oma parteilist kuuluvust...

K: Olenemata parteiliset kuuluvusest?

M02: Jah, mina valin isikuid.

K: Sa tahad, et sinu jaoks oluline

M02: Tähendab, ma tahan, meil on neid, meil on neid, ma ei tea, meil on praegu ju näiteks riigikokku nimekirja alusel valimised. Minu arvates on see puhas, see on puhas nõmedus ja see on nonsens ja-ja minu-minu-minu arvates riigikogus selliseid, kes noh, ütleme isiksuse, oma harituse ja kompetensti poolest vääriskid riigikogulase nime, minu arvates on neid seal suht vähe, teised on kõik minu jaoks sellised broilerid ja haned ja ses mõttes on see suht mõtetu. Aga...mmm...aga kohalike valimiste puhul on see sama probleem...kehtib ju ikkagi, et need enam...mmm...tegijad inimesed ikka etteotsa satuksid.

K: Ja sellepärast pead sa oluliseks osaleda kohalikel valimistel?

M02: Et välistada, välistada tähendab, et mitte välistada, vaid noh aidata mingil määralalgi mõjutada valimistulemust sellega lootusest, et teisedki mõtlevad samamoodi, siis juhusliku ja mitte kompetentse elemendi sattumist valitute hulka.

K: Oskad sa öelda, millised valimised, kas kohalikud või Riigikogu omad, on Sinu kui Haaslava valla elaniku jaoks tähtsamad. Miks?

M02: Tähendab, kuidas ma nüüd ütlen sulle, see on pikk jutt. Kui me nüüd võtame nii, et meil on parlamentaarne demokraatia, aga milline see väline vorm on, see sisu ei muuda. Igasugune riik on sunniaparaat. Näiteks oli ju mingi Nõukogude Sotsialistlik Vabariik ja sa ei saa mulle vastu vaielda, et Stalinit ei kutsutud ju tsaariks ju. Aga sisuliselt oli ta sama, eks. Putinil on sama staatus, kuigi Venemaa on teise riigivormiga. Kui me võtame nüüd suure üldistusena, ei ole ka monarhia ja vabariigi vahel mingit sisulist vahet. Meil Eestis tegelikult määrab sisuliselt ära kogu poliitika ära kuskil 20 inimest, 40 inimest. Kui me võtame selle, et partei liitudesse kuulub vabariigis suurusjärgus umbes 40-50 tuhat inimest, see pole mingi rahva tahe. Aga kui palju nendest 50 tuhandest inimesest otsustajad on? Otsustajad on need, kes on, moodustavad võimul koalitsiooni, otsustajaid on suurusjärgus 40-50 inimest. Selles mõttes ei oma tähtsust, et kes...et kes osutuvad valituks, või et sellest aspektist, kui sa ise oled kalamees, siis sa valid kalameest. Või kui sa oled naistemees, siis sa valid naistemeest, selles mõttes on vahe. Ja selles mõttes on kohalikud valimised tähtsamad. Eee...tähtsamad mis osa? Tähtsamad selles osas, et kohalikel valimistel, tähendab kohalikel pole mingit sõnaõigust riigi tasandil. Kuid et nii nagu ma ütlesin, et see rahanatuke, mille juurde nad kõik tahavad saada, määravaks on ikkagi raha. Vaatame sisu järgi. See isamaalisus ja patriotism ja Haaslava valla tunne, noh jah, äri on siin ikkagi kõige selle taga.

K: Ka kohalikul tasemel?

M02: Ikkagi. Kohalikul tasemel ta ongi just, ee...rohkem paistab välja, on ta määravamaks ka tulemi suhtes, ütleme valla taseme tulemi suhtes. Riigi suhtes on see...saab ära maskeerida. Nii et-et kuidagiviisi jälle jõuda sinna, et mingi tasakaalukamate ja et see raha ei läheks kõik sinna vasakule, vaid et läheks ka valla huvideks. Vasakule selles mõttes, et sisuliselt grupeeringud, et tähendab mitte grupeeringud, vaid klubiline iseloom on nii valla kui ka riigi tasandil ja-ja raha läheb ikkagi oma klubi raamides. Aga selles mõttes, kui küla vahel on tarvis näiteks tee ära asfalteerida, ei oma tähtsust, kas see asfalteeritakse ühe, teise või kolmanda golfiklubi poolt või-või-või mingite

hokimängijate poolt, see saab nagunii asfalteeritud, selles pole üldse küsimus. Sellepärast pole mõtet valida. Aga valida on vaja sellepärast, et kas kas satuvad mõtetud inimesed sinna, või ikka südametunnistuse ja laiemal silmaringiga või lihtsalt haritumad või isegi sellised inimesed, no inimesed suhtlevad ka valdade vahel ja on väga ebamugav, kui mingi torujobsk on sinu valla vanem.

Minu jaoks on riik nagu mingisugune suur firma, kus kehtivad igasugused ärisuhted ja reeglistikud ja jalatahapanekud.

K: Jah, sest need sinu valimisotsused...

M02: Puhas isiku valmimine. Valin sellepärast, et välistada. Mitte valida, vaid välistada.

K: Ja kui sul oleks võimalik kaks häält anda, siis annaksid kaks häält.

M02: See viimane mõte on päris huvitav, see laste arvu järgi häälte arv.

K: Kellele on Sinu arvates valimised tähtsamad, kas valijale või valitavale? Palun põhjenda oma vastust.

M02: Valitavatele. No see tähendab seda, kas nad saavad pumba juurde või mitte. Pumba juurde selles mõttes, ma ei mõtle puht materjaalses mõttes. Eriti inimesed maal on...inimesed on...tunnevad mingit vajadust, mingit puudust noh oma isiksuse näitamise järgi. Palju seda võimalust ikka on, käid poes ja... või tähendab, et ka eneserealiseerimise järgi, tähendab seda, et ta enda arvates võib kange mees olla, aga...aga...et ta reaalselt tegija oleks.

K: Aga tal on siin ka ju teisi võimalusi- saab tantsimas, laulmas käia...

M02: Poliitik, see on amet. Tead, see kes oskab hästi puutööd, ei pea osakama raamatuid kirjutada jne. Siin peab leidma samal ajal mingi kompromissi.

K: Kas sa võid öelda, nimesid nimetamata, siin kohalikul tasandil on olemas keegi, kes riigi tasandil kannaks poliitiku mõõdu välja?

M02: Ma ei tunne neid inimesi niipalju. Ei. Ei ma ei tea. Ja tegelikult, ega küsimus pole niivõrd isikuomadustes, vaid see, kellega koos oled õppinud, jahil käid, ehk siis korporatiivsus. See on kogu aeg niiviisi olnud ja sinagi valiksid selle, keda sa tunnend, aga mitte selle, keda sulle väljaspoolt soovitatakse.

K: Kas osalesid 2009. aasta sügisel KOV valimistel?

M02: Jah.

K: Miks pidasid vajalikuks osaleda?

M02: Valisin nimekirjas isikut. Valimisliidud kui sellised pole absoluutselt olulised, see on bluff ju! See ei tööta. Vallal on oma ressursid, teatud read on sihtotstarbelised või siis lihtsalt oma ära nägemist mööda, oma kasutamiseks. Tähendab, ja mis on kindlad valla tööd, ükspuha mis suled tal kübara küljes on, ta tahab rahvale meeldida ja teab väga hästi, kuidas seda teha, näiteks see külavahel teede asfalteerimine. Ükskõik, kes parasjagu seal pukis on, see ie puutu üldse asja, valla tasandil eriti.

K: Millise infokanali kaudu said valimistel vajaliku informatsiooni? Sõbrad-tuttavad, perekond, infoleht?

M02: Ega ei saanudki. Infoleht, vähemalt ma...ei mingi infobuklett liikus vallamajas ja mingi postkaart liikus või mingisugune, tänu sellele, tänu nii nõmedale tekstile oli selle inimese valimine välistatud. Ta näitas ära kui mõttetu, tähendab, inimene ei oska loogiliselt mõelda ja loogiliselt läheneda oma-oma-oma probleemile, probleemile saada valituks. Ma põhjendan selle ära ka. Seal oli tehtud jumala maatasa, et kõik oli halb! Ei olnud kõik halb. Ja tähendab, kui inimene ei oska eristada head halvast, tunnistada seda ja samal ajal oli nii, et teeme ära-teeme ära. Aga ei saa teha, kui sul ressursi pole. Tähendab, peab siis valikud põhjendama ära, tähendab, mida oleks võimalik ära teha ja näita, mis on. Sisuliselt oli tehtud copy-paste varasemast perioodist. Näiteks nendes suurtes reklaamides on kõik halb, mis on vana. Siis tuleme meie ja teeme ära. Oma mõtlemist inimesel ei ole ja see on tühine inimene. Kellel ei ole valimistel loogilist mõtlemist, lähenemist, siis ametiisikuna ei ole seda ka hiljem olemas.

K: Informatsioon polnud seega piisav. Aga kas sa said sellele toetudes teha oma valiku?

M02: Selge see, et ma pidin valima selle pisku informatsiooni põhjal. Sest ma ju ei tunne neid kõiki, kes kandideerisid.

K: Omasid sa piisavalt infot kõigi kandidaatide, valimisliitude ja erakondade kohta?

M02: Tähendab, valimisliidud mind üleüldse ei huvitanud. Aga informatsiooni, seda polnudki ju saada, seda polnud üldse kuskilt saada. Tähendab, see üldsõnaline blaa-blaa, see on, seda ma ei hakka lugemagi. Kui tahab tõsine inimene, ta peaks tõsiselt suhtuma valijasse.

K: Postkasti toodi sulle mingit infot?

M02: Aga see on blaa-blaa. Tähendab, eriti valla tasandil, kus on niigi vähe ja kus saab suht otseselt saab rääkida suht konkreetsetest asjadest ja siis tuleb seda võtta, ei tohi laskuda mugavuse, et oh, küll keegi klopib midagi kokku ja-ja-ja sisulise poole pealt, faktilise poole pealt mitte midagi pole olemas, on lihtsalt üldsõnaline mingisugune ...Ja see postkasti toodud info aitas tõesti teha valikut selles mõttes, et näitas nende inimeste tühisust. Selles mõttes oli sellest kasu, see oli positiivne.

K: Omasid sa kellegi kohta ka rohkem infot?

M02: No tähendab, ma ei saa ju isiku valimist teha, kui ei oma. Tähendab, see on subjektiivne asi. Selge see, et varasematest kogemustest ja tulemitest, mis ma tean ja näinud kuunud olen, aga mitte ekstra seoses valimisega. Ja infot saab omada ikka selle kohta, kes kuidagi viisi esile kerkib. Esile kerkivad ikkagi antud juhul ametnikud, ühe või teise ametliku toiminguga seoses. Kuidas ta reageerib, kuidas otsustab, kas ta on võimeline otsustama, või ei ole võimeline otsustama. Hea lapsekasvataja ei pea olema hea poliitik. Või-või hea perenaine ei ole veel hea raha hoidja.

K: Volikogu valimistel sa tegelikult ei saa ju valida ametnikku, sest pärast valimisi jääb üldjuhul see ametnik ikkagi ametnikuks, mitte ei tule volikokku.

M02: Võib-olla oli meil terminoloogia vale. See inimene peab sellest hulgast ikkagi kuidagi eristuma. Tähendab, ta ei jää silma, kui ta on selle massi sees. Kas ta on mingi ettevõtja, kuidas ta on hakkama saanud. Kuidas ta on ühes või teises situatsioonis käitunud. Selles mõttes mingid jutud jooksevad ja käivad.

K: Kuivõrd olemasolev info aitas sul valimisotsust teha?

M02: Niipalju aitas, et mmm... mingisuguseid eeliseid mul ei olnud konkreetselt. Aga lihtsalt loogiliselt liites ja lahutades, vaadates, kus on rohkem plusse, kus vähem, kelle juures plussid ületasid miinuseid, siis kes kõige rohkem plusse kogus.

K: Kuidas saaks sinu arvates informatsiooni levikut muuta tõhusamaks?

M02: No aga miks näiteks siin samas mingeid konkreetseid kohtumisi ei tehtud valijatega? Nime järgi on neid palju seal, aga kui see terve liit tuleb kokku ja meil on olemas siin ju kultuurimaja. Vesteldes on kohe näha, kes oskab sõnu ritta sättida ja kes lihtsalt haigutab-maigutab ja lolli näoga otsa vaatab.

K: Mõeldes tulevastele valimistele, siis kes võiks neid debatte või kohtumisi valijatega korraldada?

M02: Aga kelle mure? Ise organiseerigu. Ja siis kutsuga kampa ka vastaskandidaadid. Nagu Foorumi saated televisioonis.

K: Aga huvitav, miks nad senini pole neid teinud? Kas nad pelgavad neid kohtumisi, pole sellele mõttele veel tulnud või nad lihtsalt...

M02: Mul on tunne, et nad ei tea ise ka, kuidas seda asja lahendada. Sest sellel tasemel nagu need viimased valimised olid, küsimus oli lihtsalt selles, et teha kohustuslikult mingisugust häält. Aga mul jäi selline tunne, et nad isegi ette ei kujutanud, mis tegelikult, milles nende funktsioon tegelikult seisneb.

K: Aga võib-olla kardavad nad arutelusid valijatega?

M02: Ma saan aru, et nad ei ole veel nii targad. Kui oleksdi juba nii targad, siis nad oleksid seda teinud, ei oleks välja näidanud seda oma suhtumist.

K: Mis sa arvad, kas siin kohapeal oleks olemas selline kriitiline mass valijaid, kes tuleks selliste debattidega kaasa?

M02: Inimesed on manipuleeritavad. Kui sa paned sellise küsimuse, mis-mis nagu huvitaks või küsimuse asetus oleks vastav, siis uudishimust läheks osa. Aga nagu ma ütlesin, hea manipulaator manipuleerib pool valda ära. Ja juba see näitab ära, et ta on vähemalt vaeva näinud. Ok, ta manipuleerib ka oma tegevuses valla mastaabis, valitsemise juures, aga ta ei ole loll. Sest manipuleerimise oskus ei ole mitte igaühele antud. See näitab ka, et ta suht arenenud inimene. Hea poliitik on alati hea manipulaator. Kui sa pole hea manipuleerija, siis sust head polittikut ei saa.

K: Kuivõrd ausad olid Sinu arvates KOV valimised Haaslava vallas?

M02: Ei oma informatsiooni, ei tea. Ma eeldan, et...ee...puht sellisel...noh ma ei tea...ma ei usu. Ei tea, ei oska ütelda. Eeldame seda, et olid ausad.

K: Kuidas sa hindad kandidaadi käitumist, kes tõi transportis valijat valimisjaoskonda?

M02: No see näitab ainult valimisaktiivsust. Teised oleks võinud ju ka selle valija kohale tuua Või pannud siis midagi püsti ja hakanud rahvameheks.

K: Kuidas kujuneb kohalik rahvamees, kuidas saab selleks hakata?

M02: Savisaare käest küsi, kuidas saab hakata.

K: Kellest saab kohalik rahvamees?

M02: Raske ütleda. Kindlasti peab ta olema positiivse suhtumisega, teiseks – ta võib olla joodik, see pole üldse määrav. See, kes kohapeal tunnistab, et ta on joodik ja räägib anekdoote, aga ma ei mõtle selles mõttes rahvameest. Aga kohapeal saab rahvameheks ikka oma käitumisega. Käitumine on ikka mingites konkreetsetes tulemites – kogu rahvas näeb, et see on tõsiselt võetav inimene. Aga rahva seas info liigub, et kui see inimene pole sõnasõoja, kui ta oskab põhjendada oma eitavat käitumist arusaadavalt kõigile, sest meil on läbi läinud nii et, ma ei jaga seda seisukohta, et igasugune negatiivne otsus on kahjulik, eee...valitavale...ei ole, rahvas ei ole nii loll, et ta aru ei saa kui ta põhjendab ära oma negatiivse otsuse ja selles mõttes ta peab olema, tähendab, ta peab olema, kuidas ma ütlen, rahulik, mitte sõnasõoja ja osakama suhelda inimestega.

K: Milliseid isiksuse omadusi hindad inimese juures kõige enam?

M02: Need samad, mis ma enne ütlesin.

K: Kelle arvamus on sinu jaoks kõige olulisem?

M02: Enda.

K: Kuivõrd oluline on sinu jaoks kellegi teise inimese arvamus?

M02: Tähendab, ma kuulan ta ära, aga ma ei võta seda üksüheselt. Ma-aa lasen oma kompuutrist läbi ja-ja kui ma leian selles iva, siis ma kasutan seda oma arvamuse kujundamisel, aga kui ei, siis viskan lihtsalt minema. Ettemääratud ei ole, absoluutselt. Ei ole olemas niiviisi, et eee...tähendab, et näituseks, et kui mina seda teemat ei jaga, ja team on sellel teemal spetsialist, siis on see mulle väga oluline. Aga kui ma jagan seda teemat ja tema paralleelselt midagi ütleb, siis ma kuulan ta ära, aga seekord teen ise oma otsuse, võtan selle vastu. Aga selles osas on see mulle oluline, kui ma seda teemat ei jaga, siis mul ei jää muud varianti. Ma eeldan siis, et see on heatahtlik otsus. Elu on alati risk ja riskima peab ka. Poliitika kontekstis pean ma ennast küllalt pädevaks, et hakata kuulama kellegi teise arvamust. Valmisotsuse tegemise puhul seega ei kuula.

K: Millisel juhul oled nõus muutma omapoolset arvamust, seisukohta?

M02: Kui ma pean arvamuse esitajat teatud konkreetsetel teemal autoriteediks.

K: Kuivõrd mõjutas kellegi teise arvamus sinu valimisotsust?

M02: Ei mõjutanud.

K: Millises vanuses sinu arvates kujunevad välja inimese hoiakud teatud teemade suhtes?

M02: Arusaam poliitikast, poliitiku olemusest ja sellest, et riik on tegelikult suur äriettevõtte, see mul kujunes kuskil mingisuguses keskeas, ütleme nii. Sest mul olid seoses oma varasema tööga näiteks iga nädal kordades kohtumisi igasugustes tagatubades Toompeal ja teatud ministeeriumites ja ma tean, mismoodi otsusi tehti,

mismoodi aru anti ja koos käidi jahil jne ja saunas ja see ei erine kuidagi mingisuguse osatühingu...tegevusest.

K: Kas võib siis järeldada, et hoikute kujunemisel on oluline eluline kogemus. Ja kui sa oled suhteliselt noor, siis ...

M02: Kui sa ole noor, siis sa ei saa aru, sa oled niivõrd naiivne, siis sa tõesti arvadki, et määravaks on, määravaks on mingisugused ideelised...Aga tegelikult poliitika on äri, muud mitte midagi. Ja ma tahan veel seda öelda, et kui sa kõrvalt vaatad, siis ei tea, mis seal taga on. Ja-ja kui sul pole võimalust ja siis sa mõtled ise ja arvad, siis sa võid väga võsaa panna selle asjaga. Ja sinu seisukohad ei saagi kunagi välja kujuneda, aga sealt see tulebki, see manipuleerimine, manipuleerimise oskus. Enamus inimesi ei tea sellest midagi.

K: Milliseid ajakirju, ajalehti sa loed?

M02: Mul on koju tellitud PM, Maaleht ja EE. Peale selle loen Delfit, iga päev, aga mitte poliitikat. Pigem loen rohkem erialast, huvialalist, reisismisest, loen reisipäevikuid.

K: Sinu lemmik ajakiri, ajaleht?

M02: Tehnika Maailm, mida ostan igakuiselt poest. Ja siis veel Automaailm. Aga kas mul just lemmik ajalehte on...minu arvates PM kajastab kõiki teemasid samas mahus, mis kõik teisedki.

K: Päevalehte loed, paberil või inernetis?

M02: Ei.

K: Ajalehe lemmikrubriigid?

M02: Tehnika, teadus,spordirubriigist sumo ja Baruto, poliitikat ei loe, kuna see ei paku mulle mingit pinget. Minu jaoks on see tühine, see ei anna mulle informatsiooni. Mulle piisab juba pealkirjade lugemisest, see on nõme, tühi lahmimine. Kui oled aus oponent, siis ütle, mis on valesti.

K: Aga milliseid rubriike sa meeleldi ei loe?

M02: Kõik mis puudutab kollast kroonikat, kes kellega käib jne. Politseiteateid ei loe, mul on sellest kõrini. Mulle ei paku need asjad huvi. Jooksvaid, igapäevauudiseid võtan kõrvalt, arvamused artikleid muidugi loen, aga see Delfi on suht tühi. Loen ainult jooksvaid uudiseid sealt.

K: Milline on su lemmik TV-kanal?

M02: National geographic, Animal Planet, Eesti esimene kanal (ETV).

K: Milliseid saateid vaatad meeleldi, milliste vaatamist väldid?

M02: Foorumit vaatan, AK...Ringvaadet, (mõtleb pikalt) eluloolisi vaatan, tähendab Osooni vaatan, muud seal ei ole. TV kolme pealt vaatan neljapäeviti ka Värsket Ekspressi ja mulle meeldib vaadata, kuidas ta kellelegi sisse sõidab. Info osas on see juba teada oleva üle ketramine. Minu arvates tegi ta Pihlile kuradima hästi ära.

K: Kas näiteks „Kahekõnet“ vaatad?

M02: Ja-ja, aga oleneb sellest, kes on persoonid. Aga seal ei olegi nagu mööda persoone praegu olnud.

K: Aga „Vabariigi kodanikud“?

M02: Neid ma eriti ei vaata, sest see on blaa-blaa. See ei vii kuhugile välja ja mitte midagi uut seal ei ole.

K: Mis sa sellest „Ühtsest Eestist“ arvad?

M02: Ma ei tea, ma pole vaadanud, mis see Ühtne Eesti on.

K: See on see, mida teeb N99 praegu.

M02: Aa (hüüatab rõõmsalt). Ma arvan, et...ma arvan, et eee, et sellel on mingi õnnetu lõpp, aiataha läheb. Ta on hästi mõeldud, ta läks kuidagi aplombiga lahti, aga sealt midagi välja ei tule.

K: Milline raadiokuulaja oled ja milliseid jaamu kuulad?

M02: Vikerraadiot kuulan. Seal on näiteks „Rahvateenrid“, Peeter Oleski kirjandussaade – väga suurepärase. Reisisaade jällegi. Ööülikool. Raadio on mul magamistoas, kui und ei tule, siis ta mul alati mängib. Ja uudised loomulikult.

K: Sa kuulad siis Vikerraadiost põhiliselt jutusaateid ja uudiseid?

M02: Jah.

K: Muusikat kuulad?

M02: Muusikavalik on äärmiselt nõme. Ma panin kinni, kui hakkas tulema see „Raspuntsel“. (naerab)

K: Kui sagedasti loed infolehte Teataja?

M02: Vähe. Pole huvitav, pole leidnud sealt midagi huviavat. Ainult seda ajalooülevaadet loen.

K: Mis võiks selles infolehes teisiti olla, et ta sinus huvi ärataks?

M02: Ma ei tea. Minu jaoks on see täitsa null.

K: Kui vana sa oled?

M02: Kuuskümmend neli.

K: Milline on sinu haridus ja amet?

M02: Ülikooli õigusteaduskond, ameteid on mul olnud alluvusega alates Tartmaalt, Lõuna-Eestist ja lõpetades Vabariigiga. Tähendab, igasugustes erinevates vormides on mul olnud tegemist uurimisega. Ja kui uurimisega ei ole seotud, siis on administratiivtöö, näiteks maakonna politseiülem, Politseiameti peadirektor, aga peansionile jäin tähtsate asjade uurija majandusküsimusest, kus sai uputatud pankasid kõvasti.

K: Kus sa elad: korteris, eramus või talus?

M02: Mina olen terve elu pidanud taluks ikkagi põllumajandusega tegelevat maakinnistut. Aga see, et ma maal elan, aga põllumajandusega ei tegele, see on lihtsalt maal elamine.

K: Kaua oled Haaslava vallas elanud?

M02: Alates aastast 1978, seega kolmkümmend kaks aastat.

K: Kui suur on sinu perekond, leibkond ja kes sinna kuuluvad?

M02: Mina ja abikaasa. Kõik teised on ilma peal laiali, iseseisvates leibkondades.

K: Mis sulle meeldib oma kodukohas kõige enam?

M02: Loodus.

K: Mis on selle koha puuduseks?

M02: Loodus. See tähendab, et kõik see mis jääb Kurepalu ja linna vahele, on puhas soo.

K: Mis võiks olla teistmoodi?

M02: See küsimus ei ole asjakohane. Tegemist on ju Tartu linna lähiümbrusega, suht lohakas ja mahajäetud. Näiteks kasvõi see Emajõe poolne külg kõik. Hea küll, see maantee tuli sisse vist alles see sama 1978. aastal, ma mäletan kui asfalteeriti. Enne seda oli siin ikka täiesti pärapõrgu.

K: Kuida oled rahul Haaslava valla juhtimisega?

M02: Ma ei tea...sest et juhtimisega, juhtimise üle otsustada siis, kui mul oleks isiklikke probleeme lahendada ja-ja siis-siis vastavalt sellele, kui kiiresti või objektiivselt see lahendatakse. Aga mul ei ole mingeid vajadusi, mul ei ole vallaga olnud mingeid kokku-puuteid.

K: Milliseid puudusi või häid külgi valla töös näed?

M02: Mm, ma ei tea valla tööst õigesti midagi.

K: Palun räägi mõnest viimasest pos või neg kogemusest mõnes valla asutuses. Raamatukogu, päevakeskus, seltsimaja, spordihoone...

M02: Ei ole külastanud, ei tea öelda. Need kohad ei ole magnetid.

K: Milliseid valla poolt pakutavaid teenuseid sa tarbid?

M02: Ei tarbi.

K: Miks?

M02: Ma isegi tea, mida vald pakub teenusena. Olen seisukohal, et mida iseseisvam oled, seda parem. Vallas on väga nigel kaubandus, see sunnib linnas käima. Vallas sisuliselt puudub kauplus, kust saaks osta igapäevaselt tarbitavat kaupa. See toidukauba valik, mida pakutakse Roiul, see on ju nonsens! Sisseostud teeme kõik ikkagi linnast.

K: Mil määral saad siin harrastada mõnd oma huviala?

M02: Mis puudutab seda valla kultuuritööd (M02 tegeles aastaid valla üritustel fotograafina ja seltsimajas AIP-s juhendajana), siis siin paneb asjad paika minu tervis, mitte see et ma ei tahaks või ei viitsiks. Ma olen käinud koorilauljana mitu korda

Tallinnas laulupeol, ma olen teinud näitemängu, aga kuna mu tervis on nii nagu ta on, siis ma ei saa objektiivsetel põhjustel siin osaleda.

K: Kui aktiivselt osaled ühiskondlikus või seltsitegevuses?

M02: Ei osale, kuna tervis ei võimalda. Tahtmist oleks küll.

K: Kuidas on sinu arvates valla kodanikke kaasatud kohaliku elu-olu puudutavate küsimuste lahendamisse, aruteludesse?

M02: Vot seda mina ei tea. Mulle ei meenu peale ühe paari aasta taguse mingi arengu...ei meenu nimetus, arutelu. Aga peale seda pole midagi olnud.

K: Kui vald hakkab tegema uut arengukava järgnevatiks aastateks, siis kui oluliseks pead seal osalemist?

M02: Arengukava, arengukava on sisuliselt, ongi kohalike inimeste jaoks. Teine asi on see, et mingi projekt peaks valla endal olema, sest nuginii hakkab igaüks seda enda poole kiskuma. Näiteks mind õudsalt häirib, võib-olla ka minu enda terviseprobleemidest tulenevalt, miks ei võiks olla Kurepalu külas mingid viidad, mis juhatavad, kus mingi kinnistu asub, tähistused, sildid. Muidu pean tuttavatele, takso, postiauto või kiirabile pidevalt seletama, et sõida sellest mööda ja siis pööra jne.

K: Milline on sinu arvamus nn põliselanike ja uute elanike osast valla arengus? Nende võrdsetest võimalustest kaasa rääkida valla arengus?

M02: Minu arvates on palju selliseid, kes elavad siin, aga pole valda sisse kirjutatud. Samas aga tahavad ka ju teenendamist saada. Aga noh...inimene on inimene ja elamine on elamine, ja kas ta on elanud siin üks või kakskümmend aastat, ega probleem on üks. Ses suhtes ma ei oska öelda, kuidas neid omavahel vastandada saaks. Aga võttes loogiliselt, kes on endale siia kinnisvara rajanud kavatsusega siin elada, no miks ta siis...Sissetulnud ja kohalikud, ega mehhaaniliselt siin midagi ei tee, küll aeg paneb paika. Arengu poole pealt, siit Kurepalu künga otsast vaadatuna on siin kaks kõige suuremat lahendamata probleemi – see on kergliiklustee ja kauplus. Muuseas, kui palju saab siin vald kaasa rääkida, see on valla õnnetus, jääks see pendelamine ära ja palju asju jääks kohapeale ja hakkaks liikuma.

AITÄH!

N03 intervjuu transkriptsioon

Kuupäev 16. märts

Koht: Roiu päevakeskus

Miks on Sinu arvates vaja valimisi? Nii kohalikke, Riigikogu kui ka eurovalimisi?

Meil on demokraatlik riigikord.

Miks on oluline osaleda valimistel?

Et oma tahet, et valitsusse pääseksid minu...arusaamist mööda vajalikud ja sobilikud inimesed.

Oskad Sa öelda, millised valimised, kas kohalikud või Riigikogu omad olid/on Sinu jaoks tähtsamad? Palun põhjenda.

Minu arvates on need ühesugused...

Aga oskad sa seletada, miks nad on ühesugused sinu jaoks?

Nad on mõlemad olulised ju!

Kellele on Sinu arvates valimised tähtsamad, kas valijale või valitavale? Palun põhjenda

Nad on välja kujunenud tähtsamaks valitavale. Aga peaksid olema tähtsamad valijale. Ma pean endale oluliseks valida. Minule kui valijale on see oluline, aga kas mu naabrinaisele ka oluline on, ma ei oska öelda.

Kuivõrd olulised on või võiksid olla valimised ühele kogukonnale?

Jah, muutuste pärast küll, aga muidu võiksid need kohalikud valimised ka olematta olla.

Kas osalesid 2009. aasta sügisel KOV valimistel?

Osalesin küll.

Miks pidasid vajalikuks osaleda nendel valimistel?

Selleks, et võidaksid need kandidaadid ja mina saaksin oma häälega anda panuse nendele kandidaatidele, keda ma soovin näha vallavalitsuses.

Kust pärines viimastel kohalikel valimistel Sinu jaoks vajalik informatsioon?

Ma käisin...kandidaatide vestlustel, aga ma tundsin enamus kandidaate isiklikult juba pikema aja jooksul. Ma tulin vestlustele ainult selle pärast, et tutvuda nende programmidega spetsiaalselt nendeks valimisteks. Aga neid kui isiksusi tean ma juba aastaid.

Ja kuivõrd piisav see informatsioon Sinu jaoks oli?

Minu jaoks oli see informatsioon rohkem kui piisav, aga...aga ma arvan, et nendel kohtumistel said just valitavad oma programme parandada ja täiustada ja mõelda nii mõnegi tõsise asja üle järele, mida..mis enne oli neil kahe silma vahele jäänud.

Kui sa nüüd järele mõtled, kas oli keegi, kelle kohta omasid nendel valmistel kõige rohkem infot? Miks?

Ma võin öelda, kelle kohta ma kõige vähem informatsiooni omasin, need olid need uued kandidaadid, kes sealt Haaslavalt olid. Neid ma ei teadnud.

Üksikandidaate mõtled?

Jah, need olid need üksikkandidaadid. Aga teisi on ju enne valitud, pikalt enamik on ju juba pikka aega olnud, ennast näidanud. Seal oli palju ju mu õpilasi koolajast.

Oli sul sellevõrra raskem ka valikut teha?

Kergem. (*Naerab*)

Et sul kui õpetajal olid oma eelistused...

Ei, kooliajal õpetajana olles mul ei olnud oma eelistusi, aga...aga praegu ma siiski valin, kellega ma suhtlen. Mul on see vabadus, võimaulus nüüd olemas, eks ole, ma olen salliv inimene tegelikult ja iga laps omaette isiksus ja...ja...ja igal lapsel on oma maailm ja oma elu ja mina kui õpetaja ei saa hinnata seda paremaks või halvemaks, sest mul ei ole õigust teha seda võrdlusmomenti.

Kuivõrd jäid sa rahule informatsiooni levikuga valimiste ajal?

(*Naerab*) Kuidas ma seda peaksin nüüd ütlema, see oli Harju, see oli Kuuste keskmine (*naerab*). Mul oli oma eelistus olemas küll...eee kui valisime eurosaadikuid, esimene eelistus oli see, et eee ma jälgisin, kuidas inimesed laristasid raha enda promomiseks ja erakonnad ja-ja mina leian, et see oli et see oli halb. Ja mina valisin Tarandi ainult selle pärast, et tema oma promiseks nii vähe raha kulutas. Ega mina ei, kuipalju ta kulutas, aga ma sain aru, et seal puudusid igasugused huulepulgad ja pastakad ja kogu see ninu - nännu, kellele pastakaid ja asju nägin, kohe läks kõrvale. Ja kellel suured plakatid olid, kohe kõrvale. See oli...

Ja sama käis ka kohalike valimiste puhul?

Jah, see oli ikka laristamine.

Aga kui nüüd pastakad ja ninnid-nännid ja suured plakatid kõrvale heita, kuidas saaks sinu arvates olulise informatsiooni levikut tõhusamaks muuta? Sest infot on ju vaja.

Informatsiooni on vaja jah. Inimene oma tegevusega juba reklaamib ennast. Et kas ta on aktiivne, suudab haarata teisi, et ta on täna oma tegevusele nähtav. Teine aga teenib oma rahanatukest, ei suhtle, keegi teda ei tunne ja nüüd tahab kandideerida. Mis tolku temast on kogukonnale, vallale, kogu sellele piirkonnale? Kas tast on üldse tolku või ei ole? Ja ta võib siis ennast promoda ja enda pildikesi üles panna niipalju kui tahab ja ta võib niipalju jutukesi rääkida kui tahab, aga kui ma ei näe tema tegusid, siis teda minu jaoks ei ole.

Nii et sinu jaoks on kõige olulisem inimese, kandidaadi tegu?

Loomulikult.

Ma palun, et sa annaksid omapoolse hinnangu Haaaslava vallas toimunud valimistele. Kuivõrd ausad need olid?

Minu meelest olid täitsa ausad. Ma ei ole kuulnud ühtegi probleemi ja ka minul ei tekkinud ühtegi probleemi.

Milliste iseloomuomaduste järgi sa hindad inimest?

Kõigepealt tema maailmavaate avaruse järgi...Punkt kaks, sallivus. (*Vaikus*) Ee, need on kõige olulisemad. Punkt kolm muidugi tarkus, tähendab oskus kasutada oma tarkust. Ja tähendab, õige lause on niimoodi- *oskus kasutada oma teadmisi*. See on minu jaoks inimese tarkus ja inimene oskab kasutada oma teadmisi, tal on avarad teadmised ja lai maailmatunnetus ja ta oskab seda kasutada oma elus, oma töös, oma suhtlemistes, siis on nendel väga head tagajärjed, eksole.

Kelle arvamusega Sa oma perekonnas saad alati arvestada?

Oma pereringis saan ma rvestada oma laste arvamustega. Mina arvestan lastega, nende arvamustega.

Kuidas on nende mõju arvestatav valimiste kontekstis? Kas te arutate omavahel olulistel temadel?

Jah, seda küll. Aga mul on oma isiklik arvamus. Kuigi ma aktsepteerin laste arvamust ka, on mul oma isiklik arvamus.

Aga kohalik tutvusringkond. Kelle arvamusega sa siin saad arvestada?

Iseenda arvamusega (*naerab*).

Kui oluline on sinu jaoks kellegi teise arvamus?

Tähendab, mina leian, et igaühel, kes omab arvamust, on see oluline. Aga kas mina seda aktsepteerin? Ma võin arvestada, et jah, see inimene arvab niimoodi, väga hea! Ju tal on põhjust, ju tal on õigust nii mõelda. Aga kui mina arvan teistmoodi, mina ei hakka temaga diskuteerima, et vot-vot see ajab, ei ole seda. Minul on oma arvamus, ja ma arvestan ja tahan, tema arvab niimoodi. Ja kui tema arvab teistmoodi kui mina arvan, hakkan mina otsima põhjust, miks tema arvab teistmoodi. Ja kui ma leian selle põhjuse, jumal! tal on ju õigus arvata teistmoodi, eksole! Aga ma ei võta sedamoodi, et ma ei tea seda asja, et ütle sina, et ma teen siis samamoodi. Ma ei ole selline. Ma olen liiga põikpäine. Aga on juhtunud ka nii, et ma muudan oma arvamust. On juhtunud. Kui mul ikka asi selgeks tehakse ja puust ja punaseks tehakse, et olen midagi kahe silma vahele jätnud, siis mõtlen ümber küll.

Millal ja millises situatsioonis see oli?

See oli koolis, õpetajate toas.

Seega ei pidanud sa ennast liialt uhkeks, et oma arvamust mitte muuta. Oli see mõne kolleegi arvamus?

Kindlasti. See oli mu toonane ülemus, kooli direktor.

Kuivõrd mõjutas kellegi teise inimese arvamus sinu valimisotsust?

Absoluutselt ei mõjutanud, see on kindel.

Kas sa muutsid valimiskampaania vältel oma valimisotsust?

Ei muutnud. Kohe kui ma sain teada, kes kandideerivad, oli mul selge. Isiklikult minu pärast võivad need kampaaniad olemata olla. Mul on olnud võimalus valida ...kõikidel valimistel kus ma käinud olen, ega ma enne üheksakümnendaid pole valimas käinud (naerab), sest siis mul polnud midagi ega kedagi valida. Ja üldse olidki mul esimesed valimised siin...

Ma võin seda öelda, et viimaste valimiste ajal mind üritati mõjutada, et ma muudaksin oma ostust, aga leian, et mul ei olnud seda vaja teha.

Milliseid ajalehti-ajakirju sa loed?

Maalehte. Maalehte.

Paberil või internetis?

Ma loen seda paberkandjal. Sest seal on sudokud sees.

On Maaleht sul tellitud?

Jah, igal reedel võtan postkastist Maalehe, lahendan ära sudoku, ristsõnad ja siis vaatan, mis on Targu talitas ja siis vaatan, mis on muud ajalehes uudist.

Missugused rubriigid sind Maalehes veel huvitavad?

Metsaleht huvitab. Tähendab, loodusega seotud asjad. Ja maaeluga seotud asjad. Ja ma olen praegu nõrдинud, sest uue peatoimetaja juhtimisel hakkab see ajaleht sõitma natuke poliitika sisse.

Ma saan aru, et poliitika rubriik sulle ei meeldi?

Jah, Maalehes ei ole see minu jaoks oluline. Aga ma arvan, et maarahvale niipalju kui seal väiksed väljaütlemised ja ...arutamised on, ju nad on siis vajalikud, las nad olla siis. See on minu isiklik asi, et kui see mulle...ei meeldi.

Saad sa põhjendada, miks sulle poliitilised rubriigid, artiklid ei meeldi?

Need on nii...primitiivsed. Kuidas mu lapsed ütlesid, pindmised. Pinnapealsed on need kõik. Meie poliitikutel on väga vähe ette nägemise võimet. Aga see pidi meessoole omane olema ja enamus poliitikuid on ju meil mehed.

Kui sageli vaatad TV-d?

Harva.

Aga kui sa siiski vaatad, siis millist kanalit sa eelistad?

Seda kanalit, kus parasjagu krimkat näidatakse.

Kas sa loed ka kriminulle?

Nüüd enam mitte, varem küll jah. Aga nende krimkadega on ju nii, et ma teen ju käsitööd. Ja need krimkad seal käivad, isegi öösel. Seda Komissar Rex'i olen ma mingi 3-4 korda ära näinud ja siis ma saan öösel neid vaadata ja käsitööd teha.

On sul mingid lemmik saated?

Et ma ekstra vaataksin, ei ole. Aga ma hea meelega vaatan ETV-st Ringvaadet. Muideks, aastaid vaatasin ma hommikuti Terevisiooni, aga nüüd ma magan sel ajal ja ma magan maha need saated.

Mille järgi sa saateid valid? Kas teema, autori või millegi muu järgi?

Ma eelistan teatud tegijaid, nagu Kersna ja Välba saateid. Et seega tegijapõhiselt. Arutlussaated – Astrid Kannel. Väga head saated. Aga ekstra ma tema saateid ei vaata. Kui trehva, siis vaatan. Ja üldse on mul telekas enamus aja kinni.

Milline raadikuulaja sa oled? Kui sageli kuulad?

Väga harva. Ütleme üks kord nädalas, pühapäeval, kui pannkooke küpsetan, siis panen mängima, et ehk tuleb muusikat. Mida ma aga kindlasti kuulan ja pärast ka netist üle kuulan, on ööülikool.

Milline arvuti ja internetikasutaja sa oled?

Kindlasti aktiivsem kui teleri ja raadio kuulaja-vaataja.

Millist infot sa netist otsid?

Reuters, BBC, kõik maailma uudised. Aga ma ei vaata näiteks uudiseid ja videoklippe sõdimise kohta. Ja vaatamata sellele, et võib-olla ma kõigest ei saa aru, on ikka huvitav vaadata. Sest vaata, meie maakera on nii väike ja siin toimub niipalju huvitavaid asju, toredaid asju, et nendega tahaks kurssis olla.

Kui sageli loed kohalikku infolehte Teataja?

Alati. Ja kui see ilmub, siis mõtlen, et nii Mare, sa pead ka sinna kirjutama.

Aga miks sa pole siis siiani kirjutanud?

Aga millest ma kirjutan? Mul pole seekord millestki kirjutada. Kui mul on millestki kirjutada, siis ma kirjutan.

Kuidas oled rahul infoleht Teataja poolt pakutava informatsiooniga?

Olen rahul. Mulle meeldivad kõik need teemad, mis seal on.

Kui saaksid infolehe juures midagi muuta, siis mis see võiks olla?

Seal võik üks sudoku sees olla (*naerab*). Ei, minu arvates on vallaleht praegu vägagi normaalne, ei ole enam nii politiseeritud kui varem. Mulle õudsalt meeldib, et lapsed kirjutavad sinna.

Mil määral said said valimistel vajaliku informatsiooni just infolehest?

Jah, sain küll. Seal ei olnud kedagi kellestki esile tõstetud ega kõrvale tõugatud. Minu arvates oli see väga hea. Kellegile ei olnud minu arvates tehtud liiga. Kui palju keegi

suutis ennast pakkuda välja, vot see oli võimete ja oskuste küsimus. Aga see kõik mind ei mõjutanud, mina teadsin...

Kui vana sa oled?

Kuuskümmend veel.

Mis haridus sul on ja mis ametit sa oled pidanud?

Kesk-eri. (*pikk paus*) Ja amet...õpetaja.

Kas elad eramus, kortermajas, talus?

Kortermajas, kortermajas elan.

Kui kaua Sa oled Haaslava vallas elanud?

Kolmkümmend aastat, mis ma valetan, kolmkümmend viis aastat.

Kuidas sattusid siia elama?

Ma olen alati vastanud nendele, kes küsivad, kuidas ma siia satusin, et ma tulin mehele. Aga tegelikult meest ei olnud siin. Meest pole siin kunagi olnud ega saa olema ka. Mul sai suunamine läbi ja ma tahtsin Tartumaale tulla. Enne töötasin Harjumaal. Ja kuna ma olin oma mehega juba tuttav, tema oli juba Tartus, elas ühikas. Siis ma tulin siiapole vaatama, töökohta vaatama. Oli valida meie kooli, Võnnu kooli ja Ülenurme lasteaia vahel. Ja tänu meeldivale kohtumisele siinse kooli direktoriga, otsustasin selle koha kasuks. Ja aasta hiljem abiellusin. Ja niimoodi me mehega elasimegi, mina siin ja tema linnas ühikas.

Kui suur on Sinu pere? Kes sinna kuuluvad?

Minu perekond on minu mees. Lapsed on juba juba täiskasvanud, elavad omaette.

Mis Sulle meeldib oma kodukohas kõige enam?

Avarus.

Aga kas sellel kohal on ka mingid puudused?

(*mõtleb kaua*). Selle koha puuduseks on see, et siin ei kasva õunapuud. Pinnas on selle jaoks liiga liivane ja kruusane. Kümme aastat ja puu on värsind.

Kui oleks Sinu teha, siis mis siin võik olla teisiti?

See ei ole küll minu pere, minu laste probleem, aga see laste arv, kes läheksid sügisel siia Roiu lasteaeda oleks suurem kui nende laste arv, kes läheksid sügisel Sillaotsa kooli lasteaiarühma. Kindlasti jääb neid lapsi, keda sinna kooli ei viida. (*paus*) See hakkab olenema sellest, kuidas need lapsed hakkavad koolis käima. Kas viib buss või inimesed ise oma autodega. Kui mul autot ei ole, siis bussi peale ma oma last ei pane. Mul ei ole aega teda sinna kooli viia, kui ma pean ise linna tööle minema. Tähendab, nendel on kõige suurem probleem, kellel puudub isiklik sõiduvahend. See on välistatud, see laste Sillaotsale viimine. Tähendab, ta võtab lapse linna kaasa, ta leiab teise väljundi oma lapsele.

Kui oleks sinu teha olnud, siis sina ei oleks seda viiendat rühma sinna Sillaotsa kooli viinud?

Ma ei ole tagantjärele tark. Ma olin algusest peale selle vastu, et lasteaeda topiti kõik need suured saalid ja hambaarstid, kui kõik need oleksid võinud olla siin vanas kontoris. Ja see hoone, kus praegu on BaltOil? Kas sinna ei oleks ära mahtunud hambaarst, perearst, päevakeskus? Kas sinna poleks raamatukogu ära mahtunud? Kõik oleks sinna ära mahtunud! Aga oli vaja see hoone maha müüa. Nüüd haiseb siin. Eriti see sama (kus asub päevakeskus) maja kannatab. Vot oleks minu tegemine.

Kuidas oled rahul Haaslava valla juhtimisega?

Üks asi on. Puudub saun ja puudub kirik meie rahvale. Need on asjad, mis on vajalikud eriti vähem liikuvatele eakatele inimestele.

Aga kas kihelkonnakirikutest Võnnus ja Kambjas ei piisa?

Aga kuidas minusugune ilma autota sinna läheb?

Väiksemamõõduline palvemaja. Mida sellest arvad?

No see peaks olema ikka mitmefunktsionaalne, sest ma kujutan ette...

Miks on kirikut vaja?

Hingehoidu on vaja. Enamus inimestele on vaja hingehoidu. Sest see on siiski kristlik ühiskond. Aga peab olema selline võimalus, või selline hoone, kus...kus....saaks teenistust läbi viia, või või armulauda või need elemenaarsed, mis on need kiriku funktsioonid. Paganana ei tea ma neid asju nii hästi, eksole. Usuõpetuse vastu koolis olen sada protsenti, olen pagan. Aga ...et need kristlikud institutsioonid saaksid ikka toimida, selleks peaks ruum olema. Et hing saaks kasitud. Ja ihu tahab ka kasimist. Ja need vana baabad, kes ei teadnud sellest suurest sauna aktsioonist, mis kavatseti koolis teha, midagi! Nad on kahe käe ja kahe jalaga selle poolt, et minna sauna. Baaritsa korralikult ja leili visata ja naabrimutiga juttu rääkida! Jah, kõigil on kahju, meil kõigil on kahju sellest asjast, mis siin raisku läks. Meil oli ju saun, lasteaiast edasi, üks õnnetu majalobudik on seal maja ääres. See on saun. Aga see erastati ju ära. Kõik!

Mis ajal see erastati?

Siis kui see kõik see suur erastamine oli. Siis kui me oma korterid erastasime.

Kellele saun enne kuulus?

Sovhoosile kuulus. Sovhoosi saun oli, aga lasti ära erastada. Nüüd on see totaalselt amortiseerunud. Seal oli meeste osakond ja naiste osakond, ma olen seal küll ja küll saunas pesemas käinud. Ma ei ole küll ise sauna inimene, aga ma olen nende poolt, kes sauna tahavad.

Kuidas oled rahul vallavalitsuse ja volikogu tööd kajastava info kätte saadavusega?

Kas ma just tahaksin teada, mida nad teevad? Nagunii teevad nad oma tööd ja nagunii on neil oma plaanid, eksole. Kõik on kirjas, kõik on avalikustatud. Kõik on olnud ajalehtedes, kõik on olnud valimistes. Aastaplaanid, igasugused plaanud on ju olemas. Kui ma tahan, ma loen, et ah-aa, kas on tehtud või ei ole. On ka selliseid asju, nagu

näiteks sild kukkus kokku. Tõesti, selliseid apsakaid võib juhtuda. Selle eest ei ole kaitstud keegi ja siin tuleb teha, millegi arvelt teha. Sest meie elu on praegu selline. Tähendab, kui ma näen, et kusagil jääb midagi tegemata, ma ei hakka karjuma, ma tean, et see kasutatakse kusagil mujal, kus seda on rohkem vaja. Vajalikus kohas.

Oskad sa lahti seletada, milles seisneb ühe valla või üldiselt omavalituse toimetulek?

Firmadest. Ettevõtlikusest. Siin ei ole midagi parata. Raha paneb kõik asjad paika. Ja see annab meie vallas eriti tunda. Seepärast, et meil on väha ettevõtteid, meil neid tulmaksusid tuleb suht vähe valda ei tule vist eriti. Ma ei kujuta küll ette, kui hästi vallarahvas teenib, kui suured palgad on vallarahval ma ei tea. Kui suured kasumid on firmadel? Aga silmaga on näha, et meil ei ole firmasid. Ja ma ei tea, kui suur on nüüd töötuse protsent. Minu silmapiiril on 1 või kaks töötut

Sinu majas, kus sa elad või tutvusringkonnas üldse?

Üldse minu areaalis. Jah, mõned töötud on küll. Ja mõned teevad sundolukorras selliseid töid, mida nad tavaliselt ei teeks. Ütleme, on need kodude koristajad, kes läksid linna kodusid koristama. Ma olen kindel, need naised seda tööd ei teeks. Nad on hoopis rohkemaks võimelised ja andekamad, aga noh sundolukorras teevad seal ja neil on tööd ja sissetulek. Samas ma tean inimesi, kes ei lähegi tööle, kes ei proovigi minna tööle.

Aga millest nad elavad?

Toimetulekust.

Ja tulevad välja?

Tulevad välja jah, sest kusagil on veel mingi iminapp, mis toidab, eksole. Aga siin on ka selliseid inimesi, kes ei tule abi küsima, sest abikaasa töötab kusagil või on niimoodi, et ei olegi vaja.

Nii et sina, kui vaatad oma lähiümbrust, ei saa öelda, et asi oleks hull?

Näiteks oma majas, ma ei saa aru, et asi oleks hull. Sest ma tean oma majas kahte töötut.

On nad juba kaua olnud töötud?

Ei ole. Üks on joomise pärast, palun väga! Ja teine on koondatud. Kõik! Sada inimest on majas. Ma ei kujuta ette, kui palju sajast inimesest on nüüd töövõimelised, seal on lapsed ka. Ütleme kolmkümmend kuus korterit on majas, iga korteri kohta on üks töövõimeline inimene, sest seal on pensionäre ka...

No keskmiselt siis kolmandik?

No jah, vast niimoodi jah.

Ja siis see üks kolmandik peab üleval kaht kolmandikku.

Sinna kuuluvad ka ju pensionärid, kes peavad ennast palju paremini üleval, kui mõned töölised. Aga kui suures plaanis vaadata, siis see töötus on ikka väga valus asi.

Milliseid puuduseid sa näed valla juhtimisel?

Praegu ma ei näe üldse, mis seal vallas toimub. Mul ei ole tegemist, mul ei ole sinna asja. Ütleme, kui mul oleks sinnapoole asja, siis ma vast näeks, aga momendil...

Sa ei oska oma hinnangut anda?

Jah, momendil ma ei näe midagi ja ei oska anda. Ma ei saa kritiseerida, ei saa öelda head ega halba.

Palun meenuta mõnd hiljutist positiivset või negatiivset kogemust mõnes valla allaasutuses?

Ühtegi negatiivset kogemust ei ole, kõik on positiivne.

Milliseid valla teenuseid sa tarbid?

Käin päevakeskuses seltskonna pärast, samuti raamatukogus, perearsti juures. Siit olen saanud väga positiivseid kogemusi.

Mil määral saad kohapeal tegeleda siin mõne oma harrastusega?

Saan. Saan niipalju kui ma tahan. Kuuekümnendaastasena mul pole enam ka selliseid huvisid ja harrastusi, mida siin kohapeal teha ei saaks. Mul meeldib lihtsalt see, mis mul praegu on. Teen käsitööd ja tunnen sellest rõõmu.

Kui aktiivselt osaled ühiskondlikus või seltsitegevuses?

No kui seda käsitööringi arvestada, siis see on üks koht ja võimalus, kus koos käia, asju vaadata, õppida ja teha. Ja kuna mulle meeldib seltskonnas olla ja suhelda, siis teen seda rõõmuga. Oma kortermajas olen ühistu juhatuse liige. Meie majas pole korteriühistu esimeest, meil on juhatuse liikmed. Aga nüüd rahvaste suure rände puhul on juhtunud niimoodi, et mina olen ainuke allkirjaõiguslik juhatuse liige alles jäänud. Ma ei tea, mis neil tänapäeva inimestel viga on, liiga kergesti panevad oma kohustused maha, astuvad uksest välja ja ongi kõik.

Missugused ülesanded sul juhatuse liikmena on?

Mul on konkreetsed ülesanded juhatuses, et...et...need puudutavad kommunalteenuseid, see ongi põhiline ülesanne. Juhatuse põhiülesanne on vahendada kommunalteenused, see tähendab leida firmad, kes pakuvad teenuseid ja rahva pooltmis on vajadused ja et...saavad ära makstud. See on ...see on juhatuse ülesanne. No sinna alla kuuluvad küte, elekter, vesi, prahivedu, tänavate puhastamine. Ja see on põhiülesanne. Tähendab mina pean andma iga kuu kõik näidud, kellega lepingud on tehtud. Need vee, elektri ja gaasinäidud. Ja siism tulevad need arved, raamatupidaja jagab need korterite peale laiali. Kõik. Raamatupidaja annab mulle aru, kuidas arved on makstud.

Kas sa teed seda ühiskondlikus korras?

Tegelikult on see...ee..tasustatav töö ja see on väga kallis töö. Selle eest saavad linnas suurtes majades iga korteri pealt 100 krooni, vot. Aga ma leian, et kui mul oleks oma maja, siis ma pean täpselt samu asju tegema, eksole.

Mis sa arvad, kuivõrd on valla kodanikke kaasatud kohaliku elu-olu puudutavate oluliste otsuste ja küsimuste aruteludesse?

Aga loomulikult on! Vaata need mõttekojad 1. mail. No muidugi võiks selliseid mõttekodasid ja mõttetunde võiks veel teha. Vaata kui meil on siin need Sulle-Mulle

Täikad, kui võtta ja teha sinna üks mõttekoda. Et seal arutada probleeme ja teemasid, mis on vaja vallas läbi küpsetada.

Aga kuidas sa seda ette kujutad? Inimesed tulevad kokku ja arutavad laua ümber?

Oot, sa mõtled ikka jõululaata?

No ja, aga need Sulle-Mulle, seal võiks ka olla mingi esinemine, mingi filmi näitamine, ma muidugi ei tea, kas filmi näitamist on praegu üldse võimalik teha, täitsa vabalt võik olla mõni film. Et kõigepealt on kinu ja peale seda on mõttekoda.

Väga huvitav mõte.

Ja siis saaks vallarahvaga suhelda.

Aga mis sa arvad, kas siin on piisavalt selliseid inimesi, kes tuleks selle mõttekoja ideega kaasa ja kellel oleks midagi öelda, kes julgeks midagi öelda? Kas rahvas julgeb oma mõtteid välja öelda?

Ma arvan, et ideid on piisavalt, on nii ja naa. Inimesi on nii ja naa. Siin on mitmesuguseid inimesi. See on maakoht siiski. Siin on paikseid inimesi ja on sisse tulnud inimesi. Vot sellest oli meil valimiste ajal palju juttu. Et inimene peab mingi aja siin koha No kas laua ümber või ringis.

Mõni valla esindaja võiks ka kambas olla, kes juhiks seda arutelu ja seisab hea, et need mõtted ikka kusagile jõuaksid ka?

Jah, jah, jah. Ja siis tehtaks nagu resümee, tulemus siis sellest. Täitsa võiks olla.

Et nagu avalik arutelu?

Jah, ma nüüd tervet päeva pole seal olnud, aga seal on mingi aeg olnud esinemisi, ja..

pead elama ja ennast näitama, kui teda võetakse omaks. Muidu on võõras. Ta võib olla küll tore ja rõõmus nägu ja tere, et tulid ja rääkisid ja plaanid nii ja tore et ära läksid. Ja tuli uus, kõik vaatasid, et mida ta suudab. Nii on siin aastaid olnud. Ja need noored, kellele siin on Tartu magala, need ei tule iialgi sinna. Ja minugi majas on selliseid inimesi palju. Vot kui nende lapsed jäävad juba siia, hakkavad siin lasteaias käima, hakkavad lapsed omavahel suhtlema, siis võime midagi loota.

Aga samas on ka nii, et ega inimene ise ei tule oma juttu rääkima, kui ei ole teema välja antud. Inimene tuleb siis juttu rääkima, kui kümme teemat on välja antud, ja toob siis üheteistkümnenda juurde.

Milline on sinu arvamus nn põliselanike ja uute elnike osast valla arengusse, nende võrdsetest õigustest öelda midagi olulist kohaliku elu tasandil?

No see on 50:50. Kohalikud on äraootaval seisukohal, et no mis te siis teete, uued aga mõtlevad, et mis teil siin ka siis on. Ja minu arvates on neil kõigil võrdsed võimalused ja kohustused

Kes paistavad vallaelus hetkel rohkem silma, kas põlisasukad või uustulnukad?

Põliselanikud ikka. Põliselanikud eristuvad tugevalt, sest uute seas on liiga suur see protsent, kes peavad seda magalaks. Kuigi ma tean, et seal Kurepalu ja Haaslava küla poolt on lapsi tulnud seltsimaja üritustele. Lausa lust ja rõõm!

Neile on antud see võimalus. No ja ma leian, et kui inimene kandideerib volikokku, tal on võimalus see punane, oranž, sinine, kollane paber mulle postkasti panna, kus neil on teema, kus neil on vaja, et ma ka saaksin mõelda kaasa, pakkuge veel mulle üks paber sinna postkasti, kui ajalehte ei mahtunud ära, eks ole. Aga nüüd ma enne ei näe neid lipikuid kui tulevad uued valimised. Mis tähendab, et ma tahan, et mitte ainult valmiste aastal ei tulda minuga rääkima, vaid igal aastal, olenemata valimistest.

AITÄH!

Intervjuu N04

Aeg: 21.04.2010

Koht: Metsanurga küla, intervjuueeritava pool kodus

Kestvus 44:04

K: Miks on Sinu arvates vaja valimisi? Nii kohalikke, Riigikogu või ka europarlamenti omi?

N04: No ma ei tea. Kuna me elame demokraatlikus riigis, siis on ette nähtud, et rahvas peab valima ja miks mitte, miks ei peaks rahvas valima? Inimesed elavad selles riigis, selles vallas, ükskõik mis-mis-mis haldusüksuse või...mis iganes, siis need...omad eelistused oma-oma need...eesseisjad peaks rahvas ikka ise valima.

K: Miks on oluline osaleda valimistel? Sina kui valija, miks on sul oluline osaleda?

N04: No see on kodaniku kohus põhiseaduse järgi, aga kui kõik mõtleksid, et mis minu hääl loeb või nii, siis ei valiks ju keegi ja jääkski valimata.

K: Kas käidki ainult sellepärast valimas või tahad ...

N04: Ei, ma tahan, et minu ...et ma saaksin oma panuse anda, et-et ka minu arvamus loeb sellesse, et kuidas meie...meid juhitakse, valitsetakse nii-öelda.

K: Oskad sa öelda, millised valimised, kas kohalikud või riigikogu omad on sinu kui Haaslava valla elaniku jaoks tähtsamad? Võib-olla osakad ka seletada, miks?

N04: No kõige lähemalt puudutavad ikka valla valimised, need on nagu kõige lähemal. Aga..eks ikka kõik ole, riigikogu valimised ka ole, et alguse saab sealt ju...et noh...et-et need on ka tähtsad ju! Aga-aga just nagu kõige rohkem puudutab ikkagi oma-omavalitsuse...valimised.

K: Kelle jaoks on sinu arvates valimised olulisemad, kas valijale või valitavale?

N04: Ma arvan, et rohkem on nad praeguse poliitilise olukorra järgi on nad va-li-ta-va-le tähtsamad, aga muidu võiks olla ühetähtsad.

K: Aga mis siin poliitilisel maastikul siis praegu on?

N04: Praegu tundub nii, et see, kes sinna saab kuskile, siis see on nagu...see on hästi saadud. Et (naerab), et oled nüüd umbes...veski juures ja sulle tuleb nüüd suurem kotitais kui teistele.

K: Aga kui nüüd sina lähed oma demokraatliku ühiskonna kohust täitma, siis sa ju lubad...

N04: Siis ma lubangi valida selliseid, kes-kes tunduvad mulle, et ei ole selliste põhimõtetega, et kui ma nüüd sinna saan, siis ma ikka enda kasuks.

K: Saan aru, et sulle ei meeldi, kui poliitikul on käed-küüned enda poole.

N04: Jah, sest tema peabki olema selle jaoks, et rahvast esindada...mitte ennast.

K: Et valitav peaks rahvast esindama?

N04: Jah.

K: Kas osalesid 2009 sügisel KOV valimistel?

N04: Jah, osalesin.

K: Miks pidasid vajalikuks osaleda nendel valimistel?

N04: Et valida...või anda oma panus, et äkki jõuab keegi...volikokku selline, keda mina tahaksin, et sinna jõuaks.

K: Mille järgi eelistad valitavat? On see mõttelaad, maailmavaade?

N04: Jah, et ta esindaks minu huve. Ja et ta oleks nagu noor, mina valin eelkõige seda, kes on noor. Kui sa ise oled noor, siis võiks ju toetada noori ka, et neil oleks ka võimalus.

K: Millise infokanali kaudu said valimistel vajaliku informatsiooni? Olid need sõbrad-tuttavad, infoleht või veel miski muu?

N04: KOV valimistel olid muidugi need infolehed ja sellised lendlehekesed, mis tulid postiga koju ja-ja valla „Teatajas“ oli ka.

K: Kas see informatsioon oli piisav?

N04: Ma arvan küll.

K: Omasid sa piisavalt informatsiooni kõigi kandidaatide, valimisliitude ja erakondade kohta?

N04: Jah, ma ei leidnud parasjagu mitte ühtegi, kelle kohta poleks olnud varasemat informatsiooni. Kõigi kohta oli olemas.

K: Aga kas oli keegi, kelle kohta teadsid rohkem infot kui teiste kohta?

N04: Võib-olla nende kohta, keda tundsin, aga-aga, minu arust oli nagu kõigi kohta siin mingisugune info ära toodud.

K: Kuivõrd olemasolev info aitas sul valimisotsust teha?

N04: (mõtleb kaua) See ei olnudki nii väga oluline. See info kinnitas minu valikut. See, mis oli seal kirjas, see nagu veel kinnitas minu valikut. Valimiseelne info ei muutnud minu arvamust.

K: Kuidas saaks sinu arvates valimisinfo levitamist muuta efektiivsemaks? Kas seda on üldse vaja teha?

N04: Mulle meeldis see, mis oli selle...ee, mis oli eelmistel KOV valimistel, et oli nende inimeste kohta kirjutatud veidi, et nagu hobidest ja, mulle meeldis see. Et varem ei ole minu arvates sellist asja nagu olnud, et on neid tühje lubadusi nii-öelda, et...et minu arust, et see oli hea, et ei olnud neid lubadusi ja minu arvates see kohalikel omavalitsustel see on täiesti piisav, kui..kui postiga tuleb koju igaühele see iga-iga valimisliidu või-või-või kandidaadi kohta mingi info, aga just see, mis seal kirjas on, on oluline. Et ma nagu ei näe, et peaks rohkem midagi...

K: Et sa loeksid parema meelega seda, kes see inimene on...

N04: Ja tema põhimõtetest ka! Miks ta tahab sinna...volikokku saada, et-et-et neid lubadusi ...parem siis pärast teod kui need lubadused.

K: Lubadustega sind ära ei osta?

N04: Ei.

K: Sinu jaoks on oluline, mis inimesega tegu ja millised on tema põhimõtted.

N04: Jah, et miks ta sinna üldse saada tahab.

K: Kuivõrd ausad olid sinu arvates KOV valimised Haaslava vallas? Oled sa kuulnud häälteostmisest, mõjutamistest?

N04: Ei ole küll. Ma arvan küll, et need olid ausad valimised.

HOIAKUD

K: Milliseid isikuomadusi hindad inimeses juures kõige enam?

N04: Kui valitava puhul, kui ma peaksin valima, siis kindlameelsust ja-ja otsusekindlust ja et ta oleks selline tugev iseloom, et ta ei oleks selline leebe ja järeleandlik. Ja võib-olla isegi selline, et jõuga edasi, et selge siht on silme ees.

K: Ka siis, kui tuleb vastu võtta mittepopulaarseid otsuseid...

N04: Jah, ka siis. Just see, et vahel on vaja neid ebapopulaarseid otsuseid, et-et populismiga ei jõua...sihtmärgini või ei saavuta...

K: Ei pea niivõrd valijale hetkel meeldima, kuivõrd kaugem siht on tähtsam.

N04: Nii jah.

K: Kelle arvamus on sinu jaoks kõige olulisem, seda nii elulises mõttes kui ka selliseid olulisi otsuseid vastu võttes, ka näiteks valimiste ajal.

N04: Vanemad on need, kelle arvamus on minu jaoks oluline, aga-aga valimistel ma küll nende arvamusega ei arvesta (naerab), et siis noh, ma otsustan ikka ise. Ma arvan, et on ka tähtsamaid otsuseid, mil ma küsin nende käest nõu, et valimistega saan ma ie hakkama.

K: Valimisotsuse tegemiseks ei ole sul vaja kellegi heakskiitu.

N04: Ei.

K: Kuivõrd oluline on sinu jaoks kellegi teise inimese arvamus mõnes sinu jaoks olulises küsimuses?

N04: No mingil määral ikka, aga-aga, ma ei ela küll nüüd selle järgi, et mis teised mõtlevad ja arvavad, ma vaatan ikka kuidas endal on...hea.

K: Ja kui see puudutab nüüd valimisotsuseid, siis...

N04: Ei, ma ei ole selline, kes läheb üldise vooluga selles osas kaasa. Kui minul on oma valik tehtud ja-ja, siis ma jään selle juurde kindlaks.

K: Millisel juhul oled nõus muutma omapoolset arvamust, seisukohta?

N04: No siis peab see kandidaat millegi, ma ei tea millega, hakkama saama, et millegi, midagi tegema või...ma ei teagi, midagi halba ühesõnaga, ...et ma nagu muudaksin

oma valikut. Näiteks kasvõi see häälte ostmine või...kui ma teaksin, siis ma...siis ma muudaksin oma meelt.

K: Olid need sul esimesed valimised või oled enne ka juba valinud?

N04: Olen enne ka valinud.

K: Oled sa valimiskampaania ajal muutnud oma otsust?

N04: Ei.

K: See mõte ja valik, mis on juba alguses tehtud, selle juurde jääd?

N04: Jah, niis see on olnud.

MEEDIKASUTUS

K: Kas sa loed ajalehti ja ajakirju?

N04: Ja.

K: Milliseid? Palun nimeta.

N04: PM näiteks ja (naerab) ja veel on need koduteemalised ajakirjad, ma ei tea, neid on ikka..

K: Kas need on teil tellitud?

N04: Ja. Meil on „Pere ja Kodu“ ja „Kodu ja Aed“ ja siis on vist kõik.

K: On veel mõni ajaleht teil tellitud?

N04: Ajalehtedest on vist „Maaleht“ ka vahepeal. Aga-aga, tellitud on ka need ajakirjad ja mingi ajakiri „Maakodu“ on ka. Aga internetist loen ma ka...mulle endale meeldib Eesti Ekspress.

K: Eesti Ekspressi loed internetist?

N04: Jah, mul läheb alati neljapäeviti meelest ära seda osta.

K: Võid sa öelda, et Eesti Ekspress on su lemmik ajaleht?

N04: Ajalehtedest küll, seal on see uuriv ajakirjandus osa on suur.

K: Sulle meeldib lugeda tõsisema ja uurivama sisuga artikleid?

N04: Seal on mõningaid, noh, seal on ka sellist sopakeerutamist (naerab), aga seal on selliseid asjalikke asju ka, et...

K: Kas sa mujalt ajalehtedest pole sarnasid artikleid leidnud?

N04: Ei noh, PM-s on ka selles mõttes, tema selles mõttes ongi kõige asjalikum ajaleht, sest need SL Õhtulehed ja need on kuidagi veidi kollased. Seda kollast ajakirjandust tuleb televiisorist ka, selleks ei pea lehte lugema (naerab).

K: Milliseid rubriike sa ajalehtedes meeleldi loed?

N04: No need uurivad ja kõik päevakajalised artiklid, mis on ju praegu ka sellised...ja poliitika – ma nagu ammu, enam noh...

K: Poliitika on pigem see rubriik, mida sa meeleldi ei loe?

N04: See peab olema ikka väga hea artikkel, pealkiri peab paeluma, sest enamasti on jamps (naerab). See, mis toimub riigikogus ja kuidas erakonnad omavahel kätšivad, see hakkab juba ära tüütama! Võiks juba midagi uut tulla (naerab).

K: Kas sa televiisorit ka vaatad?

N04: Ikka vaatan.

K: Palju sa päevas televiisorit vaatad?

N04: Ma ei oska öelda. Oleneb päevast, sest teatud päevadel on sellised asjad, mida ma tahan vaadata.

K: Kas sul on lemmik kanal, mida vaatad?

N04: Ma ei ütleks, et kindel kanal on, teatud saated on, mis tulevad erinevatel kanalitel.

K: Millised on su lemmiksaated?

N04: Mulle meeldivad krimiseriaalid, neid ma vaatan siin, et esmaspäev, teisi..., enam teisipäeval ei ole, aga-aga krimi ja haiglaseriaalid, mida ma vaatan.

K: Need on põhiliselt siis TV 3-e pealt?

N04: Kanal 2-e pealt on ka, see Metallist ja...

K: Haigla omad vist enamasti TV 3-e pealt?

N04: Enamus jah, ETV pealt on see Kiirabihaigla.

K: Aga milliste saadete vaatamist sa hea meelega väldid?

N04: Mm, Krimi ja Raport, need kuritegevuse saated.

K: Krimi seriaale sul meeldib vaadata, aga saateid mitte?

N04: No see on ju väljamõeldis, aga miks ma peakssin seda vaatama, kuidas neid magavaid joodikuid kainestusmajja veetakse ja tean ju, et see on olemas, ma ei pea seda veel üle vaatama.

K: Kuulad sa ka raadiot?

N04: Ikka kuulan jah.

K: Kuna sa oled enamus aega kodus, siis milline osa on raadiol sinu igapäeva elus?

N04: Ja, praegu on nagu pidevalt et-et taustaks või nii.

K: Mis eesmärgil sa raadiot kuulad, on see muusika, jutusaated, uudised või lihtsalt taust?

N04: Taust jah, või siis muusika. Kui ma tahan muusikat, siis ma kuulan pigem mingit plaati, siis on kindel, et-et mulle meeldib see, raadiost tuleb niivõrd erinev selline, see on tõesti nagu taustaks pigem.

K: Aga raadiost tulevad uudised?

N04: Ei, ikka kuulan uudiseid.

K: On ka mõni jutusaade, mida sa meeleldi kuulad?

N04: Ma ei...ma nagu ei jälgi nende raadiote...seda päevakava, selles mõttes ma nagu ei tea, mis nagu kus on, et kui ma kuulen mingit reklaami, et see võiks olla huvitav saade, et siis ma jah, kuulan seda saadet, enamasti mul seda ei ole (naerab), et kui mul on meeles, et...et...et sellisest raadiojaamast tuleb sellisel päeval selline saade, siis ma kuulan seda jah.

K: Kui sagedasti loed kohalikku infolehte Teataja?

N04: Nii sagedasti kui ta ilmub.

K: Kuivõrd oled rahul infolehe poolt pakutava informatsiooniga?

N04: Noh, väike vald, ma ei tea, mis seal ikka nii väga kirjutada on...minu arvates on täitsa piisavalt, et seal on mis volikogu teeb ja...mis üritused toimuvad ja...minu arvates on nagu...

K: Kui sul oleks võimalik infolehe juures midagi muuta, siis mis see oleks?

N04: (mõtleb kaua) Ei teagi selle...lehe koha pealt...seal on nagu igast asjast midagi. On need kultuuri mingid need, et praegu on see lugemisaasta, siis see, et kui raamatukogus on mingid külalised ja...ma ei oskagi nagu öelda, mida muuta...ma ei oskaks midagi ise paremini teha, et mida ma laiman, kui ma midagi ei tea. Siin ei ole ju nii midagi, millest kirjutada, selles mõttes, et noh kui on mingi üritus, siis sellest pärast kirjutatakse, kui on midagi juhtunud, siis sellest ka kirjutatakse, politsei kirjutab, et ma ei teagi. Kas siin ongi midagi põnevat, millest kirjutada... Võib-olla mingitest põliselanikest, kes on näiteks seal, tegelevad millegi huvitavaga või üldse huvitavad isikud, kes meil siin elavad, et nagu-nagu sellest tuli välja, kui jagati neid preemiaid, et sealt tuli välja kui palju huvitavaid ja tarku ja andekaid inimesi on meil vallas ja et võib-olla natuke neist kirjutada et...sest elame küll suhteliselt sellises väikeses kohas nii, aga-aga ei teagi nagu et...

K: Et võik rohkem inimesi tutvustada?

N04: Noh kas just tutvustada, ma räägin need üksikud huvitavad persoonid, kes on need...igastühest ei ole ka midagi kirjutada (naerab).

K: Oskad sa öelda, mil määral said valimisteks vaja mineva informatsiooni just infolehest Teataja? Oli see info piisav?

N04: Seal oli küll jah, kõigi kohta vist midagi oli. Ma arvan, et enda jaoks sain ma küll piisavalt, et kuna mu otsus oli selles mõttes et peaagu tehtud, et siis mind nagu väga ei huvitanud ka (naerab), et eks ma ikka huvi pärast lugesin nende kohta, kes seal olid, et mis nad siis kirjutavad.

RAHULOLU

K: Kui vana sa oled?

N04: Peaaegu 22. Nädala lõpus saan 22 (naerab).

K: Milline on sinu haridus ja kus sa töötad või õpid?

N04: No olemas on keskharidus, aga õpin Tervishoiu Kõrgkoolis bioanalüütikuks.

K: Kus sa elad? Eramu, korterelamu, talu?

N04: Ma arvan, et see on eramu. Talu? Talu on ikka see, kus on loomad ja mingisugune põllupidamine. Pigem on see nagu eramu.

K: Kui kaua oled sa Haaslava vallas elanud?

N04: 21 aastat, ühe aasta olen mujal elanud.

K: Oled sa siin ka sündinud?

N04: Jah. Me vahepeal elasime ühe aasta mujal.

K: Kui suur on sinu perekond ja kes sinna kuuluvad? Leibkond.

N04: Praegu on meid 7 tükki. Minu vanemad, õde ja vend, mina, minu väike poeg ja minu elikaaslane.

K: Mis sulle meeldib oma kodukohas kõige enam, nii külas kui vallas?

N04: No külas on see, et piisavalt privaatne on see ja-ja mulle meeldivad tegelikult ka need inimesed, kes siin elavad. Ja vald on ka selline, et-et-et kõik on nagu piisavalt lähedal ja samas ka piisavalt kaugel.

K: Palun seleta, mis asub lähedal?

N04: No näiteks mulle meeldib see, et pood ei ole, linnas on näiteks nii, et pood mulle nii lähedal, et kui mul tuleb mingi isu peale, siis ma ruttan poodi ja ostan, aga siin ma ei võta seda retke ikka ette ja lähe poodi (naerab).

K: Oled sa rahul kohaliku poega?

N04: Ja. No esma-esmatarbe värk on kõik olemas.

K: Näed sa oma kodukohas ka mingeid puudusi?

N04: No meil siin see bussitransport on täiesti...täiesti imelikel aegadel käivad siin, nendega näiteks tööl käia niimoodi pole võimalik. Just siin, et Roiul ja Kurepalus rohkem neid busse üldse, et meil käib siin ainult kolm bussi ja needki käivad mittevajalikel aegadel.

K: Aga kui perel on autokasutus võimalus, siis...

N04: Siis-siis see probleem ei ole. Aga vahest, kui ma olen ise kodus olnud, kui mul pole nagu auto võimalust ja-ja kui ma tahaks kuskile minna, siis-siis bussiga minek ei tule nagu eriti...

K: Tunned ennast häirituna?

N04: Ja.

K: Mis siis võiks olla teisiti? Bussitransport?

N04: Ma arvan küll, jah.

K: Aga muud sa nagu ei muudaks, vahetaks?

N04: Ma ei näe nagu selliseid suuri, selliseid drastilisi puudusi, noh. Ma pole ka väga selline vinguja ka, et kui ma vaatan siin telekas ka, et kellel uputab ja kellel vesi põlvini toas, ma ei näe, et meil oleks...väga hullu.

K: Kuidas oled sa rahul Haaslava valla juhtimisega, pakutavate teenustega?

N04: (ohkab) See on raske küsimus, sest ma...

K: Millised on su kokkupuuted valla asutustega?

N04: Vot ongi, et kokkupuuteid polegi väga. Et ma olen nagu oma isiklikes asjus, enda isiklikes asjus vist seal vallamajas käinud ainult üks kord, kui ma käisin lapsele nime panemas ja-ja noh...me ie olegi otseselt nagu...ühe korra olen veel, siis kui vanatädi ära suri, siis surmatunnistusel järel käinud, aga ma polegi seal rohkem käinud.

K: Ja mis muljed sul valla asutusest, ametnikest jäid?

N04: Ei, selles mõttes on hea, et kui ma sinna lähen, siis keegi ikka tegeleb minuga, et...et ei pea ootama.

K: Kas ma saan siis õigesti aru, et kuna sul on kogemusi vallaasutustega veel suhteliselt vähe, siis ei oska sa teha ka ettepanekuid, kuidas üht või teist teenust paremini pakkuda?

N04: Ei oska jah.

K: Tuled oma eluga ilusasti toime, sulle ja su perele pole kõrvalist abi vaja.

N04: Eks need kokkupuuted veel tulevad, et siin on ju soovi igasuguseid asju teha, eks need kokkupuuted siis tulevad. Siis ma oskaksin paremini öelda, aga praegu niipalju kui minul on vaja olnud, on kõik hästi. Ja samas ei ole ma ka teistelt midagi sellist kuunud, et...et-et nad ei ole saanud või ei ole nendega piisavalt tegeletud.

K: Milliseid valla poolt pakutavaid teenuseid sa tarbid?

N04: Käin pojaga beebikoolis.

K: Aga raamatukogu, perearstikeskus.

N04: Perearsti juures käime, aga raamatukogu ei külasta. No ma ei tea, kui palju nüüd see valla poolt pakutav teenus, et me käime seltskonnatantsu kursustel.

K: Ikka on.

N04: Aga tulevikus hakkame kasutama kindlasti ka lasteaia teenuseid.

K: Olete lasteaia järjekorras?

N04: Oleme järjekorras, järgmise aasta sügisel peaksime lasteaeda koha saama. See sügis on ta ilmselt veel liiga väike ka.

K: Mil määral saad oma koduvallas tegeleda mõne hobi või huvialaga?

N04: Ma ei tea, ma olen nii laisk inimene, et mul väga ei olegi. Et no käime seal seltskonnatantsus, see on ka omamoodi hobi, et ma olen varem kooliajal ka nagu tantsinud, et mingil määral ta ju on hobi. On ju olemas ka need aeroobika tunnid, aga-aga noh, saaks kasutada, kui väga tahaks, aga see kellaeg on selline, et hästi ei viitsi

(naerab). Noh selles mõttes, et meil käib nagunii keegi tihti autoga linnas, et ma saan linnas nagu neid aegu rohkem valida, linnas käia, ma vahepeal käisin linnas. Ja siin jõulude ajal olid siin mingid...küla...seltsilmajas mingid need...jõuluasju tehti, siis ma käisin seal ka.

K: Sulle meeldis?

N04: Ja, selline kodukaunistamine sellisel moel mulle meeldib, et midagi ise teha, et oma kätega.

K: Kui aktiivselt osaled ühikondlikus või seltsitegevuses?

N04: No mitte eriti ju. Ma ei teagi, mis see oleks, millega ma saaks teistele kasulik olla. Ma väga tahaks omaltpoolt ka midagi anda. Ma olen koguaeg mõelnud, et mida ma võiksin teha, aga pole seda veel leidnud. Mida ma hästi oskan ja mis mul hästi välja tuleb, aga ma arvan, et kunagi ma selle leian (naerab). Et mul on aega seda otsida.

K: Mis sa arvad, mil määral on valla elanikke kaasatud valla jaoks oluliste elu-olu puudutavate küsimuste arutellu?

N04: Sellest ma jälle selles mõttes ei tea, et...et mingil määral ma ütleks, et kuna me elame siin valla piiri peal, siis...ma nagu tunnen, et see põhiline elu käib nagu ikka selle Roiu ja Kurepalu ümber. Et kui on mingid arutelud, siis elamus asju ei puuduta ka meid siin, et siis võib-olla ennast ka nagu ei huvita ja tunnegi huvi selle, kui on ka sellised arutelud. Et aga minu arust ma ei teagi, et oleks kedagi kokku kutsutud ja midagi otsustatud. Nagu oli see Roiu ja Sillaotsa kergliiklustee, aga ma ise ei kasuta seda, siis minu pärast...ei tore, kui selliseid asju tehakse, aga kuns see ei tule siia mulle koju kätte, siis mind eriti...ikka huvitab, mis oma koduvallas tehakse, aga...aga...noh sellele arutelule ma ei läheks osalema.

K: Aga millise ettepaneku sa oma koduküla ja selle arengut silmas pidades teeksid?

N04: Näiteks võiks Kaagvere-Roiu maantee ääres olla mitme valla peale tehtud kergliiklustee. Sest ma arvan, et sa oled ka näinud, kui palju jalgrattureid siin sõidab.

K: Ma olen näinud ka palju koolilapsi maantee ääres kõndimas.

N04: No kes ikka tõsiselt sõidavad jalgrattaga, et siin on rühmade kaupa, et võiks olla see kergliiklustee, et siit noh jalgratturid Räpina maantee kaudu linna tagasi, et siin moodustub nagu selline ring. Et-et see on nagu see, mis läheb siit meie juurest läbi. Et siin võiks olla ka selline suurem ring, kus saaks jalgratta ja rulluis kudaga sõita. Ja tegelikult on see autoliiklus siin päris suur, mis siit mööda läheb.

K: Milline on sinu arvamus nn põliselanike ja uustulnukate osast valla arengus, nende võrdsetest võimalustest?

N04: Ma arvan, et kõigil, kes siin elavad, peavad olema võrdsed võimalused. Et-et need, kes on siin terve elu elanud, ei pea rusikaga rinda taguma, et mul on eesõigus. Et teised, kes on ka siia tulnud, leiavad, et siin on hea elada ja...

K: Kas sinu tutvusringkonnas on selliseid, kes on nn uued elanikud Haaslava vallas?

N04: Ei ole. Siin külas on küll, aga ma otseselt ei tunne neid. Ja ma nagu ei ka sellist, et tehakse vahet. Ma arvan, et ma ei ole näinud, et tehakse vahet. Samas, kes see teab, kui

kaua keegi siin elanud on. Sest nüüd ei käida ju enam nii tihedasti läbi kui varem, kui olid need kolhoosid ja...et siis rahvas töötas kõik ühes kohas, kõik tundsid üksteist. Nüüd aga...sa ei tunne, sa ei teagi, kuna ta tuli siia elama. Minu arvates ei tehta vahet ja miks peakski?

K: On neil võrdne võimalus kandideerida volikokku, osaleda selle töös?

N04: Ma arvan küll. Sest ma arvan, et nii mõnigi põliselanik, kes võib-olla ongi siin terve elu elanud, ei pruugi ka teada valla asjadest niipalju kui uus, kes siia äsja tulnud, kes võib palju parememini olla kursis. See ikka oleneb inimesest.

AITÄH!

N05 Intervjuu transkriptsioon

10. juuni 2010

Roiu Raamatukogu

Intervjuu kestvus 59:22

K: Miks on sinu arvates valimisi vaja, kui olulised need on?

N05: No vaja on neid kindlasti. Vahepeal võiks inimesed muuta oma suhtumist paljudesse asjadesse. Näiteks nagu siin Jüri vahetas Priidu vastu välja. Et nooremat verd, aga otseselt ma ei teagi, miks neid nii väga vaja on. Sest üldjuhul juhtkond on juhtkond, otsused on nagunii kõik ühised, mis tehakse, et mina küll erilist vajadust ei näe nendel valimistel (naerab).

K: Sa märkisid verevahetust.

N05: No seda jah, et vahepeal võiks värskeid inimesi juurde tulla, kellel on uued ideed omakorda. Sest vanad olivad on vanades asjades kinni rohkem, kui keegi uus juurde tuleb, siis sellel on jälle omad ideed, mis võib-olla leiaksid rakendust.

K: Et valimised annaksid selleks võimaluse.

N05: Jah. No näiteks, et Jüri oli hästi kaua meil, temal olid omad põhimõtted, samas Priit tuli, kellel on jälle omad põhimõtted, noorem inimene, kes näeb teistmoodi kõiki asju. Minu arvates oli see hästi positiivne, et noorem inimene tuli siia...valda.

K: Miks on sinu arvates oluline osaleda valimistel?

N05: Näidata toetust kellelegi, kes sinu arvates sobib paremini midagi juhtima või otsustama...näiteks sellepärast.

K: Oskad sa öelda, millised valimised, kas kohalikud või Riigikogu omad, on Haaslava valla elaniku seisukohalt tähtsamad?

N05: Kohalikud ikka, palju see Riigikogu meie vallas midagi teeb, omavalitsus otsustab, mida oma vallas tehakse või tegemata jäätakse, kuidas ja mis rahadega ümber käiakse ja, et see rohkem valla probleem kui riigi, see rohkem nagu toetab neid valla otsuseid. Aga otseselt vallasiseseid otsuseid teeb vald ise ju.

K: Kellele on sinu arvates valimised tähtsamad, kas valijale või valitavale?

N05: Eks ta mingil määral ole mõlematele, eks ta ole ju näha, kuipalju keegi keda toetab ja mis suhtumine inimestel kellegisse on, kes seal eesotsas meil on...eks ta mõletamatele on. Et kes keda siis toetada tahab ja siis rahva arvates on parem sinna ette otsa, see on mõlemapoolne tegelikult.

K: Mis sa arvad, kas keegi võib sellest kasu saada?

N05: Kasu otseselt? Ma ei tea, aga kui hääli osta, siis kindlasti saab (naerab).

K: Mis võiks kohalikul tasandil see kasu olla?

N05: Ma ei teagi, ma pole sellesse nii süvenenud. Ma ei usu, et meie vallas see on nii määrav, riigikogus kindlasti rohkem sellist omakasu sees, et kuhu ja mis kohale sa saad, aga vallas on see ju üldjuhul tase üks selline suhteline, väike vald ja kõik otsustavad midagi.

K: Kas osalesid 2009. aasta KOV valimistel?

N05: Ja, võin julge ja öelda (naerab).

K: Miks pidasid vajalikuks osaleda nendel valimistel?

N05: Ma otseselt ei pidanudki vajalikuks, lihtsalt siitpoolt (näitab käega raamatukogu juhataja poole I.V.) suunati. Aga tegelikult oli mul oma inimene, kellele ma tahtsin ka häält anda ja et mina leian, et temal on siuke hea mõtteviis sellega, mida meie vallas teha üldse ja siis oligi siuke lootus, et järsku tema saab ka sinna ette poole, et saab rohkem sõnaõigust kui seal tagapool oleval inimesel on, et muidu võib-olla ma polekski läind.

K: Et ühe inimese pärast.

N05: Mhm.

K: Millise infokanali kaudu said valimisteks vajaliku informatsiooni? Sõbrad-tuttavad, perekond, infoleht?

N05: Seda sai igalt poolt. Internetis sain siin näiteks palju uuritud, siis noh, inimestega sai siin ju räägitud, kes-mis on nagu plaanind või rääkind või...

K: Suhlesid kohalikega, aga kus ja mida sa internetist leidsid?

N05: Internetist sai päringu järgi vaadata, et kus ja millega nagu hakkama on saanud. Nagu väike taustauuring oli see. Internet on väga hea asi.

K: Siis olid sa teadlik ja huvitatud valija.

N05: Jah, põhiliselt kes sellist uute kandidaatide kohta käis see vaatamine, et millega nad varem üldse tegelenud on, et kui oli ikka täitsa võõras nimi, et mitte keegi ei teadnud mitte midagi, mis ta või kus ta olnud on, siis nende kohta sai nagu vaadatud.

K: Leidsid sa kõigi kohta informatsiooni?

N05: Päris kõigi kohta ei saanud, mõne kohta ei andnud mitte midagi. Aga mõne kohta sai teada, mis kooli lõpetanud, mis haridus on, kus varem töötanud...

K: Kas ja kuivõrd see on oluline?

N05: Kindlasti. Kui on ikka selline inimene, kes vahetab töökohti nagu sokke ja kuskil ei püsivust ei ole, siis vallas pole sellistel midagi teha. Sest ega tal ole otsustustega sama moodi, hüppab ühe kohapealt teise koha peale, sellest ei saa ju midagi aru. Et juhtkond peab olema selline kindlameelne ja püsiv, mitte selline tinn.

K: Kelle kohta sa kõige rohkem informatsiooni omasid? Miks ja kuidas?

N05: Kuna ma olen siin vallas suhteliselt uus, siis valla juhtkonda, tähendab, teadsin vähe. Et inimeste käest sai ikka küsitud, et kas nad teavad, millega varem tegelenud

on, üks põhilisemaid oli see, et kas nad on vallas oma soovidest ja ettepanekutest midagi läbi ka surunud. Et mitte nii, et mingi ettepanek tehtud, millele on ei öeldud ja seejärel nurka viskand. Sellist asja sai siin küll küsitud, just vanemate inimeste käest, kes on siin palju, hästi kaua elanud, näiteks minu vanaema, kes teab vallas inimesi, tema käest sain hästi palju, ämm ja kes siin käisid vanemad inimesed, et ikka kui valimised olid, siis võeti teema üles võetud ja arutatud, et millega keegi hakkama on saand ja kes millega pole, kes kuhu sobiks paremini, et sai küll jah sedamoodi, et sain ise ka teada, kes meil seal eesotsas on.

K: Et siis omasid teatud kandidaatide kohta rohkem informatsiooni? Mõne kohta rohkem, mõne kohta vähem?

N05: Jah. Et ütleme, et need kes endale rohkem huvi pakkusid, et nende kohta sai rohkem küsitud, need, kelle kohta vaatasid kohe, et jääb ära, siis niipalju kui teadsid, niipalju teadsid, ega ma nende kohta rohkem informatsiooni juurde ei otsinud.

K: Kuivõrd olemasolev info aitas sul valimisotsust teha?

N05: Kuna mul oli oma kandidaat tegelikult juba ammu olemas, kelle poolt ma hääletasin, siis suhteliselt vähe, et lihtsalt oli huvitav vaadata, kes meil vallas seal eesotsas on ja üldse, millised inimesed meie valda proovivad kandideerida mingite kohtade peale.

K: Et siis oli tegemist lisainformatsiooniga, kuna aga sul omal oli juba valik tehtud?

N05: Valik oli enne tehtud, informatsioon tuli juba enne.

K: Kui sul oleks võimalik teha ettepanek või muudatus, et valimistel vajamineva informatsiooni levikut muutuks tõhusamaks, siis milline see ettepanek oleks? Ja samas, kas seda on üldse vaja muuta tõhusamaks?

N05: Tõhusamaks võib-olla mingil määral. Et mitte ainult anda lubadusi, vaid näidata ka seda, mis on minevikus juba tehtud. Et see näiteks on meie vallas hästi selline asi, et kõik lubavad muudkui, et teeme nii ja teeme nii, aga see, mis kunagi tehtud on, sega nagu keegi ei peakski mäletama. Kuigi enamus inimesi otsustab selle järgi, mis on tehtud varem, kelle otsus on mida mõjutanud. Aga siin kõigil olid ju suured lubadused, et teeme nii ja siis me naersime, et varem on ka neid lubadusi olnud, aga kus on tulemused? Tulemusi pole olnud ju. Et see võiks ka ikka olla, et see mis on ära tehtud eelmiste valimiste jooksul, et kui on sind valitud sinna, et mis sa siis oled teinud, et sind uuesti valida. Et sellised asjad võiks küll mainitud olla. Siis oleks inimestel lihtsam otsustada ka tegelikult. Et kui on reaalselt näha, mis sa oled suutnud teha vallas töötades. Aga nii, et sa tuled, lubad mulle maad ja ilmad kokku, tulevad uued valimised, pole sa mitte kuskile oma lubadustega jõudnud. Et selline asi võiks natuke rohkem sees olla.

K: Aga kuidas saaksid sel juhul kandideerida noored, kellele pole midagi ette näidata?

N05: No temal võiks lihtsalt olla, olla-tulla, temal ongi siis ainult see, mida ma luban. Aga samas, kui on ikkagi, meie vallas kui palju ikka neid väga noori kandideerib, enamus on juba vanemaid inimesi, kes on töötanud vallas ja sellega seotud. Et muidugi kui on noor inimene, siis võikski suurelt kirjas olla, et esimene aasta, tahaks teha nii, et oleks hoopis teistmoodi see asi.

K: Kuivõrd ausad olid sinu arvates KOV valimised Haaslava vallas?

N05: 100% kindlasti polnud, seda ma ei usu (naerab).

K: Tugineb see teadmine sinu oletustel või oled kuulnud midagi?

N05: Ütleme nii, et olen kuulnud, et tehti nii ja tehti naa.

K: Aga ise ei ole näinud?

N05: Ei.

HOIAKUD

K: Missuguseid isikuomadusi hindad inimese juures kõige rohkem?

N05: Ausust, kindlasti. Mida ausam, seda parem. Ja muidugi sõbralikkus. Mulle meeldib inimeste juures, et kui sul ikka keegi kurja näoga hommikust õhtuni otsa vaatab, ega siis ei kipu küll suhtlema. Ja siis paneb mõtlema, et ta ei istuks kuskil vallas eesotsas, sest ta peab tahestatmata suutma inimestega suhelda. Ja vastutulelikkus ikkagi, inimene ära kuulata, et isegi siis kui see otsus...või soovitus ei jõua mitte kuskile, siis sina tee vähemalt nägu, et ma kuulan su ära. Et ma tean vallas inimesi, kellele sa võid midagi rääkida, ta ei suvatse isegi kuulata, ütleb sulle vaid „mhm“.

K: Ametnik ei taha sulle katteta lubadusi anda, võib-olla.

N05: Aga samas ju ikkagi võiks ju. Sest kuidas vald toimib –kõik –vald ja rahvas koos. Miks ei võiks siis soovida, et vallas vallas midagi teistmoodi oleks. Kirjutad kasvõi väikse paberi peale midagi, et kunagi võib see kah ju saada teoks, valla soovid, valla rahva soovid just.

K: Kelle arvamus on sinu jaoks kõige olulisem, seda just elus olulistse küsimustes. Kelle arvamuslega arvestad?

N05: Üldjuhul ma arvestan kõigi arvamustega. Aga minu enda arvamus jääb ikka kõige peale.

K: Kes need kõik on?

N05: Elle, siis kindlasti mu vanemad, lapse arvamus on mulle hästi oluline, üldse, lähedaste inimeste arvamus on kõige olulisemad, mis korda lähevad. Teised mis võõrad räägivad, need on teiste asjad, mis nemad räägivad. Lähedased inimesed ja perekond ja lähemad sõbrad, nemad on olulised, aga üldjuhul jääb ikkagi oma arvamus kõige peale.

K: Millisel juhul oled nõus muutma oma arvamust, seisukohta?

N05: No näiteks enne valima minekut oli meil kodus päris suur vaidlus. Mina olin seisukohal, et ei lähe, aga Elle ikka rääkis ja rääkis, et tuleb minna (naerab). Aga plussid ja miinused panevad üldse mõtlema, et on vaja suhtumist ja seisukohti muuta. Et kui ei suudeta minust nagu üle minna oma plussidega, sisi üldjuhul ma ei muuda ennast. Ei tee, ei lähe ja ei ole. Või kui suudetakse mulle hästi palju vastu vaielda,

siis üldjuhul annan ikka alla. Kui ma leian teise suhtumises rohkem plusse kui enda omas, siis ma olen nõus sellega kaasa minema. Aga kui on miinuseid rohkem, siis ma üldjuhul ei lähe.

K: Kuivõrd mõjutas kellegi teise arvamus sinu valimisotsust või valimiskäitumist?

N05: Ei mõjutanud üldse.

MEEDIATARBIMINE

K: Milliseid ajakirju ja ajalehti sa loed?

N05: Loen üldiselt kõiki. PM, ÕL, siis valla infolehte, Kesknädalat, ühesõnaga kõiki, mis kätte saab, olen läbi sirvinud.

K: Kas sa loed neid paberkandjal või internetis?

N05: Nii ja naa.

K: Loed neid igapäev?

N05: Jah.

K: On sul nende hulgas ka mõni lemmik ajaleht või ajakiri?

N05: PM on üks selline, mis minule nii sisult kui teemalt on kõige rohkem meeldinud. Aga ajakirjadest ei ole neid, mida nii võtan ja loen. Pigem võtan, lappan läbi ja kui ei meeldi, siis panen kinni. Aga jah, PM on selline, mida mul meeldib lugeda.

K: Missuguseid rubriike sa meeleldi loed?

N05: Üldjuhul ma vaatan nad ikka kõik läbi. Otseselt mingeid lemmikuid mul ei ole.

K: Mingi teemavaldkond, kultuur, sport vms?

N05: Ma vaatan läbi sellised, mis on seotud seal...riigikogu asjadega või midagi sellist, alati lastega seotud teemad, lemmikloomadega seotud teemad, kultuuri vaatan ka vahepeal, kui tuleb tuju vaadata, mis toimub. Aga otseselt managu ei otsi midagi lehest, vaatab kõik läbi.

K: Aga on mingi rubriik, mida sa üldse ei taha vaadata-lugeda?

N05: Ei olegi vist. Üldiselt siuksed teemad, kui seal nendest...mingisugustest...kuritegudest jälle mingi teema tuleb ja seda leierdama hakatakse, siis on küll lõpuks nii, et ma vaatan ja samas keeran järgmise lehekülje, ma ei viitsi süveneda ka sellesse.

K: Televiisorit ka vaatad?

N05: Kui aega saan, siis ikka vaatan.

K: On sul mõni lemmikkanal ka?

N05: Kanal 2 (naerab).

K: Miks?

N05: (läbi naeru) Seal on Reporter. Ega ma rohkem ei jõuagi. No ja AK. Sealt saangi no põhiuudised. Reporter on rohkem nii lõbu pärast.

K: Milliseid saateid vaatad meeleldi, milliseid väldid? Rääkisid enne just uudistesaadetest. On veel midagi?

N05: Mida ma kindlasti väldin, on poliitilised saated.

K: Aga riigikogu tegemistest tahad lehest lugeda?

N05: Sealt ma võin neid lugeda. Aga kui ma pean tund aega vaatama, kuidas inimesed mõtetult vaidlevad teema üle, millest nad ise ka aru ei saa, siis...Ja siis näiteks Foorum, siis see Mihkel Raua juhitud saade....

K: Värske ekspress?

N05: Jah, täiesti vastuvõetamatu. Mina ei suuda neid vaadata. Ma ei tea miks, aga ma ei suuda neid vaadata (naerab).

K: Kas sa ei suuda Mihkel Rauda vaadata?

N05: Rauda vastu pole mul mitte midagi, aga sisult on need saated sellise... kahtlase väärtusega. Nad ei tea ise ka, millest räägivad ja eriti paistab see välja, kui on mingite uute asjade arutamine, siis see teema läheb nii naljakaks, et ma vajutan teise kanali või panen hoopis kinni. Need on asjad, mis mul on igati vastu. Mina neid ei taha.

K: Aga mis lisaks uudistele sulle veel meeldivad?

N05: (läbi naeru) Meeleheitel koduperenaised...lapsega vaatame multikaid hästi palju ja...

K: Millist raadiojaama sa kuulad?

N05: Sky plus, Elmarit vahepeal, üldjuhul kõiki.

K: Mis eesmärgil sa kuulad raadiot? On see muusika, uudised, jutusaated, lihtsalt taust?

N05: Üldjuhul meeldib mulle hommiku poolikuti uudiseid kuulata, kui ma pole veel lehte kätte saand ja telekat käima pannud, siis on sealt hea kuulata, mis nagu on vahepeal toimunud. Ja üldiselt on hommikud juba niipalju informatsiooni juba niipalju täis, et...Aga enamus aega ikka tausta pärast, mängib kuskil selja taga.

K: Sa enne ütlesid, et loed ka infolehte. Kuivõrd oled rahul seal edastatava informatsiooniga?

N05: Üldjuhul päris hästi. Mõned asjad on siuksed, mis...informatsioon jääb puudu sellest. Nagu siin oli see lastekaitsepäev, busside kohta polnud mitte mingit infot, et kuidas kohale saada. Aga ei, muidu on meil päris asjalik leht. Päris huvitavad artiklid on, mina küll ei nurise.

K: Mil määral said valimisteks vajamineva informatsiooni just infolehest?

N05: No nimekiri oli näiteks vallalehes... seal nende valijate kohta, kes seal...minu arvates oli seal ka neid lubadusi pantud...ja palju siin see lubaduste andmine pole mingi eriline informatsioon, see lihtsalt rohkem selline enda esile tõstmiseks, et lubame seda ja toda ja, et noh, põhiliselt oligi see nimekiri, et kes üldse valda kandideerivad, et see oligi kõige põhilisem, mis väga hästi ja väga kiiresti vallalehest kätte sai.

RAHULOLU

K: Kui vana sa oled?

N05: 24

K: Sinu haridus, amet?

N05: Keskharidus ja amet müüja.

K: Kus sa elad, kas eramu, talu, kortermaja?

N05: Eramus, eramajas.

K: Ja kus see asub?

N05: Villemi külas.

K: Oled sa ka sinna sissekirjutatud?

N05: Jah, ma olen Villemi küla elanik.

K: Kaua sa oled Haaslava vallas elanud?

N05: (mõtleb kaua) Päris pisikesest peale, aga ametlik sissekirjutus on siin 2008. aasta sügisest. Mul on ema siin üles kasvanud, meie oleme siin kõik üles kasvanud, aga ametlik sissekirjutus on alles jah aastast 2008.

K: Seega võib sind lugeda põliseks Haaslava valla elanikuks?

N05: Jah, suhteliselt põline elanik (naerab).

K: Kui suur on sinu perekond ja kes sinna kuuluvad?

N05: Ma elan vanaemaga ühes majas. Aga meil ongi vanaema, mina, Martti, laps. Teine perekond on mul Roiul siin (naerab). Ema elab mul Tartus, temaga ma niipalju läbi ei käi. Perekond on suht suur, aga...

K: Aga otsene leibkond, kellega näiteks koos süüa teete.

N05: Mina, minu vanaema, Martti ja minu laps –neljakesi siis.

K: Mis sulle meeldib sinu kodukohas kõige enam?

N05: Rahu ja vaikus. (läbi naeru) Meil on liiklust vähe, rahvas on küll vahepeal väga lärmakas seal, aga selles mõttes, et liiklust on vähe ja et last kasvatada, siis paremat kohta ma ei tea. Ma ei pea muretsema, et kui ta mul seal hoovi peal jookseb, et ta kaelapidi kuskil auto all on, selles osas on hästi hea.

K: Aga mis on selle koha puuduseks?

N05: Esimesi on kindlasti bussiliiklus, see puudub meil, seda ei olegi. Sealt ei olegi võimalik mitte kunagi mitte kuhugi normaalselt tööle saada..., sest meil tõesti pole bussiliiklust. Praegu suvel me sõidame näiteks esmaspäevast neljapäevani sõidab ainult kaks bussi, üks hommikul, teine lõuna paiku juba tagasi...et...no ja...pood ei ole küll nii oluline asi, väga hea, et see seal olemata on.

K: Kas rändkauplus käib seal ka veel?

N05: Jah, käib küll. Et täiesti, mina leian, et sellest täiesti piisab.

K: Mis võiks siin olla teisiti? Mida sa muudaksid?

N05: Esimene asi olekski bussiliiklus. Et hommikul varem buss käima ja õhtul kasvõi hiljem siis, ütleme mingi seitse kaheksa siis, et selleks ajaks siis tagasi buss, vähemalt nii saaks inimesed töögi käia. Et meil on tegelikult tööealisi inimesi väga palju, aga kõik töötud tänu sellele, et pole võimalik minna mitte kuskile. Et see oleks esimene asi, mis mina kindlasti ära muudaks. Et oleks rohkem seda võimalust linna sõita normaalsel kellaegadel, kus sa tead, et sa jõuad tööle ja sa tead, et sa alati saad koju. Et mina olen siit käinud hommikul kell viis Rebase raudteejaama rongi peale, lõuna ajal Vana-Kuustesse bussiga, sealt tipa-tapa Villemile, niimoodi käisin linnas tööl, aga sellega tapab ennast ära ju. Niimoodi ei ole võimalik tööl käia. Lähed hommikul rongijaama, oled surnud, jõuad tööle, oled veel hullem. Ja teisipidi, kui sa tagasi tuled, päevotsa oled tööd teinud, niimoodi koju tuled, siis on õhtul nii, et kell kuus juba magad. Et lihtsalt ei ole võimalik käia. Ja meil kõik ütlevad, et oleks korralik liiklus, saaks inimesed tööle, et meil on see töötuse protsent ju kõige suurem, vot.

K: Kuidas oled rahul Haaslava valla juhtimisega?

N05: Kuna ma nii noor olen, siis ma ei kommenteeri (naerab).

K: Aga võib-olla oskad sa öelda, milliseid puudusi ja milliseid häid külgi sa näed?

N05: See, et vald ikkagi üritab siin vallas asju paremaks teha. Võtame näiteks selle lasteaia ja kooli kokku minekugi ja teid siin ikka korrastatakse. Aga puudusi ma ei oskagi niipalju öelda. Et noh, vald võiks ise ka leida mingi...variandi kasvõi hommikul, et meie kandi rahvas saaks kasvõi Roiule hommikul varem, et kasvõi vallabuss tooks või midagi niimoodi. Et vald võiks ka selle pärast natuke muretseda, et tolle kandi rahvas saaks rohkem liikuda...et selle üle ikka naerame, et see pole valla muregi, et siin nii palju töötuid on, keegi ei tahagi mõelda selle peale. Ja sama on, kui ma tahan last lasteaeda, tulen Sillaotsal maha, pean temaga siia kõndima ja selleks, et jälle koju tagasi saada, pean teistpidi Sillaotsale minema, et bussi peale saada. Jah, et mingi liiklus võiks olla, miks oleks niimoodi hommikul vara kasvõi tõesti siit vahemaa kuidagi ühendaks Roiu ja Villemilt. Kui siit juba läheb sul esimene buss vist seitse kakskümmend või kuus nelikümmend viis isegi, et inimesed saaksid kui neil oleks kindel transport, millega nad saaksid igal hommikul siia, et nad saaksid tööle sõita ja teisipidi mingi transport, mis koju viiks, oleks ka suur asi juba. Aga unistada ju võib.

K: Räägi palun oma viimasest kas positiivsest või negatiivsest kogemusest mõnes valla asutuses.

N05: Positiivsed on meil alati inimesed, naeratavad alati, on sõbralikud (naerab), aga no negatiivne kogemus juhtub alati perearsti juures, et seal on koguaeg mingi jama.

K: Oled sa mõelnud perearsti vahetamisele?

N05: Ja, olen seda plaani juba arvestanud.

K: Kas selle vahetuse taga on seni olnud transport, selle puudumine?

N05: Praegu esialgu küll, sest jah, ega linna arst sulle maale koduvisiiti ei tee ja kui sul ikkagi vaja lapsega minna, siis seda võimalust mul ei ole. Ma pean hakkama transporti otsima, et ma saaks linnas käia. Sest kahel viimasel aastal olen mina saanud oma lapsele abi ainult erakorralise meditsiini osakonnas.

K: Milliseid valla teenuseid sa veel tarbid?

N05: Laps käib lasteaias, käin raamatukogus, internetipunkt, vallamajas olen käinud seoses praegu nende toetuste saamisega, sest ma olin siin pikalt töötu, kuidagi elama peab ju. Ei, mina olen valla asutustega ise rahule jäänud, väljaarvatud perearst ja päevakeskuses ma käi- pole seal teha midagi.

K: Kuivõrd saad kodukohas tegeleda oma huvialadega?

N05: Mulle meeldib metsas käia, ja mets on siin igalpool olemas.

K: Sulle meeldib metsas jalutada?

N05: Jah, mina ainult metsas elaksingi. Aga mingeid otseseid huvialasid, mida siin teha ei saa, mul ei ole. Sest käsitööd teen kodus, spordiga tegelen viimasel ajal suhteliselt vähe, sest tervis ei luba. Lapsel on tekkinud hobuste vastu mingi eriline austus, meil on nüüd vaja trenni minna (naerab) ja praegu ajamegi seda, kuidas trennis hakata käima ja mis see asi meil üldse maksma hakkab. Aga lastetrennide koha pealt ei ole vallas midagi. Just lasteaialastele mõeldud ringe, mina ei tea, et üldse midagi oleks...jalgpalli vist saab vahepeal kuskil mängida..siukstele väikesestele ka võiksid huviringid rohkem olla ja...poistele sellist maadlust. Et me ise käisime siin möödunud aastal proovisime linna käia, aga see hakkas üle jõu käima, trenni jõudime, aga pärast vaatasime jälle, kust autot saada ja siis jäi katki see käimine. Laps oli ise jube rahul, tema tahaks veel minna, tema otsib endale sellist tegevust, mina ka ei suuda koguaeg temaga pusida, isegi väsitab ära. Väikestele võiks jah selliseid trenne olla. Inimesi ju on siin, kes viitsiks nendega tegeleda.

K: Kui aktiivselt osaled kohalikus ühiskondlikus ja/või seltsitegevuses?

N05: Päris-päris palju oleme osalenud. Just sellised oma külas heakorra päevad on lemmikasi meile. Kuna meil endal on väike laps ja meil terve küla neid lapsi täis, siis on oluline, et meie küla puhas oleks, mitte et nad peaksid seal prahi ja jama sees oleksid, sest üldjuhul talveks koguneb bussijaama siuke hunnik, mitte kedagi ei huvita see, siis me ise oleme vahepeal teinud siukesi koristuspäevaid, kutsume rahva kokku, et davai, lähme nüüd koristama.

K: Kes teil eestvedaja on?

N05: Jah mina ja siis on veel kaks noort ema. Meie siis olemegi need põhilised eestvedajad ja taganttorkijad, et lähme teeme, kaua võib!

K: Lastega emad on siis põhiliselt?

N05: Jah, aga üldjuhul suudame me ikka terve küla pealt kaasa tõmmata kõik, kes vähegi liigutada jõuavad ja käed-jalad terved, pea kaine ja sinna kusagile ära rakendada kes siis mida tegema.

K: Kas te tulete oma jõududega toime või olete ka näiteks vallalt mingit abi palunud?

N05: Siinamaani oleme nagu ise hakkama saanud, ainult, et üks asi, mis siin vahepeal oli, et see muruniitmine, aga nüüd on see valla poolt orgniseeritud. Sellega meil enam probleeme pole.

K: Lisaks koristamisele teete veel midagi?

N05: Suviti on meil absoluutselt aamen kirikus õhtul kell seitse on kokku saamine palliplatsil, kõik mängivad võrkpalli. Ja nüüd kaks aastat oleme suutnud jaanipäevaks rahva kokku saada külaplatsile, teeme lõket koos ja igaüks toob midagi süüa ja oleme üritanud, sellist kolhoosiaega tagasi tuua, et kõigile oli see hästi südamelähedane. Aga siin vajus kõik ära, inimesed ei suhened omavahel, kes jõid, kes lihtsalt ei viitsinud ja meie oleme siis need kolm hullu, kes kokku pressivad tagasi, et tulge ja suhelge, olge normaalsed ja oleme nagu üks küla, enne sellist asja absoluutselt ei olnud, igaüks ajas oma rada, aga nüüd on traditsiooniks saanud see igaõhtune pallimäng, jaanipäevad kindlasti koos.

K: Aga mida te talvel teete?

N05: Talvel on noh, kes siis omavahel tihemini läbi käivad, saavad teineteise pool kodudes kokku. Et jah, suvi on selline põhiline periood, kus saame kokku, üritame tervele külale jalad alla lüüa, teele ja oleme, mis me vahime niisama. Et nüüd sai meil siin see külakeskuse tiigi puhastamine võeti ette, mis on minu arvates hästi tänuväärne tegevus, et lapsed saavad ligemal ujumas käia kui kolm kilomeetrit et see oli ikka väga pikk matkata, kui sinna käia ja kui transporti polnud, siis nemad olid nõus kasvõi jala sinna minema...nüüd tehakse süvendadatakse meil tiiki ja...

K: Kes seda teeb? Kas vald?

N05: Omad inimesed leidsid omad kopad ja asjad, ise teevad teeme, ma ütlen, üritame, et saaks seal korda teha. Nüüd me saime seal need vanad koledad laudad maha lõhutatud, mis meil emadele oli suur probleem, sest lapsed käisid seal ronimas ja kõik oli seeal nii mäda, et koguaeg kartsime, et midagi võib seal kaela kukub ja midagi juhtub seal. Nüüd on kõik sile ja nii ilus seal. Ise peab rohkem tagant utsitama, aga asi on seda väärt.

K: Kas vahetaksid külaelu Ignasel mõne muu koha, näiteks Tartu või Roiu vastu?

N05: (naerdes)Ma ei tea, mulle on see kohta nii armas.

K: Aga Roiule, kus on korteris internet, telefon ja kõik mugavused?

N05: Oh mis nüüd minule internet ja telefon! Telefon on taskus olemas, internetti saan siin raamatukogus piisavalt. Mind küll sealt vist ära ei saaks.

K: Aga pood? Kuidas sa vajalikud ostud teed?

N05: On isegi hea, et seda poodi seal ei ole. Meie käime linnas nädalas korra ja ostame nädala söögikraami ära ja hädapärast saab Roiul ka rattaga ära käia, pole probleem. Mina ütlen, et mulle meeldib, et meil pood on kaugel. Ma ei tea, mida mu rahakott teeks, kui meil pood oleks seal (naerab). Siis ma istuks vist ainult poes. Ja ma olen öelnud, et ostke mulle või linna korter, ma müün selle maha ja ma ei lähe sealt ära. Sest minule on see koht...ma olen seal väiksest peale üles kasvand ja mulle on see nii armas ja mu poisile see väga meeldib, rahvas on...kõik on juba omad...ma ei ole selline muutuste tahtja. Mulle meeldib, kui kõik on kindel ja paigas ja olemas ja...

K: Kui palju on Sinu arvates valla elanikke kaasatud kohaliku elu-olu puudutavate küsimuste arutellu? Sa enne juba mainisid, et võiks inimeste käest küsida ühe või teise asja kohta. On sinuga räägitud, arutatud või oled sa ise mingi ettepanekuga pöördunud mõne valla ametniku poole?

N05: Minuga otseselt pole keegi rääkinud. Ma tean, et on käidud vallas sellest rääkimas, selle liikumise suhtes hästi palju, et midagi ette võtta, sest see on juba täiesti ebanormaalne, aga noh, siiamani mina pole küll midagi näind, et seal selle liikluse suhtes midagi paremaks oleks läind.

K: Aga võib-olla vallas pole võimalusi?

N05: Aga samas, olgem ausad, ega pole ju keegi tulnud selle ettepanekuga ka, et istume maha ja arutame, mida annaks üldse teha, et missugused oleksid valla polsed väljavaated selle asja parandamiseks ja millised meie poolsed. Et võib-olla saaksime meie seal kellegagi kokku leppida, et keegi...võtakse selle transpordi enda kätte teeks selle transpordi näiteks Roiule, kui vald oleks nõus toetama või mida iganes. Aga selliseid asju pole ju olnud. Ja siis see ka, et meil on vallas ainult üks lasteaed ja suvel on see kollektiivpuhkusel. Aga emad käivad tööl, kuhu me lapsed paneme, üks valverühm annaks ju laste vahel ära jaotada ka nii, et ühe kuu ei peaks nad täitsa kinni olema. Meie käest pole keegi küsinud, kas suvel on või pole vaja lasteaia kohta. Kuskil ma lugesin informatsiooni, et vanemate vähese nõudluse tõttu on lasteaed kollektiivpuhkusel. Aga tegelikult on nõudlus päris suur. Minu arvates võiks üks rühm ikkagi töötada, kuhu ma saaksin oma lapse viia, kui ma olen tööl. Juulikuus olen täiskohaga peos tööl, ma ei tea, hakkab koos lapsega tööl käima. Oleks ikka võinud kevadel olla küsitlus, kui palju oleks nõudlust, et lasteaed suvel lahti oleks. Mitte nii, et otsustame lapsevanemate eest ja kirjutame paberile, et vanemad on nõus sellega, et lasteaed on kinni. Mina tean oma rühmas juba viit lapsevanemat, kellel on sama probleem näiteks. Ja praegu on mul põhiprobleem lapsed, lapsed, lapsed...

K: Milline on sinu arvamus põliselanike ja nn uute elanike ehk sissetulnute panusest valla arengusse, võrdsetest võimalustest öelda midagi olulist valla tasandil.

N05: Põliselanik olen ma siin küll olnud, aga samas olen ma siin suht uus, sest nüüd on mul ka vanus selline, et saan valimistel osaleda ja kaasa rääkida, et...mina võin mõlema koha pealt rääkida.

K: Väga hea!

N05: Et uutel on siin vallas alguses raske. Et ei leia kohti ülesse, ei tea vallas inimesi, kelle poole millega pöörduda. Minul oli näiteks nii, et kui ma siia valda kolisin, oli

vallamaja minu jaoks, kuigi see on nii pisike maja, sinna minek alati selline piin, seda õiget inimest, keda mul tol hetkel oli vaja, ma ei saand teda kätte, sest ma ei osanud teda lihtsalt otsida. Aga vanainimese koha pealt sa juba tead, kelle poole tuleb millega pöörduda ja kus mingid asutused asuvad, mis kellast nad lahti on ja mis iganes siis...Aga uuena jah, kui valikuvõimalused on suht väiksed siin, kui sa aasta-paar siin ära elad ja harjud sellega, õpid õigeid inimesi tundma, kes sind saavad millegagi aidata, soovitada, siis läheb elu lihtsamaks.

K: See on eluga kohanemine. Aga kui nüüd mõtled põliselanike ja uute elanike arvamuste ja ettepanekute peale. Kas neid kuulatakse ühtemoodi, arvestatakse?

N05: No üldjuhul põliselanik teab paremini, mida või millele näpuga näidata või teistmoodi teha. Kui sa oled uustulnuk, siis sa arvad, et nii peabki olema. Et...ee, mina ka kui kolisin siia ja vaatasin, et bussiliiklus on koguaeg sedasi olnud, mis sii muud, kui oled juba neli aastat siin ära olnud, mõtled, et tegelikult võiks bussiliiklus ikka tunduvalt parem olla. Nüüd juba oskad vigiseda selle teema üle, oskad ütelda ka midagi selle kohta, et võiksite midagi teha sellega, aga alguses kui sa tuled, ei oska sa neid probleeme näha, sa ei oska ennetada neid. Kui ma olin kaks aastat siin ära elanud, kuigi ma olen terve eluaeg siin olnud, oli mul nagu kott pähe tõmmatud, kui käisin kasvõi vallas oma asju ajamas. Võtsin siis alati mõne vana olija kaasa, et tule suhtle. Et jah, lapsepõlve olen küll siin elanud, aga kjui nüüd tuleb iseseisvalt asju ajada, siis on teine asi.

K: Aga kui mõtled nüüd enda kui uustulnuka peale, siis kas oled ennast eemale tõrjutuna tundnud?

N05: Ega vallas, siis kiu Jüri aeg oli ja meil siin majas kanalistasiooniga probleem tekkis, siis algul vaadati mind küll sellise pilguga, et kuule, sa alles tulid siia, mis sa tahad meist. Aga siis ma ütlesin, et ma võin olla küll uus ja rumal, aga ma tean, milles probleem on ja mul on vaja see lahendada. Kas selle lahendate teie või ma leian kellegi teise, kes hakkab sda lahendama minu ja teie vahel. Meil läksid asjad ikka päris koledaks ära, sest mind vaadati, et ah, noor, alles tuli, aga tänu toredatele naabritele olen asjad ikkagi korda saanud. Olen tähelepannud, et üldjuhul nad noori ei kuula, vanemaid küll.

K: Olen su jutust aru saanud, et kõige tähtsam on siiski koostöö ja valmisolek selleks. See, kas sa oled põliselanik või uustulnuk, ei ole siin määrav. Kõik oleneb sinust endast.

N05: Täpselt nii. Meil on külas üks noor pere, keda oleme käinud ja kutsunud, et saame tuttavaks, aga neil on selline põhimõte, et nad ei tule. Ja ma naeran, et ega vägisi ei too ja ei tule. Meile tundub, et nad ei taha, no absoluutselt ei taha suhteid ümbritsevaga.

K: Aitäh.

N06 intervjuu

Aeg: 11. juuni 2010

Kestvus: 44:29

Koht: Roiu Raamaukogu

VALIMISED

K: Miks on sinu arvates vaja valimisi? Mis ülesannet nad ühiskonnas täidavad?

N06: Et meie elu edasi läheks. Jah, kes meie elu korraldavad, noh nii kohalikku elu kui riigi elu, on ju? Mina arvan niimoodi.

K: Valimisi on vaja selleks, et...

N06: ...et inimese saavad oma sõna noh sekka öelda, et inimesed saavad siis...valida, keda nemad noh usaldavad, mhm.

K: Et oleks tegemist usalduse ja/või umbusalduse avaldamisega?

N06: Nii üht kui teist ju, jah, ongi jah.

K: Miks on sinu arvates oluline osaleda valimistel? Kas on üldse oluline?

N06: No on ikka oluline, sellepärast, et eee valituks osutub see, kes mulle ei meeldi ja sa ise valimas ei käinud, siis sa ei saagi noh kommenteerida nii võttes, jah. Ikka peab käima, jah. Kui ikka on, kelle poolt tahad valida ja sa leiad, et ta on sinu jaoks oluline, siis ikka pead valima, sest äkki teised ei hääleta tema poolt, jah (naerab).

K: Olenemata sellest, kas ta saab kusagile või mitte...

N06: Jah, jah, ikkagi ma olen oma hääle andnud. Ma olen oma kodanikukohustust täitnud.

K: Kodanikukohustus...

N06: Jah.

K: Millised valimised on sulle kui Haaslava valla elanikule olulisemad, kas kohalikud või riigikogu omad?

N06: Minu jaoks tegelikult kohalikud valimised.

K: Miks?

N06: Sellepärast, et mina töötan selle...vallavalituse all, sellepärast. Töö ja heaolu oleneb ju kohalikust võimust.

K: See on isiklik heaolu?

N06: See pole isiklik, see on see noh...(naerab)...

K: Aga kui sa ei töötaks vallavalitsuse allasutuses, et kui sa võtaks seda kui tavaline valla elanik, kas siis oleks sama vastus?

N06: Ikka. Ikka. Sest minu jaoks jääb see riigikogu tegelikult kaugeks...jah. Otseselt ei anna ta mulle mitte midagi, ma saan ikkagi siit kohalikust, sellest saan, kõik, mis mul tarvis.

K: Aga seadusi kinnitab riigikogu.

N06: Kinnitatakse jah. (mõtleb kaua) Ei, ikkagi on kohalik, (naerab) ikka kohalik, mhm!

K: Kellele on sinu arvates valimised tähtsamad, kas valijale või valitavale?

N06: Valitavale kindlasti. Ikka, ikka.

K: Miks?

N06: No, jumal, nad tahavad ikka võimu juurde pääseda ju. Igasuguste nippidega püüavad siis, noh, et tema poolt hääletataks.

K: Aga miks see võim nii oluline on siis?

N06: Noh, jah, no kui äää...tähendab, arvan, et mõned arvavad, et siis, kui nemad võimul on, siis on temale, nendele rohkem lubatud ja ta saab endale rohkem heaolu endale lubada, hüvesid lubada. Ja kui veel noh nagu riigikogus, kui hea palk on ju, kes ei taha sinna minna? Ikka! No kohalikus, see siin palka ei saa ju, mis nad käivad oma selle noh, jah. Aga riigikogusse tahavad nad kindlasti palga pärast minna...jah. Ja siin kohalikku volikokku ütleme, kes siin kandideerivad või noh kes siin vallavanemaks saab, nende eesmärgiks ongi võib-olla edaspidi ennast sinna riigikokku jõuda ju, nendel valimistel osaleda ja sinnapoole, kõrgemale minna noh, meil on ju näida olemas, Koit Prants no näiteks.

K: Karjääri tegemiseks?

N06: No ikka! See ka.

K: Kas sa osalesid 2009. aasta KOV valimistel Haaslava vallas?

N06: Jah.

K: Miks pidasid vajalikuks ja oluliseks osaleda nendel valimistel?

N06: No ma ütlen jälle nii, et ma töötan valla all ja pean osalema. (naerab) Muidu pärast vaadatakse, et ma ei osalenud. Ei, ma olen alati valimas käinud. Tähendab, see ei ole üldse, et miks ma pidin, ma olen alati valimas käinud. Ma pole ühtegi valimist vahele jätnud.

K: Kas ka nõukogude ajal?

N06: Jah-ja-ja. Ma mäletan isegi esimesi valimisi ja, jah. Sai tantsida pärast ja kultuurimajas oli pärast ikka pidu!

K: Millise infokanali kaudu said valimiste jaoks vajaliku informatsiooni? Olid need sõbrad-tuttavad, perekond, infoleht, internet?

N06: Noh, internet ja infoleht ja siis noh need...

K: Voldikud?

N06: Jah-jah. Mhm, mhm. Kõige rohkem tuligi neid noh voldikuid, tegelikult. Kas siis personaalselt või siis noh neid ee...noh valimisliidud, jah.

K: Aga mingit sellist tuttavatega arutelusid toimus?

N06: Arutelusid ikka toimus, jah. Juttude rääkimisi oli. Sai osaletud ee-ee kohtumised ju toimusid kandidaatidega ja.

K: Kas käisid ka nendel kohtumistel?

N06: Jaaaah, ühel käisin.

K: Jäid rahule?

N06: Noh ja-ja, hea oli lubadusi kuulata. Aga need voldikud, mis nad pärast jagasid, need mulle enam ei meeldinud, ma tundsin ka ennast puudutatuna, jah, kui noh raamatukogu nii, jah. Mhm. Noh, kui oli kirjas, et tahaks ka hea kirjanikuga kohtuda, aga seda tehakse töö ajal ja kohtuda ei saa kirjanikuga, no siis nüüd seekord oli meil laupäev ja vaba päev, aga miks nad siis ei tulnud kohtuma? Ja kui nad ei osutunud nüüd ka valituks onju, miks nad siis, nüüd tegelegu, mis siis, et nad ei ole seal...volikogus, aga nad võiksid siis oma tegevusi siis ka väljaspool volikogu teha ja aktiivsed olla ja mida kõik lubati ja..., aga mitte kuskil ei osale ja mitte midagi kuskil ei näe neid inimesi, ütleme niimoodi.

K: Ainult enne valimisi muutuvad aktiivseks?

N06: Jah, ja siis ainult mustavad teisi. Vot see mulle ei meeldi, kui teisi mustatakse. Ennast tõstetakse ülesse, vot mina-mina-mina ja tema-tema ei kõlba kuskile. Nii mulle ei meeldi, jah.

K: Mustamine ei meeldi.

N06: Ei meeldi.

K: Kuivõrd piisav oli valimiseelne informatsioon? Oli see piisav?

N06: Oli küll. Oli küll, et otsustada, või no jah.

K: Oli kõigi kandidaatide, valimisliitude, erakondade kohta võrdselt informatsiooni?

N06: Jah, jah. Sest kuna ma olen siin raamatukogus, siis kõik need voldikud jõudsid tahes-tahtmata mulle siia, jah.

K: Kas oli keegi, kelle kohta sa omasid rohkem informatsiooni kui mõne teise kohta?

N06: Ikka. Oli ikka, sest valimisliidus oleva mõne inimese kohta oli eraldi tehtud ju niimoodi...ikka-ikka, mõne kohta oli rohkem, mõnda ei tundnudki, tähendab, ainult lugesid nime ja kes-mis on ja, aga no ütleme niimoodi üldse ei teagi, ei tundnud. Oli selliseid ka.

K: Kas omasid mõne kandidaadi kohta rohkem informatsiooni ka tänu isiklikele kogemustele?

N06: Jah, keda tunnen. See enam informatsioon tugines tõesti ikka isiklikel kogemistel ja tutvustel.

K: Kuivõrd aitas olemasolev info sul valimisotsust teha? Kas nn paber kandjal olev info andis sulle midagi uut?

N06: Ei-ei. Sest äää ehh, tähendab, ma tean, ma teadsin, kelle poolt ma hääletan, ma teadsin enne, noh ütleme niimoodi enne valimisi oli mul juba teada ühesõnaga, mis reklaam veel lisaks tuli, see mind ei mõjutanud, jah. Kuigi oleks võinud, oli noh selliseid, noh pakkumisi, ütleme, mis oleks minu töö, noh töökoha poolest just niisugused noh meeldivad ja ahvetlevad olnud, aga ma ei uskunud nendesse, jah-jah-jah, ma ei uskunud nendesse.

K: Milliseid oleksid sinupoolsed ettepanekud valimisinfo tõhusamaks levikuks edaspidi?

N06: No tähendab, et-ee ongi, et need inimesed võiksid juba mitte mõni kuu enne valimisi hakata ennast kiitma ja näitama, aga nad võiksid ju paar aastat enne valimisi juba nähtaval olla ja nad võiksid ka konkreetselt ka siis midagi teha, et siis enne valimisi et saaks kiita et vot mina tegin seda või me olime seal. Jah, et neid konkreetseid tegusi nagu tahaks siis näha, et mitte ainult lubadused paberi peal. Ja just enne valimisi, ikka juba tükkmaad varem, ütleme.

K: Et ka valimistevahelisel perioodil võiksid tulevased kandidaadid üles astuda kodanikena ja teha midagi kogukonna heaks?

N06: Jah, jah. Või ütleme kui nad jäidki nüüd, ei osutunud valituks, et aga siis nad võiksid enne, ühesõnaga enne järgmisi valimisi ikkagi neid oma lubadusi täita ja näidata ennast, et ma järgmine kord mõtlen, et näe, ta ikkagi tegi seda-toda, et ta on tubli, et miks mitte teda valida, jah. Aga kui noh mitte midagi, nüüd see noh täiesti ära kadunud, keegi neid enam ei tunnegi ja siis vahetult enne valimisi on nad kõik A-d ja O-d, mmm, ei-ei.

K: Nad peaks kogu aeg pildil olema?

N06: Jah-jah-jah. Et tehke, aidake, tulge, noh kasvõi päevakeskus, ui mina tahaks ka tulla, oi-jah, vot mina oskan seda-seda, aga noh, miks siis ei tule siis? Miks sa siis ei paku ennast, et oskad seda teha, et ma nüüd tulen ja õpetan, et kas saaks sellise ürituse teha, või näiteks kasvõi raamatukokku, mul on see keegi tuttav ja see keegi kunstnik, keda kutsuksime rääkima, aga noh jah...

K: See on sul väga hea ettepanek.

N06: Kuidas hindad möödunud sügisel toimunud KOV valimisi Haaslava vallas? Oli tegu ausate valimistega?

N06: Ei, mina usun küll, et need olid ausad. No kui sa mõtled nüüd no jah nüüd seda, kuidas need käisid näiteks kodudes ja enda reklaami tegemas ja kes äkki viis midagi ja lubas midagi vä...jah, ja toidukraami on koju veetud ja raha on pakutud. Kui nii mõelda, siis ei olnud ausad. Jah, nii mõnigi oli ju selline, kes...jah. Siis võib öelda, et pigem mitte.

HOIAKUD

K: Missuguseid isikuomadusi hindad inimese juures kõige enam?

N06: Heatahtlikkust ja ...heatahtlikkust kindlasti ja ausust ja...sõbralikkus ikka ja-jah, mulle ei meeldi sellised kõrgid ja uhked ja-ja ülbed, mhm. Sõbralikud, et sa saad teise inimesega suhelda nagu võrdväärsena, mitte et ma pean ennast tundma noh niimoodi madala et noh et ma olen madalam, ma ei tea, kuidas ma nüüd käitun.

K: Kuivõrd tähtsaks pead neid isikuomadusi kandidaadi puhul, kellele annad valimistel oma hääle? Või on tema puhul oluline miski muu?

N06: (mõtleb) Isikuomadused ka kindlasti, jah ikka. Ma võtan niimoodi isiklikust seisukohast, võõrast inimest ikka ei vali, mulle ei piisa sellest, mis on paberi peal. Ma pean teda ikka teadma ja tundma, jah.

K: Tema isikuomadused peavad olema sulle vastuvõetavad?

N06: Ikka-ikka, ega ma ikka sellist ikka ei valiks, kes jah-jah...keda ma ei salli.

K: Aga oletame, et on tegemist kandidaadiga, kes tooks oma teadmiste ja oskustega vallale palju kasu, aga inimesena ei ole mitte kõige parem. Kas annaksid talle oma hääle?

N06: Ei-ei. Ta peab ikkagi hea olema, ei-ei, ikka hea inimene peab olema, kelle peale ma võin loota (naerab)!

K: Kelle arvamus on tähtsates küsimustes sinu jaoks oluline? Kelle arvamusel sa arvestad?

N06: Tegelikult ei arvesta ma kellegagi, iseendaga. Minul on oma tähendab seisukoht ja muidugi noh ee kes kipub ikka õpetama ja nõu andma poliitikas, on ema (naerab). Tema on poliitikaga meil alati kursis jah-ja temale meeldib väga...tegelikult on niimoodi ikka, et oma seisukoht on.

K: Kas sa konsulteerid, pead nõu emaga ka valimiste ajal?

N06: Mmm, tähendab, pigem ema küsib minu käest nõu, kuna tema on noh niimoodi kodune inimene ja siis tema küsib et noh minu käest arvamust, et jah-jah kuidas need minu elule oleks noh oleks vajalik ja oluline, kuidas oleks parem, et kes võiks olla või niimoodi, sest tema ei ole selle eluga niimoodi kursis ju.

K: Kuivõrd oluline on sulle kellegi teise inimese arvamus millestki, kellestki? Lähed sa kergesti kaasa teiste arvamusel?

N06: Ei lähe, jään ikka oma arvamusel juurde. Ma ei lase ennast mõjutada.

K: Aga millisel juhul oled siiski nõus oma arvamust, seisukohta muutma? Mis või milline peab see tõuge olema?

N06: Ma arvan, et ma ei muuda üldse. Mmm. Kui ta isiklikult minule ütleme pole midagi nii-öelda halba teinud või-või minu perele või tuttavatele, siis ei, ei, ma ei loobu. Ma vähemalt arvan niimoodi küll.

K: Kuivõrd mõjutas kellegi teise inimese otsus sinu valimiskäitumist, valikuid?

N06: Ei mõjutanud kellegi oma.

K: Võib siis öelda, et pigem mõjutasid sina oma lähedaste valimisotsust?

N06: Jah, võis tõesti niimoodi olla.

K: Seega oled sa oma pereringis arvamusi liider.

N06: Ju siis (naerab).

MEEDIAKASUTUS

K: Kas sa ajalehti-ajakirju loed?

N06: Jah.

K: Ja mida sa loed?

N06: Ma loen väga palju. Näiteks PM, ÕL, ML ja ajakirjadest on Raamatukogu, Pere ja Kodu, Meie Pere, Elukiri, Maakodu, Tervendaja, Kodutohter, Kroonika, Naisteleht, Naised, Eesti Loodus, tähendab, pea kõik, mis ilmub. Aga näiteks Tehnika Maaailma ei loe. Ja kui ma ei loe tervet artiklit, siis ma vähemalt sirvin läbi, vaatan pealkirjad üle ja kui ma leian sealt midagi, mis mulle meeldib, siis ma loen selle muidugi kohe läbi. Et nigu ilmub, nii kohe loen.

K: Nimeta palun nende ajakirjade, ajalehte hulgast mõni oma lemmik.

N06: Mmm, no tähendab, ajalehte osas on muidugi PM, selge see, see on igapäevane, kindlasti loen, no ÕL on nii, et vahel loed ja vahel ei loe.

K: Mille järgi sa lugemisvalikuid teed?

N06: Eee, tähendab noh, vahepeal ma lihtsalt ei loe, ei ole aega, näiteks. Sest need tulevad mulle raamatukokku, ja siis õhtul tavaliselt keegi võtab nad ära jah-ja, siis ma ei loe, jah, jah. Aga vähemalt niipalju ikka, et, ütleme, et ikkagi sirvin läbi.

K: Ja nagu ma aru saan, siis sa loed neid paber kandjal?

N06: Ikka.

K: Aga kas sa neid internetis ka loed?

N06: Ikka, internetis jah kommentaare loen. Et ongi tegelikult nii, et PM täna internetist vaatad, siis tänased interneti uudised on homses lehes, et väga palju on nii, et kui ma lehe lahti löön, olen seda internetis juba lugenud.

K: Millised on sinu lemmikrubriigid, mida sa kindlasti loed lehest?

N06: See ongi nii, et PM-st hakkab tagant poolt lugema, surmakuulutustest pihta, siis ma jätan spordi ja sellised asjad vahele, siis ma loen-loen töökuulutusi loen, tööpakkumisi millegipärast, sest äkki leiab kellegile midagi. Ja siis Tartu Postimees on siis selline, mille sirvid ilusti läbi ja siis niimoodi rohkem keerad. Aga ÕL-e hakkab eest tahapole lugema, ML-e hakkab tagant ettepoole, ma ei tea, miks niimoodi on. Aga on! ML-e võtan ka tagant ette, PM-st tagant ette, aga ÕL läheb eest tahapole.

K: Võib-olla ÕL suudab sind juba oma algusega paeluda?

N06: Aga ongi. ÕH ongi tegelikult ütleme niimoodi, et esilehed on ju sellised, mis on sellised kohaliku tähtsusega, siis tuleb välismaa ja lõpus on jälle sport ja mis seal on, no too mind ei huvita, õhtulehe surmakuulutusi ma ei loe, sest seal on tavaliselt noh võõrad inimesed, ütleme pole kohalikud, ja-ja ongi.

K: Kas sul on ka mõned rubriigid, mida sa üldse ei loe?

N06: No ma ütlen, et sporti ei loe, sporti ma ei loe, ei. Too mind tõesti ei huvita, absoluutselt.

K: Telerit vaatad?

N06: Jaa.

K: Kas vaatad kanali- või saadetepõhiselt?

N06: Saadetepõhiselt, mhm.

K: On siin olulised saate autorid või teemad?

N06: Ei, ei.

K: Mida sa vaatad?

N06: No kui tööinimene läheb koju, siis kõigepealt esimene, mida ma vaatan, ee no ma ei võta nüüd suvist kava, aga muidu algas mul nii, et pool seitse eesti pealt uudised, nii siis kell seitse algas Reporter, no siis kell kaheksa algas Võsapiets, nii, siis ma vaatan kell üheksa ka täis Aktuaalset Kaamerat eesti pealt. Siis seriaalidest on mul „Meeleheitel koduperenaised“ ja siis on mul see, ahaa „Pealtnägija“ ja siis on mul see ee „Kättemaksekontor“. Nii, need on siis nädala sees. Nädalalõpp, siis on „Võta või jäta“, „Laulud tähtedega“, vahel siis seda... „Tõhetk“ ka. See käis „Laulud tähtedega“ ühel ajal, siis ma nii vaatasin.

K: „Ärapanija“?

N06: Üldiselt ei. Miski aeg seal kattus, ei vaata. Siis seda ka vahel, noh jälle ma ei saa öelda...mmm... „Tähed muusikas“.

K: Nii et võib öelda, et sulle meeldib enam mänguline pool?

N06: Jah, jah. Muidu meeldiksid nagu oli see „Miljonimäng“, kus on viktoriiniküsimused või sellised, küsimustele vastamisega saated mulle meeldivad, et seal saab siis kaasa mõelda, et kas ma siis oskan vastata.

K: Aga milliste saadete vaatamist sa väldid?

N06: Tähendab, ma ei vaata selliseid, kuidas ma ütlen, naljasaateid (naerab). Tähendab, ma ei suuda jälgida niimoodi, oota, mis see pühapäeval on, kus need näitlejad üks ütleb all ühe sõna ette ja siis nad peavad seal... „Vilde tee“. No näiteks sellist ma ei vaata. Ja siis no et on need väljamaa saated sellise nagu „Kõige naljakamad koduvideod“, ma ei tea, mulle ei meeldi ja nad ei aja mind naerma. Näiteks ma ei loe ka naljaraamatuid, jah. Ma ei tea, mind ei aja see naerma.

K: Mis sind siis naerma ajab? Mis on sinu jaoks naljakas?

N06: Ma ei tea. Ma pigem vaatan, ma ei tea ... (mõtleb kaua) ma ei oskagi öelda, pigem komöödiafilmid, aga mitte see, kus ma pean jälgima, mida ta nüüd ütles ja mida teine nüüd vastas, sest üldiselt ei jää need mulle meelde. Vot selliseid saateid mina ei vaata.

K: Milliseid raadiojaamu sa kuulad?

N06: Elmarit ainult, mitte midagi muud.

K: Mis eesmärgil sa raadiot kuulad? Kuulad muusikat, uudiseid...

N06: Taustaks, mhm. Hommikul, kui ma kööki lähen, ma panen raadio käima ja no siis kell seitse kuulebki siis neid uudiseid veerandi ja poole ajal, nojah muusika põhiliselt ja siin töö juures käib see sama moodi, et lihtsalt taustaks ja vahepeal siis kuuled midagi uudiseid ja niimoodi.

K: Jutu-või teemasaateid kuulad?

N06: Ee, laupäeviti on seal nende tuntud muusikutega ja niimoodi, aga jälle, ma ei kuula neid, ma ei suuda ennast keskenduda niimoodi, et ma nüüd ainult kuulan, mida nad räägivad. Minul on ta nagu taustaks, millte kuulamiseks, pigem ma loen. Ütleme, et see uudis kätte saada, ma pigem loen, kui et kuulan teda raadiost, jah. Ütleme kellegi-millegi kohta.

K: Sa saad siis süveneda siis rohkem.

N06: Jah täpselt. Sest et ma võin ka seminaril niimoodi olla, et seal on lektor ees ja ma ei tea pärast mitte midagi, mis ta rääkis.

K: Kui sageli loed infolehte Teataja?

N06: Nii kui ilmub, kohe loen. Loen seda juba esmaspäeval internetist. Nii et kui ta neljapäeval paberkandjal ilmub, on minul ta juba läbi loetud.

K: Kuivõrd oled rahul infolehe poolt pakutava infoga?

N06: Ikka rahul. Mhm. Aga rohkem võiks olla jah inimestest, persoonidest, see on nii huvitav lugeda. Jah, ütleme seal mingi vanainimesest või kellestki, kes midagi nii...noh lihtsalt huvitav inimene. Või ettevõttest, mis meil siin vallas on ja et siis saad rohkem informatsiooni, mis vallas toimub.

K: Saan aru, et sooviksid rohkem persoonilugusid.

N06: Jah-jah, see on tegelikult huvitav nii. Jah, et sealt niimoodi inimeste kohta, inimene võib sulle tuttav olla, aga ma ei teadnudki näiteks mingit asja tema kohta, siin nüüd nii huvitav oli jah.

K: Aga kas on oluline teada seda infot teiste inimeste kohta?

N06: Aga tähendab, kui ta on selline huvitav inimene ja niimoodi ja ma tunnen, võib-olla ma juba lapsest saadik teda tean ja ikka on, ikka, jah.

K: Oskad sa öelda, mil määral said valimistel vajaliku informatsiooni just infolehelt? Kuivõrd see info aitas sul valikut teha?

N06: Ee, tähendab, valikut teha ta ei aidanud, sest minu arvates olid mul enne nimekirjad olemas juba. Tähendab, kes need kandidaadid olid, kuigi palju see noh tutvustus oli küll nende kohta, mis vist enne paberi peal ei olnud. Et siis ikka sai, ikka sai. Aga oma valik oli mul juba olemas, ma lihtsalt sain tuttavaks, tähendab uusi inimesi nägin ja sain teada, et sellised on meil olmas ja kandideerivad ja kui ei teadnud, kes ta on, küsisid kellegi käest või löid interneti otsingusse nimed, kes meil kandideerivad.

K: Nii et valiku tegemisel ei omanud see info määravat tähtsust, pigem uurisid tausta.

N06: Jah-jah-jah.

RAHULOLU

K: Kui vana sa oled?

N06: 47.

K: Milline on sinu haridus ja amet?

N06: Kesk, raamatukogujuhataja.

K: Kus sa elad, kas eramus, kortermajas või talus?

N06: Kortermajas Roiu alevikus.

K: Kaua sa oled Haaslava vallas elanud?

N06: Sünnist saati, seega 47 aastat.

K: Elab siin ka mõni sinu vanem sugulane?

N06: Ema.

K: Kui kaua sinu suguvõsa siin on elanud?

N06: Tähendab, isapoolne vanaema-vanaisa on ka enne siin elanud, sest minu ema on Rõngust pärit.

K: Võib siis öelda, et isaliini pidi oled juba kolmandat põlve kohalik elanik.

N06: Käisime just Võnnus surnuaial ja minu vanaisal saab sel aastal 120 aastat sünnist. No see tähendab, et ta 120 aastat tagasi ulatuvad need juured.

K: Kui suur on sinu perekond ja kes sinna kuuluvad?

N06: Oeh, noh ühes korteris elan mina ja minu elukaaslane ja kaks poega.

K: See on siis sinu leibkond?

N06: Jah, igapäevane.

K: Mis sulle meeldib oma kodukohas kõige enam?

N06: (mõtleb kaua) Ma ei oskagi öelda. Ma ei saa öelda, et siin vaikne ja rahulik on, siin ikka juhtub midagi, ikka nagu action käivad vahepeal või (naerab). Noh see meeldib, et kõik on käe-jala-juures, et kauplus ja noh lasteaed ja-a apteek ja siis noh oma töökoht ja et jah, kõik on niimoodi jah, et ma ei pea iga päev kusagile ära sõitma, käima edasi-tagasi, ma saan nagu kogu aeg koha peal olla.

K: Näed sa oma kodukohal ka mõnd puudust?

N06: Ma olen alati öelnud, et Roiul võiks kirik olla (naerab), ilus koht oleks, kus käia.

K: Ainult kiriku järgi tunned puudust?

N06: Jah-ja, mingi selline...no mingi...baar või selline, kus nagu õhtul välja minna, istuda, jah, et linna ei viitsi minna, aga teinekord tahaks õhtul niimoodi tunniks-paariks välja minna.

K: Nii et kõrts ja kirik.

N06: Täpselt! Meil oli siin enne baar, ja tegelikult mulle meeldis, kihvt oli, et ikka sõbrannadega või ükskõik sai niimoodi, läksid lihtsalt istusid ja jõid kohvi, võtsid kokteili, tegelikult noh mõnus oli, jah.

K: Millal sa linnas viimati kohvikus käisid?

N06: Linnas polegi nii käinud, et nüüd lähen kohvikusse. Ei ole.

K: Miks?

N06: Mul ei ole sellist aegagi, aga noh ütleme, kui me käime näiteks ee Kanepis, elukaaslasel elab isa Kanepis, siis käime alati seal teeääres seal Tammiku kõrtsis, Tammiku baar, mis on seal tee ääres. Me käime seal alati söömas, seal on nii head söögid. Et meil ma tunnen puudust sellisest kooskäimise kohast. Et vahel lähed näiteks koju, midagi süü ei ole, ei viitsi teha ka, nii hea oleks, kui saaksid istuda kusagile ja midagi näksida.

K: Kohalikus pubis on kõik kohalikud tuttavad, vaatavad kuidas, kuupalju ja mida sa sööd-jood?

N06: Ei, las nad olla. Mind see ei häiri (naerab).

K: Kuidas oled rahul Haaslava valla juhtimisega?

N06: No kui kuuled teiste valdade probleeme ja asju, siis tegelikult olen ma rahul, noh, ei ole häda midagi!

K: Võrreldes teistega oled rahul.

N06: Ei taha selliseid probleeme nagu teistel on.

K: Aga näed sa siin ka mingeid puudusi, häid külgi?

N06: Head küljed on tegelikult...mmm, et meil ei ole sellist suurt tagasiminekut, vot kõik läheb ju niimoodi tasapisi edasi, et noh väga suuri nihukesi loobumisi pole pidanud olema. Noh kasvõi ma oma seisukohast, et mul võimaldatakse ikkagi olla ütleme siin rendipinnal, kui on vaja kokku hoida ja-ja noh üleüldse, meil pole noh palkasi vähendatud, mitu aastat on küll üks ja sama olnud, aga ta on ikkagi sama olnud ja ütleme nüüd kasvõi seda, et sundpuhkusele pole meil vaja siin kolmeks nädalaks veel vähemalt saata, mõnes vallas on see juba paika pandud, eksole onju. Jah ja siin vaata, kuidas raamatukogud töötavad ja eksole ja et jah et ma ei oska tähendab midagi halba öelda, sest ma ikka loodan, et ükskord ikka see maja sinna ehitatakse ja see noortekeskus ja mina ja need arstid ja kõik ükskord saame ikka oma maja kätte. Sest muud varianti ju tegelikult ei ole. Kui lasteaed tahab oma ruume kätte saada, kui noh päevakeskusel on seal kitsas, onju, mina olen siin, et see on siiski unistus. Ma loodan, et läheb ikka paremaks. Aga mis rahvast siin pragu häirib, on see veehinna tõus, et noh vald lubas nüüd kohe automaatselt kümme krooni otsa. Rahvas on natuke selline väga pettunud, et noh vald ei seisnud rahva eest.

K: Millal see ostsus vastu võeti?

N06: Volikogu millalgi võttis selle vastu. Aga noh osad siin koguvad allkirju ja noh tegutsevad, kuigi noh vallavanem ütles niimoodi, et-et kui seda veehinda nüüd vähendada meil, siis tähendab seda, et tuleb kuskilt kokku hoida, näiteks siis uut rühma ei avataks, see raha tuleb siis Emajõe Veevärgile maksta. Ja samas, et need Baltoil ja need on suured vee tarbijad, on suuremad maksijad, et oleks siis võinud firmadele teha suuremad vee hinnad teha ja eraisikutele väiksema fikseerida. Mõne koha pealt jah võib-olla nii-öelda rahvale tundub niimoodi, et ei seista nende eest, nende huve ei kaitsta. Et teeme ära, teeme ära, võib-olla just enne oleks pidanud rahva kokku kutsuma ja nii Emajõe Veevärgi esindajaga koos arutama.

K: Kas saad kodukohas harrastada mõnd oma hobi või huviala?

N06: No kuidas võtta. Raamatute lugemine on minu hobi ja seda ma saan teha niipalju kui lustib.

K: Mil määral osaled seltsi-või ühiskondlikus tegevuses?

N06: Mina ei ole aktiivne osaleja. Mul pole selleks seltsitegevuseks aega.

K: Kuidas on kohalikke kaasatud kohaliku elu-olu otsuste aruteludesse?

N06: Vähe, ma arvan niimoodi, mai ei tea. No kasvõi seesama, mida nad selle vee pärast arutasid ja hädaldavad, see oleks võinud just enne juba olla, siis oleks seda hädaldamist praegu vähem olnud.

K: Milline on sinu arvamus põliselanike ja nn uute elanike osast valla arengusse, nende võrdsetest võimalustest öelda midagi olulist kohaliku elu tasandil?

N06: Ma arvan, et ei ole vahet, kes sa oled. Paljud need uustulnukad on väga sellised aktiivsed ja võtavad kohalikust elust osa ja annavad noh oma panuse, mina arvan küll nii vähemalt. Et need igipõlised on juba sellised, võib-olla ongi juba sellised käega lööjad, aga need uued just toovadki sellist uut verd, kindlasti.

AITÄH